sinema

SAYI: 2008-7 5 YTL KKTC Fiyatı: 6.5 YTL

TURKUVAZ

2 AFİŞ HEDİYE
NARNİA GÜNLÜKLERİ: PRENS KASPİYAN ve KARA ŞÖVALYE

DEĞİŞİM BAŞLIYOR
NARNİA GÜNLÜKLERİ: PRENS KASPİYAN

ABBA'YLA DANSA DAVET
MAMMA MIA!

ROMERO'NUN ZOMBİLERİ GERİ DÖNDÜ!
ÖLÜLERİN GÜNLÜĞÜ

MERYL STREEP

KAÇIN! GELİYOR!
HANCOCK

BÜTÜN FİLMLERİYLE
SYDNEY POLLACK

GÜNÜMÜZÜN KLASİKLERİ
AKIL DEFTERİ

BATMAN JOKER'E KARŞI
KARA ŞÖVALYE

İKSV CAZ
15. ULUSLARARASI İSTANBUL CAZ FESTİVALİ
Festival trafiğini bilirsiniz. Aman geç kalmayın...
www.iksv.org
Eczacıbaşı
TURKCELL
alametifarika
İKSV TASARIM GÖNÜLLÜSÜ

İÇİNDEKİLER

sinema

İmtiyaz Sahibi
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş adına
Ahmet Çalık
Tüzel Kişi Temsilcisi ve Genel Müdür
Levent Tayla

Yayın Direktörü
Özge Sarıkadılar
Genel Yayın Yönetmeni
Senem İşmen
Sorumlu Müdür
Yusuf Yazıcıoğlu
Görsel Yönetmen
Uğur Güç
Editörler
Müjde Işıl
Ebru Çeliktuğ
Murat Emir Eren

Yönetim
Pazarlama ve Kurumsal İletişim
Grup Başkanı
Fecir Alptekin
Genel Müdür Yardımcısı
Yonca Ertürk
Kreatif Direktör: Naci Yavuz
Fotoğraf Editörü: Muzaffer Sağlam

REKLAM SATIŞ PAZARLAMA
Turkuvaz Reklam Grup Başkanı
Ümit Önal
Genel Müdür
Rana Karldağ
Genel Müdür Yardımcısı
Hakan Yonsul
Reklam Koordinatörü
Gülcan Avuka
Reklam Müdürü
Elif Kulaoğlu
Rezervasyon
Tel: (0212) 354 33 61/63/65
Fax: (0212) 354 33 75
Ankara Bölge Reklam Müdürü: Elif Ezer
Tel: (0312) 292 51 53
Fax: (0312) 292 51 43

SİNEMA Dergisi'nin imtiyaz ve yayın hakkı Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.'ye aittir.
Turkuvaz Dergi Tel: (0212) 411 23 23
Fax: (0212) 354 47 85
Yazışma: Turkuvaz Dergi Grubu
Tevfik Bey Mahallesi, 20 Temmuz Caddesi, No: 24, 34295 - Sefaköy / İstanbul
Yönetim Yeri: Barbaros Bulvarı, Cam Han, No: 153, 80700 Beşiktaş İstanbul
Yayının Türü: Yerel Süreli
Basıldığı Tarih: HAZİRAN 2008
Dağıtım
Turkuvaz Dağıtım Pazarlama A.Ş.
(0216) 585 91 00 (PBX)
Yayımcı:
Turkuvaz Gazete Dergi Basım A.Ş.
Basımcı:
Turkuvaz Matbaacılık Yay. A.Ş.
Basıldığı Yer:
Princity, Akpınar Mah. Hasan Basri Cad. No:4 Samandıra/KARTAL/İSTANBUL
İşletme Müdürü: Kemal Erginsoy
Bu dergi basın meslek ilkelerine uymaya söz vermiştir.

TURKUVAZ DERGİ ABONE HİZMETLERİ
Tel: 0216 651 5 651
e-mail: abone@turkuvazdergi.com.tr
(Hafta içi 09:00-18:00saatleri arası hizmet verilmektedir)
www.turkuvazabone.com

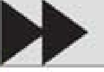
GÜNDEM

İÇİNDEKİLER

sinema@turkuvazdergi.com.tr

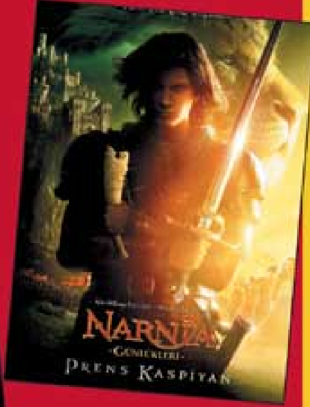

DOSYA

ARMAĞANLAR

Koleksiyon kartı: "The Blues Brothers/Cazcı Kardeşler"
Afişetler: "Yetimhane", "Öldüren Cazibe", "Mistik Olay", "Wanted"
Büyük boy afiş: "Kara Şövalye" ve "Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan"

HER AY

ayın filmleri

Muz severlere...

Muzlu Rulokat.

ÜLKER

Rulokat

Muzlu kremalı rulo gofret

Paylaş paylaşabilirsen!

ÜLKER

AYIN FİLMLERİ

KUNG FU PANDA

Yönetmen: Mark Osborne, John Stevenson. Seslendirenler: Jack Black, Jackie Chan, Dustin Hoffman, Lucy Liu, Ian McShane, David Cross, Michael Clarke Duncan, Dan Fogler, James Hong, Angelina Jolie. Senaryo: Jonathan Aibel, Glenn Berger. Görüntü Yönetmeni: Yong Duk Jhun. Kurgu: C.K. Horness. Müzik: John Powell, Hans Zimmer. Yapım Tasarımcısı: Raymond Zibach. Yapımcı: Melissa Cobb. Süre: 92 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 4 Temmuz 2008

Tembel, hantal ve sakar bir panda olan Po, fanatik derecede kung fu hayranıdır. Ancak ailesine ait makarna restoranında çalışan ve sürekli tıkınan Po, bu spora hiç de yatkın değildir aslında. Hiç beklemediği bir anda eski bir kehanetin gereğini yerine getirmek için görevlendirilince Po'nun hayalleri gerçeğe dönüşür. Çünkü çok tehlikeli ve intikam duygularıyla dolu kar leopan Tai Lung cezaevinden kaçmış ve Barış Vadisi halkını yaklaşan tehlikeye karşı savunmak Po'ya kalmıştır. Po, idolü olarak gördüğü efsanevi Öfkeli Beşli'nin yanında kung fu dünyasına katılır. Kung fu ustası Shifu'nun liderliğindeki Öfkeli Beşli'nin beş üyesi Kaplan, Turna, Mantis, Engerek Yılan ve Maymun'dan ders alma ve onlarla yan yana dövüşme fırsatını bulur. Birçok zaafı olan Po'nun fiziksel çeviklik, zihinsel maharet ve ışık hızında refleks gerektiren kung fu'da başarılı olma hayalleri gerçeğe dönüşecek midir?

NOTLAR: Bu sene sonu "Madagascar: Escape 2 Africa"yı vizyona sokmaya hazırlanan DreamWorks'ün 2008'deki bir diğer iddialı animasyonu da "Kung Fu Panda". Yapımın iki yönetmeni var. "More" adlı kısa filmiyle Oscar adayı olan Mark Osborne ve 1999'da DreamWorks'e katılan deneyimli çizer John Stevenson. Osborne 2000'de "Dropping Out" adlı ilk uzun metrajını yönetmiş ancak "Kung Fu Panda", her iki yönetmenin de ilk uzun metrajlı animasyon çalışması. "Kung Fu Panda" için ilk adım 3 sene önce atıldı. John Stevenson'a, DreamWorks'te "Father of the Pride" adlı televizyon sovunu yönettiği sırada teklif geldi. Ardından projeye Mark Osborne dahil oldu. "Kung Fu Panda"nın ilham kaynağı, 70'lerde çok popüler olan kung fu filmleri; özellikle vakti zamanında ülkemizde de ilgiyle izlenmiş olan ve David Carradine'in başrolünde oynadığı 'Kung Fu' adlı TV dizisi ile Stephen Chow'un 2004 tarihli komedisi "Kung Fu Hustle". Yapımcılar tarafından başlangıçta "Kung Fu Panda"nın tür parodisi olması planlansa da Stevenson, savunma sanatlarının parodisi yapılacak değil onurlandırılacak bir tür olduğunu düşündüğü için ti'ye almaktan ziyade türe saygı duruşunda bulunan bir tarz tutturmayı tercih etti. Filmin diğer animasyonlardan farklı olması için herhangi bir pop kültürü referansı kullanılmadı. Filmin konusu antik dönem Çin'inde geçtiği için epik atmosferi yaratmak amacıyla çizim ekibi "Hero-Kahraman", "House of Flying Daggers-Parlayan Hançerler" ve "Crouching Tiger, Hidden Dragon-Kaplan ve Ejderha"yı referans aldı. Amaç kung fu'ya saygı duruşunda bulunmak olunca filmde espriyle karışık gerçekçi öğeler ön plana çıkarıldı doğal olarak. Örneğin Öfkeli Beşli'nin üyeleri, savunma sanatındaki farklı dövüş stillerini simgeleyen hayvanlardan oluşturuldu. "Savunma sanatında kaplan stili, turna kuşu stili, yılan stili, peygamber devesi stili ve maymun stili olmak üzere farklı dövüş teknikleri vardır. Bunların hepsi ismini hayvanların hareketlerinden alır. Geçmişteki kung fu filmlerinde bu dövüş stillerini hep insanlar uygulardı ve hayvan hareketlerini taklit ederlerdi. Bu filmde ilk defa bu dövüş stillerine ismini veren hayvanların kendilerini beyazperdede göreceğiz. Kısacası insanlar yerine hayvanları koyunca onlar da dövüşlere kendi özelliklerini yansıttılar" şeklinde özetlemiş bu durumu yönetmen Mark Osborne. 130 milyon dolar bütçeli film, yurtdışında geçtiğimiz Haziran ayında vizyona girdi ve dünya çapındaki hasılatı şimdiden 156 milyon doları geçti. ABD'de ilk haftada box office'in birinci sırasına yerleşen "Kung Fu Panda"'ın ilk hafta sonu hasılatı 60 milyon doları aştı. Bu sonuçla DreamWorks'ün "Shrek the Third" ve "Shrek 2"dan sonra üçüncü en iyi hafta sonu açılışı yapan animasyonu oldu. "Kung Fu Panda" ülkemizde Türkçe seslendirilmiş versiyonuyla vizyona girecek. Orijinalinde Jack Black'in seslendirdiği Po'yu Okan Yalabık, Dustin Hoffman'ın seslendirdiği Usta Shifu'yu Köksal Engür, Angelina Jolie'nin seslendirdiği Kaplan'ı Deniz Uğur, Jackie Chan'in seslendirdiği Maymun'u da Murat Aydın'ın sesinden izleyeceğiz.

Hazırlayan:
Müjde Işıl
mujde.isil@turkuvazdergi.com.tr

AŞKZEDE

FORGETTING SARAH MARSHALL

Yönetmen: Nicholas Stoller. Oyuncular: Jason Segel, Kristen Bell, Mila Kunis, Russell Brand, Bill Hader, Liz Cackowski, Maria Thayer, Jack McBrayer, Taylor Wily, Jonah Hill. Senaryo: Jason Segel. Görüntü Yönetmeni: Russ T. Alsobrook. Kurgu: William Kerr. Müzik: Lyle Workman. Yapım Tasarımcısı: Jackson De Govia. Yapımcı: Judd Apatow, Shauna Robertson. Süre: 112 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 4 Temmuz 2008

Müzisyen Peter Bretter (Jason Segel), televizyon yıldızı olan kız arkadaşı Sarah Marshall'ı (Kristen Bell) o kadar sevmektedir ki, beş yıllık ilişkisi boyunca hep bir köşede kalmaya razı olmuştur. Paparazzilerin çektiği fotoğraflarda Sarah'nın çantasını tutan, ödül törenlerinde çekilen resimlerde fotoğraf karesine girmesine bile izin verilmeyen erkek olmuş, ancak bunların hiçbirini umursamadan Sarah'yı sevmeye devam etmiştir. Günün birinde Sarah tarafından çöpe atılırcasına terk edilince Peter'ın dünyası başına yıkılır. Aklını başına toplamak için Hawaii'ye giden Peter, otele kaydını yaptırırken hayatının en büyük kâbusuyla karşılaşır. Sarah da oradadır; üstelik yeni sevgilisiyle beraber. Peter, Sarah'nın yeni yaşamını yakından görmenin acılarını yaşarken aradığı huzuru Rachel (Mila Kunis) adlı resepsiyon görevlisi kızda bulur.

NOTLAR: "Forgetting Sarah Marshall", Nicholas Stoller'ın ilk yönetmenlik tecrübesi; aktör Jason Segel'ın da ilk senaryo çalışması. Bu iki ismi biraraya getiren kişi ise, şu sıralar yetişkin komedileri deyince akla gelen ilk isim olan Judd Apatow. Stoller "Fun with Dick and Jane-Dick ve Jane İşbaşında"nın senaryosunu Apatow ile beraber yazmıştı. Segel ise Apatow imzalı TV yapımları "Freaks and Geeks" ve "Undeclared"da, ardından da "Knocked Up-Kaza Kursunu"nda rol aldı. "Forgetting Sarah Marshall" ilk başta, Jason Segel'in, kendi tecrübelerinden yola çıkarak yazdığı yaklaşık iki bin sayfalık hayli uzun bir taslaktı. Bunu Apatow ile paylaşan Segel, onun yönlendirmesiyle elindeki uzun metni 120 sayfalık standart bir senaryoya dönüştürdü. İlk kez yönetmenliği denemek için uygun bir senaryo arayışında olan Nicholas Stoller, "Forgetting Sarah Marshall"ı okuyunca aradığı öykünün bu olduğuna karar verdi. Böylece Judd Apatow'un yapımcılığında Segel ve Stoller biraraya geldi. Apatow ve Segel "Forgetting Sarah Marshall"ı yarı romantik komedi, yarı felaket filmi; kısaca 'romantik felaketler komedisi' olarak tanımlıyorlar. Zira film, çok sevdiği ve uğruna her türlü fedakârlığı yaptığı sevgilisi tarafından terk edilen bir erkeğin kendini toplama ve yeni bir başlangıç yapma çabalarını anlatıyor. Jason Segel, filmdeki kahramanların hayatın içinden olduğuna ve kendi tecrübelerine dayandığına dikkat çekiyor. Örneğin Sarah'nın Peter ile ilişkisini noktalarken Peter'in tamamen çıplak olduğu sahne, yazarın kendi hayatından gerçek bir kesitmiş. Ayrıca Segel oyunculukta isim yapmadan önce gerçekten de kuklalı bir Drakula müzikali yazmayı denemiş. "Bu filmdeki hiçbir karakterin kötü insan olarak algılanmasını istemem. Sonuçta herkes mutluluğu bulmak için kendi düşünceleri doğrultusunda elinden gelenin en iyisini yapıyor" diyor Segel. Bu noktada filmin oyuncu kadrosuna da değinelim. Kız arkadaşı tarafından çöpe atılmış mendil muamelesi gören başkahraman Peter'ı, senarist Jason Segel canlandırıyor. Sarah Marshall'a, "Veronica Mars" dizisinin yıldızı ve "Heroes"un ellerinden elektrik fışkıran Elle Bishop'ı Kristen Bell hayat veriyor. Marshall'ın yeni sevgilisi rolünde İngiliz komedyen Russell Brand var. Judd Apatow'un favori oyuncularından Jonah Hill de (garson rolüyle) filmde yer almakta. Peter'ı hayata bağlayan Rachel rolünde izleyeceğimiz Mila Kunis ise vakti zamanında "Knocked Up"ın oyuncu seçmelerine katılmış ancak bir rol kapamamış. Film için Universal merak uyandıran ilginç bir reklam kampanyası düzenledi. ABD'nin belli başlı şehirlerine "I hate you Sarah Marshall", "You s..k Sarah Marshall" yazan billboardlar yerleştirildi; www.ihatesarahmarshall.com internet sitesi açıldı. Geçtiğimiz Nisan ayında vizyona giren 30 milyon dolar bütçeli "Forgetting Sarah Marshall", önceki Judd Apatow yapımları gibi seyirciden hayli ilgi gördü ve sadece ABD'deki gişe hasılatı 60 milyon doları geçti. Eleştirmenler cephesinde de genel kanaat, seyircininkinden farklı değil. Film, karakterleri ve esprileriyle en eğlenceli yetişkin komedilerinden biri olarak kayıtlara geçmiş görünüyor.

AYIN FİLMLERİ

DANTE 01

Yönetmen: Marc Caro. Oyuncular: Lambert Wilson, Linh Dan Pham, Dominique Pinon, Yann Collette, Bruno Lochet, François Levantal, Simona Maicanescu, Gérald Laroche, François Hadji-Lazaro, Lotfi Yahya Jedidi. Senaryo: Marc Caro, Pierre Bordage. Görüntü Yönetmeni: Jean Poisson. Kurgu: Linda Attab, Sébastien Prangère. Müzik: Raphael Elig, Eric Wenger. Yapım Tasarımcısı: Bertrand Seitz. Yapımcı: Richard Grandpierre. Süre: 88 dk. Yapım: Fransa (2008). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 4 Temmuz 2008

Yüksek güvenlikli uzay gemisi hapishanesi ve psikiyatrik araştırma merkezi Dante 01'de çok tehlikeli bir grup suçlu, yasal olmayan deneyler için kobay olarak kullanılmaktadır. Üste sadece 7 mahkûm, 3 idari görevli ve 2 de doktor bulunmaktadır. Dünya dışı varlıklarla yaşanan bir çatışmadan sağ kurtulan tek kişi olarak üsse gelen yeni tutuklu Saint George (Lambert Wilson), kendi içindeki canavarı kontrol altına almak için savaş vermektedir. Bu canavarın gücü, labirenti andıran uzay gemisinin tüm sakinlerini etkileyecektir.

NOTLAR: Beraber yazıp yönettikleri "Delicatessen-Şarküteri" ve "La Cité des enfants perdus-Kayıp Çocuklar Şehri" ile 90'lara damgasını vuran Jean-Pierre Jeunet ve Marc Caro ikilisinin işbirliği 1995'te sona erdi. Jeunet kendi kanatlarıyla uçtu ve arayı fazla uzatmadan "Alien: Resurrection-Alien: Diriliş", "Amélie" ve "Un long dimanche de fiançailles-Kayıp Nişanlı"yı yönetti. Jeunet'nin son iki filmi büyük başarı kazanırken Marc Caro uzun süreli bir sessizliğe gömüldü. Bu süre zarfında boş durmadı. Bir yandan yeni filmi için senaryo çalışmaları yaparken bir yandan da çeşitli müzik klipleri ve reklam filmleri yönetti. Nihayet bekleyiş sona erdi ve Caro ilk solo çalışması olan "Dante 01" ile sinemaseverlerin karşısına çıktı. Film, İlahi Komedya'nın yazarı Dante'nin; kahramanları ise tarihi ve dini kişiliklerin adlarını taşıyor. Jeunet ile birlikte yönettiği iki filmin senaryosunda da Gilles Adrien ile işbirliği yapmıştı Caro. "Dante 01"i yazarkenki kalem arkadaşıysa eserleri ülkesinde en çok satanlar listesinden inmeyen ünlü Fransız bilimkurgu yazarı Pierre Bordage. Caro'nun Bordage ile işbirliği yapması hiç sürpriz değil aslında. Zira yönetmenin uzay yolculuğu ve astronot maceralarına meraklı olduğu biliniyor. "Dante

01"in başrolünde "The Matrix Reloaded" ve "The Matrix Revolutions"da Merovingian'ı (Anahtarcı'yı hapseden kötü karakter, aynı zamanda Monica Bellucci'nin canlandırdığı Persephone'un kocası) canlandıran Lambert Wilson var. Hem Jeunet-Caro ikilisinin filmlerinde hem de Jeunet'nin sonraki filmlerinde rol alan Dominique Pinon ve Dominique Bettenfeld "Dante 01"de de görev alıyorlar. Caro'nun 'deliler hakkında deliler tarafından yapılmış bir film' dediği "Dante 01" makyaj, dekor ve özel efektlerdeki titiz çalışması ve harikulade görselliği için beğeni toplasa da içine girilmesi çok zor bir bilimkurgu kâbusu olarak nitelendirildi.

YALNIZ KALPLER

LONELY HEARTS

Yönetmen: Todd Robinson. Oyuncular: John Travolta, James Gandolfini, Jared Leto, Salma Hayek, Scott Caan, Laura Dern, Michael Gaston, Bruce MacVittie, Dan Byrd, Ellen Travolta. Senaryo: Todd Robinson. Görüntü Yönetmeni: Peter Levy. Kurgu: Kathryn Himoff. Müzik: Mychael Danna. Yapım Tasarımcısı: Jon Gary Steele. Yapımcı: Boaz Davidson, Holly Wiersma. Süre: 108 dk. Yapım: ABD, Almanya (2006). İthalatçı: Sinetel. Dağıtımcı: 35 Milim.

Gösterim Tarihi: 18 Temmuz 2008

Martha Beck (Salma Hayek) ile Raymond Fernandez (Jared Leto) birbirlerini görür görmez aşık olmuş; çok geçmeden bu ilişki ikisi için kolay kazanılan paraya dönüşmüştür. 1940'ların sonunda ikili Amerika'da "Yalnız Kalpler Katilleri" adıyla anılmaktadır. Gazeteye verdikleri ilanı cevaplayan terk edilmiş dul kadınlara Ray kendini seksi Latin aşık; Martha ise Ray'in kız kardeşi olarak tanıtmaktadır. Önce Ray kadınları baştan çıkarır, sonra ikisi birlikte onları öldürür ve paralarına el koyarlar. Dedektif Elmer Robinson (John Travolta) ve partneri Charles Hilderbrandt (James Gandolfini) da Yalnız Kalpler Katilleri'nin peşindedir.

NOTLAR: 1930'larda Bonnie ve Clyde ne kadar tehlikeliyse 10 yıl sonra Martha Beck ve Raymond Fernandez de onlardan geri kalmadı. Suç yöntemleri çok farklıydı; hırsızdan ziyade seri katil (yalnız kalpler katilleri) olarak tarihe geçtiler. Martha ve Ray, 1949'da polis tarafından yakalandığında, 2 yıl içinde 12 cinayet işlediklerini itiraf etti. Oysa tahmin edilen sayı 20'ydi. Aşıklar üç cinayetten mahkûm oldu ve ölüm cezasına çarptırıldı. Cezaları 8 Mart 1951'de Sing Sing Hapishanesi'nde elektrikli sandalyede infaz edildi. Beck ve Fernandez'in hikâyesi 1970'de "The Honeymoon Killers" ve 1996'da da "Profundo Carmesi-Koyu Kırmızı" adlı filmlere konu olmuştu. "Lonely Hearts" ise iki gerçek öyküyü; iki aşık katilin cinayetleri ile onların peşindeki polis dedektifi Elmer C. Robinson'ın hikâyesini bağlantılı olarak anlatıyor. Robinson, katillerin yakalanması için çalışırken karısının hastalığıyla ilgilenecek vakit bulamamış ve onu kaybetmişti. Filmin senaristi ve yönetmeni Todd Robinson, Elmer Robinson'ın torunu. Daha önce birkaç TV yapımı ve belgesel yöneten Emmy ödüllü Robinson, "Lonely Hearts"da çocukluğunda büyükbabasının anlattığı korkunç hikâyelerden yola çıkarak bir anlamda kişisel bir yapıma imza atmış. Filmde Robinson'ın aile albümlerinden ve eşyalarından da yararlanılmış. Örneğin Elmer Robinson'ı canlandıran John Travolta çekimlerde, ondan yadigâr rozet ve yüzüğü kullanmış. Yönetmen atmosfer yaratırken "Badlands" ve "In Cold Blood" adlı filmleri ve Bound for Glory: America in Color adlı fotoğraf albümünü referans almış. Yönetmenlikte ise Clint Eastwood'un tarzıyla 40'ların kara film (film noir) stilini harmanlamış. John Travolta "Get Shorty", "She's So Lovely" ve "A Civil Action"ın ardından James Gandolfini ile "Lonely Hearts"ta bir kez daha biraraya gelirken, filmde kardeşleri Margaret, Ellen ve Sam Travolta da rol aldı.

SMART PEOPLE

Yönetmen: Noam Murro. Oyuncular: Dennis Quaid, Sarah Jessica Parker, Thomas Haden Church, Ellen Page, Ashton Holmes, Christine Lahti, Camille Mana, David Denman, Don Wadsworth, Robert Haley. Senaryo: Mark Poirier. Görüntü Yönetmeni: Toby Irwin. Kurgu: Robert Frazen, Yana Gorskaya. Müzik: Nuno Bettencourt. Yapım Tasarımcısı: Patti Podesta. Yapımcı: Michael Costigan, Bridget Johnson, Michael London, Bruna Papandrea. Süre: 95 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: Fida Film. Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 25 Temmuz 2008

Orta yaş krizindeki Prefesör Lawrence Wetherhold öğrencileriyle doğru dürüst iletişim kuramayan saygıdeğer bir hoca; kitaplarını yayımlatmayı beceremeyen zeki bir yazar; kendisiyle aynı derecede zeki çocuklarını anlayamayan soğuk ve ilgisiz bir baba; aşkın kurallarının nasıl işlediğini hatırlayamayan yapayalnız dul bir erkektir. Üniversite öğrencisi oğlu James (Ashton Holmes) ona güvenmediği için sırlarını açmaz. Ergenlik çağındaki kızı Vanessa (Ellen Page) babasının ayak izlerini takip eden, sivri dilli bir gençtir. Wetherholdlar'ın evinde her şey durgun ve sütliman giderken barış ortamını bozan iki olay meydana gelir. Birincisi, Lawrence'ın yıldızının bir türlü barışmadığı üvey kardeşi Chuck (Thomas Haden Church) geri döner. İkincisi ve en tuhafı ise Lawrence'ın eski öğrencisi Janet (Sarah Jessica Parker) ile yıllar sonra tesadüfen karşılaşması ve ona sırılsıklam aşık olmasıdır. Ailenin her cephesinde kaos ortamı egemenlik kurarken Lawrence'ın kimi zaman zekâya, kimi zaman tehdide dayalı savunma mekanizmaları birer birer çökmeye başlar.

NOTLAR: "The Royal Tenenbaums- Tenenbaums Ailesi" kadar olmasa da yine entelektüel ve sorunlu bir aileyle karşı karşıyayız. "Smart People", Mark Jude Poirier'in ilk senaryo çalışması. Poirier, ABD'de takip edilmesi gereken genç yazarlar listesinin başında gelen bir kısa öykü ve roman yazarı. Yazar "Smart People"da kibirli ama bir yandan da kaygılı ve sorunlu, dış dünya hakkında bilgili olsa da kendi küçük dünyalarında birbirlerini yeterince tanımayan entelektüel bir aileyi anlattı ve bunu yaparken de çok iyi tanıdığı üniversite ortamından bolca faydalandı. Zira Poirier'in babası bir zamanlar Massachusetts Institute of Technology ve Arizona Üniversitesi'nin mühendislik bölümünde profesördü. Karakterleri oluştururken de adeta kendi yaşamını kağıda döktü. "Tıpkı Lawrence gibi sürekli dırdır eden, asık suratlı ve mutsuz bir çocuktum. Bu nedenle Lawrence karakterini oluştururken kendi çocukluğumdan yola çıktım. Lawrence'in kızı Vanessa ise benim lisedeki halimin aşırı versiyonuydu. Çok fazla hedefi olan ama bu hedeflerinin hepsi yanlış sebeplere dayanan bir kız... Lawrence'ın oğlu James ve üvey erkek kardeşi Chuck ise her zaman ulaşmayı istediğim kişilik yapılarını temsil ederler. Gerçek anlamda sevilmek için bir şeyler yapmaya cesaret edebilen soğukkanlı görünümlü erkeklerdir" demiş Poirier. Tam bu noktada bir Hollywood dedikodusuna da yer verelim. Filmin oyuncu kadrosunda bulunan Camille Mana, "Smart People" projesinin birkaç yıldır Hollywood yapımcılarının elinde dolaşan bir senaryo olduğunu ve yönetmesi için Robert Redford'ın düşünüldüğünü söylemiş bir röportajında. Ama sonuçta böylesi karakter odaklı bir filmi yönetmek İsrail doğumlu Noam Murro'ya nasip olmuş. 47 yaşındaki Murro, Nike ve Adidas'ın ödüllü reklam filmlerinin yönetmeni olarak tanınan ve 3 sene önce "The Ring Two"yu yönetmesi için teklif almış bir isim. "Smart People" ile ilk sinema filmi yönetmenliğini gerçekleştiren Murro, Hollywood standartlarına göre hayli kısa bir sürede, 29 günde çekimleri tamamlamış. İlk başta Washington'daki Georgetown University'de çekilmesi planlanan film, bağımsız bir yapım için fazla lüks olacağı düşüncesiyle 2006'nın sonlarında Pennsylvania/Pittsburgh'daki Carnegie Mellon University'de çekilmiş. Filmin oyuncu kadrosunda Dennis Quaid ve Sarah Jessica Parker kadar genç isimler de dikkat çekiyor. "Sideways"deki başarılı performasından sonra "Spider-Man 3"te Flint Marko yani Kumadam'ı canlandıran Thomas Haden Church, arka arkaya rol aldığı filmlerle yıldızı iyice parlayan Ellen Page ve "A History of Violence-Şiddetin Tarihçesi"nde Viggo Mortensen'in oğlunu canlandırarak sinemaya sağlam bir başlangıç yapan Ashton Holmes.

AYIN FİLMLERİ

KIZKARDEŞİM EVLENİYOR

MARGOT AT THE WEDDING

Yönetmen: Noah Baumbach. Oyuncular: Nicole Kidman, Jack Black, Jennifer Jason Leigh, John Turturro, Zane Pais, Flora Cross, Seth Barrish, Matthew Arkin, Michael Cullen, Enid Graham. Senaryo: Noah Baumbach. Görüntü Yönetmeni: Harris Savides. Kurgu: Carol Littleton. Yapım Tasarımcısı: Anne Ross. Yapımcı: Scott Rudin. Süre: 93 dk. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: Pinema.

Gösterim Tarihi: 18 Temmuz 2008

Margot Zeller (Nicole Kidman) sivri dili ve yırtıcı zekâsıyla ünlü bir yazardır. Özgür ruhlu ve mütevazı kızkardeşi Pauline'in (Jennifer Jason Leigh) düğününe katılmak üzere yola çıkar. Eşinden ayrı olan Margot'nun yanında, ergenlik çağındaki oğlu Claude (Zane Pais) da vardır. Eve varır varmaz ilk fırtına kopar. Zira Pauline'in nişanlısı Malcolm (Jack Black) işsiz bir oyuncudur ve Margot, Pauline'in seçimini onaylamaz. Düğün yaklaştıkça Margot'nun evlilikle ilgili şüpheleri ile birlikte iki kardeş arasındaki gerilim de artar.

NOTLAR: Sundance Film Festivali'nde yönetmen ve senaryo ödülü kazanıp 2006'da En İyi Orijinal Senaryo dalında Oscar adayı olan "The Squid and the Whale-Mürekkep Balığı ve Balina"dan sonra Noah Baumbach yeni filmi "Margot at the Wedding"de yine bir çekirdek ailenin sorunlu ilişkilerine, mizahla karışık zoom yapıyor. Baumbach'ın kafasında trende yolculuk eden bir anne-oğlun görüntüsü varmış önce. Bu görüntüden yola çıkarak anne-oğul ilişkisi üzerine bir hikâye kurmuş ilk olarak. Sonra da onların yola çıkma sebebini yani kızkardeşin düğününü eklemiş hikâyeye. Filmin ismini, Eric Rohmer'e ve onun 1983 tarihli filmi "Pauline at the Beach"e ithafen "Nicole at the Beach" koymuş. Ancak oyuncu kadrosuna Nicole Kidman katılınca kafa karışıklığını önlemek amacıyla filmin ismi "Margot at the Wedding" olarak değiştirilmiş. Filmde birçok deneyimli ismin yanında kamera karşısına geçen ve Margot'nun oğlunu canlandıran Zane Pais'nin bu ilk sinema filmi.

BİR ÇILGININ İÇİNDE

MEET DAVE

Yönetmen: Brian Robbins. Oyuncular: Eddie Murphy, Elizabeth Banks, Gabrielle Union, Ed Helms, Judah Friedlander, Pat Kilbane, Brandon Molale, Nick Berman, Marc Blucas, Scott Caan. Senaryo: Rob Greenberg, Bill Corbett. Görüntü Yönetmeni: J. Clark Mathis. Kurgu: Ned Bastille. Müzik: John Debney. Yapım Tasarımcısı: Clay A. Griffith. Yapımcı: Jon Berg, David T. Friendly, Todd Komarnicki. Süre: 90 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 11 Temmuz 2008

Küçücük uzaylıların yönetimindeki Dave (Eddie Murphy) adlı uzay gemisi dünyaya iner. İnsan şeklindeki bu uzay aracı, komutanının (Eddie Murphy) tıpatıp aynısının binlerce kez büyütülmüş halidir. Dave New York'a vardığında sudan çıkmış balığa dönmüştür; çevresinde neler olduğunu anlamaya çalışırken başına türlü aksilikler gelir. Uzaylıların amacı gezegenlerini kurtarmaktır ancak kullandıkları gemi dünya üzerinde kendine daha ilginç bir misyon bulmuştur: Güzel bir dünyalının (Elizabeth Banks) kalbini kazanmak...

NOTLAR: Brian Robbins-Eddie Murphy ortaklığının ilk ürünü olan ve geçtiğimiz sene vizyona giren "Norbit", mizah yönünden hayli zayıf ve basit bulunmuş; Murphy'ye de tam üç tane Altın Ahududu kazandırmıştı. Kötü eleştirilere kulak tıkayıp işbirliğini sürdüren ikilinin yeni filmi 100 milyon dolar bütçeli bilimkurgu komedisi "Meet Dave". Filmin belki de en büyük avantajı, senaryosunda "Frasier" adlı TV dizinin yazarlarından Rob Greenberg'in katkısının bulunması. Brian Robbins ve Eddie Murphy işbirliğinin sürdüğünü, yeni filmleri "A Thousand Words"ün çekimlerine başladıklarını ve yapımın önümüzdeki sene vizyona gireceğini de ekleyelim.

KADAVRA

PATHOLOGY

Yönetmen: Marc Schoelermann. Oyuncular: Milo Ventimiglia, Michael Weston, Alyssa Milano, Lauren Lee Smith, Johnny Whitworth, John de Lancie, Mei Melançon, Keir O'Donnell, Buddy Lewis, Dan Callahan. Senaryo: Mark Neveldine, Brian Taylor. Görüntü Yönetmeni: Ekkehart Pollack. Kurgu: Todd E. Miller. Müzik: Johannes Kobilke, Robb Williamson. Yapım Tasarımcısı: Jerry Fleming. Yapımcı: Gary Gilbert, Gary Lucchesi, Mark Neveldine, Tom Rosenberg, Brian Taylor, Skip Williamson. Süre: 93 dk. Yapım: ABD (2008). İthalatçı: D Productions. Dağıtımcı: Pinema.

Gösterim Tarihi: 4 Temmuz 2008

Tıp öğrencisi Ted Gray (Milo Ventimiglia) okulunu birincilikle bitirir. Ülkenin en prestijli patoloji programlarından birine katılmaya hak kazanır. Son derece yetenekli olan Ted, kısa sürede programın ayrıcalıklı stajyer doktorlarının, özellikle de Jake Gallo'nun (Michael Weston) dikkatini çeker. Bu ekip Ted'i kendi gruplarına davet eder. Bu sayede Ted bazı sırları keşfeder ve farkında olmadan onların morgda saatlerce süren, en mükemmel ve tam konulması imkânsız cinayetin nasıl işleneceğine dair tehlikeli ve gizli oyunlarının bir parçası olduğunu anlar. Ted bir sonraki kurban olmadan oyuna bir adım önde devam etmelidir.

NOTLAR: İsmini, tıp literatüründe, hastalıkların yol açtığı yapısal ve işlevsel değişiklikleri inceleyen bilim dalı olarak tanımlanan patoloji kelimesinden alan "Pathology"; son yıllarda sıkça beyazperdeye gelen hastane temalı korku filmlerinden biri. Film, Mercedes, BMW, Toyota, Mazda, Volkswagen gibi büyük otomobil firmalarına çektiği reklamlarla tanınan, portföyünde kısa metrajlar ve müzik klipleri de bulunan Alman yönetmen Marc Schoelermann'ın ilk sinema filmi. Senaryoda ise, ilk defa yazıp yönettikleri sinema filmi Jason Statham'lı "Crank-Tetikçi" ile büyük beğeni toplayan Mark Neveldine ve Brian Taylor'ın imzası var. Filmin oyuncu kadrosuna baktığımızda başrolde "Heroes" adlı TV dizisini takip edenlerin yakından tanıdığı bir isim görüyoruz: Milo Ventimiglia namı diğer Peter Petrelli. "Scrubs", "Frasier", "Six Feet Under" gibi popüler dizilerin birkaç bölümünde izleyici karşına çıkan Michael Weston da Ventimiglia'ya eşlik ediyor. Filmin adı tıbbi bir terim olunca içerikte gerçekçilik için özel çaba gösterilmiş. Patoloji laboratuvarlarında ve morglarda uygulanan işlemler filmde bolca kullanılmış. Oyuncular filme hazırlanırken patoloji uzmanlarıyla morgda kadavralar üzerinde çalışmışlar; otopsilere katılmışlar.

DÜNYANIN MERKEZİNE YOLCULUK

JOURNEY TO THE CENTER OF THE EARTH

Yönetmen: Eric Brevig. Oyuncular: Brendan Fraser, Josh Hutcherson, Anita Briem, Giancarlo Caltabiano, Garth Gilker, Kaniehtiio Horn. Senaryo: Michael Weiss, Jennifer Flackett, Mark Levin (Jules Verne'in Journey to the Center of the Earth adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Chuck Shuman. Kurgu: Steven Rosenblum, Paul Martin Smith, Dirk Westervelt. Müzik: Andrew Lockington. Yapım Tasarımcısı: David Sandefur. Yapımcı: Beau Flynn, Cary Granat, Charlotte Huggins. Süre: 92 dk. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: Medyavizyon.

Gösterim Tarihi: 18 Temmuz 2008

13 yaşındaki Sean'ın (Josh Hutcherson) babası yıllar önce bir bilimsel araştırma sırasında ortadan kaybolmuştur. Annesi tarafından Sean birkaç haftalığına amcası Trevor'ın (Brendan Fraser) yanına bırakır. Kaybolan abisi gibi bir bilimadamı olan Trevor, abisinin anısını yaşatmak için onun gibi volkanik araştırmalar üzerine odaklanmıştır. Abisinin yıllar önce İzlanda'daki yer hareketlerini araştırmaya gittiğini fark eden Trevor, yeğeni Sean'ı da yanına alarak İzlanda'ya doğru yola çıkar. Bu yolculuk Trevor, Sean ve burada tanıştıkları rehber Hannah'ya (Anita Briem) kimsenin bilmediği akıl almaz güzelliklerle ve inanılmaz tehlikelerle dolu bir dünyayı keşfetme fırsatı sunacaktır.

NOTLAR: Daha önce birçok kez filme uyarlanan Jules Verne'in eski tercümeyle Arzın Merkezine Seyahat adlı eseri yepyeni teknolojiyle, 3 boyutlu olarak beyazperdeye geliyor. "Dünyanın Merkezine Yolculuk" bağımsız filmci Paul Chart'ın projesiydi aslında. Filmi yönetmek üzere imza atan ve senaryoyu bile yazan Chart, projenin hayalindeki epik macera filmi kimliğinden uzaklaşıp, stüdyonun isteğiyle 3D teknolojili popüler bir yapıma dönüşmesi üzerine projeden ayrıldı. Onun yerine gelen isim ise görsel efekt uzmanı Eric Brevig oldu. Senaryo da yönetmene göre şekillendi ve özel efektlerin bolca sergilenebilmesi amacıyla revize edildi. "Total Recall", "Men in Black", "Wild Wild West", "The Day After Tomorrow" başta olmak üzere pek çok iddialı yapımda görsel efekt uzmanı olarak görev alan Brevig, "Hook" ve "Pearl Harbor" ile Oscar'a aday gösterilmişti. "Dünyanın Merkezine Yolculuk" Brevig'in ilk yönetmenliği. Filmi önplana çıkaran özelliği ise dijital 3D teknolojisinin varlığı. Animasyonlarda kullanılan dijital 3D teknolojisinin tamamen gerçek oyunculardan kurulu bir yapımda uygulanmasıyla "Dünyanın Merkezine Yolculuk" bir ilke imza atmış oldu. Filmin başrolünde kendisini üne kavuşturmuş "Mumya" serisini anımsatan bir karakterle karşımıza çıkan Brendan Fraser var.

MADE IN EUROPE

Yönetmen: İnan Temelkuran. Oyuncular: Teoman Kumbaracıbaşı, Ruhi Sarı, Ahmet Mümtaz Taylan, Emir Gürsoy, Öner Erkan, Barış Yıldız, Murat Öncül, Özlem Turhal, Kadir Çermik, Hülya Duyar. Senaryo: İnan Temelkuran. Görüntü Yönetmeni: Enrique Santiago Silguero. Kurgu: İnan Temelkuran. Sanat Yönetmeni: Maja Zogg. Yapımcı: İnan Temelkuran. Süre: 85 dk. Yapım: Türkiye (2007). Dağıtımcı: Özen Film.

Gösterim Tarihi: 20 Haziran 2008

Filmle ilgili yazı 34. sayfada

HANCOCK

Yönetmen: Peter Berg. Oyuncular: Will Smith, Charlize Theron, Jason Bateman, Valerie Azlynn, Hayley Marie Norman, Daeg Faerch, Alexa Havins, Kate Clarke, Lauren Hill, David Mattey. Senaryo: Vincent Ngo, Vince Gilligan. Görüntü Yönetmeni: Tobias A. Schliessler. Kurgu: Colby Parker Jr., Paul Rubell. Müzik: John Powell. Yapım Tasarımcısı: Neil Spisak. Yapımcı: Michael Mann, Will Smith, Akiva Goldsman, James Lassiter. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 4 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 70. sayfada

NARNİA GÜNLÜKLERİ: PRENS KASPİYAN

THE CHRONICLES OF NARNIA: PRINCE CASPIAN

Yönetmen: Andrew Adamson. Oyuncular: Ben Barnes, Georgie Henley, Skandar Keynes, William Moseley, Anna Popplewell, Sergio Castellitto, Peter Dinklage, Warwick Davis, Vincent Grass, Pierfrancesco Favino. Senaryo: Andrew Adamson, Christopher Markus, Stephen McFeely (C.S. Lewis'in Prince Caspian: The Return to Narnia adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Karl Walter Lindenlaub. Kurgu: Sim Evan-Jones. Müzik: Harry Gregson-Williams. Yapım Tasarımcısı: Roger Ford. Yapımcı: Andrew Adamson, Mark Johnson, Perry Moore, Philip Steuer. Süre: 147 dk. Yapım: ABD, İngiltere (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 11 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 50. sayfada

KARA ŞÖVALYE

THE DARK KNIGHT

Yönetmen: Christopher Nolan. Oyuncular: Christian Bale, Michael Caine, Heath Ledger, Aaron Eckhart, Maggie Gyllenhaal, Gary Oldman, Morgan Freeman, Eric Roberts, Cillian Murphy, Anthony Michael Hall. Senaryo: Christopher Nolan, Jonathan Nolan (Bob Kane ve Bill Finger'ın çizgi serisinden). Görüntü Yönetmeni: Wally Pfister. Kurgu: Lee Smith. Müzik: James Newton Howard, Hans Zimmer. Yapım Tasarımcısı: Nathan Crowley. Yapımcı: Christopher Nolan, Charles Roven, Emma Thomas. Yapım: ABD (2008). Dağıtımcı: WB.

Gösterim Tarihi: 25 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 38. sayfada

ÖLÜLERİN GÜNLÜĞÜ

DIARY OF THE DEAD

Yönetmen: George A. Romero. Oyuncular: Joshua Close, Scott Wentworth, Michelle Morgan, Joe Dinicol, Shawn Roberts, Amy Ciupak Lalonde, Philip Riccio, Megan Park, Chris Violette, Tatiana Maslany. Senaryo: George A. Romero. Görüntü Yönetmeni: Adam Swica. Kurgu: Michael Doherty. Müzik: Norman Orenstein. Yapım Tasarımcısı: Rupert Lazarus. Yapımcı: Sam Englebardt, Peter Grunwald, Ara Katz, Art Spigel. Süre: 95 dk. Yapım: ABD (2007). İthalatçı: Tiglon. Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 11 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 56. sayfada

MAMMA MIA!

Yönetmen: Phyllida Lloyd. Oyuncular: Meryl Streep, Amanda Seyfried, Colin Firth, Pierce Brosnan, Stellan Skarsgard, Julie Walters, Dominic Cooper, Christine Baranski, Juan Pablo Di Pace, Dylan Turner. Senaryo: Catherine Johnson. Görüntü Yönetmeni: Haris Zambarloukos. Kurgu: Lesley Walker. Müzik: Stig Anderson, Benny Andersson, Björn Ulvaeus. Yapım Tasarımcısı: Maria Djurkovic. Yapımcı: Benny Andersson, Judy Craymer, Gary Goetzman, Tom Hanks, Björn Ulvaeus, Rita Wilson. Yapım: ABD, İngiltere (2008). Dağıtımcı: UIP.

Gösterim Tarihi: 18 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 64. sayfada

BEN X

Yönetmen: Nic Balthazar. Oyuncular: Greg Timmermans, Laura Verlinden, Marijke Pinoy, Pol Goossen, Titus De Voogdt, Maarten Claeyssens, Tania Van der Sanden, Johan Heldenbergh, Jakob Beks, Peter De Graef. Senaryo: Nic Balthazar (kendisinin Nothing Is All He Said adlı romanından). Görüntü Yönetmeni: Lou Berghmans. Kurgu: Philippe Ravoet. Müzik: Praga Khan. Yapım Tasarımcısı: Kurt Loyens. Yapımcı: Burny Bos, Peter Bouckaert, Erwin Provoost, Michiel de Rooij, Sabine Veenendaal. Süre: 93 dk. Yapım: Belçika, Hollanda (2007). Dağıtımcı: Bir Film.

Gösterim Tarihi: 25 Temmuz 2008

Filmle ilgili yazı 48. sayfada

Yurtiçi Kargo Rally Team yeni sezonda daha da iddialı

Teknoloji, zamanlama, dayanıklılık ve stratejik düşünmenin yanı sıra takım ruhu ve profesyonel disiplin açısından kargo taşımacılığı ile birçok paralel özelliğe sahip olan ralli sporu, Yurtiçi Kargo'dan aldığı destek ile yeni sezonu açtı.

Türk taşımacılık sektörünün lideri Yurtiçi Kargo'nun kurduğu Yurtiçi Kargo Rally Team, profesyonel yapılanmasıyla ilk sezonunda yakaladığı istikrar ve başarı çizgisini 2008 sezonuna da taşıyor.

Türk tasarımlı ilk ralli otomobili Fiat Palio Super 1600 ile 2007 sezonunun tüm yarışlarında finiş gören takım, daha ilk sezonunda bizlere Türkiye Ralli Şampiyonası Super 1600 kategorisi şampiyonluğunu ve ikinciliğini yaşattı.

Takım pilotları Dağhan Ünlüdoğan ve Ahmet Sami Can'ın şampiyonlukla, Burak Çukurova ve Aykan Alakoç'unsa ikinci sırada tamamladığı sezonda, Yurtiçi Kargo Rally Team ilk yılında adını ilk üçe yazdırma başarısını gösterdi.

Bu başarıyı temel alan ve bu temel üzerine inşa ettiği

büyüme stratejisinin odağına otomobil sporlarına daha fazla katkı sağlamayı yerleştiren Yurtiçi Kargo, 2008 yılında spora desteğini bayan sporcuları da kapsayacak şekilde geliştirdi ve sezona büyüyen kadrosu ile girdi.

Melissa ve Beliz de gaza basacaklar

2008 Sezonunda, Melissa Tahincioğlu ve Beliz Mertoğlu Yurtiçi Kargo Rally Team'in 3. ekibini oluşturuyor. 2002 yılında başladığı Ralli kariyerine yurtdışında bir süre ara veren Melissa, bu sezon Yurtiçi Kargo desteğiyle yeniden parkurlara dönüyor.

Yurtiçi Kargo'nun, aktif yarışçılığının yanısıra Yurtiçi Kargo Rally Team'in direktörlüğünü de yürüten ve Avrupa Ralli Şampiyonası'nın iddialı isimleri arasında yer alan Volkan Işık'a Avrupa Ralli Şampiyonası (ERC) mücadelesinde verdiği destek de sürüyor.

2008 sezonunun ilk buluşması olan Uluslararası İstanbul Rallisi sonrasında Takımlar Sıralaması'nda ikinciliğe yerleşen Yurtiçi Kargo Rally Team, 2008 Arkas Otomotiv Türkiye Ralli Şampiyonası'nın ikinci yarışı olan Ege Ralli'sinde de güçlü performansını sürdürdü ve ralli sonrasında sıralamada liderliğe yerleşti.

Attıkları taklanın acısını ikincilikle çıkardılar

2007 sezonu Super 1600 kategorisinde şampiyon olarak kapatan Dağhan Ünlüdoğan ve Ahmet Sami Can ikilisi, Fiat Palio 1600 ile İstanbul Rallisi'nde attıkları taklanın acısını, Ege Rallisi'nde gösterdikleri başarılı performans ve elde ettikleri Genel Klasman İkinciliği ile çıkardılar.

Burak Çukurova ve Aykan Alakoç ekibi ise, yine Fiat Palio 1600 ile Ege Rallisi'ni Super 1600 kategorisinde 4. Genel Klasman'da ise 6. olarak tamamlama başarısını gösterdi.

BOX OFFICE

Hazırlayan: Tolga Akıncı
tolga.akinci@turkuvazdergi.com.tr

TÜRKİYE box office — 13 - 15 Haziran 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Seyirci	Top. Seyirci
1. The Incredible Hulk	UIP	117	1	56.785	56.785
2. O... Çocukları	SMA	175	5	32.011	613.850
3. Mistik Olay	Özen Film	50	1	21.395	21.395
4. Indiana Jones ve K. K. K.	UIP	189	4	15.688	266.904
5. Sex and the City	UIP	121	3	13.908	132.070
6. En Süper Kahraman	UIP	60	2	12.605	46.701
7. 21	Warner Bros.	59	2	11.599	48.616
8. Beyaz Melek	Medyavizyon	93	27	4.848	1.942.756
9. Boleyn Kızı	Bir Film	40	4	3.843	57.892
10. Sınır(da)	Chantier	25	1	3.833	3.833

1 yıl önce — 2007
08 – 10 Haziran
1. Ocean's 13
2. Karayip Korsanları 3
3. Mr. Brooks
4. Taksi 4
5. Kan ve Çikolata

2 yıl önce — 2006
12 Mayıs – 15 Haziran
1. Da Vinci Şifresi
2. Buz Devri 2
3. Görevimiz Tehlike 3
4. Kısık Ateşte 15 Dakika
5. X-Men: Son Direniş

3 yıl önce — 2005
13 Mayıs – 09 Haziran
1. Cennet'in Krallığı
2. Star Wars Bölüm 3
3. Karabasan
4. Kurtlar İmparatorluğu
5. Sünger Bob ve Kare Pantolon

Türk filmleri karşı karşıya

Bundan birkaç yıl öncesine kadar bırakın aynı haftayı, aynı ayda bile iki tane Türk filmi vizyona girmezdi. Geçtiğimiz bir-iki yıl içinde artan rekabetten dolayı artık iki hatta üç Türk filminin aynı haftada vizyona girdiğine tanık oluyoruz. Bu yıl aynı haftada vizyona girecek Türk filmleri hayli fazla görünüyor. Önceki yıllarda bu durumun kâr mı zarar mı getirdiğini anlamak amacıyla yakın geçmişe bir göz atalım istedik.

Vizyon Tarihi: 22 Şubat 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Kopya	İlk 3 günlük S.	T.Seyirci
Recep İvedik	Özen Film	230	791.536	4.284.144
Bayrampaşa Ben F. Kalm.	UIP	123	34.269	102.754

Vizyon Tarihi: 08 Şubat 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Kopya	İlk 3 günlük S.	T.Seyirci
Semum	Özen Film	138	67.639	333.314
Son Ders: Aşk ve Üniversite	35 Milim	61	19.792	113.014

Vizyon Tarihi: 10 Ocak 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Kopya	İlk 3 günlük S.	T.Seyirci
Maskeli Beşler: Kıbrıs	UIP	233	216.148	959.959
Çılgın Dersane Kampta	Özen Film	213	224.843	892.216

Vizyon Tarihi: 16 Kasım 2007

Filmin Adı	Dağıtım	Kopya	İlk 3 günlük S.	T.Seyirci
Beyaz Melek	Medyavizyon	165	157.785	1.937.908
Musallat	Özen Film	125	57.148	301.030

Vizyon Tarihi: 26 Ocak 2007

Filmin Adı	Dağıtım	Kopya	İlk 3 günlük S.	T.Seyirci
Çılgın Dersane	Özen Film	148	129.070	783.199
Amerikalılar Karadeniz'de 2	KenDa	163	103.026	379.744

ABD box office — 13 - 15 Haziran 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. The Incredible Hulk	Universal	3.505	1	$55.414.050	$55.414.050
2. Kung Fu Panda	Paramount	4.136	2	$33.612.594	$117.289.932
3. Mistik Olay	Fox	2.986	1	$30.517.109	$30.517.109
4. You Don't Mess with the Zohan	Sony	3.466	2	$16.370.344	$68.760.685
5. Indiana Jones ve Kristal K.K	Paramount	3.804	4	$14.741.834	$276.524.265
6. Sex and the City	New Line	3.155	3	$9.788.353	$119.522.016
7. Iron Man	Paramount	2.403	7	$5.620.375	$297.918.329
8. The Strangers	Rogue	2.410	3	$4.024.485	$45.287.220
9. Narnia Günlükleri: Prens K.	Buena Vista	2.308	5	$3.165.013	$131.904.474
10. Burada Olan Burada Kalır	Fox	1.422	6	$1.667.587	$75.755.145

İNGİLTERE box office — 13 - 15 Haziran 2008

Filmin Adı	Dağıtım	Salon	Hafta	Hasılat	Top. Hasılat
1. The Incredible Hulk	Universal	484	1	£2.714.157	£3.246.985
2. Sex and the City	Entertainment	471	3	£1.781.880	£20.317.130
3. Indiana Jones ve K. K. K.	Paramount	506	4	£1.751.506	£32.525.160
4. Mistik Olay	Fox	389	1	£1.625.750	£1.625.750
5. En Süper Kahraman	Momentum	393	2	£513.795	£1.684.694
6. Kızımı Kurtarın	Buena Vista	214	2	£245.004	£878.280
7. Prom Night	Sony	272	2	£243.403	£1.016.117
8. Burada Olan Burada Kalır	Fox	168	6	£130.027	£7.640.946
9. Cengiz Han	Works	80	2	£128.386	£436.518
10. Iron Man	Paramount	251	7	£128.081	£16.968.425

Will Smith
Hancock

2008	Ben Efsaneyim	412.766
2007	Umudunu Kaybetme	106.289
2005	Aşk Doktoru	162.213
2004	Ben, Robot	151.058
2003	Çılgın İkili 2	109.385

Meryl Streep
Mamma Mia!

2008	Yargısız İnfaz	36.218
2007	Arslanı Kuzulara	62.169
2006	Şeytan Marka Giyer	93.569
2004	Mançuryalı Aday	40.706
2003	Saatler	121.251

ELEŞTİRMENLERİN YILDIZ TABLOSU

	Mehmet Açar	Kerem Akça	Okan Arpaç	Alkan Avcıoğlu	Burcu Aykar	Cumhur Canbazoğlu	Cüneyt Cebenoyan	Atilla Dorsay	Murat Erşahin	Engin Ertan	Ömür Gedik	Burak Göral	Senem İşmen	Tunca Arslan	Çiğdem Kömürcüoğlu	Ege Görgün	Müjde Işıl	Murat Özer	Uygar Şirin	Murat E. Eren	Alin Taşçıyan	Ali Ulvi Uyanık	Uğur Vardan	Burçin S. Yalçın	Fırat Yücel	Ortalama
Asla Pes Etme						1.5																2.5				2.00
Aşkzede		3					3					2	2.5				2.5	1.5			2.5	2.5		3		2.50
Bir Tuğra Kaftancıoğlu Filmi		4	2.5		3	2	2.5						1.5	1.5			1.5	1.5	3	2					3	2.33
Boleyn Kızı		2	3		1.5	3	2.5	2	2.5		3.5	2		3	2.5			2.5	1.5		3.5	3	3			2.56
Burada Olan Burada Kalır		3	2			2.5															2	2.5		1.5		2.25
Düello	3	3	3.5			2		3	3	2.5		3.5				5	3	2.5	4.5		1	2.5		1.5		2.90
Horton		4			2.5	4						3.5							3		3	4				3.42
Indiana Jones ve Kristal K.K.		3	4		1.5	3		3	2.5	2.5	3.5	2		1.5	3	3	2.5		2	2.5	1.5	3		4		2.66
Iron Man	2	2.5	4	3		3.5	1	2.5	3.5	2.5	3.5	3.5				3.5			3	2.5		3		3	1	2.79
İkinci Nefes		4				3	0.5	3.5	4.5		3	4	3	2.5	2		3.5	4		1.5	3.5	3.5				3.06
Macera Adası		2.5	2.5			2.5						2.5										3				2.60
Narnia Günlükleri: Prens K.		3						3	2		3	2	3		3		2.5	2		2	3	2.5		3		2.61
O... Çocukları		2.5	3			2.5			1.5	2.5	3	1		2		3	2.5	2.5	3			1	2.5	2	3	2.34
Öldüren Cazibe		2					1.5		3.5		3.5	2	2				2	1.5			2	3.5	2.5	2		2.33
Ölümcül Oyunlar		3	4.5			3	2		3	2.5	4	3	3.5	4	3		3	3			3.5	3	3.5	3.5	3	3.22
Özel Tim		1.5	4	2.5	1	2.5		2	4	1		3.5					2.5	3			3.5	4			3	2.71
Sex and the City		1	2		1.5		1.5	3	3		3.5	2	2		1.5			1	2		1.5	3		2		2.03
88 Dakika		2							1		2.5	1		1				1		1		1.5		2		1.44
Seksi ve Çılgın		1																				1.5				1.25
Shine a Light						2	2.5			2.5	4		3.5		4						4	4		3.5		3.33
Sınır (da)		3	3			2.5		3	3.5	2	4	3		1		3.5		1.5			2	3.5				2.73
Şöhret		2					1.5	2.5	3			1.5									3	3.5				2.42
The Incredible Hulk		1.5	3.5		1.5		1	3	3		3.5	2.5	2			3.5	2	2.5	2	2	2	3	2.5	2.5	1	2.34
Utanç		1.5			3	2	2.5	2.5	2.5	3	4		3	4			3	3			3	2.5			3	2.83
Üç Haydut						3.5		2.5	5									3				4		3.5		3.58
Vesaire Vesaire		2						2.5				1									2					1.87
Waz		3	2.5			1.5	2		3			2.5										3.5				2.57
Yasak Bölge		2.5	3			2	3		3			3		3				4	2		4	3.5		3.5	3	3.03
Yetimhane		3	3.5	3		2	3.5	3	3.5			3	3	2.5		5	3	2.5	3	2.5	3	3.5	3.5	3.5	3	3.12
21	2.5	2.5				2.5		3	2.5		3	1.5	2.5				2	2		2	2	2.5	2.5	2.5		2.36

Koyu renkte olan bantlar en yüksek yıldız ortalamasına sahip olan filmleri gösterir.

Seyir Defteri

UYGAR ŞİRİN
uygarsirin@yahoo.com

* "Sex and The City"nin uminin diziden daha geri olması üzücü. Bakın "kötü" demiyorum, "geri" diyorum. Dizinin bir meziyeti varsa o da klişe kadın-erkek meselelerini hiç de klişe olmayan hikayeler üzerinden ele almasıydı. Oysa filmdeki en büyük sorular "Sevgilim bir gecelik ilişki yaşadı, affetmeli miyim?", "Düğünde terk edildim, napmalıyım?"dan ibaret. Uzun bir Gönül Abla mektubu gibi. (Cevap: Çanta al kızım, rahatlarsın.)

* "Düello"dan sonra iyice kanaat getirdim ki Müke benim için halihazırda film çeken yönetmenlerin en iyilerinden. İlk 10'a, bilemediniz ilk 15'e girer.

* "Wanted"ın fragmanını izledim. Anladığım kadarıyla James McAvoy Neo'yu, Angelina Jolie Trinity'yi, Morgan Freeman de Morpheus'u canlandırıyor.

* "La Zona-Yasak Bölge" Meksika'da dikenli teller ve yüksek duvarlar içindeki sitelerle onların etrafına kümelenmiş gecekondular arasındaki toplumsal ve ekonomik farklara değinerek pek saygıdeğer bir işe imza atıyor. Bu tür filmlerin müşterileri nezdinde (buna pek çok sinema yazarı da dahil) saygıdeğerliğin birçok zaman beğeni için yeter şart olduğunu biliyorum ama bana sorarsanız sadece iyi bir başlangıç noktasıdır. "Yasak Bölge" ağır mesajları ve kalın çizgileriyle bu başlangıcı fazla ileri götüremiyor.

* Japonlar'ın yaşadığı gerçeküstü bir Nevada... Amerikalı ayağına yatan ve İngilizce konuş(amay)an Japonlar... İngilizce'yi Japonca vurguları ve tonlarıyla konuşan bir kovboy... "Kasabaya cesur ve yetenekli bir silahşör" gelir temasına taze bir bakış... Müthiş bir sinema duygusu... Takashi Müke'nin "Sukiyaki Western Django-Düello"su bu senenin "Planet Terror"u.

* "Biz büyüdük, o yüzden artık güzel gelmiyor" masallarına karnım tok, "Indiana Jones 4" bal gibi kötü film. Entrikası yerlerde sürünüyor. Sürprizleri sürpriz değil. Mizahı basit bir sitcom seviyesinde. Aksiyonun heyecan verici kısmı toplasan 15 dakikayı geçmez... "Indy yaşlandı" espirileri ise sinir bozucu. Kardeşim, yaşlandıysa film çekmeyin, çekiyorsanız rahat olun, "Biz de durumun farkındayız, bakın kendimizle dalga bile geçiyoruz" numaralarına girmeyin.

* Indiana 4'ün gösterime girmesi vesilesiyle, Sinema Yazarları Derneği'nin internet sitesi siyad.org'da "En Sevdiğiniz 5 Spielberg Filmi" başlıklı bir anket yapıldı. Anket öncesi Engin Ertan'la yaptığımız "Hangisini Koysak? Hangisine Kıysak?" sohbeti sayesinde Spielberg hayranlığımızın boyutlarını fark ettik. Zira "Jaws"dan bahsederken Engin aynen şöyle dedi: "Jaws'la aram iyi değil. 4.5 yıldız." Bir an öyle kaldık. Sonra "Aranın iyi olmadığı film 4.5 yıldızsa..." durumu dikkatimizi çekti. Sonrası "Ryan'la aram iyi değil. 4.5 yıldız", "Jurassic Park'la aram iyi değil. 4 yıldız" diye geldi. (Indiana 4'le aram çok kötü. 2 yıldız.)

* "Boleyn Kızı" tarihsel olayları "reality show" tadında canlandırmakla yetinen dönem filmlerine yeni bir örnek. Oyuncu ve kostüm cilasının altında öylesine boş ve öylesine sıkıcı ki... Sanırım "Dangerous Liaisons-Tehlikeli İlişkiler"den bu yana sarayda geçen iyi bir film yapılmadı.

* "Var mısın, Yok musun?"un fon müziği "The Truman Show"un müziği. Pek manidar.

* "Her perili ev filmi bilinçaltına bir yolculuktur" denir ama "Yetimhane" sanki bunu bile isteye yapıyor. Film değil, baş karakter Laura'nın Jung'cu bir analistteki seansını izliyoruz sanki.
* "Yetimlik" Laura'nın hayattaki meselesi. Yetimhanede büyümüş. Şimdi, büyüdüğü yetimhaneyi ev olarak kullanıp yaşamaya başlıyor. Ve bir yetim evlat edinmiş. (Jung'un "Bilinçdışımızdaki çözemediğimiz meseleler kader olarak karşımıza çıkar" sözünü hatırlayalım.)
* Ufak bir serbest çağrışım hamlesiyle "yetim"den "kayıp"a ve "kaybetme"ye varabilirsiniz. Laura'nın kaybettiği şey kendi geçmişi, anıları, bir anlamda öz benliği... Bu arayış sırasında ise Jung'dan alıntı yapan medyumlar karışıyor ve film seyircisine bir işaret fişeği çakıyor.
* Sonunda Laura kendi bilinçdışıyla karşı karşıya gelme cesaretini buluyor. "Aktif imgeleme"yi andıran bir hareketle, kayıpların azizi olan Aziz Anthony'nin de yardımını alarak kendi bilinçdışındaki yetimleri çağırıyor. Merdivenleri kullanarak bilinçdışının derin/karanlık köşelerine iniyor ve kayıpları buluyor, ölüleri kucaklıyor, "gölge"sine sarılıp bütünlüğüne kavuşuyor.

MISTIK OLAY UYGAR ŞİRİN uygarsirin@yahoo.com

Shyamalan parodisi

Altında Shyamalan'ın imzası var ama filmde ona dair hiçbir şey yok.

"Mistik Olay"ı, hakkında hiçbir bilgi vermeden seyrettirseler, film bitince ayağa kalkıp alkışlar ve "Olağanüstü bir Shyamalan parodisi" derdim. Öyle "Scary Movie", "Date Movie" filan gibi, birtakım filmlerin seçilmiş sahneleriyle dalga geçen uyduruk parodilerden değil. Asıl hedefi bir sinemacıyı tefe koymak olan ve o sinemacının ruhuyla dalga geçen bir parodi. Eh, parodinin bu kadar kusursuzu da ancak sinemacının kendi elinden çıkabilirdi herhalde. M. Night Shyamalan "Altıncı His" sonrası kariyerinin dip noktasını oluşturan bu filmle böylesine istisnai bir işe imza atmış oluyor.

"Mistik Olay"da nelerin var olduğunu konuşmanın âlemi yok, film buna yetecek kadar malzeme sunmuyor. Ama nelerin eksik olduğunu bol bol konuşabiliriz. Hatta önceki Shyamalan filmlerinde olup burada olmayanların listesini yapabiliriz.

Mesela, Shyamalan'ın filmlerinde (benim çok sevmediğim "Sudaki Kız" dahil) dehşet bir sinema duygusu ve yönetmenlik performansı vardır, burada ikisi de yok. "Altıncı His" ve "İşaretler"in atmosferini yaratan, "Ölümsüz"ün kamera hareketlerini tasarlayan, "Köy"ün çerçevelerini ve mizansenlerini kuran adam nereye gitti bilmiyorum. Burada, bir tek çarpıcı plan, akılda kalan tek bir an yaratamayan bir yönetmen var. Shyamalan'ın görüntüleri, hikayesinden bağımsız (ama onu tamamlayan) bir hikaye anlatır normalde. Bu filmde neredeyse seçtiği her objektife, kamerasını koyduğu her noktaya, yaptığı her harekete "Öyle olmamalı" diye itiraz etmek geçebilir içinizden.

Shyamalan'ın filmlerinde korku vardır bir de. Hem bir tür olarak, hem de bir duygu olarak. Shyamalan bir yandan korku sinemasının iç dinamikleriyle uğraşırken, bir yandan da korku adını verdiğimiz duyguyu kurcalar, çözümlemeye gayret eder, farklı açılımlarını ortaya döker. "Mistik Olay"ın bir tek noktasında, o da perdeden gelen "Gümmm!" sesinin katkısıyla ürperdim, o kadar. "Bir duygu olarak korku" ise bu filmin dalamayacağı kadar derin bir konu.

Tek bir sahneyle bile ("Köy"de Ivy'nin ormandan geçtiği sahne) önce seyircisine korkulacak bir şey olmadığını söyleyip sonra aynı seyirciyi korkudan koltuğa çivileyen, böylece korkunun doğası üstüne sağlam bir cümle kurarken seyircisini de "eğlendirmeyi" başaran bir yönetmenden söz ediyoruz. Şimdi, Amerika'da "17 yaşın altındakiler izleyemez" damgasını yemiş ilk ve güya en "kanlı", en "rahatsız edici" filmiyle tüm yapabildiği seyircisini güldürmek. Bu tezat da korkunun doğası hakkında, Shyamalan'ın çok iyi bildiğini varsaydığımız önemli bir gerçeği içeriyor aslında.

Bu gerilim eksikliğine sebep olan şey ise bir başka eksiklik: Bu filmde hikaye de yok. Yani "Bir gün insanlar ölmeye başlar, sonra öbür insanlar şuraya gider, o sırada da..." gibi bir şey var da, buna hikaye dememizi sağlayacak bir veri yok.

Sinemada klasik senaryo gramerine uyarak da, onu ihlal ederek de iyi bir hikaye anlatabilirsiniz. Shyamalan'ın bu konuda ayrı bir mahareti vardır, çünkü onun filmlerinde senaryo kurallarına uymak ve onları görmezden gelmek öyle ustalıklı bir şekilde dengelenir ki, sonuçta ortaya çıkan şey (belki "İşaretler" hariç) senaryo kurallarıyla birebir örtüşmeyen bir hikayedir ama seyirci bunun farkına varmaz.

"Mistik Olay"da ise Shyamalan ne kuralları layıkıyla yerine getirmiş, ne de ihlallerinde bir anlam veya yaratıcılık saklı. Bir Amerikalı eleştirmen "Canavarı olmayan bir canavar filmi" demiş. Çok doğru da keşke o kadarla kalsa. Ayrıca karakteri olmayan bir karakter filmi, duygusu olmayan bir aşk filmi ve kurbanı olmayan bir gerilim filmi.

Bütün bunlar yetmiyormuş gibi "Mistik Olay"da oyunculuk da yok. Başrollerde Mark Wahlberg ve Zooey Deschanel olduğuna göre yetenek eksikliğinden dem vuramayız. Belli ki yönetmenin istediği performansı çıkarmışlar. Zeki bir öğretmeni oynayan Wahlberg'in salak-mazlum karışımı bir ifadeyle etrafa bakıp durmasını ve Deschanel'in kendini bir komedi filminde (hatta zaman zaman vodvil!) sanmasını başka türlü açıklayamayız diye düşünüyorum.

Son bir eksiklik daha sayalım: "Mistik Olay"da hikayenin altında başka bir katman yok. Uzaylı saldırısından bahsederken insanın geçmişini kabullenmesini, bir psikologla bir çocuğun hikayesinden bahsederken kişinin hayattaki yerini bulmasını anlatan bir hikayeci, bu kez öyküsünün altına bir başka hat döşeme zahmetine girişmemiş. Öykünün bizzat kendisinin hali de Allahlık. "İlkokullar için Çevre Dersi".

"Mistik Olay"ın afişinde neden "Önce 'his'settik. Sonra 'işaretler'i gördük" diyerek eski Shyamalan filmlerine gönderme yapıldığını, "İşte o çok sevdiğiniz filmleri çeken adam" mesajını vermek için neden böyle umarsız bir savaş verildiğini şimdi anlıyoruz. Bir fıkrada dendiği gibi "Herkes kendisinde ne yoksa onun için savaşır".

İKİNCİ NEFES KUTLUKHAN KUTLU kutlukhan@gmail.com

İlgi çekici bir karışım

Öykü tıpatıp aynı öykü, ama daha ilk anda bambaşka bir öykü anlatma zihniyetiyle karşı karşıya olduğunuzu anlıyorsunuz.

Jean-Pierre Melville'in '66 yapımı kara film klasiği "Le Deuxième souffle"un başındaki hapisten kaçma sahnesine puslu mu puslu bir gri hakimdir: Betonun grisi ve siyah/beyaz bir alacakaranlığın grisi. Arkasında özgürlüğün beklediği duvarın üzerine atlamak için çatıda saklanan üç mahpus seyirciye hiç renk vermezler. Müzik yoktur, konuşma yoktur – içlerinden biri fazlaca uzağa sıçrayıp yüksek duvarın öteki tarafından aşağı, muhtemelen ölümüne doğru düştüğünde bile. Alain Corneau'nun çektiği bu yeni uyarlamadaysa aynı giriş, olabilecek en farklı dokuda yeniden inşa ediliyor. Doygun sarılar ve yeşiller, hüzünlü bir müzik, daha uzun bir atlayış – ve tabii ki ağır çekim.

Melville'in insanları dünyaya yerleştirme biçiminde onları yalnızlaştıran bir mesafelilik vardır. Mekan ile karakterin ilişkisi üzerine belli bir vizyonun eseri gibidir bu. Seyirciyi yüzeylerde küçük izler aramaya iter, çünkü yönetmenin gözü izleyici için duygu tercümanlığına soyunmaya yanaşmaz. Bastırılmışlığı, kontrolü esas alır. Corneau'nun filmiyse tereddütsüz bir şekilde öykünün (José Giovanni'nin '58 tarihli romanından uyarlama) insani, duygusal ve dramatik tarafına odaklanıyor.

En başta oyuncuların karakterlerine yaklaşımında kendini gösteren bir şey bu: Lino Ventura'nın zaman zaman küçük çırpıntılarla dalgalanır gibi olan o etkileyici yüzeyinin yerine Daniel Auteuil'ün her santimi duygularla esir alınan çehresi geliyor. Gerçi Eric Cantona durgunlukta Michel Constantin'e rakip olabilir ama genel olarak hislerini daha çok ele veren karakterler dolaşıyor Corneau'nun bu "yeni kara film" dünyasında.

LE DEUXIEME SOUFFLE

Yönetmen: Alain Corneau.
Oyuncular: Daniel Auteuil, Monica Bellucci, Michel Blanc, Jacques Dutronc, Eric Cantona, Daniel Duval, Gilbert Melki, Nicolas Duvauchelle, Jacques Bonnaffé, Philippe Nahon.
Senaryo: Alain Corneau (José Giovanni'nin aynı adlı romanından).
Yapım: Fransa (2007)
Süre: 155 dk.
Gösterim Tarihi: 13 Haziran

Belki ilk bakışta bu küçük bir stilistik ayrıntı gibi görünebilir ama hiç öyle değil, çünkü seyircinin öyküyle ilişki kurma biçimini tepeden tırnağa değiştiriyor. Gangster Gustave Minda'nın (kısaca "Gu") hapisten kaçtıktan sonra günışığına ve rahat bir nefese (yani boğucu atmosferiyle ünlü kara film türünde hemen hemen her "vurgun avcısı"nın idealine) kavuşma çabası, kasvetli bir yeraltı dünyasının öyküsü olmaktan çok hayatta "ikinci şans"ını kovalayan bir adamın dramı haline geliyor. Ventura'nınkine kıyasla daha az depresif ama bir şekilde daha azap içinde görünen bu yeni Gu, önce Marsilya'ya gidip oradan da İtalya'ya postu atmayı istiyor ama bu tür öykülerde kaçış planlarının en önemli unsurundan, yani rahat yaşamasını sağlayacak paradan mahrum. O kara kara duruma bir çözüm düşünürken, beklediği fırsat gelip kapısını çalıyor: Eski bir dost yüklü bir para getirecek bir "iş"i ona pas ediyor. Vurgun başarıyla (ve iki cinayetle) tamamlanıyor ama zeki ve görülmemiş biçimde alaycı Komiser Blot'un başını çektiği polis, Gu'ya bir tuzak kurup adını "muhbir"e çıkarıyor. Bunun üzerine böyle bir şeye razı gelmektense ölümü yeğleyecek olan Gu'nun listesinde "adını temize çıkarmak", "İtalya'ya kaçış"ın önüne geçiyor.

Giovanni'nin "suçlular arasında onur" öyküsünü dümdüz bir karakter dramı olarak ele almanın en büyük sakıncası şu: Bu öyküde bizi kahramanın yaşadıklarının içine çekmek yerine polisiye mekanizmalarının gereklerine uymak üzere yazılmış gibi duran kısımlar var ve bu kısımlar dramı güçten düşürüyor. Orijinal filmde Melville tercihini bir karakterden önce bir dünyayı resmetmekten yana kullanmıştı – karakterleri biçimlendiren şeydi dünya. O yüzden de onu tanımlayan suçlu ve polis yöntemlerini incelemek önemliydi. Corneau'nun filmindeyse merkezde metottan önce karakterler var ve bu durum suçlu/polisiye öyküsü şemalarının hüküm sürdüğü bölümlerde filme odağını yitirmiş gibi bir hava veriyor. Belki buna bir çare niyetine Komiser Blot öykünün en ilginç, renkli ve insancıl karakteri haline getirilmiş; hakikaten de onun olduğu sahneler ayrı bir ışıltıya sahip. Ne var ki Melville'in klasiğinde Blot'un suçlulara bakışı, onlarla ilişkisi de tablonun temel öğelerindendir – buradaysa onun sıcaklığı, izole edilmiş bir renk gibi duruyor.

Renkten söz etmişken... Siyah/beyaz'ın hakimiyeti sona erdiğinden beri yeni kara film estetiği için birçok farklı fikir gördük – Corneau da suçluların dünyasını "yarı-sürrealleştiren" agresif bir renk paleti kullanıyor. Doygun kırmızıların, sarıların ve yeşillerin hüküm sürdüğü bir film bu. Işıkları karakterleri daha net bir şekilde damgalıyor, ayrıca mekanları belirgin şekilde daha geniş ve görkemli, dekorlarıysa çok daha zengin. "Dark City" misali, özellikle hiper-stilize edilmiş gibi bir havaya sahip "İkinci Nefes". Üstelik John Woo'nun Hong Kong aksiyon filmlerinin özenle orkestra edilen hüznünden son dönem korku filmlerinin boğucu sarısında patlayan kanlı sahnelerine ve hatta ufak bir "Fransız Yeni Yeni Dalgası" düşselliğine kadar envai çeşit farklı tarzları harmanlıyor.

İlgi çekici bir karışım bu... Kimi yadırgatıcı, kimiyse hayli etkileyici sahnelerle bezeli. Ama nihayetinde Melville'inki gibi yaşayan ve konuşan bir "sinemasal dünya" oluşturmuyor. O yüzden de klasiğe gücünü verenin Giovanni'nin öyküsünden ziyade o öykü üzerine kurulmuş bütünlük sahibi sinemasal dünya olduğunu anlamamızı sağlıyor bu ikinci "İkinci Nefes".

Bakalım siz de utanacak mısınız?

Mohsen Makhmalbaf'ın "Kandahar'a Yolculuk"unda yardım amacıyla gökyüzünden atılan protez kol ve bacaklar uzun süre akıldan çıkmayan bir imgedir. Marzieh Makhmalbaf'ın "Kadın Olduğum Gün"ü ise yer yer gerçeküstücülüğe göz kırparak, İran'da kadın olmanın hâllerini sembolik şekilde anlatır. Ailenin en küçük üyesi Hana Makhmalbaf'ın yönettiği "Utanç" da benzer bir yol izliyor. Küçük bir kız çocuğunun okula gitme, daha doğrusu ulaşma çabasını anlatan film, amatör oyuncuları ve gerçek mekânlarda çekilmesi nedeniyle "neorealist" bir hava taşırken, sık sık ağır bir sembolizme meylediyor.

Hemen her üyesi sinemayla ilgilenen Makhmalbaf ailesinin İran sineması içerisinde farklı bir noktada durduğunu söylemek mümkün. Yukarıda andığımız örneklerden de yola çıkarak, ülke sinemasıyla genellikle beraber anılan yeni gerçekçi tarza farklı bir dokunuş getirdiklerini iddia edebiliriz. Belirttiğimiz gibi "Utanç"da da aynı durumla karşı karşıyayız.

Her şeyden önce Hana Makhmalbaf'ın hem filmin geçtiği coğrafyayı kullanma, hem de beraber çalıştığı küçük oyuncuları yönetmek konusunda son derece zor bir işin altından başarıyla kalktığını teslim etmek gerek. Henüz 20 yaşındaki genç bir yönetmenin ilk uzun metraj filminde bunu başarmasıysa açıkçası hayranlık uyandırıcı. Fakat filmin esas etkileyiciliği perdeye taşıdığı resimlerden kaynaklanıyor.

"Utanç"ın hikâyesini anlatmak için fazla diyaloğa ihtiyacı yok. Hana Makhmalbaf ve senaryoyu yazan annesi Marzieh Makhmalbaf da bunun fazlasıyla farkındalar. Dolayısıyla filmdeki az sayıda diyalog ekseriyetle gündelik kısa cümlelerden ve tekrarlardan oluşuyor. Küçük Baktay'ın okula gitmesini engelleyen nedenlerse çoğunlukla görsel olarak karşımıza çıkıyorlar. Tek kelime Farsça bilmeseniz ve filmi altyazısız bir kopyadan izleseniz bile hikâyeyi takip edebilirsiniz. Başka bir deyişle "Utanç"ın görsel dili o derece güçlü.

Filmin en vurucu kısmıysa Baktay'ın yolunun bir grup erkek çocuk tarafından kesilmesiyle başlayan bölüm. İçinde yaşanılan koşullar nedeniyle çocukların "çocuk olma" şansları olmadığı gibi, eğlenmek için de büyüklerin acımasız oyunlarını taklit edişlerini gösteriyor Hana Makhmalbaf. Baktay elindeki ağaç dallarını silah gibi kullanan, ateş etme ve bomba düşme sesleri çıkartarak eğlenen, kendisini Taliban olarak tanıtan oğlanların esiri oluyor. Önce kız başına okula gitmekten suçlu bulunuyor ve taşlanmasına karar veriliyor. Daha sonraysa başına geçirilen bir kese kağıdıyla mağaraya, diğer tutuklu kızların yanına götürülüyor. Elbette hepsi oyun icabı... İşin acıklı tarafı Baktay da bunun bir oyun olduğunun farkında. Şiddet, acımasızlık ve adaletsizlik hayatlarının o kadar içine geçmiş ki, savaş bir oyun olmuş bu çocuklar için ("ama ben savaş oynamayı sevmiyorum").

Aslında filmin orijinal adı da Mohsen Makhmalbaf'ın Afganistan'da yaşananlar üzerine söylediği bir söze gönderme yapıyor: "Buda utancından yıkıldı". Taliban'ın Afganistan'daki Buda heykellerini yıkışına dair gerçek görüntülerle başlayan "Utanç", böylece bir bakıma topu seyircisine atıyor. Seyirci kaldıklarımız karşısında bizlerin ne kadar utandığımızı soruyor ve vicdanımızı sorgulamamızı istiyor. Fakat şunu da belirtmek gerek ki, Hana Makhmalbaf'ın filmi kesinlikle anlattığı olayların iç acıtıcılığını bir duygu sömürüsü olarak kullanmıyor. En basitinden, nihayet okula vardığında Baktay'ın bu sefer de kendisine oturacak bir sıra bulamayışı ve ertesinde yaşananlar filme trajik olmanın yanında mizahi bir boyut da katıyorlar. Küçük kızın gözyaşları içerisinde dolu sıralara ilişme çabasıysa yine uzun süre unutulmayacak bir diğer sahneye dönüşüyor.

Başvurduğu aşırı sembolizmin yer yer kör kör parmağım gözüne bir hâl alması belki de "Utanç"ın en büyük handikabı. Özellikle final sahnesinin gereksiz uzunluğu ve burada yakalanmaya çalışılan şiirsel anlatım filmin geri kalanına pek uyum sağlamıyor. Yine de büyük ölçüde olmuş, hatta yer yer epey etkileyici bir film karşımızdaki. Dolayısıyla Hana Makhmalbaf'ı takip etmekte yarar var diyor ve "Utanç"ı sadece bir sosyal bilinç güdüsüyle değil, umut veren genç bir yönetmeni keşfetmek amacıyla izlemenizi öneriyoruz.

Filmin esas etkileyiciliği perdeye taşıdığı resimlerden kaynaklanıyor.

ÖLDÜREN CAZİBE

TAMER BARAN tamerbaran@gmail.com

Sonu gelmez bilme tutkusu

Senaryosu, oyunculukları ve yönetmenliğiyle kılı kırk yaran bir ustalıkla kotarılmış bir film.

İnsanlığın ruhsal uyanış çağını yaşıyor olması, doğal olarak sinemacıların illüzyonistlere de ilgisini artırdı. İlginç yaşantıları, mesleki tutkuları ama asıl gerçekliği eğip bükme (veya en azından kitleleri buna inandırma) becerileri, bu renkli kişilikleri sinema için ilgi çekici kılıyor. Nitekim "Hokkabaz", "Prestij" ve "The Illusionist-Sihirbaz"da seyrettiğimiz kurmaca karakterlerinin ardından sıra gerçek bir gözbağcıya geldi.

İllüzyonist ve kaçış ustası Harry Houdini o kadar ilginç bir kişilik ki, araştırma kitaplarına, şarkılara, romanlara konu olmuş, hakkında filmler yapılmış. Bu filmler içinde tipik biyografi olanlar da var, önde gelen metafizik araştırmacı-yazar (Sherlock Holmes karakterinin yaratıcısı) Sir Arthur Conan Doyle'la dalgalı ilişkisini işleyenler de... Onu perdede canlandıranlar arasında Harvey Keitel ve ünlü romancı Norman Mailer da bulunuyor.

Gillian Armstrong'un yönettiği "Öldüren Cazibe", Houdini'yi üzerinde pek durulmamış yönlerini ön plana çıkararak işliyor: Annesinin ölümüne ilişkin vicdan azabı ve ruhunu karartan o soruyu yanıtlamak için duyduğu yakıcı arzu: Ölümden sonra yaşam var mı?

Houdini'nin, filmde de bahsi geçen meydan okumaları, annesinin son sözlerini aynen iletecek bir medyuma vereceği para ödülü ve bunun gibi tüm çabalarının kökeninde bu soru var aslında... Ve tabii ki ölüm korkusu... Ve tabii ki ölümsüzlük arzusu...

Sadece bunlar değil, "paranormal" denen olgulara ilişkin merakı da çok fazla, örneğin insanların doğaüstü güçlere sahip olup olmadığını öğrenmek istiyor, "A Magician Among the Spirits" (Ruhlar Arasında Bir Sihirbaz) isimli bir kitap yazacak denli uğraşmış bu meselelerle (Houdini'nin o efsanevi kilit açma, zincirden kurtulma gibi numaralarını yaparken başka alemlere ait ruhlardan yardım aldığı da iddia edilmiş)...

"Death Defying Acts", Houdini'nin hayatına bu felsefi çerçevede yaklaştığını öncelikle orijinal adıyla belli ediyor: "Ölüme Meydan Okuma Numaraları" biçiminde çevirebileceğimiz isim, Houdini'nin sadece sahnede sergilediği şovu değil, hayat içindeki duruşunu da simgeliyor... Tam da bu nedenle senaryo, ünlü illüzyonisti öykünün ana eksenine son derece uygun –kurmaca- karakterlerle çevrelemiş: Büyük ödülü kazanmak için ünlü gözbağcıyla yakınlaşan sahte medyum Mary McGarvie, birlikte gösteri yaptığı kızı Benji ve Houdini'nin menajeri, yardımcısı Sugarman... Gösterileri sahtekarlığa dayanmasına rağmen Mary ve Benji'nin içlerinde bir "acaba" var, Houdini'yle geçirdikleri günlerden sonra olumlu yönde cevap almaya başladıkları bir soru... Sugarman ise spiritüel olgulara tamamen kapalı biri, herhangi bir arayışa girmeyecek kadar da düşüncesinden emin... Yani kadınlar Houdini'nin inanmak isteyen yanına sesleniyor, o yönüyle etkileşim içinde oluyorlar, Sugarman ise mantık cephesinde.

Armstrong'un rejisi kadar, oyuncu seçimi de senaryonun temel hedeflerine çok uygun: Şimdiden çağdaş klasik mertebesine erişen "Memento"nun başrol oyuncusu Guy Pearce, Houdini'yi ser verse de sır vermez bir kapalılık içinde yorumluyor, eylemleri adamın içinde olup bitenleri gösteriyor ama yüzü inançlarını ve sorularını yadsıyor. Pearce sayesinde Houdini, perdede ilk kez, gerçek hayatında da bir kaçma ustası olarak görüntülenmiş oluyor... Ken Russell'ın efsanevi filmi "Gothic"'in ana oyuncu kadrosundan anımsadığımız Timothy Spall'ın Sugarman yorumu da takdire şayan: Materyalizm dışında bir şeye inanmamanın getirdiği tükenmişlik rahatça izlenebiliyor bu karakterde. Jones ve Ronan da muhteşem oynuyorlar, göründükleri ilk plandan sonuncusuna oyunculukları dengeli bir seviyede ve olağanüstü kontrollü.

Böylece "Öldüren Cazibe", oyunculuklarla da oldukça zor bir dengeyi tutturmayı başarıyor. Bu filmin en olumlu tarafı da bu zaten: senaryosu, oyunculukları ve yönetmenliğiyle bütün olarak film, kılı kırk yaran bir ustalıkla kotarılmış, baştan sona ölçülü bir yapıt olduğunu her haliyle belli ediyor.

Gillian Armstrong'u alkışlamamız boşa değil: Bu türden bir filmin başarısı için elzem olan dengeyi yakalamakla kalmamış, Mary ile Harry arasındaki inişli çıkışlı aşk öyküsünde veya Houdini'nin annesiyle ilgili duygularının yansıtıldığı sahnelerde bile ustaca korumayı da başarmış. Ne rejisinin, ne de oyunculukların ölçüsüz olmasına izin vermiş. Ele aldığı temaları ne sulandırıyor, ne de sömürüyor... Tavrı, yaşlı bir bilgenin olay ve olgulara mesafeli yaklaşımını anımsatıyor...

Sonuçta ortaya, çok tartışmalı bir konu olan ruhsallıkla ilgili, gayet ölçülü, belki izleyicinin ruhunu alt üst etmeyen ama kesinlikle gönlünü fethedebilecek bir yapıt çıkmış, Houdini'nin annesinin ölümünden beri peşinde koştuğu sorunun yanıtını çoktan bulmuş olanları da hoşnut kılabilecek bir film...

DEATH DEFYING ACTS ✪✪✪

Yönetmen: Gillian Armstrong. **Oyuncular:** Guy Pearce, Catherine Zeta-Jones, Timothy Spall, Saoirse Ronan, Jack Bailey, Aaron Brown, MacKay Crawford, James Fiddy, Martin Fisher, Tim Frost. **Senaryo:** Tony Grisoni, Brian Ward. **İthalatçı:** D Productions. **Dağıtımcı:** Pinema.

Yapım: İngiltere, Avutralya (2007). **Süre:** 97 dk.

Gösterim Tarihi: 6 Haziran

Ölçüyü tutturamamış bir western

Takashi Miike sinemasını tek bir kelimeyle tanımlamaya çalışacak olsak, aklımıza ilk gelen sözcük muhtemelen 'aşırılık' olurdu. Türü ya da konusu ne olursa olsun hemen her Miike filminde uçlarda gezinen grotesk bir yapı veya izleyeni zorlamaya yönelik bile isteye abartılmış tuhaf durum ve tiplere rastlamamız mümkün. Bu anlamda "Düello" yönetmenin, içine girmesi ya da hazmı en kolay filmlerinden biri olmasına rağmen, yine de seyirciden fazlasıyla sabır ve anlayış talep ediyor. Fakat filmde sözgelimi "Ichi The Killer" türünden aşırı şiddet öğeleri veya "Gozu"daki gibi ne olduğuna anlam vermekte güçlük çektiğimiz durumlar da nispeten minimal düzeyde seyrediyor.

Tabii bunu yönetmenin tercihi olarak değerlendirebileceğimiz gibi, filmin bir western, üstelik de Kurosawa başyapıtı "Yojimbo" ve onun iki yeniden çevrimi "A Fistful Of Dollars" ve "Django"nun son derece serbest bir uyarlaması olmasına da bağlayabiliriz. "Düello" söz konusu filmlerin o denli serbest bir yeniden çevrimi ki, Miike, iki düşman çetenin yaşanmaz hale getirdiği kasabaya gelen isimsiz silahşor fikrini alıp, hikâyenin geri kalanında ya önemli değişiklikler yapıyor ya da üzerine yeni şeyler ekliyor. Filmin başlıca problemi de bu noktada kendini göstermeye başlıyor. Zira bahsettiğimiz farklılıklar fazlasıyla 'Miike usulü'. Filmde kovboy kıyafetleri kuşanmış, eli silahlı çekik gözlü adamların abartılı ve açıkçası kulak tırmalayan bir şiveyle İngilizce konuşup durması veya geleneksel Japon evlerinden müteşekkil western fonunun ortasında günümüz Tokyo'sunun gece yaşamından fırlamış gibi duran, küpe ya da piercing takmış, saçı boyalı kovboyların varlığı bile zaten yeterince absürtken, Miike bununla yetinmeyip filme yerleştirdiği gariplikleri ölçüsünü kaçırmaya ve denetimini bir nebze de olsa yitirmeye başlıyor. İşe olumlu tarafından bakıp, yönetmenin tüm bunları bir yabancılaştırma etkisi yaratmak amacıyla kullandığını veya postmodern bir yapı kurmaya çalıştığını varsayalım. Fakat bu bile, Miike'nin aşırılıklarından kaynaklanan karmaşayı anlamlandırabilmek ve hoş görmek için yeterli değil ne yazık ki.

Elbette Miike'nin hemen tüm filmlerine bir 'nerede duracağını bilmeme' hali hâkimdir ve kimi zaman bunun çok çarpıcı sonuçlara ulaştığına da tanık olduk. Ne var ki "Düello"da bu durum bir noktadan sonra yorucu olmaya ve filmin uzayıp giden süresinin de etkisiyle sıkıntı vermeye başlıyor. Miike'nin klasik tarzda bir western çekmek ya da türü yenilemek gibi bir niyetle yola çıkmadığı ortada. Fakat filmin asıl sorunu da zaten ne olmamaya değil, ne olmaya çalıştığının fazlasıyla kafa karıştırması. Örneğin Miike'nin amacının western türüne saygı duruşunda bulunmak olduğunu söyleyebilmek neredeyse imkânsız. Gerçi filmde, hikâyesine kaynaklık eden, az evvel adını andığımız yapımlara ve hatta klasik Amerikan westernine yapılan kimi göndermeler yakalamak mümkün ama hepsi o kadar. Bunun filmin geneline yayılan bir tavır olduğunu söylemek çok güç. Öte yandan filmin bir western parodisi olduğunu iddia etmek de aynı oranda abartılı olur, ki bu da zaten tüm Miike filmografisinin çeşitli türlerin parodisi olduğunu iddia etmek anlamına gelir. Kendi halinde ve tabii ki Miike tarzında arsız bir eğlencelik deseniz? Eh, bir derece. Fakat bu sefer de, özellikle film tüm bu saydıklarımızdan birer parça alıp hiçbiri olamamışken, Miike'nin neden başka bir öyküyü değil de, bilhassa bunu tercih ettiği sorusu akıllara takılıyor. Hele ki film boyunca "Yojimbo" ve "A Fistful Of Dollars"ın zihninizin bir köşesinde pusuya yatmış olmadığı orijinal bir senaryoyla, her türlü aşırılık ve zorlayıcılığına rağmen Miike'nin neler çıkartabileceğini düşününce…

Diğer taraftan Miike'nin görsel tercihleri de aslında epeyce tartışmaya açık. Yönetmenin bazı mizansenlerde kurduğu aşırı stilize yapı ve flashback sahnelerindeki yüksek kontrastlı görselliği, hikâyenin zaten dörtnala giden temposunu daha da yorucu bir hale getiriyor. Finalde bir anda yağmaya başlayıp, ortalığı çok kısa sürede beyaza boyayan karın yarattığı türden şiirsel ve hipnotize edici anların azlığı da yönetmenin arada bir denge kurmasını engelliyor ve bir müddet sonra hikâyenin kendisine mi, olup biten acayipliklere mi yoksa Miike'nin abartılı stiline mi dikkat kesilmeniz gerektiğini şaşırıyorsunuz.

Miike'nin en ilginç ve şaşırtıcı hamlesi ise sonlara doğru geliyor. Filmin büyük bölümünde sıradan bir yan karakter olarak varlığını sürdüren alkolik yaşlı kadının aslında göründüğünden çok daha farklı bir geçmişe sahip olduğunun ortaya çıkması ve bir süreliğine de olsa filmin neredeyse başkarakterine dönüşmesi, koltuğunuzda şöyle bir doğrulmanıza yol açıyor. Miike'nin bu beklenmedik müdahalesi hem hikâyenin sıradışı bir yola sapma ihtimalini doğurması, hem de westernlerde görmeye pek alışkın olmadığımız biçimde kadın karaktere bu denli etkin bir rol kazandırması bakımından son derece heyecan verici. Fakat ne yazık ki yönetmen bu yaratıcı müdahalenin arkasını tam olarak getiremiyor. "Düello" da netice itibariyle tuhaf ve absürd bir deneyim olmanın ötesine geçemiyor.

Miike, bildiğimiz aşırılıklarını bu kez nispeten dizginlemiş ama film yine de izleyeni yoruyor.

ADANA NOTLARI

15. Altın Koza'nın ardından…

Mutfak tezgâhında duran cezerye paketi, henüz açılmış bavulum ve üzerimdeki tatlı yorgunluk, Adana'dan döndüğümü hatırlatan önemli ayrıntılardı… Bir festival daha sona ermişti. Aklımda ve yüreğimde biriktirdiklerimi usulca, çalışma masamın orta yerine koyup izledim bir süre… Epey kalabalık bir SİYAD ekibi olarak Seyhan oteline konuşlanmıştık. Murat Özer ve Burak Göral, 'anca beraber kanca beraber' geleneğini istemeden bozarak –jüri olmaları sebebiyle- Hilton'a yerleşmişlerdi. Aramıza giren kısa mesafe bize engel olmadı. Lobi ziyaretlerimizi (geleneksel bir festival tabiri olup, sinema yazarlarının buluşma, sosyalleşme ve genel değerlendirme faaliyetlerini icra ettikleri mekânı, otel lobilerini tanımlar) nadir de olsa gerçekleştirdik… Mehmet Acar'ın referansı ve torpili ile en kral masada yer bulduğumuz Kebapçı Mesut, Seyhan Otel'in Adana'nın nemli sıcağına inat püfür püfür esen terası, Tatlıcı Fehmi, Tarihi Yeni Uğur Lokumcusu, Cinebonus sinemasının salonları haricinde ziyaret ettiğimiz yerlerdi… Uğur Vardan'ın İstanbul'dan siparişi olan Adana Demir Spor formalarıyla çektirdiğimiz toplu resim ise ekibin festival taktiğini seriyordu ortaya: Toplu hücum, toplu savunma… Festivalin programı iyi hazırlanmıştı… 'Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'na katılan 12 yerli filmin dışında, Akdeniz Ülkeleri Kısa Film ve Öğrenci Filmleri yarışmalarını, Tuncel Kurtiz'e ayrılan 'Türk Sinemasında Bir Usta Oyuncu', 'Romy Schneider 70 yaşında', 'Dünya Sineması', 'Akdeniz'den Beyaz Perdeye', 'Medscreen'(MEDA Bölgesindeki Arap Ülkelerinden Filmlerin Tanıtımına Destek Programı), 'En İyi 10 Türk Filmi', 'Belgesel Filmler', 'Kıssadan Hisse Dünya' ve 'Altın Koza Kısa Film Seçkisi' bölümleri izliyordu. Bütün konsantrasyonumu, daha önce izleme şansı bulamadığım veya ilk gösterimi yapılan Türk filmlerinin yer aldığı 'Ulusal Uzun Metraj Film Yarışması'na yönelttim. Aynı anda iki yerde birden olamamanın insanı tedirgin eden içsel sıkıntısı, festivallerde iyi bir planlama yapmayı gerektirir. Titiz planlamam başarıyla sonuçlandı. Gelelim filmlere… 'Ulusal Uzun Metraj' yarışmasının galibi, 1975 doğumlu Özcan Alper'in ilk uzun metrajı "Sonbahar" oldu. 'En İyi Film' seçilen "Sonbahar", 'yaratıcı kolektif çalışma nedeniyle' bir de 'Jüri Özel Ödülü' kazandı. Filmin Gürcü oyuncusu Megi Kobaladze de 'En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu' ödülünü. İyi bir filmdi "Sonbahar". Son derece duygusaldı bir kere. Hayata benim penceremden bakan bir filmdi. Bu yönüyle birçokları gibi beni de etkiledi. Ülkede yaşanmış ve yaşanan acıları, toplumsal yaraları ajite etmeden yedirmişti öyküsüne. İnsancıldı. F-tipi cezaevleri, açlık grevleri arasında on yıl geçiren Yusuf'un öyküsüydü anlatılan. Tahliye edildikten sonra Artvin'deki dağ köyünde, yaşlı annesiyle birlikte sonbaharın kışa dönüşünü izleyen Yusuf'un… Hayatını, evinden, ülkesinden uzakta; etini satarak kazanan Gürcü kızla birlikte yeniden yaşama isteği bulan genç adam, nefis doğa görüntüleri eşliğinde son bir sonbahar yaşıyordu. Dünyayı dolduran yalnızlık ve imkânsızlık, aslında bütün dünyanın bir F tipi cezaevi olduğunu söylüyordu belki de… İçinde devrim ateşi yanan film, bir ağıtla sona eriyordu. Eksik, olmamış yanları da vardı filmin tabii. Bu eksikler ayrı bir yazı konusu. Film, son tahlilde, bir başyapıt değil ama bir ilk film için olumlu ve yürekli bir çabaydı. Bir de ben, 'En İyi Film' ödülünü kazanmış bir filme, 'yaratıcı kolektif çalışma' nedeniyle 'Jüri Özel Ödülü' verilmesini anlayamadım. Sinema, zaten yaratıcı bir kolektif çalışmanın ürünü değil midir? Aklıma takılan şeylerden biri de, ödüller açıklanırken gecenin sunucuları tarafından duyurulan adaylıklar oldu. Mesela, atıyorum, 'en iyi film' için üç aday adı okundu, 'kurgu' için dört aday, 'erkek oyuncu' için üç aday gibi… Ya diğer filmler? Oysa yarışmada 12 film yarışıyordu… Bütün bunların jürinin kararı olduğunu biliyorum. Her jürinin farklı olduğunu, tarzlarına ve yöntemlerine saygı gösterilmesi gerektiğini de… Ben de jürilik yaptım çünkü ve bazıları tarafından tartışılan kararlarda imzam var. Sadece aklıma takılan bu soruları paylaşmak istedim. Jüri tarafından gizlenmeyip cesurca açıklanan bu kararlar, ilk defa karşılaştığım için tuhaf geldi bana. Bu farklı değerlendirme yöntemi, konumuz festival olduğundan bu yazıya giriverdi işte. "Made in Europe", festivalin bir diğer kazananıydı. 'En İyi Yönetmen' ve Altın Koza'nın belki de en prestijli ödülü olan 'Büyük Jüri Yılmaz Güney Özel Ödülü'nü kazanan film, 18 erkek oyuncusuyla birden 'En İyi Erkek Oyuncu' ödülünün de sahibi oluyordu. 1976 doğumlu İnan Temelkuran, Avrupa'da yaşayan göçmenlerin sahici insanlar olduklarını hatırlatırken, ilk uzun metrajında iyi bir kalem ve iyi bir göze sahip olduğunun altını çiziyordu. Meselesini, derdini gayet net ortaya koyan Temelkuran, gelecekte önemli filmlere imza atacak, ümit veren bir sinemacı. Derviş Zaim ise "Nokta" ile ne kadar usta bir yönetmen olduğunu gösterdi. 12 film arasında en ustalıklı film "Nokta"ydı bence. Ama Mazlum Çimen'in tematik, etkileyici müziği ve kameranın sarsılmadan daha serbest kullanımı için, aktüel kamera olarak da adlandırılan bir düzeneğin adı olan Steady cam'in yetkin kullanımıyla

"Ara"

"Ulak"

Murat Erşahin
murat.ersahin@superonline.com

"Sonbahar"

görüntü yönetmeni Ercan Yılmaz'a giden iki ödül dışında, jürinin nedense fazla sıcak bakmadığı bir film oluyordu "Nokta". Ümit Ünal'ın yazıp yönettiği "Ara", en merak ettiğim filmler arasındaydı. Geçtiğimiz yıl, Antalya Altın Portakal Ulusal Uzun Metraj'a ön jüri tarafından kabul edilmemiş, tartışmalara yol açmıştı. Hatta Ümit Ünal, duruma isyan etmiş, Altın Portakal'ın kararına şaşırdığını, üzüldüğünü ve kızdığını belirten bir açıklama yapmıştı. Haklıymış... Daha önce bir türlü izleme şansı bulamadığım filmi dikkatle izledikten sonra, Ümit Ünal'a gerçekten büyük bir haksızlık yapıldığına kanaat getirdim. O sene, Antalya'da yarışan filmlerden kötü değil, hatta bazılarından çok daha iyiydi "Ara". Zeki senaryo, özenli diyaloglar, on yıllık zamana yayılan hikâyeyi, ileri geri gidiş-dönüşlerle anlatıyordu. Beyazperdede, özgür, cesur, doğal, güçlü bir film vardı ve iki arada bir derede kalmış sıradan insanların öyküleri... Belki de memleketin. 'En İyi Senaryo' ve 'En İyi Kurgu'nun yanı sıra, yeteneği ve tarifi zor manyetizması ile 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülünü kazanan Selen Uçer'le birlikte Altın Koza'dan üç ödülle ayrılan "Ara", bir şekilde kendini resmi olarak ispatlamış da oldu. Filmin dört ana oyuncusu da çok iyiydi aslında. İstanbul Film Festivali'nden ödülle ayrılan Serhat Tutumluer, Betül Çobanoğlu ve bence olağanüstü bir performans sergileyen Erdem Akakçe, Selen Uçer'e aynı mükemmellikle eşlik ediyorlardı. Hüseyin Karabey'in naif filmi "Gitmek", başrol oyuncusu ve 'sahici' senaryonun yazarlarından Ayça Damgacı'yı da Selen Uçer'e ortak etmeyi başardı. İki iyi aktris, 'En İyi Kadın Oyuncu' ödülünü alkışlarla paylaştılar. Çok yönlü sanatçı Mehmet Güreli'nin, İstanbul festivalinde kaçırdığım ve merakla beklediğim filmi "Gölge", kimi yanlarıyla hoş bir filmdi. Bir kere son derece zarifti. Güreli, çok zor bir işe soyunmuş. Claude Chabrol tarzındaki kara film denemesi, ancak Chabrol gibi mevzuya egemen ustalar elinde tam anlamıyla 'olabiliyor'. Yine de, ilk uzun metraj kurmaca denemesinde Güreli'nin bu çabası bence takdirle karşılanmalı. 'En İyi Sanat Yönetimi' ve Serkan Ercan ile 'En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu' ödüllerini kazanan Peyami Safa uyarlaması, (ustanın "Selma ve Gölgesi" adlı romanından) bence sinemamızda boş duran bir rafı süsleyecek. Halk Jürisi Ödülü, birçoklarının beklediği gibi "Beyaz Melek"e değil, "Ulak"a gitti. Altın Koza'da 'En İyi Stüdyo Ödülü' ile yetinen "Beyaz Melek", Houston'da gördüğü ilgiyi Adana'da bulamadı... Adana'da kısa filmlere ve belgesellere de vakit ayırdım. Belgesel film gösterilerinde iki SİYAD üyesinin filmleri de yer aldı. Necati Sönmez ve Ahmet Ilgaz'dan bahsediyorum. Necati'nin Türkiye'de ölüm cezası ve yaşanmış uygulamalara insani bir pencereden baktığı ödüllü belgeseli "İbret Olsun Diye"yi daha önce izleyip beğenmiştim. Ahmet'in filmi "Sütlü Çikolata"yı ilk kez izledim. Ahmet'te oldukça insancıl bir film çekmiş. Bir yerde yabancı olmak, o oluşun ardında yatan kocaman ve bilinmeyen bir geçmiş, akıp giden hayat ve sıradan insanlar... "Sütlü Çikolata" , 1900'lerin başında Mısır Hıdivi Abbas Hilmi Paşa'nın Dalaman'daki arazisinde çalıştırmak üzere Mısır ve Sudan'dan getirdiği insanları konu alıyordu. Onların torunlarını daha doğrusu. Dalaman'ı kendilerine yurt edinip, yöreyle kaynaşan insanları. Günün birinde Kahire'ye gitmek istediğini söyleyen bir kız çocuğunu, ilerde futbolcu olmak isteyen Fenerbahçeli Barış Karaböce'yi, Yeşilçam filmlerinin 'arap uşağı' Kubilay'ı, Dalaman'da belediye başkanlığı yapmış olan Musa Siva'yı, Michael Jackson'a benzetilen berber Aziz'i... İlk belgeselinde Ahmet iyi bir iş kotarmış. Konuya hâkimiyeti, yaklaşımı, mesafesi, filminin teknik kalitesi, tonu, hepsi yerli yerindeydi. Ahmet'i izlemek gerektiğini not düşerek çıktım klimanın etkisiyle kutba dönüşen salondan, Adana'nın nemli sıcağına... Arada sırada, izlediğim belgesel ve kısa film eleştirilerini de kaleme almalıydım, bereketli topraklar üzerinde parlayan kızgın güneş altında yürürken buna karar verdim. İnsan, arkadaşlarının ürettiklerini görünce mutlu oluyor. Necati ve Ahmet'in filmleri SİYAD adına bir prestij... Bir festival, kısa süre için o şehre ait olmak demek. Yemekleri, iklimi, insanları, otelleri, anıları, ağaçları, kuşları, mekânları ve filmleriyle... Bizi havaalanına götüren otobüste, o tuhaf ruh haline büründüm yine. Her festival dönüşü duyumsadığım, arkadaşını ardında bırakma hissi... 'Gelecek yıla kadar hoşça kal Adana' diye geçirdim içimden, uçak havalandığında. Sonra Şule ile Öykü'yü ne kadar çok özlediğimi düşündüm... Evimi, yatağımı, çalışma odamı, bir de basın gösterimlerini...

"Nokta"

Ajan doğulmaz,

Daniel Craig'i ikinci kez James Bond rolünde izleyeceğimiz "Quantum of Solace" yani 22. Bond filmi, yazarı Ian Fleming'in doğumunun 100. yıldönümünde gösterime giriyor.

Sıkı hayranları dışındaki sinemaseverler için James Bond filmleri uçuk kaçık teknolojik ürünlerin, sık arabaların ve güzel kadınların arzı endam eyledikleri, fazla mantık aranmaması gereken maceralardı. 007 göz süzüp iş bitirir, her türlü katakulliden kurtulmasını bilirdi. Ta ki "Casino Royale"e kadar... Film bambaşka bir Bond ile tanıştırdı bizi. Kariyerinin daha başındaki kahramanımızın hem mesleğinde hem de kadınlarla ilişkilerinde nasıl kolayca hata yaptığını yani o bildiğimiz kusursuz imajına kavuşana kadar hangi virajlardan geçtiğini öğrendik. Dolayısıyla karşımızda ayakları yere basan bir kahraman ve film vardı. Yapımcılar bu stratejinin mükâfatını, dünya çapındaki 600 milyon dolarlık hasılat ile gişede fazlasıyla aldı. Kuşkusuz bu başarıda Daniel Craig'in performansının payı büyüktü. Yeni Bond olarak ismi açıklandığında '007 sarışın olmaz', 'onda centilmen havası yok' türünden pek çok tepkiyle karşılaşan Craig, beklentilerin üzerinde bir oyunculuk gösterisi sundu ve 22. Bond filmi için yeniden kamera karşısına geçmeyi garantiledi.

"Quantum of Solace", Ian Fleming'in 1960 tarihli For Your Eyes Only adlı kitabında yer alan 5 kısa hikâyeden biri. 22. Bond filminin senaryosunu yazan ekip, "Casino Royale" ile aynı: Neal Purvis, Robert Wade ve Paul Haggis. Bütçesi 220 milyon doları aşan ve selefinden daha fazla aksiyon içerdiği söylenen "Quantum of Solace"ta hikâye, bir önceki filmin kaldığı yerden devam ediyor. Sevdiği kadın Vesper tarafından ihanete uğrayan 007, işi kişiselleştirmemeye çalışsa da aklının bir köşesinde intikam hep duruyor. M'in (Judi Dench) de desteğiyle Vesper'a şantaj yapan tehlikeli bir organizasyonu ortaya çıkarıyor. Edindiği bilgiler MI6'ya ihanet eden bir kişi ve Haiti'de bir banka hesabı arasında bir ilişkiyi ortaya koyuyor. İpuçları Bond'u, Quantum adlı örgütün başındaki işadamı Dominic Greene'e (Mathieu Amalric) götürürken, bu tehlikeli macerada Camille (Olga Kurylenko) onu yalnız bırakmıyor. "Quantum of Solace"ta yeni Bond kızı, Ukraynalı model Olga Kurylenko. 28 yaşındaki güzeli yakın zaman önce "Hitman"de izlemiştik. Filmin kötü adamı ise "Le Scaphandre et Le Papillon-Kelebek ve Dalgıç"taki olağanüstü performansıyla izleyenlere şapka çıkarttıran Fransız aktör Mathieu Amalric. Avusturya, İtalya ve Güney Amerika'da gerçekleştirilen çekimlerde meydana gelen kazalar ve yaralanmalar, ekibi bir hayli huzursuz etmişti.

"Quantum of Solace"ın yönetmeni Marc Forster. Şimdiye kadar yönettiği filmlere baktığımızda (Monster's Ball, Finding Neverland, Stay, Stranger Than Fiction, The Kite Runner) Forster'ın türden türe atladığını rahatlıkla söyleyebiliriz. Böylesine büyük bir prodüksiyonun başına geçen yönetmen "Hep bir Bond hayranı olmuşumdur. O yüzden bu zorlu görevi üstlenmek çok heyecan verici. Bond karakterinin yeni çizgisi yönetmene yepyeni olasılıklar sunuyor" demiş. Yönetmenin önünde üç seçenek var zaten: Ya "Casino Royale"in gerçekçi çizgisini devam ettirecek, ya alışılmış Bond filmleri furyasına bir yenisini daha ekleyecek ya da ikisi arasında bir yol izleyecek.

ajan olunur

PEK YAKINDA

HAZIRLIK AŞAMASINDAKİLER

TERMINATOR SALVATION: THE FUTURE BEGINS

4. Terminator filminin çekimlerine geçtiğimiz ay New Mexico'da başlandı. Hatırlayacağınız gibi 3. filmde John Connor'ı kıyametin başlangıç anında bırakmıştık. "Terminator Salvation: The Future Begins"de olaylar kıyamet sonrasında, 2018 yılında geçiyor. Skynet ve Terminator ordusuna karşı insanların direnişine liderlik eden John Connor, gelecekten mi yollandığına yoksa geçmişten mi kurtarıldığına karar veremediği Marcus Wright adlı yabancıyla, Skynet operasyonlarının kalbine doğru tehlikeli bir yolculuğa çıkıyor. Filmde Christian Bale, Batman'den sonra yine iddialı bir karakteri, John Connor'ı canlandırıyor. 3. filmde tanıştığı Kate Brewster, artık onun eşi ve Charlotte Gainsbourg tarafından canlandırılıyor. Kyle Reese yani Connor'ın babası da ilk filmden sonra ilk kez bu filmde karşımıza çıkıyor; ilk filmdekinden 10 yaş genç haliyle ve Anton Yelchin'in performansıyla… Josh Brolin'in de Arnold Schwarzenegger'den sonra yeni Terminator olduğu söyleniyor. "Terminator 3"ün senaristleri John Brancato ve Michael Ferris'in senaryosunu yazdığı filmin yönetmeni McG (Charlie's Angels ve Charlie's Angels: Full Throttle). Yeni "Terminator" üçlemesinin ilk bölümü olacağı söylenen filmin vizyon tarihi 22 Mayıs 2009.

FUNNY PEOPLE

Hem yapımcı hem de yönetmen olarak imza attığı yetişkin komedileri türündeki yapımlarla gişede büyük başarı kazanan Judd Apatow'un yazıp yöneteceği yeni filmi "Funny People" adını taşıyor. Film, iki komedyeni merkeze alarak 'stand-up comedy' dünyasını anlatacak. Filmin oyuncu kadrosuna katılan ilk isim, Apatow'un bir zamanlar aynı daireyi paylaştığı komedyen arkadaşı Adam Sandler olmuştu. Eric Bana, Jason Schwartzman ve Jonah Hill ise kadroya yeni katılan aktörler. Apatow, Sandler ve Bana'nın stand-up comedy kökenli olması "Funny People"ı daha da ilginç kılıyor. Çekimleri Eylül'de Los Angeles'ta başlayacak filmin 2009 yazında gösterime girmesi planlanıyor.

AŞK TUTULMASI

Murat Şeker, "2 Süper Film Birden" ve "Plajda"nın ardından üçüncü filmi "Aşk Tutulması"nın çekimlerine başladı. Romantik komedi türündeki filmin başrollerini "Elveda Rumeli" ile çıkış yapan Tolgahan Sayışman ve "Yaprak Dökümü" dizisiyle yıldızı parlayan Fahriye Evcen paylaşıyor. "2 Süper Film Birden"den sonra yeniden Murat Şeker ile biraraya gelen Tim Seyfi ve usta oyuncu Ali Erkazan'ın da rol aldığı filmde Sarp Apak ve Feridun Düzağaç'ı ise konuk oyuncu olarak izleyeceğiz. Film, fanatik Fenerbahçeli Uğur ile aşka küsmüş işkolik sigortacı Pınar'ın bir trafik kazası sonucu tesadüfen tanışmaları ile başlayan aşklarını anlatıyor.

BRUNO

Dünya çapındaki 260 milyon doları aşkın gişe hasılatından sonra "Borat"a devam filmi yapılacağına dair dedikodular çıkmıştı. Sacha Baron Cohen'in yeni bir filmle hayranlarını selamlayacağı kesinleşti ancak kahramanımız Borat değil, neredeyse onun kardeşi diyebileceğimiz bir başka karakter, Bruno olacak. Cohen'in Borat gibi "Da Ali G Show"daki karakterlerinden biri olan Bruno'nun özelliği her yerde kendini belli eden tam bir moda delisi, aynı zamanda devamlı halkla röportaj yapan Avusturyalı ünlü bir gazeteci olması. "Bruno"yu "Borat"ın senaristlerinden Dan Mazer'in yöneteceği söyleniyor. Kesin anlaşma sağlanırsa "Bruno" Mazer'in yöneteceği ilk sinema filmi olacak. Film 2009 Mayıs'ında vizyona girecek.

Varsayalım hiç savaşmadık

İlk sinema filmi "Kahpe Bizans"tan 9 sene sonra Gani Müjde ikinci kez yönetmen koltuğunda. Senaryosunu da yazdığı "Osmanlı Cumhuriyeti", öncülü gibi tür filmlerini ti'ye almıyor; 'Atatürk ve Kurtuluş Savaşı olmasaydı günümüzde nasıl bir yönetime sahip olurduk?' faraziyesinden yola çıkan bir hikâye anlatıyor. Film, 1888 yılında başak tarlasında koşan küçük Atatürk'ün ağaca tırmanıp, kafesteki bülbülü alırken düşmesiyle başlıyor. Ardından günümüze geliyoruz. Karşımıza Türkiye Cumhuriyeti değil, Padişah 7. Osman'ın idaresindeki Osmanlı Cumhuriyeti çıkıyor. Padişah bu modern çağda cep telefonu kullanıyor, yürüyen merdivene biniyor. Bu tezatlıklardan beslenen filmin başrolünde Ata Demirer var. Demirer'in Padişah kostümüyle Sultan Abdülaziz'e benzerliği gözlerden kaçmıyor. Filmde Ruhsar Ocal, Sümer Tilmaç, Ali Düşenkalkar, Ceyhun Yılmaz, Vildan Atasever ve Gani Müjde'nin eşi Belma Canciğer de rol alıyor. Saraylarda çekim yapmak için izin alamayınca bir yıl gecikmeli çekilen filmin 21 Kasım'da vizyona girmesi planlanıyor.

OSMANLI CUMHURİYETİ

İcadım çalındı, hükümsüzdür

Flash of Genius, ABD'de patent alma yeterliliği için yaklaşık 10 yıl öncesine kadar federal mahkemelerin kullandığı testin adıydı. Adından da anlaşılacağı üzere "Flash of Genius" da icat hırsızlığını konu alan bir yapım. New Yorker'da yayımlanmış yazıdan yola çıkan film, 2005'te ölen Robert Kearns'ün gerçek hayat öyküsünü beyazperdeye getiriyor. 1960'larda geçen filmin kahramanı Kearns (Greg Kinnear), Detroitli orta halli bir aile babası. Yerel bir üniversitede profesör olan Kearns, boş zamanlarında bol bol deney yapıyor. Ve sonunda dünya üzerindeki tüm arabalarda kullanılacak bir cam sileceği geliştiriyor. Amerikan rüyasını gerçekleştireceğini düşünen kahramanımız ne yazık ki büyük bir hayalkırıklığına uğruyor. Çünkü icadı Detroitli otomobil üreticileri tarafından izinsiz olarak kullanılıyor. Bunun üzerine Kearns, hakkını aramak için otomobil endüstrisine karşı uzun yıllara yayılacak büyük bir savaş başlatıyor. "Flash of Genius", yapımcı kimliğiyle tanınan Marc Abraham'ın ilk yönetmenlik denemesi.

FLASH OF GENIUS

SİYAD'ın en iyileri Beyoğlu Sineması'nda

Eurimages'ın Türkiye'de desteklediği ilk sinemalardan biri olan ve 19 senedir Amerikan sineması dışında sinemaların örneklerine yer vermesiyle İstanbul'un kültürel hayatında önemli bir yer tutan Beyoğlu Sineması kapanma tehlikesiyle karşı karşıya. Sinema son birkaç yıldır kendi yağıyla kavrulsa da artık sabit giderlerini ödeyemez duruma geldi ne yazık ki. Bu yazı çıkaramayacağı, hatta Temmuz ayında kapanacağı açıklandı. Son haberlere göre Ortaköy Feriye Sineması da benzer bir akıbetle karşı karşıya.

SİYAD (Sinema Yazarları Derneği) kapanmanın arifesindeki Beyoğlu Sineması'nı destekleme kararı aldı. Geçmiş yıllarda olduğu gibi derneğin seçtiği yılın en iyi yabancı filmleri özel bir toplu gösteriyle Beyoğlu Sineması'nda gösterilecek. SİYAD'ın son birkaç yılda gerçekleştirdiği Yılın En İyi Yabancı Filmi seçimlerinde ilk 20'ye giren

Kapanma tehlikesiyle karşı karşıya olan Beyoğlu Sineması'nı desteklemek amacıyla, SİYAD işbirliğiyle 4-17 Temmuz arasında özel bir toplu gösteri düzenleniyor.

filmler arasından belirlenen 14 film, 4-17 Temmuz tarihleri arasında her gün Beyoğlu Sineması'nda seyirciyle buluşacak.

"Babel", "Das Leben Der Anderen-Başkalarının Hayatı", "A Fost Sau N-A Fost?-Bükreş'in Doğusu", "Vozvrashcheniye-Dönüş", "Grabavica: Esma'nın Sırrı", "Perfume: The Story of a Murderer-Koku: Bir Katilin Hikâyesi", "Lemming-Kuzey Faresi", "Little Miss Sunshine-Küçük Gün Işığım", "The Wind That Shakes the Barley-Özgürlük Rüzgârı", "El Laberinto del Fauno-Pan'ın Labirenti", "Children of Men-Son Umut", "Little Children-Tutku Oyunları", "The Three Burials of Melquiades Estrada-Üç Defin" ve "13" programda yer alan filmler. Bilet fiyatlarının tüm gün ve seanslarda 5 YTL olacağı bu toplu gösterim sayesinde İstanbullu sinemaseverler bütün bu filmleri ilk kez ya da yeniden Beyoğlu Sineması'nda izleme fırsatını yakalayacak.

"Koku: Bir Katilin Hikayesi"

İstanbul belgesel cenneti

Bu yıl ilk kez düzenlenecek olan DOCUMENTARIST - İstanbul Belgesel Günleri kapsamında pek çok ödüllü film ilk kez İstanbullu seyirciyle buluşacak.

"Alguna Tristeza-Bir Çeşit Hüzün"

8-13 Temmuz tarihleri arasında ilki düzenlenecek alan DOCUMENTARIST – İstanbul Belgesel Günleri'nin programında, dünya festivallerinin en prestijli ödüllerini toplayan filmler biraraya geliyor. Dünya belgesel sinemasının nitelikli örneklerini İstanbul'a getirmeyi hedefleyen etkinlik kapsamında, BBC'nin belgesel kuşağı sorumlusu ve belgesel sektörünün en tanınmış ismi Nick Fraser da yapımına katkıda bulunduğu filmlerden bir seçkiyle DOCUMENTARIST'in konuğu olacak.

Perulu Juan Alejandro Ramirez'in pek çok festivalden ödülle dönen şiirsel belgeseli "Alguna Tristeza-Bir Çeşit Hüzün", Peru Milli Futbol Takımı'nın 1936'daki Berlin Olimpiyatları'nda Avusturya'yı yendikten sonra ırkçı bir kararla oyunun iptal edilerek galibiyetlerinin gasp edilmesiyle başlayan bir dizi hikâyeyi içiçe anlatıyor. Yönetmen Pernille Grönkjaer'in Danimarka'da kendisine ait eski bir şatoyu Ortodoks manastırına dönüştürmek isteyen, bunun için Rusya'daki yetkililerden ısrarla yardım talebinde bulunan yaşlı bir adamın serüvenini anlattığı "The Monastery-Mr Vig and The Nun/Manastır-Bay Vig ve Rahibe"; İsrailli genç yönetmen Tamar Yalom'un İsrail ordusunda görev yapan kadın askerlerin yaşadığı travmayı son derece dokunaklı tanıklıklar üzerinden anlattığı "To See, If I'm Smiling-Gülüyor muyum, Bakmak İçin"; Kübalı ünlü yönetmen Estela Bravo'nun Arjantinli kayıp çocukların gerçek ebeveynlerini bulma mücadelesini anlattığı "Quien Soy Yo?-Kimim Ben?" ve aynı mücadeleyi bizzat veren, ailesini cuntaya kurban vermiş bir gencin, Nicolas Prividera'nın kendi öyküsünü anlattığı "M" adlı Arjantin yapımı belgesel DOCUMENTARIST'in programındaki dikkat çeken yapımlar.

Avrasya Sanat Kolektifi tarafından düzenlenen ve Fransız Kültür Merkezi, Boğaziçi Üniversitesi, British Council, Garajistanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile Sinema Yazarları Derneği (SİYAD) tarafından desteklenen DOCUMENTARIST – İstanbul Belgesel Günleri'nin gösterimleri Fransız Kültür Merkezi'nde gerçekleşecek.

Selim Evci'den kısa film atölyesi

Maltepe Üniversitesi'nde Kısa Film Yapımı dersi veren ve İFSAK Kısa Film Atölyesi ve Sinema Birim Sorumlusu olan Selim Evci'nin eğitmenliğinde açılan kısa film atölyesi bu yıl dördüncü kez Akbank Sanat'ta düzenleniyor. 3 Temmuz Perşembe günü başlayacak ve 31 Temmuz'da tamamlanacak olan atölyede katılımcılar ilk olarak senaryo, çekim ölçekleri ve kamera hareketleri üzerine eğitim alacak. Daha sonra seçilen bir senaryo ile çekim sürecine girilecek. Çekim sürecinde, kamera, ışık ve ses konularında verilen bilgiler uygulamalı olarak pratiğe dönüşecek. Çekilen kısa filmin kurgusu yapılacak. Böylelikle, katılımcılar bir kısa film yapımının tüm aşamalarına tanıklık etmiş olacak.

Detaylı bilgi ve kayıt için:
Akbank Sanat: İstiklal Cad. Zambak Sokak No:1 34435 Beyoğlu, İstanbul
Tel : 0 212 292 33 94 / 0 212 252 35 00 - 123
Fax : 0 212 245 12 28

Sinema'ya bedava abonelik

'Hiçbir şey için 5 liradan fazla harcama! İstediğin her şeyi 5 liraya al' sloganıyla faaliyetlerini sürdüren Club5, www.5LirayaAL.com adresinden üyelerine piyasa değeri binlerce YTL olan ürünleri sadece 5 YTL'ye alma fırsatı sunuyor. Club5 üyelerine önemli bir fırsat daha sağlıyor: Siteye üye olan herkes Turkuvaz Dergi Grubu'ndan seçtikleri bir dergiye abonelik kazanıyor ve üye oldukları sürece dergi abonelikleri devam ediyor. Sinema dergisine abone olmak isteyenlere bu fırsatı kaçırmayın diyoruz.

"Az tutunamayanlar"ın

Adana Altın Koza Film Festivali'nden En İyi Yönetmen ödülü, Yılmaz Güney ödülü ve tüm erkek oyuncu kadrosuna verilen En İyi Erkek Oyuncu ödülüyle dönen "MADE IN EUROPE" Haziran ayında sürpriz bir şekilde gösterime girdi. INAN TEMELKURAN'la, göçmenlik meselesine farklı bir açıdan baktığı bu ilk filmini ve hedeflerini konuştuk.

M. EMİR EREN

Filmdeki kısa hikayeler Madrid sokaklarından Paris'e ve Berlin'e kadar uzanıyor.

Ankara Üniversitesi'nde Hukuk eğitimi aldıktan sonra aldığı bursla yolu İspanya'ya düşen ve TAI Görsel Sanatlar Okulu Sinema Yönetmenliği Bölümü'nde eğitimine devam eden İnan Temelkuran, henüz 32 yaşında genç bir yönetmen. Eğitimi boyunca İspanya'da, ülkesinden uzakta yaşamış olması, sinemasını en çok etkileyen faktörlerden biri. İlk kez, burada çektiği ve göçmenlerin sıradan yaşamını konu eden "Soğuk Bir Gecede Madrid'de" adlı kısa filmiyle ismini duyurdu, dikkat çekti… Fakat bu kısa filmin ismini daha sonra daha sık duyacaktık, çünkü sonradan peş peşe çektiği iki filmle "Soğuk Bir Gecede Madrid'de", baştan beri tasarlandığı şekilde, "Made In Europe" adlı uzun metrajlı filmin bir parçası haline geldi. Temelkuran, Avrupa'nın üç ayrı şehrindeki Türkiyeli göçmenleri merkeze alan üç mini hikaye anlattığı "Made In Europe"la ilk olarak Ankara Film Festivali'nde Umut Veren Genç Yönetmen ödülü kazandı. Ancak film asıl patlamayı Adana'da gerçekleştirdi ve burada üç büyük ödül birden kazanarak büyük ses getirdi. Özellikle En İyi Yönetmen ödülü ve filmin Teoman Kumbaracıbaşı, Ruhi Sarı, Ahmet Mümtaz Taylan gibi isimlerin de yer aldığı 18 kişilik erkek oyuncu kadrosunun her birine verilen En İyi Erkek Oyuncu ödülü festivalin ödül gecesinin en büyük sürprizleriydi. Bu başarının ardından İnan Temelkuran'la konuşmak için buluştuğumuzda, yönetmen halen ödülün heyecanını yaşıyordu ve filmin gösterime girecek olması, bütün hazırlıkları tek başına yürüten Temelkuran'ı fazlasıyla yormuştu.

Filmin maceralı yapım sürecinden biraz bahseder misiniz?

2004 yılından, -eser işletme belgesini yeni aldığımız düşünülürse- 2008 yılına, şu ana kadar devam eden bir zamana yayılmış oldu filmin yapım süreci. 2003 yılında senaryosunu yazmıştım. Benim ilk yazdığım öykü "Madrid'de Soğuk Bir Gece" adlı öyküydü. Yapmak istediğim şey ilk başta sadece bu filmdi. Aynı zamanda Türkler'in yoğun şekilde yaşadığı şehirlerden de benzer hikayeleri filme çekmek isteyenler gelsin bu işi birlikte kotaralım, kolektif bir iş ortaya çıksın, onlar da gelsin kendi hikayelerini çeksin istiyordum. Böyle bir düşüncem vardı, ama başaramadım. Daha doğrusu çalışacak insan bulamadım. Biraz internetten, biraz sağdan soldan çalışabileceğim insan aradım, ama olmadı, uyuşturucu maddeye, mafyaya bulaşmış göçmenleri anlatmayan, geri dönmeye çalışan göçmen filmi yapmayan, kültürel çatışma, kuşak çatışması gibi meseleleri filminin merkezine koymayan insanlar aradım. Bu ülkelerde yaşayan göçmenlere sorun gözüyle bakmayan filmler yapabilecek birilerini aradım, bulamadım. Yani elbette böyle birileri vardır da, ben bulamadım. Gerçi yıllarca aramadım, ama bulamayınca diğer öyküleri de ben kendim yapmaya karar verdim. Önce hikayeleri yazdım. Sonra İstanbul'a döndüm. Biraz destek, maddi kaynak ve oyuncu bulmak için… Oyuncu buldum ama para bulamadım. Tabii işin ucunu bırakmadım. Sonra biraz destek buldum, özellikle Mine Vargı'dan belli bir destek gördüm. Bu işi kabul eden oyuncular da zaten otomatikman destek vermiş oldu. Her birinin sadece yemek masraflarını karşılayabiliyordum. Madrid hikayesinde oyunculardan sadece Teoman Kumbaracıbaşı'nı İspanya'ya götürdük. Diğer oyuncuların iç mekan sahneleriniyse İstanbul'da çektik. Böylece sadece Teoman'ın yol parasını, oradaki masraflarını karşılamış oldum. İlk filmi tamamladıktan sonra en azından elimde bitmiş bir iş oldu ve bu durum diğer filmlerin de önünü açtı. Sonra da sırasıyla 2006 yılında Paris hikayesini, en son olarak da 2007 yılında Berlin hikayesini çekebildim. Film 2007 Nisan ayında büyük ölçüde tamamlanmıştı… Ayrıca Paris ve Berlin hikayesi için de bir grup oyuncu yine Türkiye'den kalkıp Almanya'ya geldi.

Göçmenlik meselesine farklı bir açıdan bakmaya çalıştığınızı söylediniz. Bu bakış açısını netleştirmek açısından, daha önce yapılmış benzer yerli filmler de izlediniz mi? Hangi filmler sizi motive etti?

Göçmenlik meselesine farklı yaklaşan filmler olarak sayabileceğim önemli filmlerden biri, Ayşe Bolat'ın "En Garde"sidir. "En Garde" çok dikkat çeken bir filmdi. Locarno Film Festivali'nde birçok ödül kazandı. Aynı şekilde Tuncel Kurtiz'in "Lyckliga vi…" adlı bir filmi var 1980 yılında İsveç'te çektiği. En son "Rıza" filminde direkt olmasa da dolaylı olarak hikayede yer alan Afgan bir aile vardı. O ailenin yansıtılışı ve hikayedeki yeri de çok hoşuma gitti diyebilirim. Bu filmler geliyor aklıma şu an ama "Made In Europe"la ilgili bakış açımı asıl oluşturan, "göçmenlik eşittir problem" filmleridir. Hadi göçmen Türkler'i boş verin, özellikle Hintli ve Pakistanlı ailelerin Avrupa'daki yaşantısıyla ilgili

hikayesi

filmler gerçekten felaket durumda. Her biri neredeyse karbon kopya gibi. "Ae Fond Kiss/Duygudan da Öte", "Bend It Like Beckham/Hayatımın Çalımı", "Namesake/Adaş", "Monsoon Wedding/Muson Düğünü" hepsi birbirinin aynı ve bu nedenle de her biri korkunç geliyor gözüme. Kültürel açıdan çok farklı bir ülkeye gelen Doğulu ailenin yaşadığı iç/dış kaynaklı sorunlar, üçüncü sayfa haberi kıvamında ağır vaziyetler vesaire… Çoğu birbirinin aynısı. Elbette bu tip marjinal olaylar da yaşanıyor, ama o kadar çok anlatıldı ki bunlar ve o kadar çok şey söylendi ki üzerine, artık bu hikayeleri sırf anlatmış olmak için anlatmak çok saçma geliyor bana.

Göçmenlik meselesine siz nereden bakıyorsunuz ve hangi göçmenlerin hikayesini anlatıyorsunuz?

Bulunduğu ülkeden göçen ve başka bir ülkede başka bir kültürün içinde yaşamaya devam eden, sabah işine giden akşam evine gelen, yaşamını bir şekilde devam ettiren, o ülkenin işçi sınıfı haline gelmiş insanlar da mevcut ve bu insanlar gayet çoğunluktalar. Tabii bu insanların varlığı ve öyküleri çoğu zaman filmlerde yer almıyor. Çünkü onlarınki "tam bir tutunamayanlar" öyküsü değil de bir "az tutunamayanlar" öyküsü. Garip bir durum adamlarınki, ama ben bu insanların öykülerini anlatmak istedim. Mesela bu insanların gittikleri ülkede normalin altıda biri ücretle çalışmaları ve iş gücü sağlamaları değil, bir iki tanesinin uyuşturucu satması, hırsızlık yapması haber oluyor, film oluyor. İktidarlar da bu konuyla ilgili bir şey yapabilmiş değil. Çünkü dediğim gibi ucuz iş gücü oluşturuyorlar ve büyük sanayi gruplarına iş gruplarına yarar sağlıyor bu durum. Ayrıca Avrupa'daki sağ iktidarların göçmenlerle ilgili en önemli söylemi, bu insanların (özellikle Müslüman ya da Doğu Asya'dan gelenlerin) geldikleri ülkelere uyum sağlayamadıkları ve sorun oluşturduklarıdır. Bir yandan da çok kültürlülük masalı söylenir durur. İşte sen de gidip söz gelimi İspanya'da yaşayan 400 bin Arap'tan, hırsızlık yapan beş bin tanesine dikkat çeken bir film yaparsan, o adamların ekmeğine yağ sürmüş olursun. 395 bin tane sıradan hayat süren, işine gidip ekstra katkı sağlayan insanı yok saymış olursun. Elbette problemler yaşanmıyor değil. Yaşamak için hırsızlık, uyuşturucu tacirliği yapanlar elbette var ve bunların hiçbiri yabana atılacak meseleler değil, ama yaşanan tek şey bunlar da değil, sorunun tek yüzeyi suç vesaire değil. Her birinin farklı yüzleri de ele alınmalı…

Filmde kalabalık bir oyuncu kadrosu var. Bu kadro nasıl oluşturuldu ve ne gibi bir hazırlık yapıldı?

İstanbul'a her geliş-gidişimde birileriyle görüştüm, ki burada şöyle bir durumla karşılaştım. Oyunculuk yapan birkaç kişiyi tanıyorsanız, ya da onlarla bir şekilde tanışırsanız, zaten bir sürü başka insana da ulaşma şansınız oluyor. Ötedeki sizi birine yönlendiriyor, berideki size birinin numarasını veriyor. Bu sayede, o insandan bu insana elimde senaryoyla dolandım durdum. Kabul etmeyenler, oynamak etmeyenler de oldu. Kabul edenlerse elinden geleni yaptı. Hazırlık olarak bol prova yapıldı. Ben her karaktere, kendisini anlatan birer monolog yazdım. Oyuncularla önce bu monologlar üzerinden teke tek çalıştım. Sonra da senaryo üzerinden, metin üzerinden toplu çalışmalar oldu, provalar yapıldı. Açıkçası bunun da büyük faydasını gördük, zira Almanya sahnelerinin provası yapılmadığından, o sahneleri çekerken çok zorlandık… Türkiye'de oyunculukla uğraşan insanların hepsi bir şey arıyorlar, birileri bir şey yapsa da oynasak diye bekliyorlar, iyi şeyler yapmak istiyorlar. O yüzden oyuncu arayışım zaman alsa da, beni çok zorlamadı.

Yönetmen İnan Temelkuran (solda) filmin Berlin'deki setinde.

Madrid, Paris ve Berlin'de geçiyor film. Her birinde ayrı bir hikaye mevcut. Şehir seçimlerini neye göre yaptınız?

O seçimler biraz rasgele oldu. Madrid zaten ilk hikayenin geçtiği şehirdi. Mutlaka olacaktı. Diğer ikisiyse, bulundukları ülkelerin başkenti oldukları için seçildi. Türkler'in yoğun bir biçimde yaşadığı yerler olması önemliydi. Londra, Amsterdam da olabilirdi ama Paris, Berlin oldu. Hikayede yeri olan, özel bir seçim değildi hiçbiri.

Madrid'deki hikayenin bir kısmı siyah beyaz bir kısmı renkli devam ediyor. Bunun özel bir sebebi var mı?

Hikayeyle ilgili özel ve entelektüel bir sebebi yok. Tamamen estetik bir tercihti. Siyah beyaz çekildiğinde sokak lambalarının ışığı, binalardan gelen ışık, hikayenin geçtiği mekana çok hoş bir atmosfer katıyordu. Bu nedenle tercih ettik.

Şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz. Yeni projeniz nedir?

Eğer filmin gösterime girmesiyle ilgili bu kadar fazla işle uğraşmamış olsaydım, Nesli Çölgeçen'in çekeceği yeni filminde asistanlık yapacaktım. Bu da herhalde bir ilk olurdu: Ödül aldıktan sonra gidip asistanlık yapan bir yönetmen… Fakat çok çok yoruldum. Filmin afişinden internet sitesine, bürokratik işlemlerinden fragmanına kadar her işiyle tek başıma uğraştım diyebilirim. Bu nedenle biraz dinlenip Eylül'de kendi projemle ilgilenmeye karar verdim. Bu kez yurt dışında değil, memleketimde, İzmir, Bornova'da bir film yapacağım. İsmi "Küçük Park Cinayeti" olacak ve ülkemizdeki fena halde kafama takılan meselelerden biri olan lümpenlik, lümpen kültürü üzerine giden bir yapısı olacak. Oyuncu kadrosunda yine "Made In Europe"da oynayan isimlerin yer almasını düşünüyorum. Büyük bir değişiklik olmayacak.

Adana Film Festivali'ndeki ödüllerle ilgili konuşalım isterseniz. Bekliyor muydunuz böyle bir başarıyı?

Yarışan diğer filmlere baktığımız zaman işimizin biraz zor olduğunu düşünüyordum. Birçok iddialı yapım vardı. Ancak jüri üyeleri "bu sene Yılmaz Güney Ödülü'nün onun sinemasına yakın duran, onun yoluna yakın duran bir isme vermeyi düşünüyoruz" gibi açıklamalar yapınca umutlandım. Ödülü kazandığım açıklandığındaysa gerçekten çok heyecanlandım, çok sevindim.

Ruhi Sarı (solda) ve Teoman Kumbaracıbaşı filmin Madrid'de geçen ilk bölümünde rol alıyorlar.

Atilla Dorsay
al.dorsay@superonline.com

CANNES 2008'DEN AKLIMDA KALAN FİLMLER

Sydney Pollack üzerine mi yazmalı, yoksa Cannes filmleri üzerine mi? Pollack üzerine söyleyeceklerimin esasını "100 Yılın 100 Yönetmeni"nde söylemiştim. Gerçi bir yönetmen, hele çekip giden bir yönetmen üzerine söyleyecek yeni şeyler hep vardır. Yine de, güncelliği izlemeye ve Cannes'da bu yıl gördüğüm filmlerden en çok aklımda kalan 20'ye yakınını sizlerle paylaşmaya karar verdim. Yarışma veya yarışma dışı, iyi veya kötü olduklarına bakmaksızın…

BEŞİR'LE VALS: Yarışmanın belki en sürprizli sonucu, herkesin üzerinde ittifak eder gözüktüğü bu İsrail canlandırma filminin ödül listesinde yer almaması oldu. Oysa Ari Folman'ın İsrail devletinin Filistinliler'i bir tarihte nasıl katlettiğini canlandırmanın özel diliyle anlatmayı seçmiş bu filmi son derece özgündü, türüne onur kazandırıyordu ve kesinlikle izlenmesi gerekiyordu. Ama işte öyle oldu.

LEONORA: Arjantin sinemasına acaba Cannes'da iltimas mı geçiliyor? Yarışmadaki iki filmlerini gördükten sonra bu soruyu sormamak kolay değil. Gerçi Pablo Trapera'nın "Leonera"sı kötü bir film değil. Ama çok özelliği olan bir film de değil. Genç bir kadının hatırlamadığı bir gecede karıştığı cinayet olayıyla hapse düşmesini, orda gebe olduğu çocuğu doğurmasını ve büyütmesini anlatan film, belli ölçüde kaliteli, gerçekçi, etkileyici. Ama o kadar. Ne var ki öbür Arjantin filmini, yani Lucrecia Martel imzalı "Kafasız Kadın"ı gördükten sonra Latin Amerika'nın bu ilginç sinemasına aşırı hoşgörüyle bakıldığı düşünülebilir.

LINHA DE PASSE: Walter Salles'in yanına Daniela Thomas'ı alarak yaptığı film, bence Visconti'nin "Rocco ve Kardeşleri"nin yeni bir çeşitlemesi. Ama pek kimse böyle düşünmedi. Çağımızın yoksul ve sorunlu Brezilya'sında bir 'mamma'nın dört yetişkin oğlunu adam etme çabalarını anlatan film, güçlü, sağlam ve etkileyici. Hem İtalyanlar'ın Yeni Gerçekçilik, hem de Brezilya'nın vaktiyle (60'larda) yarattığı Cinema Novo-Yeni Sinema ekollerinin bir çağdaş uzantısı olan önemli bir film.

ÜÇ MAYMUN: Festivali izlerken ve de festival sonrasında da belirtmiştim: "Üç Maymun" son derece iyi bir film ve Nuri Bilge sinemasını yeniliyor, zenginleştiriyor, ona yeni yollar ve ufuklar açıyor. Bir ailenin parçalanmasını anlatan filmin önceki filmlerine göre çok açık-seçik bir öyküsü, bir dramaturjisi ve yakından tanınıp özdeşleşilebilen karakterleri var. Ama bütün bunlar, Bilge sinemasının kendine özgü üslubuyla anlatılmış. Merak etmez misiniz?

SERVIS: Filipin sineması aslında çok ticari bir sinema. Uluslararası festivallerde kendine yeni yeni yer bulmaya başladı. Daha önce de filmleri Cannes ve Berlin'de yan bölümlerde gösterilmiş olan Brillante Mendoza 'nın filmi, ilk kez bir yarışmaya katılıyor. Ve çok kötü oluyor, çünkü bu zayıf-nahif film bir yan bölümde belli bir toleransla karşılanabilecekken, yarışmada büyük yara aldı. Eşcinsel bir yönetmenin bir porno film sineması öyküsü aracılığıyla kendi dünyasını anlatmasına kimsenin itirazı olamaz, yeter ki ortaya çıkan şey bir filme benzesin. Ama burada böyle bir sonuç yok.

LORNA'NIN SESSİZLİĞİ: Belçikalı Dardenne kardeşler, küçük insanların, emekçi ve göçmenlerin iç burucu öykülerini anlatmayı sürdürüyor. Belçika'ya kapağı atmış ve yeni bir hayat kurmaya çabalayan güzel bir Arnavut göçmeninin iki sahte evlilik arasında başına gelenleri ve bir çeteye karşı direnişini anlatan filmi, yine gerçekliği soluyor. Ama nedense önceki başyapıtları kadar etkileyici değil.

IKI AŞIK (Two Lovers): Özgün yönetmen James Gray bir umutsuz aşk öyküsü anlatıyor. Aynı anda tanıştığı iki genç kadın arasında

duraksayan genç adamın öyküsü, Amerikan bağımsızlarının kimi en iyi özelliklerini kişisel bir film içinde birleştiriyor. Ama galiba asıl sorunu Gray'den hep kara-film bekleyenlerin şaşkınlığı yaratıyor. Oysa bu film de kendine göre kara, hatta kapkara!

DEĞİŞ-TOKUŞ (Exchange): Katalogda adı "Changeling" olan filmin adını "Exchange" olarak değiştiren basın bildirisi, gösterim sabahı hepimizin kutularındaydı. Ama çok kimse uyanamamış olmalı ki filmden hep "Changeling" diye söz etmeyi sürdürdüler. Clint Eastwood'un tam 5. kez Cannes'da yarışıp yine eli boş döndüğü film (artık sanırım bir daha yarışmaz!), aslında en iyi filmlerinden değil. Gerçek bir kaçırılan çocuk olayından yola çıkarak 1920-30'larda Los Angeles polisinin yozlaşmışlığını anlatan filmde klasik bir anlatım ve iyi oyuncular var. Ama bir filmi büyük yapan şey, o sürpriz ve yenilik duygusu yok.

HAYRANLIK (Adoration): Atom Egoyan'ın Cannes'da pek bir yankı yapmadan geçen filmi aslında fena film değil. Kabul, ilk yarıda öylesine yapay ve sentetik biçimde yürüyor ki, hemen çıkıp gitme arzusunu yenmek zor oluyor. Ama sonra film belli ölçüde bir bütünlüğe ulaşıyor, amacı ortaya çıkıyor. Yine sanal iletişim, geçmişten gelen gizler, bir sırrın ortaya çıkması, bir kadınla erkeğin tüm engelleri yenerek sonunda birleşme umutları. Ama, Egoyan öncelikle doğal bir öykü anlatmak yerine filmlerini ya bir teze dayayan ya da bir yap-boz gibi kurmayı seven, entelektüelliğin iyi ve kötü tanımları arasında gidip gelen sürprizli bir yönetmen. Ne yazık ki bu da ona eski prestijini getirecek film değil.

ŞAFAĞIN SINIRI (La Frontiere de l'Aube): Yıllardır kozasında kendi kişisel sinemasını ören Philippe Garrel'in yarışmaya alınması da iyi olmadı. Bu tür yönetmenlere böyle onurlar gerekmiyor, çünkü olay geri tepiyor. Fransız usulü aşk filmlerinin tüm hastalıklı, marazlı, içedönük ve mızmız yanlarını kendinde toplayan bu film de, ne yazık ki yönetmenin bir avuç hayranı dışında kimseyi ikna etme şansı taşımıyor.

VICKY CRISTINA BARCELONA: Dekor değiştirmek Woody'ye yarıyor. Yorulmak bilmez küçük adam, Londra'dan sonra evini bu kez de Barcelona'ya taşımış. Ama dekorun, bu ünlü İspanyol kenti ve de Gaudi'nin şaşırtıcı mimarisi olması pek bir şeyi değiştirmiyor. Onun ezeli kadın-erkek ilişkilerine bakışı hep aynı: her şeyin ayrıntılarda, dramatikle komiğin eşsiz bireşiminde ve tuzlu-biberli mutluluk tariflerinde gizli olduğu o özgün Woody kıvamı. Size beklediklerinizin hemen hepsini verebilecek bir Allen opusu daha.

NEZARET (Surveillance): David Lynch'in kızı demek ki pes etmedi. Yıllar önce (kaç yıl oldu? Evet, tam 15 yıl olmuş!) "Boxing Helena-Helena'yı Sarmak" adlı çok tuhaf filmiyle babasının yolundan gidip tökezleyen genç kız, bir kez daha aynı şeyi deniyor. Amerikan çöllerinde üst üste işlenen cinayetler, araştırma için gelen iki FBI memuru, herkesin gizlediği gerçekler. Ve sahiden de şaşırtıcı bir final. Ama öylesine bir sürpriz ki, filmi adeta yok sayıyor. Belki çok sürpriz-severlere...

MARADONA: Emir Kusturica'nın Maradona belgeseli üzerine şimdiden hayli yazılıp çizildi. Bizde gösterildiğinde yine yazılacak. Şimdilik belki yalnızca şunu söylemek ilginç olabilir: bir megalomanın bir başka megaloman üzerine bu filmi, iki egonun uyumu kadar neredeyse çatışmasına da dayalı. Belki en ilginç yanı bu!

AÇLIK (Hunger): İrlanda bağımsızlık eyleminin öncülerinden, giriştiği açlık greviyle tüm dünyanın dikkatini bu olaya çeken ve genç yaşta ölen Bobby Sands üzerine bir film. Sade, yalın, yürekten yapılmış bir siyasal sinema örneği. Ve de, bu kısa yazılarda oyunculardan pek söz etmedik ama, başroldeki Michael Fassbender'i de bir anda uluslararası arenada bir ikon konumuna getiren bir oyunculuk dersi. Yönetmen: Steve McQueen (Hayır, o değil. O çoktan öldü!).

TOKYO: Bir zamanlar pek moda olan türden üç bölümlü (veya skeçli) bir film. Ortak tema elbette Tokyo kenti. Ama yaklaşımlar da ortak: hepsi de bu dev kente klasik belgesel veya kısa film mantığının dışında, çok özgür, absürd ve şaşırtıcı/yanıltıcı biçimde bakıyorlar. Ben kendi adıma Koreli Bong Joon Ho'nunkini çok sevdim, Michel Gondry'ninkinden hoşlandım, Leos Carax bölümünden ise açıkça nefret ettim. Ama Fransızlar da en çok o bölümü sevdi. Acaba milliyetçiliklerinden mi? Şaka bir yana, Fransızlar'ın bu yıl gösterdikleri ulusal dayanışma göz yaşartıcıydı: Fransız olan her şey övüldü, sevildi, yüceltildi. Demek ki milliyetçiliğin yükselişi yalnızca bize özgü bir şey değil!

BULUT 9 (Wolke 9): Yaşlı, iyice yaşlı (kadın 70, erkek 80'lerinde) iki insanın aşk hikayesi. Yaşlılıkta aşk ve seks gibi adeta tabu bir konuda, Alman yönetmeni Andreas Dresen yürekli bir çıkış yapıyor. Oyuncular da iyi. Ama yine de bilinen estetik anlayışımıza biraz baş kaldıran, irkiltici bir film!

HORTEN: Daha önce de festivalde "Mutfak Öyküleri", "Yumurtalar" gibi özgün filmlerini izleme fırsatı bulduğumuz Norveçli yönetmen Bent Hamer, bu kez de 67 yaşında emekliye ayrılan demiryolu işçisi Horten'in birkaç gününe göz atıyor. Tipik bir Kuzey Avrupa mizahı, yer yer Aki Kaurismaki sinemasını andıran taptaze bir mizah. Merak etmeyin, nasılsa bir festivale gelir!

BELA MIK

NATISI

Acaba Batman suçluları korkutuyor mu, yoksa onları kışkırtıp daha mı vahşi kılıyor? Christopher Nolan, harika bir yeniden başlangıçla balıklama daldığı Batman dünyasında şimdi de bu sorunun cevabını arıyor. "KARA ŞÖVALYE"de (The Dark Knight) Batman'e meydan okuyan isimse bu kez Joker. Hem filmi, hem de çekimlerden sonra hayatını kaybeden Heath Ledger'in, daha film gösterime girmeden efsaneler arasına girmeye aday Joker yorumunu buruk bir heyecanla bekliyoruz.

MURAT EMİR EREN

Yönetmen Christopher Nolan'ı iki ayrı şekilde ele almak gerekiyor. Birincisi, kardeşiyle birlikte oluşturduğu çekirdek senaryo ekibiyle yazıp yönettiği filmlerdeki Nolan. Buradaki hali, insan algısını zorlayan, karakter üzerine yoğunlaşan ve mümkün mertebe özgün hikayeler anlatmaya çalışan bir sinemacı. İkincisi, Batman serisindeki Nolan. Buradaki Nolan, büyük bütçeli bir stüdyo filmi çektiğinin farkında olan, ama derin çözümlemeler yaparak filmi ana karakterinin kişiliğindeki dehlizler üzerine kuran bir yönetmen. Özgün bir hikaye anlatmadığını bilen, bu nedenle Batman serisini bir karakter filmine dönüştüren Nolan'ın, filmde Batman üzerine bir laboratuar çalışması yaptığını dahi söylemek mümkün. Haliyle kendisinin yeni Batman projesinin başına geçmesi, son yıllarda başımıza gelen en iyi şeylerden biri. Hele Batman serisinin Tim Burton'dan sonraki halini gördükten sonra.

Tim Burton, 1989 yapımı "Batman"de, aradığı şeyi karanlıkta bulmuş, karakterinin gölgeler arasında yaşayan halini, karanlık dünyasını ve Gotham şehrinin atmosferini yansıtmaktan büyük zevk almıştı. Tabii bizler de aynı keyifle izledik. Nolan'sa, Batman'de ilgilenebileceği başka bir şey buldu. Bruce Wayne ya da namı diğer Batman'in korkularını, düşüşünü ve yükselişini, kendisini yeniden var edişini sergileyen Nolan, benzersiz bir çizgi roman uyarlamasına imza attı. "Batman Başlıyor", ana hikayeyle ilgili belki de daha önce üzerine hiç düşünmediğimiz çok basit, ama çok önemli sorulara kafa yoruyor, Bruce Wayne'in kişiliğiyle ilgili bir analize dönüşüyordu. Filmde Wayne'nin neden herhangi bir hayvanı değil de yarasayı kendisine ikon olarak seçtiği, nasıl Batman haline geldiği, suçla çevrili bir şehrin arka sokaklarının gece/gündüz nasıl göründüğü son derece gerçekçi bir biçimde perdeye yansıyordu. "Kara Şövalye"deyse bu durum artık gerçek

İki ezeli düşmanın onlarca karşılaşmasından sadece biri.

bir şova dönüşüyor. Zira Nolan bu kez de Batman'in karakteri üzerine gitmeye devam ediyor. Dahası onun varlığını sorguluyor ve filme dahil olan yan karakterlerle, özellikle ezeli düşman Joker'le ilgili de derinlemesine bir analize girişiyor. Gotham Şehri sokaklarına güven getirirken, beraberinde suçluların ona duyduğu nefreti de getiren Batman'in, suça engel mi olduğu, yoksa suçlular için bir tahrik unsuru mu oluşturduğunu tartışıyor. Bu temelden yola çıkan hikayesi, yeni karakterleri ve yeni oyuncularıyla "Kara Şövalye", "Batman Başlıyor"un bize vaat ettiklerini daha da ileri taşıyacak gibi görünüyor. Bu elbette hepimiz için harika bir haber…

Batman artık kendi varlığını ve adaletini de sorguluyor. Zira o suçluları içeri tıktıkça yerlerini daha tehlikelileri alıyor ve ona meydan okuyan yeni suçlular peydahlanıyor.

"Batman Başlıyor"da çizgi romandaki ana hikayenin sadece gelişim evresinden, 130 dakikalık bir film çıkaran Chirstopher Nolan, "Kara Şövalye"deyse çizgi romanda Joker'in ilk kez göründüğü The Long Halloween adlı epizottan yola çıktı. Joker'in görünümünü ve arka planındaki hikayeyi bu epizoda göre belirleyen yönetmen, senaryoyu yine ünlü senarist David S. Goyer'le birlikte kaleme aldı. Üstelik bu kez aralarında Jonathan Nolan da katıldı. Henüz "Batman Başlıyor" dahi gösterime girmemişken, "Kara Şövalye"nin senaryo taslağını tamamlamış olan David S. Goyer, kafasında üçüncü filmin kötü karakteri olarak Two Face/İki Yüz'ü belirlemişti bile. Devam filmi mantığını en az umursayan isimse Nolan'dı. Yönetmen röportajlarında, devam filmiyle ilgili beklentilere saygı duyduğunu ancak seri içindeki her filmin, anlattıklarıyla, hikayesiyle bir bütün olması gerektiğini, işi bir diğer filme bırakmadan ortaya attığı her meseleyi kendi içinde çözen bir film yapmayı amaçladıklarını söylüyordu.

Suçlular! İlk hedefiniz Gotham!

"Batman Başlıyor"un sonunda kahramanımızı kişiliğini bulmuş ve şehri büyük bir tehlikeden kurtarmış vaziyette bırakmıştık. Şehrin başına yeni açılan belaysa, işlediği suçların ardından suç mahalline imzasını bırakan Joker adlı yeni bir psikopattı. Yeni film, bu olayların üzerinden belirli bir zaman geçtikten sonra, biraz daha ileri bir tarihte açılıyor. Gotham Şehri'nde devir, suçlularla mücadele devridir. Üstelik Teğmen Jim Gordon ve Bölge Savcısı Harvey Dent, yoğun çaba harcayarak sokakları sarmış olan suç çetelerini büyük oranda etkisiz hale getirmeyi başarmıştır. Bu konuda kendilerine en büyük yardım da Batman'den gelmiştir. Bu büyük ortaklığın etkili sonuçlar verdiği kesindir, ancak ekip kısa süre sonra kendilerini Joker olarak bilinen ve Gotham şehri sakinlerini dehşete boğup, Batman, ya da halk arasındaki adıyla Kara Şövalye'yi zor durumda bırakan bir suç dehasının yarattığı karmaşanın ortasında bulacaktır. Joker, Batman'i halkın gözünde

Yönetmen Nolan, Christian Bale ve Bruce Wayne arasında büyük benzerlikler olduğunu, bu nedenle Bale'in performansını eşsiz bulduğunu söylüyor.

HEATH LEDGER

Sanki terk edilmiş bir viraneyim

Heath Ledger'ın ölümüyle "Kara Şövalye" sinemaseverler için bir mateme, koltuklardaki yerimizi alarak katılmanın elzem olduğu gecikmiş bir cenaze törenine dönüştü...

Gözaltında tutabilene aşk olsun!

Ölümüyle, uzun zamandır yaşamadığımız türden bir şok yaşattı bizlere Heath Ledger. Oysa bulunduğu yere gelmek için inanılmaz bir çaba harcamıştı ve gerçek yeteneğini sergileme fırsatı bulduğu projeler onu yeni yeni buluyordu. Vefatından önce rol aldığı son filmlerden "Brokeback Dağı", "Beni Orada Arama" ve "Kara Sövalye" bile, bir oyuncunun hayal edebileceği en parlak kariyerin ışıltılarını vermekteydi. En klişe tabirle, yapacağı daha çok şey vardı. 28 Ocak 2008 tarihinde aramızdan ayrıldığındaysa, tüm bunlar anlamını yitirdi. "Kara Sövalye" filmindeki grunge-punk esintili, karanlık Joker karakterini yaratırken içine girdiği ruhi bunalımın bu ölümde pay sahibi olduğu iddiasıysa, olayı iyiden iyiye trajik bir hale getirdi. Olay, filmin ve filmi izlemek için yanıp tutuşan bizlerin de duygularını fena halde karıştırdı. Ölümü sonrasındaki ilk reaksiyon stüdyodan geldi. Filmin tanıtımında Batman'den ziyade Joker'i ön plana çıkarmayı ve tüm pazarlamayı onun üzerinden gerçekleştirmeyi planlayan stüdyo, Ledger'in ölümünden sonra bu stratejiyi tam anlamıyla değiştirmese de biraz yumuşattı. Film için hazırlanan "whysoserious.com" sitesinde büyük değişikliklere giden ve burada bir matem havası yaratan stüdyo, bu sayfayı Ledger'a adayıp biraz daha insaflı bir tanıtım kampanyası yürütmeye başladı. Ayrıca Aaron Eckhart'ın canlandırdığı Harvey Dent karakteri, bu ölüm sonrasında filmin yeni promosyon malzemesi olarak belirlendi ve ona özel hazırlanan "ibelieveinharveydent.com" (Harvey Dent'e inanıyorum) adlı site daha sık güncellenmeye başladı. Bu sitede Batman'i Gotham Şehri için çok da gerekli görmeyen ancak ortak çalışmaktan da sakınmayan Dent'in, Gotham halkına yaptığı hayali duyurular, verdiği hayali röportajlar yer aldı. Belli ki stüdyo bu şekilde dikkati yeniden filmin hikayesine çekmeye çabalıyordu.

Yönetmen Nolan'sa, olay sonrasında en kişisel ve en doğal tepkileri veren isim oldu. Verdiği röportajlarda, filmin ilk kurgusunu yetiştirmek için çalıştığından, matem tutmak için bile zamanı olmadığını, ona çalışma şartlarının bu fırsatı vermediğini belirten yönetmen, "Aslında tam o sırada tamamlamak zorunda olduğum bir isim olduğu için biraz da şanslıyım" diyordu. "Çünkü kendimi ona karşı sorumlu hissediyorum ve başka türlü bununla nasıl baş edebilirdim bilemiyorum..." Olay sonrasında ünlü haber dergisi Newsweek'e Ledger'la ilgili anılarına, düşüncelerine yer verdiği duygusal bir makale yazan Nolan, aktörün sette çalışma arzusuyla dolup taştığını ve yerçekimi kadar doğal bir karizmaya sahip olduğunu belirtiyordu. Ledger'ın ölümü sonrasında onu "Kara Şövalye"de izlemenin bizlerde yaratacağı hissiyatıysa, ilk elden ve en derin biçimde yaşamış biri olarak en iyi yine Nolan özetliyordu bu makalesinde:

"Filmi hazırladığımız kurgu masasında çalışırken ekranda sürekli onu görüyorum. Onun yüzü üzerinde, sesi üzerinde çalışıyorum ve onu korkunç bir şekilde özlüyorum."

KARA ŞÖVALYE'NİN BEYAZPERDE GEÇMİŞİ

Ünlü çizgi roman şimdiye kadar altı sinema filmine kaynaklık etti...

Batman (1966)

Yön: Leslie H. Martinson Oyn: Adam West (Batman), Burt Ward (Robin), Cesar Romero (Joker), Lee Meriwether (Kedi Kadın), Burgess Meredith (Penguen), Frank Gorshin (Bulmacacı) Çizgi romanın bu ilk sinema uyarlamasında Batman ve Robin ikilisi, dünyayı ele geçirmeyi planlayan ezeli düşmanları Kedi Kadın, Penguen, Bulmacacı ve Penguen'le mücadele ediyordu.

Batman (1989)

Yön: Tim Burton Oyn: Michael Keaton (Batman), Jack Nicholson (Joker), Kim Bassinger (Vicki Vale)
Tim Burton'ın bu karanlık uyarlamasında Batman'in ortaya çıkısı ve Joker'le olan mücadelesi yer alıyordu.

Batman Returns (1992)

Yön: Tim Burton Oyn: Michael Keaton, Danny DeVito (Penguen), Michelle Pfeiffer (Kedi Kadın/Selina Kyle)
İlk filmdeki karanlığın dozunu biraz daha yükselten Burton, başından sonuna kadar kötücül ve gerilim dolu bir film çıkarmıştı ortaya. Bu kez Batman'in karşısında Kedi Kadın ve Penguen vardı.

Batman Forever (1995)

Yön: Joel Schumacher Oyn: Val Kimler (Batman), Tommy Lee Jones (İki Yüz), Uma Thurman (Zehirli Sarmaşık), Jim Carrey (Bulmacacı), Nicole Kidman (Dr. Chase Meridian), Chris O'Donnell (Robin)
Tim Burton'ın yarattığı karanlık evrene elindeki pastel boyalarla dalıp, berbat bir senaryo ve gülünç bir kadroyla yola devam eden stüdyo, Joel Schumacher'in de kurtaramadığı bir faciaya imza atmıştı bu kez.

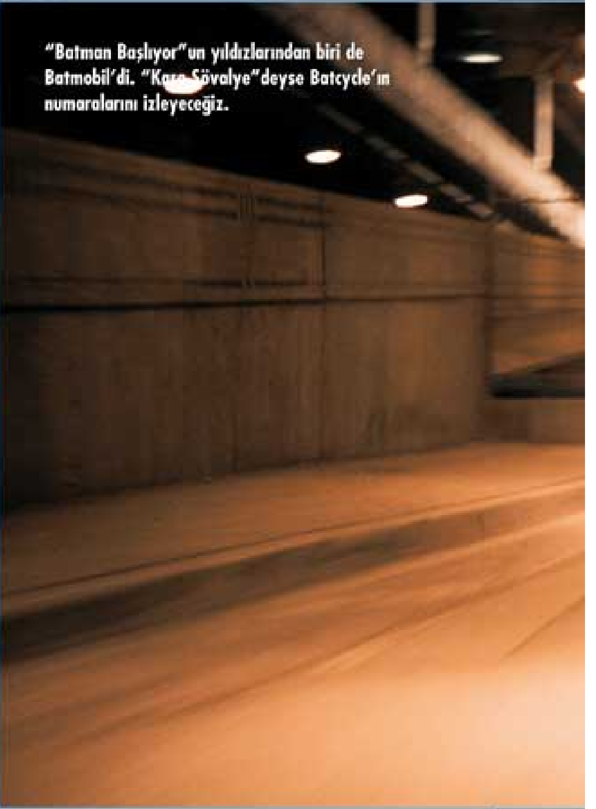
Batman ve Robin (1997)

Yön: Joel Schumacher Oyn: George Clooney (Batman), Arnold Schwarzenegger (Bay Buz/Dr. Fries), Chris O'Donnell (Robin), Uma Thurman (Zehirli Sarmasık), Alicia Silverstone (Yarasa Kız), Elle Macpherson (Julie Madison) "Batman Forever"dan daha kötü bir Batyman uyarlaması olabilir mi sorusuna, "Bal gibi de olur" cevabını yapıştıran Schumacher bizlere bu ucubeyi hediye etmişti. Film gerçek bir sirki andırıyordu.

Batman Begins (2005)

Yön: Christopher Nolan Oyn: Christian Bale (Batman), Michael Caine (Alfred), Liam Neeson (Henri Ducard), Katie Holmes (Rachel Dawes), Gary Oldman (Jim Gordon)
Nihayet Batman filmlerinin kötü söhretini silebilecek bir yönetmen olan Nolan projenin basına geçti ve harika bir karakter filmine imza atarak serinin küllerinden doğmasını sağladı.

"Batman Başlıyor"un yıldızlarından biri de Batmobil'di. "Kara Şövalye"deyse Batcycle'ın numaralarını izleyeceğiz.

adaletin en büyük düşmanı konumuna, bölge savcısı Harvey Dent'iyse, kendi adaletinden başka bir adalet tanımayan yeni kimliğine (Two Face/İki Yüz) sürükleyecek, şehirde psikolojik bir savaş başlatacaktır. Tüm bunların üzerine, suçluların kendi aralarında kurdukları düzenin bozulmasıyla ortaya çıkan yeni yetme suçlu kalabalığı da eklenince, Batman kendi varlığını ve adaletini de sorgulayacaktır. Zira o suçluları içeri tıktıkça yerlerini daha tehlikelileri almakta, ona meydan okuyan yeni suçlular peydahlanmaktadır. Ayrıca Bruce Wayne ve biricik aşkı Rachel Dawes arasındaki ilişki de gittikçe daha karmaşık bir hal alacaktır. Çünkü Dawes artık şehrin aydınlık yüzü Harvey Dent'le birliktedir ve Bruce Wayne'e, beladan başka bir şey getirmeyen çifte hayatını bırakmadığı müddetçe onunla olmayacağına dair kesin konuşmuştur.

Bir devam filmi, seyircinin ilgisini yüksek tutabilmek adına bir önceki filmin üzerine yeni taşlar koyabilmeli ve hikayeyi daha da derinleştirmek için ana karakterlerin yanına yeni karakterler de eklemeli. Şüphesiz stüdyo ve Nolan da bunun farkında. Bu açıdan çetrefilli bir hal alan hikayesi ve yeni karakterleri/oyuncularıyla "Kara Şövalye", bir devam filminde olması gereken birçok özelliğe sahip gibi görünüyor. Bir defa "Kara Şövalye", "Batman Başlıyor"a nazaran daha geniş bir oyuncu kadrosuna sahip. Rolünün hakkını sonuna kadar veren ve Nolan'ın son üç filmdir

çalışmaktan vazgeçmediği aktör Christian Bale, Batman rolündeki yerini koruyor. Bu filmde karakterinin zamana bağlı olarak bazı değişimler gösterdiğini söyleyen Bale, "Kara Şövalye"de Bruce Wayne için iyi olanla Batman için doğru olanı yapmak arasında bir çatışma olacağını söylüyor. Aktörün söylediğine göre, Wayne'in bu iki ayrı kişiliği birbiriyle pek de uyum içinde işlemiyor. Bruce, Batman karakterini serbest bırakmanın ve onu dizginleyememenin acısını çekiyor. Fiziksel ve ruhsal olarak pek çok yönden fedakârlıkta bulunup bunun sonuçlarına katlanmak zorunda kalıyor. Ayrıca Batman'in şehre yardım ettiğini ama suçun artışından bizzat sorumlu olduğunu o da belirtiyor. İşte bu noktada, -gelecekteki suçlu kimliği Two Face'le çelişir bir biçimde- Batman'le aynı kulvarda yarışan Bölge Savcısı Harvey Dent karakteri devreye giriyor. Yeni filmde izleyeceğimiz Harvey Dent, Batman'in tam aksine, suçlularla daha legal yollarla ve karanlıkta değil aydınlıkta mücadele etmeye çalışan bir isim. Daha önce "Cehennem Çiçeği/The Black Dahlia" ve "Aşkın Tarifi/No Reservations" filmlerinde de izlediğimiz aktör Aaron Eckhart tarafından canlandırılan Dent, pek çok yönden bir halk adamı ve suçluların karşısına dikilen sıradan bir insan portresi çiziyor. Yönetmen Nolan, Dent'i hikayeye dahil ederken, Batman ile Gotham'ın gündüz vakti kahramanı arasında ortaya çıkan bu

"Devam filmiyle ilgili beklentilere saygı duyuyorum, ancak seri içindeki her film, anlattıklarıyla ve hikayesiyle bir bütün olmalı. Işi bir diğer filme bırakmadan ortaya attığı her meseleyi kendi içinde çözen bir film yaptığımızı düşünüyorum. "
CHRISTOPHER NOLAN

Gotham Şehri yine Batman'i çağırıyor.

Batman kanunun da üzerinde. İşte problem de buradan çıkıyor.

kontrastı büyüleyici bulduğunu belirtiyor. Aktör Eckhart ise, Dent'in Batman'le aynı idealleri paylaştığını ancak her zaman onunla aynı fikirleri paylaşmadığını söylüyor.

Batman ve Dent arasındaki bu çatışma, sadece adaletle ilgili fikirleriyle sınırlı değil. İki adamın arasında bir Rachel Dawes meselesi de mevcut. Bruce Wayne'in çocukluk arkadaşı ve hayatının aşkı Rachel, "Kara Şövalye"de gönlünü Harvey Dent'e kaptırmış olarak karşımıza çıkıyor. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu durum, çift kişilikli bir hayat süren ve Batman olarak uğraştığı suçlular nedeniyle yeterince zor bir yaşam süren Wayne'i iyiden iyiye bunaltıyor. İlk filmde Katie Holmes tarafından canlandırılan Rachel Dawes rolündeyse bu kez Maggie Gyllenhaal'u izleyeceğiz. Ayrıca Wayne'nin sadık yardımcısı Alfred rolünde Michael Caine, yine Wayne'in en önemli destekçilerinden biri olan Lucious rolünde Morgan Freeman, Teğmen James Gordon rolünde Gary Oldman ve kötüler cenahından Korkuluk rolünde Cillian Murphy, ilk filmde yer alan ve "Kara Şövalye"de de kadrodaki yerini koruyan isimler…

Filmin yıldızı Joker

Batman suçluları birer birer hapse gönderirken, suç dünyası için adeta yenilmez bir oyuncu, yenilmez bir rakip konumuna yükseliyor. İşte bu noktada "Bu şehire gerçek bir suçlu lazım" diyen bir efsane, Batman'in düşmanları içinde en çok tanınanı ve en çok sevileni Joker devreye giriyor. Belalı palyaço, psikopat deha Joker'in tek amacıysa, Gotham Şehri'nde görülmemiş bir karmaşa yaratmak ve bu sayede Batman'i yeryüzünden silmek. Çizgi romanlarda, akıl hastası bir suçlu olarak betimlenen, kendine has makyajı ve rengarenk imajının arkasındaki karanlık gücüyle tanınan Joker, yönetmen Christopher Nolan'a göre beyazperdede görülebilecek en mükemmel kötü adam. Başrol oyuncusu Christian Bale ise onun için "Kesinlikle hiçbir kural tanımayan, tek motivasyonu -kendine zarar vermek pahasına da olsa- karşısındakini yok etmek olan biri" diyor. Görünümü ve yaptıklarıyla, filmin neredeyse yıldızı haline gelen Joker'i canlandıran isme geldiğimizdeyse içimiz cız ediyor. Çünkü o isim: Oscar ödüllü merhum aktör Heath Ledger...

Joker'in çetesi iş başında.

Bölge Savcısı Harvey Dent rolünde Aaron Eckhart.

Yeni filmde izleyeceğimiz Harvey Dent, Batman'in tam aksine, suçlularla daha legal yollarla ve karanlıkta değil aydınlıkta mücadele etmeye çalışan bir isim.

Söylediğine göre Christopher Nolan, film için bu denli kritik olan bir rolü canlandırması için elbette özel bir oyuncu arıyordu. İyi bir oyuncu olması ve aynı zamanda karizmatik görünebilmesi şarttı. Böyle bir oyuncuyu bulmamak gibi bir endişesi de yoktu aslında, ama Heath Ledger'ın kendisine sunduğu kadarını da beklemiyordu. Nolan, Ledger'in korkusuz ve eşsiz bulduğu performansı için övgüler diziyor. Bu performansın ortaya çıkmasında Ledger'in, korkusuzca karakterin üzerine gitmesinin yattığını belirtiyor. Bilindiği üzere Ledger'in Joker'i -Tim Burton'ın palyaço mafya lideri Joker'inin aksine- bir punk yıldızı gibi, en kötü kabusumuzdan fırlamış bir ucube gibi görünüyor. Joker'in ruh halini anlayabilmek için evinden uzaklaşıp otellerde yaşamaya başlayan, derinlemesine bir karakter çalışması yapan Ledger'in bu nedenle ruh sağlığını tehlikeye attığı da sürekli olarak yazılıp çizilen söylentilerden biri. Hiç şüphe yok ki, gencecik yaşında kaybettiğimiz aktör, filmin gösterime girmesiyle birlikte bizlere tarifi imkansız hisler yaşatacak ve sesinden, beden diline kadar detaylı bir performans sergilediği bu rolü izlerken, ölümü bir an olsun aklımızdan çıkmayacak. Zalimce bir fikir de olsa, bu durum belki de performansının ve filmin etkisini daha da artırıp, onu gerçek bir efsaneye dönüştürecek.

Batman'in dünyası

2007 yılının Nisan ayında başlayan çekimleri sırasında, Yorkshire, Londra, (İngiltere), Hong Kong (Çin) ve Chicago, Los Angeles (Amerika) gibi şehirlerde çalışan "Kara Şövalye" ekibi, gerçek mekanlarda çalışırken yerel basından, halktan ve hayranlardan gizlenmeyi de bir şekilde başardı (Söz gelimi Chicago'daki çekimler sırasında halk ve medya, şehirde çekilen filmin "Rory's First Kiss" adlı sıradan bir film olduğunu sanıyordu).

Heath Ledger'in Joker rolünde göründüğü her sahnenin anlamı çok daha büyük artık.

Batman'in avının üzerine hışımla saldırdığı anlardan biri.

İngiltere'de, filmin açılış sahnesinde yer alacağı tahmin edilen bir terörist saldırıdan tutun da, Batmobil'in Gotham sokaklarında turladığı sekanslara kadar birçok sahneye imza atan, tüm bunları Chicago ve Los Angeles'taki sahnelerle birleştirip, Gotham Şehri'ni yaratan ekip, oyunculardan hiçbirinin bulunmadığı bir çekim sırasında, dublör arkadaşlarından birini araba kazası sonucu kaybetmişti. Chicago'daki çekimler, eyaletin yerel ekonomisine 45 milyon dolarlık bir katkı sağladı. Buradan sağlanan geçici iş gücü ve ödenen vergiler, filmin bütçesinin üçte biri boyutundaki bir meblağın Chicago'da bırakılmasını sağladı. Ekibi en çok zorlayan çekimlerse Hong Kong'da gerçekleştirildi. Bu filmde geçmişinde yaşadıklarıyla ve adalet duygusuyla hesaplaşmanın yanı sıra detektiflik özelliklerini de ön plana çıkaracak olan Batman'in macera yaşadığı bir diğer mekan olan Hong Kong'un şehir yönetimi, aslında ekibe çıkardığı bürokratik engellerle yapımcıları epey zorda bıraktı. Bununla birlikte, filmin çekimleri sırasında, estetik sebeplerden ötürü gökdelen ışıklarının geceleri sürekli olarak açık bırakılması nedeniyle lüzumsuz enerji harcandığını iddia eden çevreci sivil örgütler de "Kara Şövalye"nin Hong Kong'daki varlığından pek hoşnut kalmadı. Christopher Nolan'ın gerçek mekanlarda çalışmaktaki ısrarıysa, ilk filmden de hatırladığımız o gerçekçi aksiyon sahnelerini yaratma takıntısından kaynaklanıyordu. Karikatürize bir dünya yaratmak istemeyen, hatta bilgisayar destekli sahnelerden de mümkün mertebe kaçınan yönetmen, inandırıcı olmak adına seti oradan oraya taşımakta hiçbir beis görmedi.

Nolan, "Kara Şövalye"de bir diğer hayalini daha gerçekleştirdi: IMAX formatındaki kameralarla çalışmak (35mm filmlerin on katı büyüklüğündeki şeritlere kayıt yapabilen maksimum kalitede görüntü sağlayan bir teknik). 15 yıldır bunun hayalini kurduğunu söyleyen yönetmen, neredeyse saniye başına bir servet isteyen bu formatı, filmin sessiz ve diyaloga lüzum bırakmayan sahnelerinde kullanmış. Etkileyici geniş açılı sahnelerde yahut dramatik ve sessiz portrelerin yer aldığı kısımlarda IMAX teknolojisini devreye sokan Nolan, bu sayede sözkonusu sahnelerin çok daha etkileyici göründüğünü söylüyor. Filmin görünümündeki değişiklikler bununla da sınırlı değil. Batman dünyasının olmazsa olmazı tasarım harikası giysiler ve özel aletler de ilk filme nazaran bazı değişikliklere uğramış. Bu değişikliklerden en önemlisiyse Batman'in giysisinde kendisini göstermiş. İlk filmdeki giysiye nazaran

Joker Batman'in sevdiceği Rachel Dawes'a da bulaşıyor. Dawes'ı bu kez Maggie Gyllenhaal canlandırıyor.

oyuncuya daha fazla hareket imkanı veren ve özellikle boyun bölgesindeki değişiklik sayesinde Batman'i, kireçlenme sorunu yaşıyormuş gibi görünmesine neden olan kaskatı halinden kurtaran tasarımcılar, bu filmde göreceğimiz Kara Şövalye'ye has motosiklet Batcycle'ı da baştan sona yeniden tasarlamışlar. Bir önceki filmde Batmobil'in görsel efekte gerek bırakmayan tasarımıyla bizleri şaşırtan Nolan, bu kez aynı etkiyi Batcycle'ın yer aldığı sahnelerle yaratmayı planlıyor.

"Kara Şövalye", adında Batman kelimesi geçmeyen ilk Batman filmi. Bu aslında Nolan ve ekibinin baştan beri tasarladığı yabancılaştırma oyununun da bir parçası. Özellikle Joel Schumacher imzalı korkunç Batman filmlerinin izleyicinin zihninde yarattığı tahribatla mücadele etmek için, tüm Batman mitini çizgi romandaki köklerine uygun şekilde yeniden yorumlayan Nolan, kahramanımızı 90'lardaki imajından kurtarıp, kendisine özel, apayrı bir sinemasal varlık haline getirmeye çalışıyor. Bu aynı zamanda, Batman'in karakterindeki bir gelişimi de simgeliyor. Bu filmde ilkine nazaran çok daha olgun bir Batman'le karşılaşacağımızın sinyallerini veren Kara Şövalye lakabı, Gotham Şehri'nin kurtarıcısına verdiği bir rütbe oluyor aynı zamanda.

Yönetmen Christopher Nolan "Kara Şövalye"de 15 yıllık bir hayalini gerçekleştirdi ve IMAX formatındaki kameralarla (35mm filmin 10 katı büyüklüğündeki filmlere kayıt yapan bir teknoloji) çalıştı.

- Neder düşeriz Bruce? Yeniden ayağa kalkıp devam etmeyi öğrenebilmek için.

"Batman Başlıyor"da Nolan bizleri, Baba Wayne'in bu sözleriyle muhatap ediyor, Bruce Wayne'in ve Batman'in gelişim sürecini, dahası filminin gelişim sürecini tümden bu söz üzerine kuruyordu. Batman ayağa kalkmayı öğrendi, ancak ayakta durmayı, ayakta kalabilmeyi öğrendi mi? Üstlendiği sorumluluğu taşımayı öğrendi mi? İşte "Kara Şövalye"de onun bu büyük sınavdan nasıl bir sonuçla çıkacağını göreceğiz. Joker, Harvey Dent (İki Yüz), Rachel Dawes ve nice karakter bu sınavın evrelerini oluşturuyorlar. Ancak Joker'in durumu elbette çok özel ve çok hassas. Belki de ilk kez Batman'in vereceği sınavdan ziyade, Joker'in zorlu, çözülemeyen bir problem olmasını istiyor, bunu önemsiyoruz. Ve hatta diyebiliriz ki Joker ve Heath Ledger'ın bu roldeki yorumu "Kara Şövalye"yi yaz sezonunun en önemli filmi haline getirmeye yetiyor…

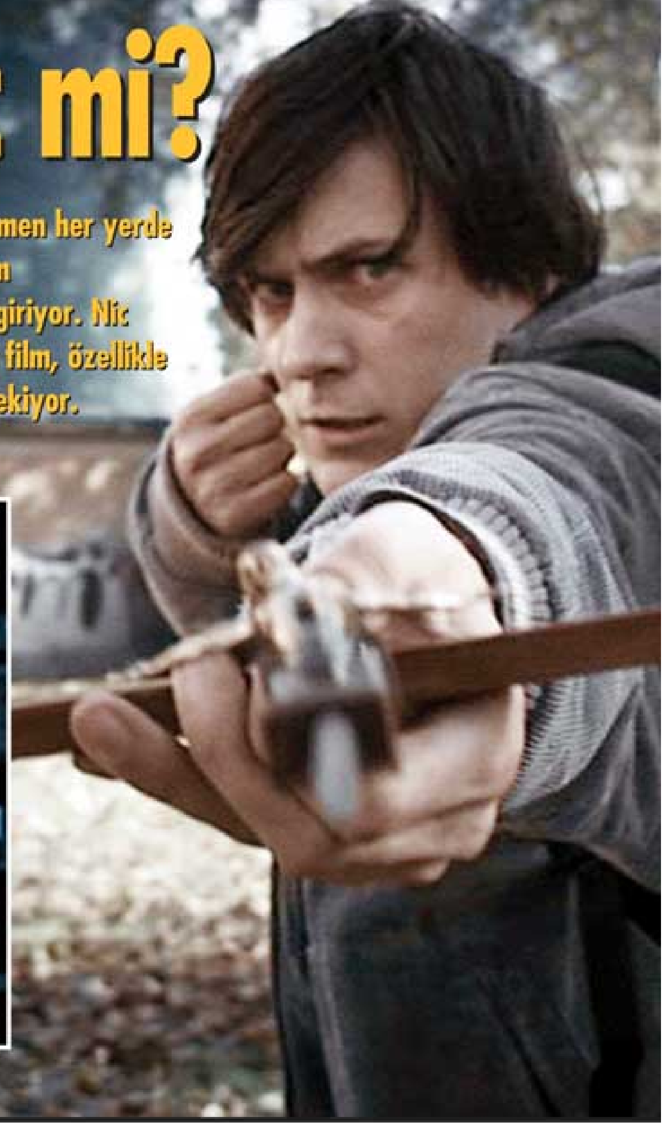

"Kara Şövalye"de Batman yenilenen kostümüyle karşımıza çıkacak.

Ben X

"Ben" bir hiç mi?

Sadece kendi ülkesi Belçika'da değil, gösterildiği hemen her yerde ilgiyle karşılanan "Ben X", Uluslararası İstanbul Film Festivali'ndeki gösteriminden sonra bu ay vizyona giriyor. Nic Balthazar'ın kendi romanından sinemaya uyarladığı film, özellikle bilgisiyar oyunu estetiğini kullanış şekliyle dikkat çekiyor.

Greg Timmermans sempatik bir performansla Ben karakterini anlaşılır kılmayı başarıyor.

ENGİN ERTAN

Bu yıl İstanbul Film Festivali'nde Altın Lale ödülü için yarışan "Ben X", Uluslararası Film Eleştirmenleri Birliği FIPRESCI tarafından ödüle layık bulunmuştu. Ülkemizde bu ay vizyona girecek olan Nic Balthazar'ın filminin başarısının bu kadarla sınırlı olmadığını belirtmek gerek. Katıldığı başka festivallerden de ödüllerle dönen "Ben X", aynı zamanda ülkesi Belçika'da hiç fena sayılmayacak bir gişe başarısına ulaşmıştı. En İyi Yabancı Dilde Film kategorisinde ülkesini temsil etmek üzere Oscar yarışına da katılan film belki beş aday arasına kalamadı ama geride bıraktığımız bir yıl boyunca gösterildiği hemen her yerde ses getirdi.

Nic Balthazar'ın kendi romanından sinemaya uyarladığı "Ben X", otistik bir gencin topluma uyum sağlama çabalarıyla ilgili. Aslında Ben'in (Greg Timmermans) gerçek anlamda çaba gösterdiğini söylemek pek mümkün değil. Saplantılı şekilde oynadığı bilgisayar oyunu ve sanal gerçeklik Ben için bir kaçış olanağı sağlıyor. Internet üzerinden oynadığı "ArchLord" isimli bu oyunda hep kahraman olan Ben, etrafında olup bitenleri de "ArchLord" evreninin bir parçası olarak algılamaya çalışıyor. Sınıf arkadaşları tarafından sürekli dışlanan ve tartaklanan Ben, en nihayetinde çözümü oyundaki karakterini gerçek hayata taşımakta buluyor.

Nic Balthazar'ın filme kaynaklık eden romanı, sürekli tartaklanmaya dayanamayarak intihar etmeyi seçen otistik bir gencin gerçek hikâyesinden yola çıkılarak yazılmış. Fakat "Ben X"in herhangi bir hastalığı olan veya olmayan çoğu ergenin özdeşleşebileceği bir öyküsü olduğunu söyleyebiliriz. Farklı olduğu için dışlanan ve uyum sorunu çeken çoğu genç, Ben karakterinde kendisinden bir şeyler bulabilir. Bu bağlamda Ben'in kaçış dünyası olarak seçilen sanal ortamın da yerinde bir tercih olduğunu söyleyebiliriz. Zira günümüzde topluma uyum sağlayamayan çoğu genç çözümü bilgisayar oyunları veya internet ortamında arıyor. Filmin başında Ben'in söylediği gibi, "avatar"ını nasıl yarattığın bugünün dünyasında ziyadesiyle

Uyum sorunu çeken çoğu genç Ben karakterinde kendinden bir şeyler bulabilir.

önemli. Gerçek hayatta havalı olamıyorsan bile, en azından sanal dünyada "cool" takılmak gibi bir şansın var.

Ergenlik dönemi sorunlarıyla ilgili olan filmin ismi de aslında bir kelime oyunu. "Ben X" Flamanca'da "Ben Bir Hiçim" anlamına gelen "ik ben niks" deyiminin internet argosundaki karşılığı. Film sadece ismini değil, görsel tarzını da büyük ölçüde internet ve bilgisayar oyunlarından ödünç alıyor. Yönetmen Balthazar gerek farklı medyaları biraraya getirerek, gerekse dinamik bir kurguyla özgün bir tarz yaratıyor. Ben'in gerçek hayatta deneyimlediği şeyleri zihninde "ArchLord" evrenine uyarlaması gibi, filmdeki sahneler de çoğunlukla bilgisiyar oyunu görüntüleriyle bölünüyorlar.

Filmde anlatıyı bölen tek unsur bilgisayar oyunu görüntüleri değil. Ben'in yakın çevresinden çeşitli kişilerle yapılan röportajlar da belirli aralıklarla karşımıza geliyorlar. Bu röportajların içeriği seyirciyi Ben'in akıbetiyle ilgili belirli bir beklentiye sokuyor ama filmin finalini açık etmeden şu kadarını söyleyelim, 'karamsar' "Ben X" için kullanılabilecek bir tanımlama değil. Balthazar'ın konuya yaklaşımı filmin görsel tarzı kadar orijinal ve yenilikçi olmamakla beraber, ziyadesiyle insancıl ve her şeye rağmen ümit verici.

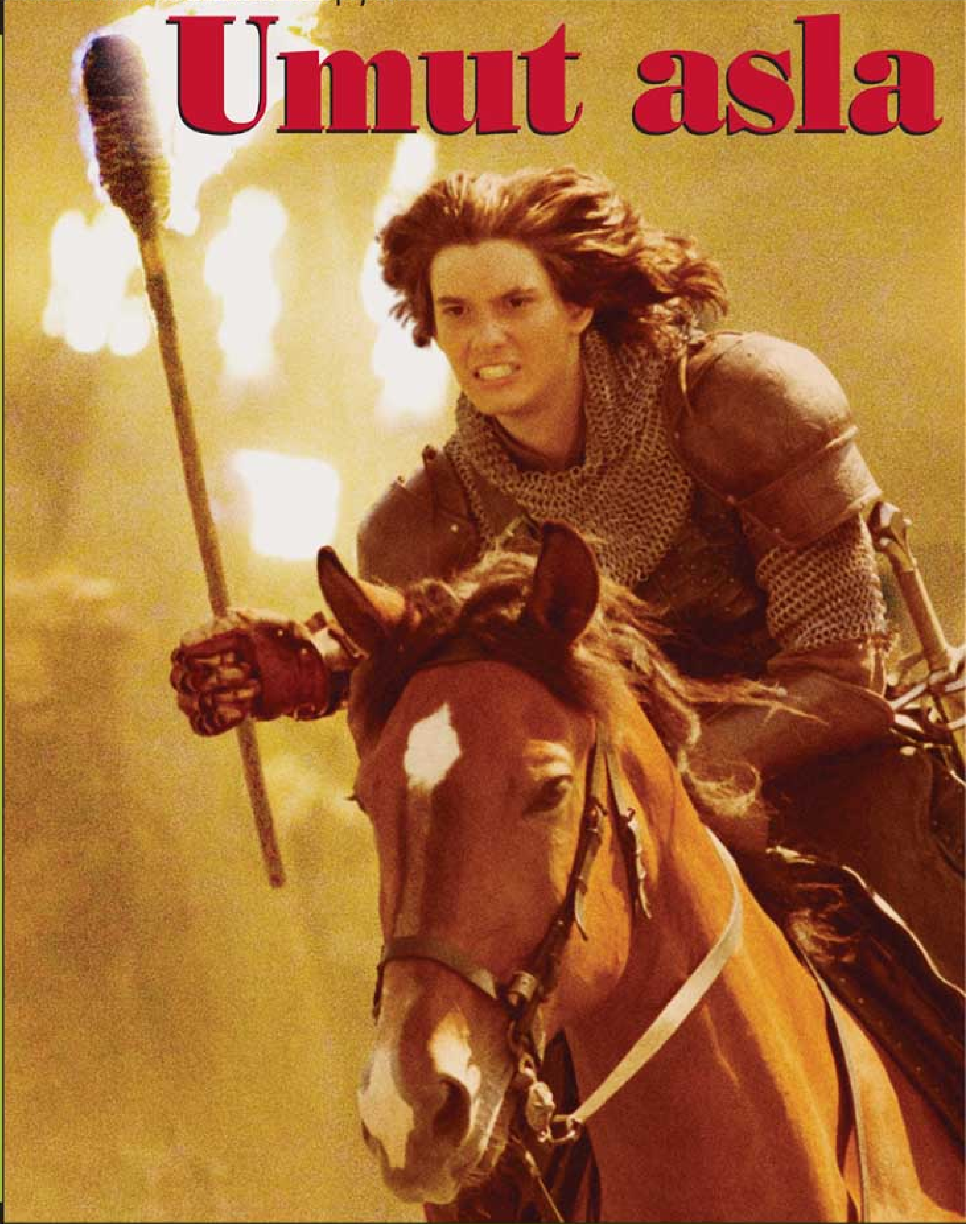
Hem romanın, hem de filmin bu kadar geniş kitlelere ulaşmasının nedenini büyük ölçüde bu insancıl tavrında aramak gerek. Balthazar'ın sanal gerçeklik üzerine kurulu bir filmde bu kadar insancıl bir atmosfer yaratabilmesiyse ayrıca takdire layık. Elbette filmin başarısında Ben rolündeki Greg Timmermans'ın payını da unutmamak gerek. Her ne kadar bir otizm hastasının canlandırılması noktasında kimi klişelere başvurulduysa da, Timmermans genelde sempatik bir performansla Ben karakterini anlaşılır kılmayı başarıyor.

Sinemanın farklı medyalarla, özellikle bilgisayar oyunlarıyla ilişkisi bağlamında ilginç bir noktada duran "Ben X" bu anlamda da takdiri hak ediyor. Her yıl en az birkaç tane izlediğimiz bilgisayar oyunu uyarlaması filmler veya onların görsel yapısına öykünen tür sineması örneklerine oranla, "Ben X"in sinema dili çok daha işlevsel. Balthazar farklı medyaları birarada kullanışını, hatta zaman zaman anlatısını pelikül üzerindeki "klik"lerle sürdürüşünü (özellikle açılış jeneriğinin tasarımı bu açıdan çok başarılı), Ben'in algısının bir karşılığına dönüştürüyor. Başka bir deyişle, "Ben X"in sinema filmi ve bilgisayar oyunu arasında duran görselliği sadece bir ilginçlik veya hoşluktan ibaret değil. Ayrıca filmin süresinin de fazla uzun tutulmamış olması hem hikâyesinin, hem de görsel tarzının tadında kalmasını sağlıyor.

Daha önce de değindiğimiz gibi, filmin yeniyetme sorunlarına yaklaşımında yenilikçi bir tavır yok. "Ben X"i insancıl olduğu kadar, gerektiğinden fazla naif bulmanız da mümkün. Yine de Balthazar'ın konuyu fazla sulandırmadığını, popüler sinemaya uzak durmamakla beraber, bu tarz öykülerde sıklıkla maruz kaldığımız duygu sömürüsüne yer vermediğini de eklemek gerek. En nihayetinde hafif, geriye fazla bir şey bırakmayan ama en azından görsel tarzı nedeniyle ilgiyi hak eden bir film "Ben X".

Umut asla

nın ağzında

Dünyanın en sevilen fantastik edebiyat eserlerinden biri olan Narnia Günlükleri, serinin ikinci bölümüyle sinema macerasına devam ediyor. "NARNİA GÜNLÜKLERİ: PRENS KASPİYAN" (Chronicles of Narnia: Prince Caspian) Pevensie Kardeşler'in dünya zamanıyla bir, Narnia zamanıyla 1300 yıl sonraki maceralarını, ilk filme göre çok daha büyük boyutlu, daha inandırıcı ve daha karanlık bir hikayeyle perdeye taşıyor.

EBRU ÇELİKTUĞ

Fantastik edebiyat uyarlamalarının 2000'lerdeki tırmanışı, Narnia Günlükleri'nin ikinci bölümüyle devam ediyor. "Narnia Günlükleri: Aslan, Cadı ve Dolap"ın ardından iki yıl geçti ve C.S Lewis'in fantastik edebiyat klasikleri arasında özel bir yere sahip, yedi romandan oluşan serisinin ikinci bölümü beyazperdede yerini alıyor. 2006 kışında vizyona giren ilk film, dünya çapında 740 milyon dolara ulaşan gişe getirisiyle ve aldığı olumlu eleştirilerle fantastik film sevenleri düş kırıklığına uğratmamıştı. İlk iki "Shrek"in yönetmeni olarak hatırlayacağınız Andrew Adamson'ın imzasını taşıyan film, Narnia dünyasına bir giriş niteliğindeydi. Adamson'ın görsel efekt süpervizörlüğünden gelen birikimini sergilediği ilk filmde yarattığı dünya, büyük ölçüde Lewis severleri tatmin etmiş; metinlerdeki fazla "Hristiyan" öğelerin törpülenmesi de Lewis karşıtlarını memnun etmişti bir anlamda.

II. Dünya Savaşı'nın tedirginlik ve gerilim saçan günlerinde, bombardımana uğrayan Londra'dan kırsal bir bölgeye, profesör akrabalarının yanına taşınan dört kardeşin, büyülü bir dolabın içinden geçerek (en küçük meraklı kardeş Lucy sayesinde) içine girdikleri bambaşka bir paralel dünya olan Narnia'daki maceralarını izlemiştik. Karlarla kaplı Narnia'da zalim Beyaz Cadı Jadis'in (Tilda Swinton) hükümranlığı altındaki Narnialılar, mahkum oldukları sonsuz kıştan, Aslan ve dört kardeş sayesinde kurtulmuşlardı. Konuşan hayvanlar, periler, hareket eden ağaçlar, yani bir masalda yer alması beklenen pek çok öğe, Narnia'da mevcuttu. Pevensie Kardeşler'in ve Aslan'ın Beyaz Cadı'dan kurtardıkları Narnia'ya bahar gelmiş, doğa yeniden canlanmıştı.

"Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan" ise, Pevensie Kardeşler'in Narnia'dan dönüşünden bir yıl sonra başlıyor. Ama bizim dünyamızdaki bir yıl, Narnia boyutunda 1300 yıla tekabül ettiğinden, Narnia'da pek çok şey olmuştur. Pevensie'lerin sağladığı huzur ve güven ortamı yerini Telmarineler'in işgaline, Narnia'nın büyülü dünyasındaki yaratıkların katliamına, pek azının da ormanda gizli bir hayat kurmalarına bırakmıştır. Telmarineler'in prensi ve tahtın tek varisi Kaspiyan, hırslı ve kötülük

Lucy ile Aslan'ın ilişkisi filmin en duygusal anlarını oluşturuyor.

Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan

timsali amcası Miraz'ın erkek çocuk sahibi olmasıyla yaşamı tehdit altına girdiğinden çareyi, hocası Doktor Cornelius'un yardımıyla şatodan kaçmakta bulur. Kılpayı kaçtığı saldırının ardından ormana sığınır ve büyülü boynuzu üfleyerek Pevensie Kardeşler'i yardıma çağırır. Okula gitmek için tren istasyonunda bekleyen kardeşlerse bir anda kendilerini Narnia'da bulacaklardır! Ama bekledikleri Narnia yoktur artık. Aradan geçen zaman pek çok dostlarının Telmarinelerce yok edilmesine sebep olmuş, yaşadıkları saray harabeye dönüşmüş ve ormanın gizli yerlerinde saklanan Narnialılar yeniden şüphe ve tedirginlik içinde yaşamaya mahkum olmuşlardır.

Daha kalabalık, daha dramatik

Serinin ikinci bölümünde, yönetmen Andrew Adamson ve senaryo grubunun, karakterleri birbirine koşut üç hikayeye yerleştirmeye çalıştığını görüyoruz: Prens Kaspiyan'ın şatodan kaçışı ve yükselişi; çocukların hayat hakkındaki yeni keşifleri ve bu bilgilerle olgunlaşmaları; Miraz'ın Narnialılar'a uyguladığı katliam. Ayrıca, kitapta daha az yer alan savaş sahneleri, filmde -büyük ölçüde ticari kaygılarla-, uzun süren, heyecanlı, bol aksiyonlu ve teknolojik desteğin oldukça kullanıldığı sahneler olarak yer buluyor. Ikinci film ilkine göre çok daha karanlık konulara temas ediyor aslında, çocuklar ölümle tanışıyor, Narnialılar'a adeta soykırım uygulayan Telmarineler'in hırs ve kötülükle yoğrulu dünyalarına adım atıyorlar. İkinci filmin bu derece geniş spektrumlu olması ve biraz daha yetişkinlere yönelmesi sadece yönetmen Adamson'ın tercihi de değil, C.S.Lewis'in metniyle de yakından bağlantılı. "Aslan, Cadı ve Dolap"ta iyi ve kötü çok daha kesin çizgilerle birbirinden ayrılmıştı, oysa "Prens Kaspiyan"da insan ruhunun farklı katmanları sayesinde ara tonların varlığına şahit olabiliyoruz. Kötü adamlar, yaptıkları manipülasyonlar ve uyguladıkları baskıyla, hem romanın yazıldığı dönemdeki hem de bugün varolan pek çok politik gerçeği simgeliyor ve basit "kötü adam" şablonundan ayrılıyorlar.

"Narnia Günlükleri: Aslan, Cadı ve Dolap", hatırlayacağınız üzere daha az aksiyonlu, daha sade bir masal havasındaydı. Çocuklukla ergenlik arasındaki karakterlerimiz, büyümeye adım atıyor, sadakat, fedakarlık, açgözlülük, gurur gibi kavramların anlamını yaşayarak öğreniyor, geçilmesi gereken sınavları atlatıyor ve unutamayacakları bir maceranın ardından gerçek dünyalarına geri dönüyorlardı. İkinci kitabın uyarlanmasında yönetmen Andrew Adamson'ın biraz daha kendi yorumlarını kattığını, Lewis'in metnindeki, sinema izleyicisinin kafasında sorulara neden olacak bazı eksiklikleri tamamlamaya çalıştığını söylemek mümkün. Adamson'a göre, Narnia'da kral ve kraliçelik yapmış bu dört yetişme çağındaki kardeşin, dönüşte II. Dünya Savaşı yıllarındaki gerçek hayatlarına uyum sağlamaları konusunda bazı terslikler yaşadıklarını tahmin etmek zor değil. Ama kitaplarda Lewis'in bu duruma fazla önem vermediği ve değinmediği anlaşılıyor. Adamson, "Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan"da ilk sahneleri Narnia'da

Telmarineler'e aman vermeyen Reepicheep'i takdimimizdir.

Peter (önde,solda) ve Prens Kaspiyan (önde sağda) Narnia'yı kurtarmak için güçlerini birleştiriyorlar.

Trumpkin (Peter Dinklage) ve Nikabrik (Warwick Davis) ormanda bir ağacın içinde yaşayan iki gerilla ruhlu Narnialı.

başlatsa da, hemen ardından Pevensie'lerin –özellikle Peter ve Edmund'ın- Londra'da yaşadıkları uyumsuzluğu göstermeyi tercih etmiş. Savaşın sıkıntılarını yaşarken bir anda Prens Kaspiyan'ın büyülü boynuzu üfleyerek onları yardıma çağırması üzerine kendilerini Narnia'da bulan kardeşlerin, olağanüstü bir kumsalda denize koştukları bu sahne gerçekten de etkileyici. Ama biraz sonra, kendi zamanlarına göre bir yıl önce bıraktıkları Narnia'nın yerinde yeller estiğini, ormanda gizli saklı yaşayan cüce Trumpkin'den artık hiç ummadıkları, çok daha vahşi bir Narnia ile karşı karşıya olduklarını öğreniyorlar. Artık masumiyetin yerini şüphe ve güvensizlik alıyor.

C.S. Lewis'in eserlerindeki Hıristiyan dokunun en önemli göstergesi olan Aslan, ilk filmde küçük dostu Lucy Pevensie'yi gözyaşları içinde bırakarak ölmüştü hatırlarsanız. İkinci bölümde Aslan yeniden ortaya çıkıyor, tıpkı İsa'nın yeniden doğuşu gibi, zor durumdaki Narnialılar'ı kurtaracak bir Mesih şeklinde geri dönüyor. Aslında Lucy, Aslan'ı hep görüyor ve ormanda onun kendilerine yol gösterdiğini söylüyor. Bu noktada da inanmakla görmek arasında kurulan ince dini bağ karşımıza çıkıyor: önce inanır, sonra görürüz. Aslan burada insanların görmediği için varlığına inanmadığı, inandığı zaman görmeye başladığı Tanrı'yı sembolize ediyor.

Narnia alemi

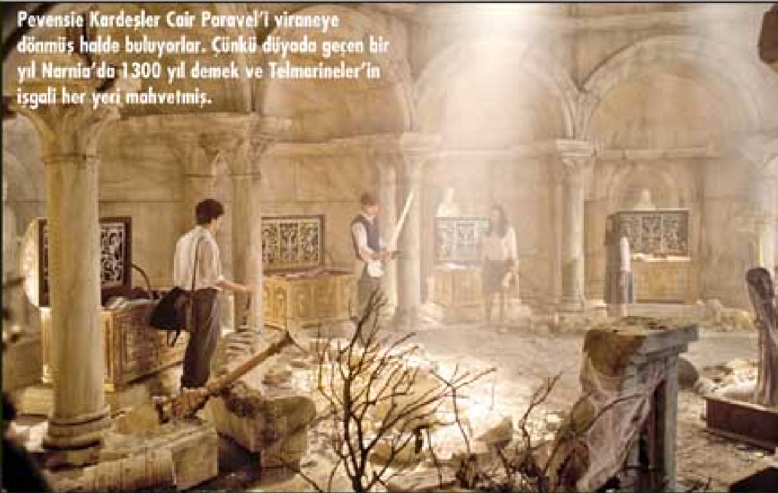
Kitapta yer alan bazı karakterler ise filmde yer almıyor. Mesela bir ara Aslan'a eşlik edenYunan Tanrısı Baküs ve onun yabani kızları, senarist Stephen McFeely'nin açıklamasına göre, artık kültürel bir referans olarak ağırlığını kaybettiği için (!) yoklar. Lewis'in yarattığı bazı diğer yaratıklarsa -konuşan ayılar, sincaplar ve köpekler mesela- senaryoda rolleri azaltılmış ve arka plana atılmış durumda. Ama bunların yerine konan başka karakterler var, bunlardan biri, -yönetmen Adamson'ın bir röportajda da belirttiği üzere, bilinçaltına yerleşmiş olduğunu düşündüğü, "Shrek"teki Çizmeli Kedi'yi anımsatan- kılıcıyla amansız bir savaşçı portresi çizen minik fare Reepicheep; diğeriyse Trufflehunter (mantar avcısı) adını taşıyan, özellikle mutfakta pek hamarat olan bir porsuk. Adamson'ın bu karakterleri, filmin ciddi ve dramatik yapısını dengelemek amacıyla, esprileriyle filme renk katıyorlar; özellikle küçük seyircileri çok güldürecekleri kesin. Ayrıca dişi cüceler, çocuk yaştaki keçi-tanrılar, siyah derili sentorlar (yarı at-yarı insan mitolojik yaratık) Adamson'ın hikayeye eklediği Narnia karakterleri olarak karşımıza çıkıyor. Aslan'ı gene Liam Neeson seslendirirken, kısa ama çok etkileyici bir sahnede Beyaz Cadı Jadis (Tilda Swinton) de karşımıza çıkıyor. James McAvoy'un başarıyla canlandırdığı faun, Bay Tumnus ise ne yazık ki artık yok.

Pevensie Kardeşler arasında ise Peter ve Lucy, diğer kardeşlere nazaran biraz daha ön planda sanki. Lucy gördüğü halde Aslan'ı göremeyen Peter, Aslan'a duyduğu güvenle kendisini ispat etmesi gerektiğini söyleyen egosu arasında kalıyor. Aynı şekilde, eskiden Narnia'nın kralıyken, bu kez veliaht Prens Kaspiyan'ın karşısına Narnia kralı olarak çıkması, özellikle Telmarineler'le olan savaş sırasında ikisinin verdikleri kararların çatışması, Peter'ın iç çatışmalarını biraz daha ön plana çıkarıyor. Benzer şekilde Prens Kaspiyan'ın amcası Miraz'dan intikam alma isteği, neredeyse Aslan'a itaat ederek Narnialılar'ı kurtarma arzusunun önüne geçiyor.

Andrew Adamson'ın filme getirdiği bir diğer yenilik ise Susan Pevensie'ye ilk filmde hediye edilen ok ve yayı savaş sahnelerinde kullandırtması! Bu gerçekten

ilginç bir nokta, çünkü C.S.Lewis'in Narnia Günlükleri'ne en büyük eleştiriyi, hatırlarsanız, "Karanlık Cevher" serisinin yazarı Philip Pullman yapmıştı. Zaten bu seriyi Narnia Günlükleri'ne tepki olarak yazdığını her fırsatta tekrar eden Pullman, "Narnia kitaplarından tiksiniyorum. Çocukluğu, cinsellik ve yetişkinlikten uzak bir 'altın çağ' olarak gösteren bakış açısına çok derin bir nefret duyuyorum" diyordu. Lewis'in Hıristiyan bakış açısı ve özellikle serinin ilk kitaplarında kadın karakterleri daha pasif göstermesi eleştirilse de, aslında yıllar geçip serinin ilerleyen bölümlerini kaleme alırken yazarın bu tavrında değişiklikler olmuştu. Sonuçta, Andrew Adamson, bu filmde Susan'a ok ve yay kullandırıp Telmarineler'le Narnialılar arasında çıkan savaşta bir Amazon gibi aktif olarak yer almasını sağlarken, artık zamanın değiştiğini, kadının rolünün, Lewis'in yaşadığı döneme nazaran farklılaştığını ve daha da ön plana geçtiğini söylemiş oluyor. Yönetmen, kendi çocuklarının da seyredeceği bu filme imzasını atarken kadın karakterleri pasifize eden eski bakış açısını devre dışı bırakmayı tercih ettiğini söylüyor.

Pevensie Kardeşler Cair Paravel'i viraneye dönmüş halde buluyorlar. Çünkü dünyada geçen bir yıl Narnia'da 1300 yıl demek ve Telmarineler'in işgali her yeri mahvetmiş.

Adamson'ın bu tür kararları alırken en fazla tartıştığı isim, C.S.Lewis'in üvey oğlu Douglas Gresham olmuş. Lewis'in geride bıraktığı mirasın sahibi olan ve kurduğu C.S.Lewis Company'nin yaratıcı yönetmenliğini sürdüren Gresham, filmin ortak yapımcılarından biri aynı zamanda. 1945 New York doğumlu Gresham'ın ikisi de yazar olan anne ve babası boşandıktan sonra, annesi iki oğlunu da yanına alıp Londra'ya taşınmış ve uzun zamandır mektuplaştığı C.S. Lewis ile bir müddet sonra evlenmiş. Ama kısa süre sonra kansere yakalanıp ölmüş. C.S. Lewis ise iki üvey oğlunu bırakmamış, onları büyütmüş ve hatta Narnia Günlükleri'nin "The Horse and his Boy" adlı kitabını bu iki öksüz kardeşe ithaf etmiş.

Adamson'a göre, serinin ilerleyen bölümlerinde kadın karakterlerin daha güçlü karakterlere dönüşmelerinin en büyük nedeni, Gresham'ın annesi Joy Davidman. Eski bir komünist ve Yahudilikten vazgeçip ateist olan Davidman, Bronx doğumlu oluşunun da etkisiyle hiç de çıtkırıldım bir kadın olmadığı için Lewis'in kadınlara olan bakışını değiştirmiş, Gresham da bunu

Prens Kaspiyan (Ben Barnes) ve kötülük sembolü amcası Miraz (Sergio Castellitto) filmin en kritik sahnelerinden birinde görülüyor.

Telmarineler'in düzenli ve güçlü ordusu Nazi örgütlenmesini andırıyor.

çok net hatırlamakta. (C.S.Lewis ile Joy Davidson'ın ilişkisi, William Nicholson'ın yazdığı tiyatro oyunundan sinemaya Richard Attenborough tarafından, "Shadowlands" adıyla uyarlanmış; Lewis'i Anthony Hopkins, Davidson'ı ise Debra Winger canlandırmıştı).

Şimdi Lewis hayranları, bakalım Adamson'ın yaptığı bu değişikliklere nasıl tepki verecekler? Adamson, meslektaşı Peter Jackson'a, Yüzüklerin Kardeşliği'ni çekerken ne ölçüde kitaplara bağlı kaldığını sorduğunda, Jackson'dan "kitaplara bağlı kalmak gerektiğine inanıyorum ama birazcık değişiklik yapıyorum" cevabını almış. Sonunda kendisi de sonuç iyi olacaksa, birtakım değişikliklere gitmenin ve yorum katmanın doğru olduğu kanısına varmış.

Perde arkası

"Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan" daha kalabalık ve iç içe hikayelerin işlendiği bir film olduğu kadar, göz kamaştırıcı yapım süreciyle de ilk filmden biraz daha önde olduğunu hissettiriyor. Çekimler Çekoslovakya, Polonya, Slovenya ve hem yönetmen Adamson'ın anavatanı olan hem de "Yüzüklerin Efendisi" serisinin göz alıcı coğrafyasına ev sahipliği yapan Yeni Zelanda'da gerçekleştirilmiş. C.S. Lewis'in Narniası'nı yaratmak için dünyayı dolaşan yapımcılar için Yeni Zelanda başından beri liste başıymış zaten. Yeni Zelanda vahşi doğası, ormanları, nehir ve uçurumlarıyla Narnia'nın göz kamaştıran güzelliğini yansıtırken, eski yapılarıyla Prag, II. Dünya Savaşı İngiltere'sine fon oluşturmuş.

Gerçek mekanlardaki çekimlerin yanı sıra ileri teknolojinin kullanıldığı CGI (bilgisayar destekli görüntü) destekli görselliği, filmin gerçekliğine başarıyla katkıda bulunuyor. Adamson ve sayısı 2000'i bulan teknik ekip, "ön-görselleştirme" (pre-visualization) tekniğiyle işe başlamışlar. Bilgisayar çıkışlı bir takım animasyon görüntülerini yaratma süreci olan "ön-görselleştirme" özellikle bütçe belirleme açısından son derece yaratıcı bir araç olarak tanımlanıyor. Bu sayede Adamson aylar öncesinden çekeceği sahnelerin nasıl olacağını görme fırsatını elde etmiş.

İlk filmdekinden iki kat daha fazla, yaklaşık 1600 kadar CGI sahnesinin yer aldığı ikinci filmde, yapım ekibinin üzerindeki en büyük baskı şüphesiz ilk filmin yakaladığı başarının üstüne çıkmak olmuş. Kariyerinin altın dönemini Narnia serisi sayesinde elde eden Adamson için projenin anlamı büyük: "Bana çok önemli bir çocukluk hatıramı ele alıp kendi vizyonumu ekleme fırsatı verildi. Hepimizin kolektif bilincinde, hayal gücünde saklı görüntüleri kendi yorumumla, kendi vizyonumla insanlara gösterme şansını elde ettim. Narnia filmlerini yaparken uyguladığım yaklaşım, sekiz yaşında bir çocukken okuduğum kitaplardan belleğimde kalanlardan esinlenmek oldu. Eğer hayatınız boyunca böyle bir şansı bir kere yakalarsanız çok şanslısınız demektir. Ben ise iki kere şanslıyım, çünkü ikincisini de yaptım!"

"Narnia Günlükleri: Prens Kaspiyan" farklı ülkelerden gelen oyuncuların oluşturduğu kadrosuyla da dikkat çekiyor. Pevensie Kardeşler'i canlandıran oyuncular değişmezken, hikayenin kötü adamı Miraz ve sağ kolu General Glozelle'i canlandıracak oyuncuların Akdeniz havasını taşıyacak iki İtalyan olması, tamamen yönetmen Adamson'ın kararı. Miraz'ı Sergio Castellitto canlandırırken, General Glozelle rolünde, Ferzan Özpetek'in "Bir Ömür Yetmez/Saturno Contro"sundan anımsayacağınız Pierfrancesco Favino'yu izliyoruz. Ama özellikle dikkatinizi çekmek istediğimiz bir oyuncu var ki, Narnialı cücelerden Trumpkin'i canlandıran Peter Dinklage. Aksi, suratsız ama her zaman gerçekleri söyleyen ödün vermez Trumpkin rolünde "Nip/Tuck"tan hatırlayacağınız Peter Dinklage göz dolduruyor. Serinin 2010 ve 2011'de vizyona girmesi planlanan "Şafak Yıldızı'nın Yolculuğu" ve "Gümüş Sandalye" bölümleri için Adamson pek de istekli görünmüyor, biraz dinlenmek istediğini belirtiyor. Zaten "Şafak Yıldızı'nın Yolculuğu"nun yönetmeni Michael Apted olarak belirlenmiş durumda şu anda. "Gümüş Sandalye" için henüz oyuncu kadrosu ve yönetmen adı geçmiyor. Gelecek bölümlerde, abla Susan'ı canlandıran Anna Popplewell ve ağabey Peter'ı canlandıran William Moseley hikaye gereği rol almayacaklar; yani bir sonraki filmde yola Lucy (Georgie Henley) ve Edmund (Skandar Keynes) devam edecekler.

Bu sefer hedef medya

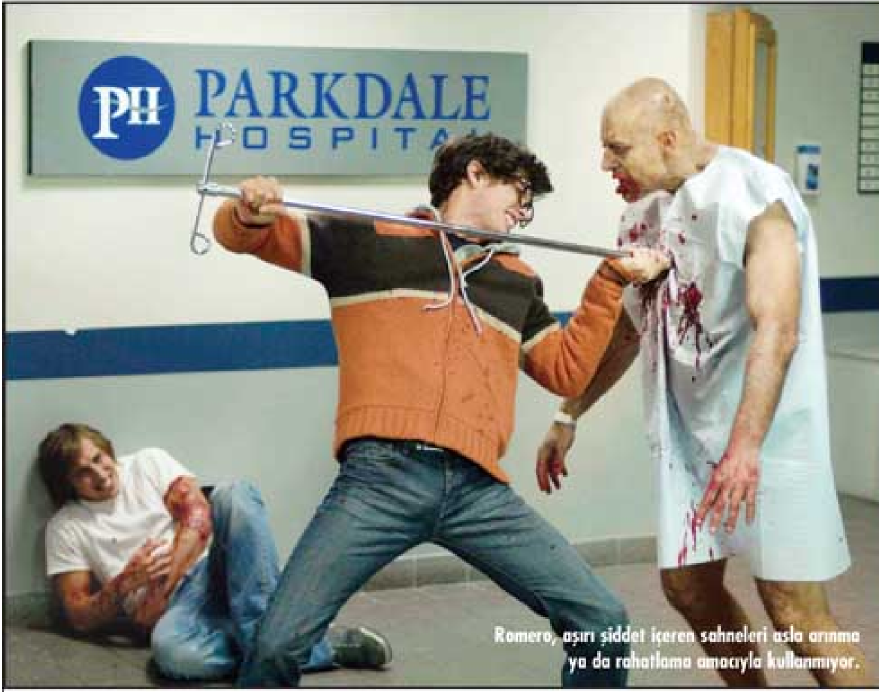
ENGİN ERTAN

George Romero'nun meşhur "Ölü Üçlemesi"nin sinema tarihinde sahip olduğu önemli yer büyük ölçüde bu filmlerin politik alt metninden kaynaklanır. Çoğu eleştirmen ve sinema tarihçisi içerdikleri sistem eleştirisi nedeniyle Romero'nun zombi filmlerine ayrı bir ihtimam gösterirler. Öyle ki, benzer tarzda aşırı şiddet içeren hemen hiçbir korku filmi böylesi bir takdirle karşılanmamıştır. Ustanın üç yıl önce çektiği "Ölüler Ülkesi" (Land of the Dead) esasında içerikte taviz vermemesine rağmen, belki de büyük bir stüdyo bünyesinde gerçekleştirildiği için benzer bir ilgiyle karşılanmamıştı. Ülkemizde bu ay vizyona girecek "Ölülerin Günlüğü"ndeyse (Diary of the Dead) Romero tekrar bağımsız köklerine dönüyor. Tanınmamış genç oyuncular ve mütevazı bir bütçeyle (2 milyon dolar) kotarılan "Ölülerin Günlüğü", önceki filmlerin anlatısını takip etmektense serinin mitolojisini baştan yaratıyor. Bir kez daha dirilen ölülerin sebep olduğu kaos ve vahşeti anlatırken, Romero bu sefer kendisine hedef olarak medyayı seçiyor.

Modern korku sinemasının ustalarından Goerge Romero ÖLÜLERİN GÜNLÜĞÜ (Diary of the Dead) ile bir kez daha sistemle derdinin bitmediğini gösteriyor bizlere. Yönetmenin yeni zombi filmi tıpkı öncülleri gibi politik tavrı ve sağlam alt metniyle ilgiyi hak ediyor. Ayrıca filmi yakın dönem korku sineması üzerine bir deneme olarak yorumlamak da mümkün. Romero'nun hala formda olduğunu ispatlayan bu bütçesi küçük ama kendisi "büyük" filmi kaçırmayın.

George Romero.

"Ölülerin Günlüğü"nün kahramanları bir grup sinema öğrencisi. Proje olarak çektikleri korku filminin setindeyken, haberler aracılığıyla ülkenin çeşitli yerlerinde ölülerin dirilip insanlara saldırdıklarını öğreniyorlar. Bu kaos ortamında evlerine kaçmaya çalışırlarken, ekipten Jason (Joshua Close) kamerasını elinden düşürmüyor. Filmin başında bir diğer karakterin, Debra'nın (Michelle Morgan) anlattığı üzere, izlediklerimiz Jason'ın çektiklerinin olaylar bittikten sonra kurgulanmış hâli. Filmin bu "sahte belgesel" tarzı aslında pek orijinal

Romero, aşırı şiddet içeren sahneleri asla arınma ya da rahatlama amacıyla kullanmıyor.

Dirilen ölüler bir kez daha kaos ve vahşet yaratıyor.

sayılmaz. En azından "Blair Cadısı" (The Blair Witch Project) benzetmesi kaçınılmaz. Diğer yandan, aslında "Ölülerin Günlüğü"nden daha sonra çekilen ama ülkemizde daha önce vizyona giren "Canavar" (Cloverfield) da filmi izlerken çoğu kişinin aklına gelecektir.

Benzer bir yapı kullansa bile, Romero'nun derdinin adını andığımız diğer filmlerden farklı olduğunu mutlaka belirtmek gerek. Daha önce de söylediğimiz gibi, Romero'nun bu seferki eleştirisinin esas hedefi medya. Filmin belgesel benzeri bir tarzda çekilmesi veya inanmamızı talep ettiği hikâye de büyük ölçüde bununla bağlantılı. "Ölülerin Günlüğü"nün kaos ortamında elle tutulur bilgilere ulaşılabilen tek ortam internet oluyor. İnsanların kaydettikleri görüntüleri çeşitli sitelere yükleyerek paylaşmaları, medyanın yanlış yönlendirmesine bir alternatif oluşturuyor. Benzer şekilde yaşadıkları her şeyi kaydetmeye çalışan Jason'ın amacı da aynı, elindeki görüntüleri dünyayla paylaşarak insanlara doğru bilgi verebilmek.

Açıkça anlaşıldığı üzere Romero'nun önemine dikkat çekmeye çalıştığı konu alternatif medya. Filmde büyük televizyon kanallarının haberleri, 11 Eylül sonrası Amerika'dakilerden çok da farklı değil. Salgının ilk belirtilerinin göçmen bir ailede görülmesi (veya en azından bu yöndeki iddia), medyaya yabancı düşmanlığını körüklemek için fırsat yaratıyor. Yakın dönemin korkuyu besleyen habercilik anlayışı, tehlike içeren her beklenmedik olayın terörist bir saldırı olarak yorumlanması elbette "Ölülerin Günlüğü"nün evreninde de gözlemleniyor. Her ne kadar filmin dramatik yapısı dahilinde salgının esas nedeni açıklanmasa bile, Romero'nun önceki filmlerini hatırlayarak bir tahmin yürütmek zor değil. Öte yandan, Romero böylesi bir ortamda hükümete veya orduya güvenmenin pek mümkün olmadığını da bir kez daha dile getiriyor. Kahramanlarımızın yolda karşılaştıkları bir grup asker onlara yardımcı olmak yerine erzaklarına el koyuyor.

"Ölülerin Günlüğü"nde önümüze konan yapının kahramanların yaşadıklarını kaydetmeleri olması, filmin alternatif medya üzerine söylediklerini de zenginleştiriyor. Sözkonusu olan sadece ana akıma karşı bir habercilik anlayışı değil, kişinin kendi deneyimleri ve bu deneyimleri kamuyla paylaşması yoluyla sağlanacak bir aydınlanma. Bu bağlamda Romero'nun medya üzerine söylediklerinin Alexander Kluge ve Oskar Negt'in kamusal alan teorisinden etkilendiğini iddia etmek, en azından bir benzerlik olduğunu öne sürmek ziyadesiyle mümkün.

Diğer yandan Romero film için kurduğu bu yapıyı korku sineması üzerine referans yapan bir oyuna dönüştürmeyi de beceriyor. Filmin başlarında Debra'nın yaptığı açıklamayla kartlarını açık şekilde oynuyor: "Sizleri korkutmak amacıyla bazı bölümlere müzik de ekledim. Gerçeği anlatmanın yanında sizleri korkutmayı da ümit ediyorum, belki böylece uyanırsınız." Son dönemin oyunbaz, sadece tek bir fikir üzerine kurulu filmlerinin aksine, Romero seyircisine karşı dürüst davranıyor. En nihayetinde "Ölülerin Günlüğü"nün kurmaca bir korku filmi olduğunu bizlere en baştan söylüyor. Dolayısıyla filmin yapısını bir şok unsuru veya bir hoşluk olarak kullanmaktan ziyade, yorumlanması gereken bir tercih şeklinde önümüze koyuyor. Bunu yaparken tür sinemasının gereklerinden vazgeçmekten bile kaçınmıyor. Zira yukarıda alıntıladığımız Debra'nın monoloğu, seyirciye bir korku filmi izlemekte olduğunu, hangi unsurlarla ne şekilde

Filmin kahramanları, bir grup sinema öğrencisi.

Jason (Joshua Close) kamerasını elinden düşürmüyor.

manipüle edileceğini de hatırlatıyor. Başka bir deyişle, tüm bunları bir yabancılaştırma efekti olarak algılamak bile mümkün.

Romero tıpkı "Ölü Üçlemesi"nde olduğu gibi, "Ölülerin Günlüğü"yle bir kez daha korku filmlerinin de gayet sağlam bir içeriği olabileceğini ispat ediyor. Genellikle aydın kesim tarafından hor görülen korku filmlerinin de dikkate alınması gereken cümleler kurabileceğini, türler arasındaki bu hiyerarşinin gereksizliğini bizlere hatırlatıyor. Öte yandan, filmde de dile getirildiği üzere, korku sinemasına yönelik ilgi kolay kolay kaybolmaz. Dolayısıyla, belki de geniş kitlelere ulaşmak için en doğru araçlardan birisi bu türdür demeye getiriyor Romero.

Elbette "Ölülerin Günlüğü" aracılığıyla son dönemin korku filmlerini, bu filmlerdeki aşırı şiddet sergilemeye yönelik yarışı da bir kez daha değerlendirmekte fayda var. Daha önce de değindiğimiz üzere, özellikle "Ölülerin Şafağı" (Dawn of the Dead) ve "Ölülerin Günü"nde (Day of the Dead) Romero da grafik şiddet içeren sahnelere yer vermiş, hatta birer "gore" klasiğine imza atmıştır. Fakat bu filmlerdeki şiddet sahneleri istismardan mümkün olduğunca uzaktır, daha ziyade tüketim çılgınlığına dair alt metnin bir uzantısı olarak kullanılırlar. Günümüz korku filmleriyse âdeta bir öncekini aşmak için ne kadar uca gidilebileceği, daha sadist ne gibi fikirler üretilebileceği konusunda rekabet içerisindeler. İşte Romero medya yanında sözkonusu filmlerdeki bu zihniyeti de eleştirmekten geri durmuyor. Kaldı ki, kayda değer kısmı büyük stüdyoların parasıyla çekilen ve yaygın bir dağıtım şansı elde eden bu filmleri ana akım medyayla aynı yere koymak da ziyadesiyle mümkün.

"Ölülerin Günlüğü"nde şiddet asla doğal bir hak olarak kodlanmıyor. Hatta bir sahnede, olan biteni aralıksız kaydeden Jason ile profesörü arasında bu konuyla ilgili bir tartışma yaşanıyor. Profesör Maxwell (Scott Wentworth) Jason'a savaşta çekilen belgeselleri hatırlatıyor ve böyle durumlarda şiddetin an be an kaydedilmesinin onu meşrulaştırmak gibi bir arayışa hizmet ettiğini öne sürüyor. Dolayısıyla Romero "Ölülerin Günlüğü"nde aşırı şiddet içeren sahneleri asla bir arınma veya rahatlama amacıyla kullanmıyor. Bilakis yine filme referans yapan bir şekilde izlediğimiz şiddet sahneleri, hatta daha da genel anlamda korku sinemasında şiddetin kullanımı üzerine düşünmemizi talep ediyor. Özellikle filmin final sahnesiyle de altını çizerek, insanoğlunun şiddet uygulamaya dair merakını sorguluyor Romero. Elbette bu eleştiriden bahsettiğimiz yakın dönem korku filmleri ve aşırı şiddet merakları da nasiplerini alıyorlar.

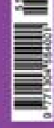
Aslında korku sineması üzerine tüm bu söyledikleri nedeniyle "Ölülerin Günlüğü"nü tür üzerine bir deneme olarak görmek bile mümkün. Açıkçası böylesi bir denemeyi kaleme almak veya görselleştirmek de Romero gibi bir ustanın fazlasıyla hakkı. Son yıllarda fabrikasyon şeklinde üretilen, nedensiz ve sadistçe bir şiddeti perdede fütursuzca sergileyen korku filmlerinden, daha da önemlisi bu filmlerin kendi filmleriyle ilişkilendirilmesinden fazlasıyla rahatsız olsa gerek. "Ölülerin Günlüğü"nü bunun bir gömlek daha üzerine taşıyan unsursa, Romero'nun korku sinemasıyla ilgili sözkonusu durumu yerinde bir saptamayla sistemle ilişkilendirmesi ve kendisinden bekleneceği üzere açık şekilde politik bir filme imza atmış olması.

İşin üzücü kısmıysa "Ölülerin Günlüğü"nün yeterince ses getirememiş olması. Hayalkırıklığına uğramamanız için baştan uyaralım, bu bildiğimiz seriye eklenen bir devam filmi değil. Bol kanlı bir korku filmi izleyeceğini sananlarsa beklentilerini yeni "Testere"ye saklasınlar, zira daha önce de belirttiğimiz gibi Romero'nun bir kesim seyircinin peredede kan görme ihtiyacını karşılamaya hiç niyeti yok. Hatta açıkça söyleyelim, "Ölülerin Günlüğü"nün şiddet sahnelerinin yeni kuşak korku hayranlarını "kesmesi" mümkün değil. Fakat yazı boyunca bahsettiklerimiz ilginizi çekiyorsa, Romero'nun bu ilginç denemesini kaçırmayın. Filmin bu derece az izlenmesi kendisini alternatif medyanın yanına konumlamasına cuk oturuyorsa bile, "Ölülerin Günlüğü"nün mutlaka görülmesi ve üzerine düşünülmesi gerek.

Soframız yaz tadında!

ABONE HATTI
216 651 5 651
www.turkuvazabone.com

TEMMUZ SAYISI BAYİLERDE

Kuşağının en iyisi

EMRAH KOLUKISA

Övgüler, ödüller, ünvanlarla dolu bir kariyer... Beyazperdenin en etkileyici yüzlerinden biri değil sadece, son 30 yılın en önemli kadın oyuncusu aynı zamanda...

14 **kez** aday gösterildiği Oscar ödüllerinin tarihinde böylesi bir başarı elde eden ikinci bir isim yok. Meryl Streep, sıradan güzelliğin baştacı edildiği Hollywood'da sıradışı yüzünün, her türlü ifadeyi mükemmelen yansıtan yeteneğinin ve her rolü kendisinin kılmayı bilen ustalığının sayesinde kuşağının en iyi kadın oyuncusu ünvanını hiç zorlanmadan kuşanmış bir oyuncu… Canlandırdığı her karakteri aynı zamanda hem bu kadar gerçek hem de bu kadar çekici kılabilen pek az oyuncuya rastladık bugüne kadar. Güçlü bir teknisyen ama aynı zamanda benzersiz bir iletken… Yaşadığı her duyguyu hiçbir zorluk çekmeden (ustalık da bu değil mi zaten, zoru kolay göstermek?) kameraya aktarabilen Streep en ufak bir abartı gölgesinin bile yer almadığı performanslarıyla 70'li ve 80'li yıllarda çekilmiş en önemli filmlerin bir kısmında rol aldı ve birçok oyuncunun rüyalarını süsleyen karakterleri canlandırdı. Şimdi sırada "Mamma Mia!" var: Meryl Streep'in beyazperdedeki ilk müzikal denemesi. Drama, komedi, gerilim, aksiyon derken bu ilk müzikal denemesinden de yüzünün akıyla çıkacağından hiç şüphemiz yok. Birbirinden iyi performanslarla dolu filmografisini yeniden gözden geçirerek oluşturduğumuz aşağıdaki seçki bunun en açık ispatı.

10 PERFORMANS

Avcı/The Deer Hunter (1978)

Karakter: Linda

Michael Cimino'nun 70'li yıllara damgasını vuran filmi "Avcı", Meryl Streep'in de ilk parladığı film aynı zamanda. Haksızlık etmeyelim, "Avcı"dan önce oynadığı Julia'da da bir hayli göz doldurmuş ama hem izleyici hem de sektör nezdinde asıl kabul görmesi Cimino'nun filmiyle olmuştu. Üstelik, çok da "dişi" bir rol değildir Streep'in burada canlandırdığı. Ama zaten onun dehasının sırrı da burada yatıyor, ne kadar küçük ya da sığ olsa da her rolü öne çıkarmayı bilecek kadar iyi taşıyor Meryl Streep. Hem de daha sinema kariyerinin ilk yıllarından itibaren yapıyor bunu, yani tecrübesinin yetersiz olduğu varsayılacak yıllarda bile oyunculuk zanaatinin ustalık mertebesinde olduğunu göstermesini bilmiş birisi var karşımızda. İlk Oscar adaylığını da aldığı filmde Linda rolünü canlandıran Streep'in kanser olan nişanlısı John Cazale'in stüdyo tarafından filmden kesilmek istenmesi üzerine kendisinin de filmi bırakacağını söyleyerek yapımcıları tehdit etmesi ise akıllarda kalan ilginç bir rivayet.

Favori replik

Birbirimizi teselli etsek olmaz mı?

Kramer Kramer'e karşı
Kramer vs. Kramer (1979)

Karakter: Joanna Kramer

İlk Oscar! "Kramer Kramer'a Karşı" adlı filmde Dustin Hoffman'ın ayrılmakta olduğu karısını oynayan Meryl Streep kimilerinin kadın düşmanı olarak nitelediği filmde yine birinci sınıf bir iş çıkarıyor ve ikinci kez aday gösterildiği Oscar'ı bu kez alıyordu. Sevimli ama beceriksiz baba Dustin Hoffman'ı izleyici gözünde daha da acınası bir tipe dönüştürmek için mümkün olduğunca duygusuz yazılmış Joanna Kramer rolünü her şeye rağmen ete kemiğe büründürmeyi beceren ve üç boyutlu bir karakter yaratmayı başaran 30 yaşındaki aktris artık herkesin ciddiye aldığı bir isim olmuştu. Faye Dunaway ile birlikte 70'lerin en parlak yıldızlarından biri haline geleceğini tahmin etmek içinse müneccim olmaya gerek yoktu. Charlie'nin Meleği olarak tanınan Kate Jackson ile Jane Fonda'nın geri çevirdiği Joanna rolünde parlayan Streep'in yönetmen Robert Benton ile görüşerek mahkeme sahnesindeki konuşmasını yeniden kaleme alışı ise oyuncunun es geçilmeyecek bir hamlesi bizce.

Favori replik

Buraya oğlumu almaya geldim ama anladım ki o zaten evinde.

Meryl Streep

Sophie'nin Seçimi
Sophie's Choice (1982)

Karakter: Sophie Zawistowski

İkinci Oscar! Meryl Streep her kadının korkulu rüyası olabilecek bir durumda kalan Sophie rolünü canlandırdığı filmle sadece ikinci Oscar'ını almakla kalmadı, dost düşman herkese dehasını kabul ettirdi. Karakterin çıkışsız bir ikilemle yüzyüze kaldığı durumlar oyuncu için ciddi bir meydan okuma olarak görülür. Böylesi durumlarda karakteri deliliğin güvenli şemsiyesi altına sokmadan işin içinden sıyrılmak özellikle büyük bir beceri ister. Streep bunu başarmıştı. 2. Dünya Savaşı sırasında Auschwitz'e kapatılan Polonyalı Sophie, Naziler tarafından korkunç bir seçim yapması için zorlanır ve iki oğlundan birinin hayatını bağışlaması için ona bir fırsat verilir. Sophie hangi oğlunu seçecektir? Kim böylesi bir durumda kalmak ister ki sorusu bile anlamsız kalıyor ama savaşın vahşetini yansıtmak için sorulan bu sorunun bir yanıtı, bu seçimin bir şekilde yapılabilmesinin bir yolu oluşu bile yeterince korkunç herhalde. Streep'in seçim yaptığı sahneyi tek bir kerede çekmesi ve ikinci bir çekimi reddetmesi de rolün oyuncu üzerindeki ağırlığını çok iyi bir şekilde anlatıyor.

Favori replik

Bir azize gibi yaşadığında, ölüp de cennete gidersin ya, işte orada içirdikleri şey bu olmalı.

Silkwood (1983)

Karakter: Karen Silkwood

Gerçek bir olaydan hareketle çekilen "Silkwood" bir yanıyla siyasi bilinci yüksek bir drama, bir yanıyla da gerilim dozu çok iyi ayarlanmış bir macera filmi. Nükleer bir santralde çalışan ve yaptığı araştırmalarla dikkatleri üzerine çeken Karen Silkwood esrarengiz bir trafik kazasına kurban gitmişti. Kaza geçirmeseydi New York Times gazetesinden bir muhabirle buluşacak ve edindiği bulguları ona iletecek belki de santralin kapatılmasına sebep olacaktı. Mike Nichols'ın imzasını taşıyan filmle bir kez daha Oscar'a aday gösterilen Streep, hikayenin insani yönüne ağırlık veren filmde yine etkileyici bir performans sunuyordu. Detayları atlamadan canlandırdığı Karen Silkwood'u "sistemin kurbanı bir melek"ten ziyade gerçek bir karaktere dönüştüren Streep ve rol arkadaşları Kurt Russell ile Cher, Amerikan işçi sınıfının alabildiğine tutarlı bir portresini çiziyorlardı. Hemen belirtelim bu arada, Karen'in radyasyona maruz kaldığı sahnede alarmlar gerçekten ötmüş zira Streep'in bedenindeki radyasyon güvenli miktarın 40 katı kadarmış.

Favori replik

"Bilim dersi alıp da ne yapacaksın?" derdi annem. "Hiç kız yok ki o derslere giren. Ev Ekonomisi al, kendini erkeklere beğendirmek istemiyor musun?" Ben de ona "Anne, Ev Ekonomisi dersinde hiç erkek yok, hepsi bilim dersinde" demiştim. Çok bozulmuştu.

Geç Gelen Sevgi
Falling In Love (1984)

Karakter: Molly Gilmore

Meryl Streep'in Robert De Niro ile ikinci işbirliği olan "Falling In Love" 80'li yıllardan kalan en güzel aşk filmlerinden biridir. İki sıradan insanın aşkını anlatan bu sıradan film başrollerdeki oyuncuların doğal performansları sayesinde naif bir duygusallığın tüm perdeyi kapladığı nadir öykülerden birine dönüşür. 1945 yapımı İngiliz filmi "Brief Encounter"dan esinlenen "Falling In Love" belirli aralıklarla karşılaşan iki evli insanın önce dost sonra sevgili oluşlarının hikayesidir. Filmin diyaloglarındaki yetersizliğe rağmen gerek De Niro'nun gerekse Streep'in perdeden taşan duygusal karizmaları ve olağanüstü kimyaları izleyiciyi derinden etkileyecek kadar güçlüdür ve iki büyük oyuncunun zayıf bir senaryoyu bile nasıl parlatacakları üzerine bir atölye çalışması gibidir.

Benim Afrikam/Out Of Africa (1985)

Karakter: Karen Blixen

Kendisine bir Oscar adaylığı daha getiren (bu cümleyi duymaktan çok sıkıldınız değil mi? Ama daha bitmedi maalesef…) bu film geçtiğimiz günlerde hayata veda eden Sydney Pollack'ın en çok ödül kazanan ama nedense en az sevilen filmidir. Streep ile Pollack'ın birlikte ilk ve son filmi olan "Benim Afrikam", Isak Dinesen müstear adıyla maruf Danimarkalı kadın yazar Karen Blixen'in otobiyografik eserinden uyarlandı. Blixen'in kendi hikayelerini okuduğu kayıtları dinleyerek aksan çalışması yapan Meryl Streep bu rol için düşünülen oyunculardan oluşan uzun bir listenin şanslı ismi olmuştu. Blixen ile ilgili bir film çekme fikri Orson Welles'in zamanından beri vardı ve Nicolas Roeg, David Lean gibi önemli yönetmenler de bu projeye talip olanlar arasındaydı. Rol için düşünülen oyuncular arasındaysa Greta Garbo ve Audrey Hepburn gibi isimler vardı. Ama sonunda Karen Blixen rolü Meryl Streep'e kısmet oldu. Filmde Robert Redford ile birlikte yine son derece ekonomik ama etkili bir oyunculuk sergileyen Streep'in rol arkadaşıyla arasındaki kimya da çok iyi tutmuş ve film, biraz da bu sayede unutulmaz aşk klasikleri arasına girmişti.

Favori replik

Dünya, biz çok uzakları göremeyelim diye yuvarlak yapılmış.

Vahşi Nehir/The River Wild (1994)

Karakter: Gail Hartman

Meryl Streep ve ölümcül dalgalar… "The River Wild"ı bu kadar basit bir şekilde özetlemek o kadar doğru değil belki ama film bittikten sonra aklınızda en çok bu ikisinin kaldığını fark ettiğinizde bize hak vereceksiniz. Sağlam bir oyuncu kadrosunun yer aldığı ama son tahlilde hedefi ıskalayan bu macera filminin listemizde yer almasının tek sebebi Meryl Streep'in çalışma azminin farklı bir göstergesi oluşu. Nehir rehberi Gail Hartman rolünde her zaman olduğu gibi birinci sınıf bir iş çıkaran Streep filmin çekildiği bölgeyi ve bir sahnesinde ölüm tehlikesi atlattığı ırmağı yıllardır avucunun içi gibi bildiği izlenimini uyandırmakta hiç zorlanmıyor. Tüm fiziksel zorlukların altından hırsı sayesinde kalkmayı bilen oyuncunun tehlikeli sahnelerin çoğunu dublör kullanmadan çektiğini de hatırlatalım.

Favori replik

(Kendisinin ve ailesinin canını tehdit eden soyguncuya)
Hadi ama, bana ne kadar sert bir adam olduğunu anlatıp durmayı bırak Wade, göster bakalım.

Saatler/The Hours (2002)

Karakter: Clarissa Vaughan

Nicole Kidman'ın Oscar kazandığı "Saatler" birçoklarına göre Meryl Streep'in de en parlak performanslarından birini sergilediği filmdi. Nicole Kidman'ın öne çıkmasında ise ona büyük bir popülerlik kazandıran güzel yüzünü neredeyse tanınmayacak derecede değiştirmesi rol oynamıştı. Julianne Moore'un da kariyerinin parlak işleri arasına giren film, 20. yüzyıl edebiyatının en büyük yazarlarından ve kadın özgürlüğünün en önemli simgelerinden Virginia Woolf'un hayatından kesitlerle Mrs. Dalloway romanı üzerinden birbirine bağlanan üç kadının hikayesini anlatıyordu. Michael Cunningham'ın aynı adlı romanından Stephen Daldry'nin beyazperdeye uyarladığı "Saatler"de lezbiyen bir editörü canlandıran Streep filmin çekimlerine hazırlanırken Mrs. Dalloway romanını yeniden okumamaya karar verdi çünkü canlandırdığı karakter Clarissa da romanı tıpkı kendisi gibi lisedeyken okumuştu.

Favori replik

İnsanlar böyledir işte. Birbirleri için hayatta kalırlar.

Şeytan Prada Giyer The Devil Wears Prada (2006)

Karakter: Miranda Priestly

Moda editörü Miranda Priestly muhtemelen Meryl Streep'in kariyerinin en soğuk ve en acımasız rolüdür. Karakter, Amerikan Vogue dergisinin efsanevi moda editörü Anna Wintour'dan esinlenerek yazılmıştır ve filmin uyarlandığı romanın yazarı Lauren Weisberger de Wintour'un eski bir asistanıdır. Bakışlarıyla etrafındakileri muma çeviren, ses tonundaki en küçük bir değişiklikle ofiste deprem yaratabilen Miranda rolü için nüansları mükemmelen oynayan Streep'den daha iyisi bulunamazdı herhalde. Filmde rol alan ve yeteneklerinden ziyade güzellikleriyle perdede parlayan tüm kadınlar (Anne Hathaway, Emily Blunt ve hatta Gisele Buendchen) bir yana, göründüğü her an mıknatıs gibi tüm bakışları üzerinde toplayan Streep bir yana. Üstelik tüm o şeytani varlığına rağmen son sahnedeki gülüşüyle yürekleri burkan da yine odur.

Favori replik

Aptallaşma Andrea, herkes bunu ister. Herkes bizim yerimizde olmak ister.

Angels In America (2003)

Karakter: Hannah Pitt, Ethel Rosenberg, Haham, Avustralya Meleği

Bir televizyon dizisinin bu listede işi ne diye düşünebilirsiniz. Ama unutmayın ki, 2 saatlik bir uyarlamayla işin içinden çıkılamayacak denli özel bir metin olan "Angels In America" bildik televizyon dizilerinin ve hatta alışılagelmiş Hollywood yapımlarının birçoğunun üzerinde bir özenle uyarlandı. Çok nadir olarak televizyona çalışan Meryl Streep'in diziyi kabul etmesinde Tony Kushner imzalı senaryo kadar, Mike Nichols (dizinin yönetmeni) ve ilk kez televizyon için kamera karşısına geçen bir başka efsane, Al Pacino'nun varlığı etkili olmuştu. Kendi kuşaklarının en iyileri arasında gösterilen bu iki oyuncu ilk kez aynı yapımda rol alıyorlardı. Dizide 4 rol birden üstlenen (en baştaki Haham karakterinde gerçekten tanınmaz bir haldedir) ve gerçek anlamda döktüren Meryl Streep tam 11 Emmy kazanarak bir rekor kıran dizideki performansıyla hem Altın Küre hem de Emmy almıştı.

Favori replik

Roy Cohn: Kendimi zorla tarihe mal ettim Ethel. Asla ölmeyeceğim ben.
Ethel Rosenberg: Tarih paramparça olmak üzere. Binyıl yaklaşıyor.

ABBA'yla dansa davet!

Meryl Streep, Donna rolünü duyar duymaz kabul etmiş.

Yaz sezonunun sürprizlerinden biri de, ünlü "MAMMA MIA!" müzikalinin, başrollerde Meryl Streep, Pierce Brosnan, Colin Firth ve Julie Walters'ın rol aldığı beyazperde uyarlaması. Çekimlerinin iki sevimli Yunan adası ve İngiltere'de yapıldığı film, 70'lerin efsane grubu ABBA şarkılarının peş peşe sıralandığı, kayıtsız kalınamayacak bir eğlence vaat ediyor.

EBRU ÇELİKTUĞ

1970'lerin pop müziği denince akla ilk gelen isim herhalde ABBA olur pek çoğumuz için. Özellikle 1974'te "Waterloo" ile kazandıkları Eurovision Şarkı Yarışması birinciliğinin ardından sesleri iyice duyulan, pop müziğin bu yetenekli ve bereketli grubu, 1982'de dağılana kadar çıkardıkları hemen her albümleri ve hit parçalarıyla kendilerine müzik tarihinde özel bir yer açmayı başarmışlardı. Björn Ulvaeus, Benny Andersson, Agnetha Faltskog ve Anni-Frid Lyngstad'dan oluşan ve adını elemanlarının baş harflerinden alan İsveçli grup, dağıldıktan sonra gelen turne ve yeniden bir araya gelme tekliflerine hiç de sıcak bakmamıştı. 2000'de aldıkları 100 konserlik bir dünya turnesi önerisini de geri çevirdiler örneğin, hem de yapımcı şirket Sony tarafından önerilen 1 milyon dolara rağmen. Grup, yıllar sonra eski lezzeti hayranlarına yaşatamayacağının bilincindeydi. Öneriyi reddetmeleri, hayranlarının gözünde onları biraz daha büyüttü ve grubun saygınlığını ve etrafındaki haleyi sağlamlaştırdı bir anlamda.

En sevilen ve en çok satan ABBA parçalarından oluşan bir müzikal ise 1999'dan beri ortalığı kasıp kavuruyor desek yalan olmaz. İngiliz oyun yazarı

Amanda Seyfried gerçek babasını arayan Sophie rolünde.

Catherine Johnson'ın yazdığı "Mamma Mia!"yı bugüne dek dünya çapında, 160 şehirde sekiz ayrı dilde 30 milyon kadar insanın seyrettiği tahmin ediliyor. Müzikalin başarısının ardında üç kadın var. Bunlardan biri yapımcı Judy Craymer ki, tanıştıkları 1983 yılından müzikalin sahneye taşındığı 1999 yılına kadar bıkıp usanmadan Benny Andersson ve Bjorn Ulvaeus'u projenin başarılı olacağına ikna etmekle uğraşıyor ve sonunda başarıyor: "Benny ve Bjorn'le temasa geçtiğimde, gayet anlaşılır bir şekilde niyetimin ne olduğu konusunda bazı şüphelere kapıldılar. Yaklaşık 10 yıl kadar onları taciz (!) ettikten, yani onlara gerçek bir şov, özgün bir müzikal üzerinde çalıştığımızı, bunun onların anısına saygı amacıyla yapılmayacağını, ayrı bir konuya sahip özgün bir müzikal hayal ettiğimizi açıkladıktan sonra kabul ettiler teklifimi. Yıl 1995'ti ve sonunda Bjorn 'Tamam, eğer doğru yazar ve öyküyü bulursan bakarız' dedi!"

İşte bu aşamada devreye Catherine Johnson giriyor; müzisyenler onun yazdığı senaryoyu beğeniyorlar. Müzikale evet demelerini kolaylaştıran bazı olaylar da peş peşe geliyor. Bunlardan biri 1992'den itibaren Sony müzik şirketinin arka arkaya çıkardığı ve büyük ilgi gören "ABBA Gold", "More ABBA Gold" ve "The Box Set: Thank You for the Music" albümleri oluyor. ABBA hayranları, dağılsalar da ABBA fenomeninin bitmediğini ve gruba hayranlık ve bağlılıklarının sürdüğünü bu albümlere gösterdikleri ilgiyle ispatlamış oluyorlar. Sinemada ise, ABBA şarkılarının film müziği olarak kullanıldığı iki Avustralya filmi; "Muriel's Wedding" ve "The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert" -ki ikincisini bu sayımızda Engin Ertan'ın Kült Filmler köşesinde daha yakından tanıma fırsatı bulacaksınız- ABBA üyeleri Benny ve Bjorn'ün kendilerine yönelik ilginin boyutlarını fark etmelerine katkıda bulunuyor. (Gene de Benny'nin müzikalin açılış gecesine kadar içinin kuşkuyla dolu olduğu söyleniyor!)

Bu ikna sürecinin sonrasında da müzikalin başarısına imza atan üçüncü

Meryl Streep ve Pierce Brosnan düet yapıyorlar.

Colin Firth dans sahnelerinde zorlansa da çok eğlenmiş.

Filmin çekildiği Yunan adaları görselliğe büyük katkıda bulunmuş.

isim devreye giriyor: İngiltere'nin başarılı tiyatro yönetmeni Phyllida Lloyd. Julie Craymer başından beri kesinlikle projede yer almasını istediği ismin Lloyd olduğunu söylüyor: "Birçok yönden tüm hikayenin üçümüzle (Catherine Johnson, Phyllida Lloyd ve kendisiyle) ilişkisi var. Ve ilginç olan -belki de aynı zamanda dehşete düşüren- şey şu ki, filmi çekerken, kendimizi karakterlerde daha fazla görmeye ve hissetmeye başladım! Gerçi onların karakterleri çok farklı ama -biraz hükmeden, biraz kaotik, son derece pratik ve çok fazla korumacı tipler- birlikte iyi idare ediyorlar. Hangi karakterin gerçek hayatta hangimiz olduğunu düşünerek çok eğlendik."

Sahneden perdeye ABBA fenomeni

Müzikalin olağanüstü başarısı, kaçınılmaz olarak beyazperdeye uyarlanmasını da beraberinde getirdi tabii. Üstelik çekirdek kadro değişmeden; yani Judy Craymer, Bjorn Ulvaeus ve Benny Andersson yürütücü yapımcılığa, Phyllida Lloyd ise yönetmenliğe devam etti; Tom Hanks ve eşi Rita Wilson'ın şirketi Playtone ise filmin yapımını üstlendi. (Rita Wilson'ın Yunan asıllı oluşundan dolayı, çekimlerin gerçekten iki küçük Yunan adasında yapılmasıyla, müzikaldeki hayali Yunan adası gerçeklik kazanmış oldu). "Mama Mia", aynı zamanda Phyllida Lloyd'un ilk sinema filmi olma özelliğini de taşıyor.

Müzikalde olduğu gibi filmde de hikaye evlenmeye hazırlanan Sophie'nin gerçek babasını arama çabalarına dayanmakta. Uzun zamandır şirin bir Yunan adasında sempatik bir otel işleten Donna (Meryls Streep) 20 yıl önce aşk yaşadığı üç erkekten hangisinin kızı Sophie'nin babası olduğunu bilmiyor. Sophie (Amanda Seyfried) annesinin günlüklerinden aldığı bazı bilgilerle bu üç baba adayını kendi düğününe misafir olarak çağırıyor. Düğün telaşının ortasında bir de gençlik aşklarına rastlayan Donna, yakın arkadaşları Rosie (Julie Waters) ve Tanya'nın (Christine Baranski) da yardımıyla bu karışık durumun üstesinden gelmeye çalışıyor. Üç kadının dostlukları yıllar öncesine dayanıyor; gençliklerinin en hızlı döneminde "Donna and the Dynamos" adlı bir grupta beraber şarkı söylemişlikleri var. (Bu arada, filmin en renkli sahnelerinden birisinin, üç kadının platform topuklu çizmeler ve tüm vücudu saran lasteks tulumlarla ABBA şarkıları söyledikleri sahne olduğunu belirtelim.) İşte tüm bu karışıklığın fonuna ABBA şarkıları ve nefis dans koreografileri yerleşiyor. 60'ına

Mamma Mia!

Meryl Streep'e enerjisinden dolayı hep birlikte "Mamma Mia!" diyoruz!

Sophie'nin gerçek babası hangisi?

merdiven dayayan Meryl Streep'i, böyle iddialı bir müzikalde ABBA şarkıları seslendirirken, bol bol dans ederken ve hoplayıp zıplarken izlemek için sabırsızlanmamak mümkün değil!

Sophie'nin muhtemel baba adaylarını Pierce Brosnan, Colin Firth ve Stellan Skarsgard canlandırıyorlar. Pierce Brosnan'ın James Bond sonrası yer aldığı projelerde ne kadar farklı portreler canlandırdığı malum. Bu kez de bir müzikalde boy göstermesi artık pek şaşırtıcı değil. "Mamma Mia"daki Sam Carmichael rolünü kabul etmesinin sebebini şu sözlerle açıklıyor aktör: "Hemen evet dedim çünkü bu Meryl Streep ile çalışmak anlamına geliyordu. Ayrıca, Londra'da ailemle birlikte müzikali görmüştüm; son derece eğlenceli, mutluluk verici bir şovdu ve 1970'lerin havasını sonuna kadar yakalamıştı. Yola çıkıp Meryl ile bir Yunan adasında ABBA şarkıları söyleyecek olmak beni hemen harekete geçirdi!" Streep ile Brosnan'ın "S.O.S"i birlikte söyleyeceklerini belirtelim. Her ne kadar Pierce Brosnan hepimizin aklına James Bond olarak kazındıysa da kariyerinin ilk zamanlarında şarkı söylemişliği var. Benzer şekilde, 14 kez Oscar'a aday gösterilen ve iki kez heykelciği kazanan Meryl Streep'in de, Robert Altman'ın son filmi "A Prairie Home Companion"da şarkı söylediğine tanık olmuştuk. Streep'in oyunculuk okuduğu sırada Bertolt Brecht-Kurt Weill müzikali "Happy End"de de rol aldığı düşünülürse, "Mamma Mia"nın yetenekli oyuncu için çok zorlayıcı olmayan, eğlenceli bir deneyim olduğu tahmin edilebilir. "The Winner takes it all"u, Stockholm'e gelerek bir kerede başarıyla yorumlamayı başaran Streep, Benny Andersson'dan "Aferin!"i kapmış bile. Daha menajerinden müzikalin sinema uyarlamasında rol alma teklifi geldiği anda tereddütsüzce kabul eden Meryl Streep için projenin anlamı büyük: "Bu müzikali çok sevdim, Broadway'de izledim, hem de 11 Eylül'ün hemen ardından. Ekip, bu olayın üstüne perdeyi açtıkları için kimsenin gelmeyeceğinden korkuyordu. New York'taki en karanlık, en korkunç günlerdi, ama müzikal oynadı tabii. Adeta bir kuvvet şurubu etkisi vardı; kesinlikle büyük başarı kazandı; herkese hayatta olmanın, yaşıyor olmanın ve yaşama sevincinin nasıl bir şey olduğunu hatırlattı; yani şarkı söylemenin, dans etmenin ve aşık olmanın önemini!"

Dünyanın en başarılı müzikallerinden biri olarak değerlendirilen "Mama Mia!"nın beyazperde uyarlaması, bu yaz vizyona girecek yapımlar içerisinde kuşkusuz en renkli ve eğlenceli olanı. Üstelik, müzikalin başarısını yakalayan üç yaratıcı kadının, sinema projesinde de bir arada oluşları, filme kesinlikle olumlu etkisini yansıtacak gibi görünüyor. Bol süper kahramanlı, aksiyonlu yaz filmleri arasında, Ege sıcaklığını, dansı, müziği ve aşkı ele alışıyla farklı bir yere sahip olacağını düşündüğümüz "Mamma Mia!", ABBA şarkılarının vereceği sınırsız enerjiyle herkesi coşturacağa benziyor. Bu arada, müzikalin Ekim ayında İstanbul'a da uğrayacağını hatırlatalım.

ABBA şarkılarıyla şenlenen filmler

Pop tarihinin en sevilen şarkılarını üreten ve külte dönüşen grubun sinemadaki yansımalarına göz atalım.

Muriel's Wedding (1994)

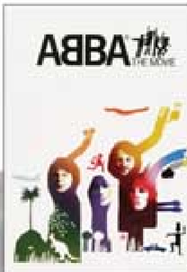
Yön: P.J. Hogan
Oyn: Toni Collette, Rachel Griffiths

1976 yılında grubun "The Best of ABBA" adlı toplama albümünün 1,1 milyon adet satıp 16 hafta boyunca müzik listelerinin ilk sırasına yerleştiği Avustralya'da, ABBA turnesi bir fenomen dönüşmüştü. 1990'larda atağa geçen Avustralya sinemasının sevilen filmlerinden, artık kült mertebesine erişen "Muriel's Wedding", kahramanı Muriel'in onulmaz ABBA hayranlığı ile ayrı bir yere sahip. "En İyi Arkadaşım Evleniyor" ve "Peter Pan" ile tanıdığımız yönetmen P.J. Hogan'ın yazıp yönettiği film, Toni Collette ve Rachel Griffith için de Hollywood'a açılan bir kapı olmuştu. Fazla kiloları, popülerliğin ucundan kıyısından geçmeyen ezik kişiliği yüzünden genellikle dışlanan ve her zaman teselliyi odasındaki ABBA albümlerini dinlemekte bulan Muriel'in (Toni Collette) kendini keşfetme ve aşma öyküsü olarak özetlenebilir belki film, ama bundan çok daha fazla şey işlediği (eksantrik aileler, intihar, kanser, insan ilişkileri ve hayatla ilgili daha pek çok şey) de bir gerçek. Züppe kız grubu tarafından reddedilen, kilolarıyla dalga geçilen hatta bir düğünde yakaladığı buketi bile "nasıl olsa asla evlenemeyeceği için" geri vermesi istenen Muriel için hayat pek de kolay değildir. Aslında tek amacı evlenmek –hatta o da değil, gelin olmak- olan Muriel'in yaşamı, kendisinden daha cevval Rhonda (Rachel Griffiths) ile yapacağı tatil sonrasında büyük bir değişime uğrayacaktır! Sırf Muriel'in "Dancing Queen" eşliğindeki dansını görmek için bile izlenebilir.

ABBA: The Movie (1977)

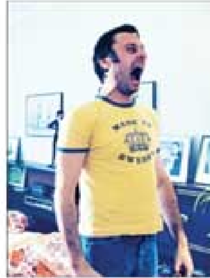
Yön: Lasse Hallström
Oyn: ABBA grubu, Robert Hughes, Tom Oliver

Yıl 1977; ABBA'nın pop alemini yerinden salladığı günler. Grubun ünlü Avustralya turnesi esnasında İsveçli yönetmen

Lasse Hallström de kamerasına sarılır ve Ashley adlı bir DJ'in baskıcı patronu yüzünden grup elemanlarıyla yapmak zorunda olduğu röportajın peşine düşmesi etrafında dönen bir yarı-belgesele imzasını atar. Hallström'ün ilk uzun metrajı olmasının yanında filmin bir diğer özelliği, izlendikten kısa süre sonra ABBA hayranlarının kült filmi durumuna gelmesidir. Ashley (Robert Hughes) filmin sonuna kadar, ABBA ile sıkı bir röportaj yapmak için mücadele eder; basın kartını unutmuştur; grubun koruması onu grubun yanına yaklaştırmamaya adeta yeminlidir; sonunda asansörde baş başa kaldığı elemanlarla yakınlaşmayı ve röportajı koparmayı başarır. Bu hayali öyküyle grubun turne hikayesini başarıyla çakıştıran Hallström'ün senaryoda da imzası olduğunu hatırlatalım. Grubun filmde 18 şarkısı çalınırken, Hallström ve usta kameraman Paul Onorato değişik açılarla upuzun bir klip çeker gibi her şarkının hakkını vermeyi başarmış. ABBA'nın sahne dışındaki hayatını yansıtmak konusunda da başarılı bulunan film, medyanın şöhrete yaklaşımını eleştirmek konusunda da elinden geleni ardına koymuyor.

Tilsammans (2000)

Yön: Lukas Moodysson
Oyn: Lisa Lindgren, Michael Nyqsvit, Emma Samuelsson

Ülkemizde 2001 İstanbul Film Festivali'nde gösterime giren bu sevimli ve bol ödüllü İsveç filmi, 1970'lerde Stockholm'deki pek çok komün hayatından birine odaklanıyordu. Filmdeki en iyi kalpli karakter olarak karşımıza çıkan Göran'ın, kocasından ayrı yaşamaya karar veren iki çocuklu kız kardeşinin de aralarına katılmasıyla biraz daha kalabalıklaşan komünün varoluş mücadelesine odaklanan filmde, pek çok burjuva alışkanlığı ters yüz ediliyor, dönemin sosyal ve siyasal eleştirisi kara mizaha kayan bir bakış açısıyla yapılıyor ve dram-komedi dengesi ustaca kuruluyordu. İdeallerine bağlı yaşamaya çalışırken hayatın kaçınılmaz olarak karşılarına çıkardığı engellerle ve bu engellerin en önemlisi olan gerçekçilik ve uzlaşmayla karşı karşıya kalan komün üyeleri arasında en çok çocukların birbirleriyle olan ilişkileri ve diyalogları ön plana çıkıyor, bunlar filme apayrı bir tat katıyordu. Filmlerinde her zaman müziğe verdiği önemle de hatırlanan yönetmenin 1969 doğumlu bir İsveçli olarak ABBA'yı kadro dışı bırakması beklenemezdi tabii, ama filmde sadece S.O.S var ünlü gruptan dinleyebileceğimiz. Bu da normal, çünkü filmde komün üyelerinin burjuva yaşam tarzına ve pop kültürüne karşı görüşleri ve eleştirileri incelikli taşlamalarla veriliyor; bu arada ABBA da payına düşeni alıyor tabii!

Summer of Sam (1999)

Yön: Spike Lee
Oyn: Mira Sorvino, Adrian Brody, John Leguizamo

1977'de ABD'nin en sıcak yazlarından biri yaşanırken, New York, çılgın disco gecelerine, Studio 54 gerçeğine, İngiltere'den ithal yeni Punk akımına ve David Berkowitz adlı, sarışın kadınlara dadanmış bir seri katile ev sahipliği yapıyor. Cinayetlerin şehre saçtığı dehşet duygusu, insanların bir süre sonra evden dışarı adım atmalarını engeller hale geliyor. Bu korku, kaçınılmaz olarak paranoyaya dönüşüyor ve Latinler'le siyahların yoğun olduğu bir Bronx mahallesinde insanlar artık yan komşularından şüphe etmeye başlıyorlar. Bu noktada, farklı yaşamları ve tarzlarıyla öne çıkanlar öncelikle potansiyel şüpheli olarak görülüyor. Tabii korkunun esir aldığı mahallelilerin bu şüphelerini yansıtmalarında, çok daha derinlerde yatan ırkçı düşünceleri yönlendirici oluyor. Düzenli olarak karısı Dionna'yı (Mira Sorvino) aldatan disko prensi Vinny (John Leguizamo) ile yakın dostu, İngiliz aksanıyla konuşan ve mahalleye Punk akımını ilk getirenlerden olan Richie (Adrian Brody) bile daha sonra bu farklılıklar nedeniyle, ortak paranoyanın hedefi haline geliyorlar.
Spike Lee'nin, çok sevdiği New York'un en özgür ve eğlenceli dönemine nostaljik bir bakış attığı ve artık hiçbir şeyin eskisi gibi olmayacağı 80'lerin tatsızlığını seri katil öğesiyle imlediği filmin soundtrackinde, dönemin soluğunu yansıtan parçalar arasında ABBA'dan "Dancing Queen" de var.

Kontrolsüz güçle

EBRU ÇELİKTUĞ

Süperkahramanlığa farklı bir açıdan yaklaşan ve yıllardır sinemaya uyarlanmayı bekleyen "HANCOCK", Peter Berg'ün yönetmenliğinde Will Smith, Jason Bateman ve Charlize Theron'dan oluşan kadrosuyla nihayet karşımızda. Film, yaz sezonunun süperkahramanları arasında daha ironik bir karakter olarak kendisine farklı bir yer açacak gibi görünüyor.

••••••••• •••yıllardır yılan hikayesine dönüşen "Hancock" sonunda vizyona giriyor. Projenin mazisi 1996'ya dek uzanıyor. Vincent Ngo'nun farklı bir anti kahramanı işlediği, bağımsız sinema ruhuna yakın duran senaryosu, "Tonight, He Comes" başlığını taşıyordu. Ngo'nun yarattığı kahraman; süper güçlere sahip ama bir süperkahramanın taşıması gereken karakter özelliklerinin hiçbirine vakıf olmayan, karavanda yaşayan ve bol bol içen; iktidarsız olmasına rağmen insanların yardımına koşmaktan ziyade kadınların peşinde koşan, alışılmışın dışında bir süperkahraman, yani neredeyse bir anti-süperkahramandı. Zor durumda olanları kurtarmasının tek sebebi, keyfini bozan yardım çığlıklarını susturmaktı! Kahramanımız günün birinde şans eseri, Mary adlı evli bir kadınla tanışıyor ve kısa sürede ona aşık oluyordu. Mary'nin kocası Horus ise son derece pasif ve temkinli yaşayan biriydi ve süper güçlere sahip olan bir rakip karşısında pek de şansı yoktu. Zira oğlu Aaron bile annesi gibi, hayatlarına giren bu yeni süper güçlü adamın etki alanına girmişti. Horus'un geceleri çalışan bir güvenlik görevlisi oluşu yüzünden Mary ve Aaron ile artık daha fazla zaman geçiren kahramanımız aşkını

Will Smith, en tehlikeli sahnelerde bile dublör kullanmamış.

açıkladığında Mary'nin her ne kadar kendisinin süper güçlerinden etkilenmiş olsa da kocasını sevmekten vazgeçmediğini de anlamış oluyordu. Üstelik Horus'un, çalıştığı dükkanı soymaya çalışan hırsızlara karşı tüm cesaretini toplayarak verdiği mücadele, ailesinin gözündeki itibarını yeniden kazanmasını sağlıyor ve böylece hikaye, sadece süper güçlere sahip olmakla kahraman olunamayacağı mesajıyla son buluyordu.

"Tonight, He Comes" Hollywood'da her ne kadar kabul gören bir proje olduysa da sahipsiz kaldı. Ta ki ünlü senarist ve yapımcı Akiva Goldsman, senaryosunu çok sevdiği projeyi Artisan'a satın aldırana kadar. İşte bu noktadan sonra senaryonun "Hollywoodlaştırılma" süreci de başlamış oldu ve proje yavaş yavaş bağımsız film ruhundan uzaklaşmaya başladı. İlk yönetmen adayı Michael Mann'di, ama ünlü yönetmen o sıralarda "Miami Vice"a kilitlenmişti, gene de yapımcı sıfatıyla işin içinde olmaya karar verdi. Artisan ise filmi mutlaka Michael Mann'in çekmesini istediği için, projeyi rafa kaldırmayı tercih etti. Akiva Goldsman bu durumda devreye yeniden girerek filmin haklarını satın aldı ve "X-Files"ın senaristi Vince Gilligan'a senaryoyu emanet etti. Yönetmense "Terminator 3: Makinelerin Yükselişi" ile tanınan Jonathan Mostow olarak belirlendi. Will Smith'in kadroya katılması da bu sıralarda gerçekleşti, daha sonra da projeyi alan hiç kimse başrol için başka bir isim önermeyi düşünmedi. Will Smith'in "evet"i projenin büyük yapım şirketleri için çok daha cazip bir pozisyona gelmesine yaradı ve ihale daha önce Will Smith ile "Hitch" ve "Men in Black"te çalışan Columbia Pictures'ta kaldı. Ama bu durum senaryonun yeniden ele alınmasına, Vincent Ngo'nun yazdığı ilk senaryodan daha da uzaklaşıp çok daha Hollywood ana akım sinemasına uygun hale getirilmesine yol açtı; bu arada pek çok özgün noktasını da kaybetti tabii. (Özellikle daha karanlık havasını ve kara mizahını yitirdiği söyleniyor). Daha geniş bir seyirciye hitap etme ve başarılı olursa devam filminin de çekilme olasılığını elde tutma şeklindeki klasik Hollywood hesapları, ağırlığını koydu. Bu süreçte, filmin adı da değişikliklerden payını aldı ve önce "John Hancock"a; bunun uzun bulunmasının ardından da "Hancock"a dönüştü. (John Hancock, Amerikan Bağımsızlık Bildirgesi'ne ilk imzayı atan, Amerikan Devrimi'nin önde gelen isimlerinden biri aslında. İmza atmak söz konusu olduğunda, "John Hancock" zamanla Amerikan kültürüne ve diline yerleşmiş bir deyime dönüşmüş. Filmde kendisinden imza isteyen bir çocuğun uzattığı kağıda bu isim ve soyadıyla imza atan süperkahramanımız, filmin de adının "Hancock"a dönüşmesinin fitilini ateşlemiş.) Ama Mostow'un ve onun ardından projeye atanan Gabriele Muccino'nun da (Umudunu Kaybetme/Pursuit of the Happiness) "yaratıcı farklılıklar" sebebiyle "Hancock"tan yollarını ayırmalarının ardından; yeni yönetmen 2006'nın ekim ayında Peter Berg olarak kesinleşti ve çekimler 2007 temmuzunda başladı. Peter Berg, Michael Mann'in de en tuttuğu seçeneklerden biriydi; oyuncu olarak "Collateral"de beraber çalışmışlardı, üstelik Berg "Krallık/Kingdom"da da aksiyon konusunda yetenekli bir yönetmen olduğunu ispatlamıştı. Berg, senaryonun bu yumuşatılmış, hafifletilmiş ve bir aile filmine dönüşmüş son durumuna itirazı olmayacak bir isimdi ayrıca.

Komedi ve aksiyon bir arada

Sokakta yaşayan, içki içen, köşeli ve sivri dilinin yanı sıra, yardıma koştuğu zaman daha beter fiziksel zarar yaratan Hancock, yaşadığı yerde pek de sempatiyle karşılanmıyor. Öyle ki insanlar "Ne yaptık da böyle bir süperkahramanla yaşamayı hak ettik?" sorusunu soruyorlar. Çocukların bile hayranlık duymaktan çok alay konusu yaptıkları Hancock'ın hayatı, son anda bir trenin altında kalmaktan kurtardığı reklamcı Ray Embler (Jason Bateman) sayesinde değişiyor. Ray, can borcunu ödemek için Hancock'ı bir tanıtım kampanyasıyla yeniden bir süperkahramana dönüştürmek ve prestijini onarmak istiyor. Mesela halkın gözünde yeniden değer kazanabilmesi için Hancock'ın verdiği

Hancock

"Hancock" süper güç ABD'nin bir alegorisi olarak değerlendirilebilir mi acaba?

yönettiği "Krallık"ta da rol alan Jason Bateman, Ray Embrey rolünü severek oynadığını şu sözlerle dile getiriyor: "Karakterle ilgili komik olan şey şu, hiç de takdir edilmeyen bir süperkahraman tarafından hayatı kurtarıldığı için öyle minnetkar ki, bunun karşılığını vermek istiyor. Hancock'ın halk tarafından gerçek bir süperkahraman olarak görülmesini sağlamaya çalışıyor. Bunu da görev ediniyor; yani Hancock'a süperkahraman imajını geri kazandırmaya çalışıyor. Bunu oynamak çok eğlenceliydi; son derece idealist bir adamın böyle intihar eğilimli, evsiz bir alkoliği yeniden iyileştirmeye çabalaması ve sonuçta kurtarmaya çalıştığı adamın gelip karısına aşık olması. Bu bana çok komik geliyor! Kurbana dönüşmeyi oynamak gerçekten çok eğlenceliydi."

zararların bedelini ödemesi; bu nedenle de hapse girmesi ve cezasını çekmesi gerekiyor. Ama Hancock bu, hapisten çıktıktan sonra da yıkıcılığı ve sakarlığı devam ediyor; kendisine yeni bir hayat kurmasını sağlayan Ray'in eşi Mary'ye (Charlize Theron) gönlünü kaptırıveriyor! Ama Mary'nin göründüğü kadar sıradan biri olmadığını öğrenmesi hem Hancock hem de seyirci için büyük bir sürpriz niteliği taşıyor ki bu da zaten filmin en büyük numarasını oluşturuyor.

"Hancock" gerçekten de -yıllar sonra ulaştığı son haliyle bile- en büyük dayanağını çok okunan bir çizgi roman uyarlaması oluşundan alan pek çok süperkahraman filminden ayrılıyor. Çünkü, Hancock tamamen sinema için yaratılmış, özgün bir karakter. Gene pek çok süperkahraman, süper güce sahip olmadan önce silik, mutsuz, ezik tiplerdir ve alter egoları olan bir kahramana dönüştüklerinde bu durum ortadan kalkar. Ama Hancock süper güçlerinin getirisi olabilecek hiçbir değerle ilgilenmiyor. Film boyunca da dünyayı ele geçirmek isteyen büyük bir kötülükle mücadele ettiği söylenemez. Filmin en büyük gücü, taşıdığı komedi öğeleri, görsel efektleri ve oyuncu kadrosunun sağlamlığına dayanıyor. Epeydir oyunculukta rüştünü ispatlamış olan Will Smith'e, en son "Juno"da izlediğimiz Jason Bateman ve Oscar'lı oyuncu Charlize Theron eşlik ediyor.

Will Smith filmi "alkolik bir süper kahramanın Michael Mann yorumu" olarak tarif ediyor ve filmin amacını şöyle ortaya koyuyor: "Yaz sezonu filmlerinin aksiyon, güz sezonu filmlerinin ise karakter odaklı olduğuna dair bir görüş vardır. Eğer karakter eksenli, güçlü bir dramatik hikayeyi alır ve bol tezahüratlı bir 4 Temmuz filmine yerleştirirseniz ne olur? Neden bu ikisini evlendirip iki farklı dünyanın en iyi bileşimini elde etmeyesiniz ki?" Gerçekten de Michael Mann, Akiva Goldsman ve Peter Berg, bir anlamda bunu yapmaya çalışıyor; filmi "Hancock"ın süper güçlerine odaklandırmak yerine, kariyerinden memnun olmayan, hatta nefret eden ve bu durumdan kurtulmaya çalışan evrensel bir karakter üzerine kurmaya gayret ediyorlar. Ve işte tam da bu noktada, sıra dışı bir süperkahraman yaratmış oluyorlar. Will Smith'e göre Hancock, lisede takım oyununu beceremeyen, çok yetenekli bir futbolcu gibi. Takımının neden kazanamadığını anlayamıyor çünkü takım oyunculuğunun güzelliğinin farkında değil. Bir grubun parçası olmak, diğer insanlarla iletişimde bulunmak insancıl eylemler olduğu halde Hancock için böyle değil. Kendi kabuğunda yaşadığı izole hayat Ray Embrey ile tanışana kadar sürüyor, Embrey ise onu insanların arasına geri çağırıyor. Daha önce Peter Berg'ün

Filmin en büyük tanıtım kampanyalarından biri, tüm dünyanın izlediği 2008 NBA finallerinde gerçekleşti ve L.A. Lakers-Boston Celtics final serisinin Los Angeles'ta gerçekleşen maçlarında hem amigo kızlar Hancock tişörtleriyle sahaya çıktı, hem de Will Smith bizzat maça giderek bu tanıtıma katkıda bulundu.

"Hancock", 12 yıllık projelendirme yolculuğunun sonunda, hem aksiyon hem komedi meraklılarını tatmin etmeye çalışacak bir film olarak karşımıza geliyor. ABD'deki ön gösterimleri izleyen eleştirmenlere bakılırsa, yıllar önceki ilk projenin sadece ana fikri alınarak filmin kalanı ticari kaygılarla kotarılmış ve ortaya melez bir film çıkmış. Sonuç olarak yine de oyuncu kadrosu ve Peter Berg'ün aksiyon becerisiyle kotarılmış, ailecek izlenebilecek bir yaz filmi olarak seyirciyi memnun edecek gibi görünüyor.

Yardımcı rollerde Jason Bateman ve Charlize Theron göz dolduruyor.

Tüm filmleriyle Sydney Pollack

HAZRLAYANLAR: MURAT EMİR EREN, ENGİN ERTAN, MURAT ERŞAHİN, ALKAN AVCIOĞLU, EMRAH KOLUKISA, EBRU ÇELİKTUĞ, İLHAN YURTSEVER, SENEM İŞMEN

Geçtiğimiz ay, 73 yaşındayken kaybettiğimiz usta yönetmen SYDNEY POLLACK, ardında seyretmekten bıkmadığımız klasikler, hala tartışılmaya değer politik filmler ve ödüllerle dolu bir kariyer bıraktı. Günümüzün yönetmenlerini etkileyen önemli sinemacılardan biriydi. Birçok türü denediği kariyerinde en fazla, dünyanın siyasi meseleleriyle insanlık hallerini büyük bir incelikle bir araya getirmeyi başardığı politik gerilim filmleriyle dikkat çekti. Tüm filmlerinde olduğu gibi politik gerilim türündeki filmlerinde de insani çelişkileri, psikolojik detayları, yaşananların insanlar üzerindeki etkilerini ön planda tuttu. Kariyerine oyunculukla başlayan yönetmen, iyi bir oyuncu eğitmeni ve oyuncularından performans almak konusunda çok başarılı bir oyuncu yönetmeniydi. 1974 yapımı "Jeremiah Johnson"dan itibaren birçok kez kendi filmlerinin yapımcılığını da üstlenen usta, kariyeri boyunca yaklaşık 40 filme yapımcı olarak imzasını koymuş; Anthony Minghella, Tony Gilroy, George Clooney gibi isimlere kendi filmlerini çekebilmeleri için büyük destek vermişti. Filmografisinde yer alan son uzun metrajlı filmi "Çevirmen/The Interpreter", son yapıtıysa mimar arkadaşı Frank Gehry'nin çalışmalarını konu ettiği belgeseli "Frank Gehry'nin Çizimleri Sketches Of Frank Gehry" oldu. 1990'lardan itibaren yönetmenlik kariyerinde gözle görülür bir düşüş gözlense de son otuz yılın en etkileyici ve unutulmaz filmlerinden bazılarına imza attığını inkar edemeyeceğimiz ustaya bütün filmlerini yeniden gözden geçirerek veda ediyoruz.

Seni Yaşatacağım/The Slender Thread (1965)

Oyn: Sidney Poitier, Anne Bancroft

60'lı yılların başında, televizyon serileri çekerek başladığı yönetmenlik hayatına, 1965 yılında bir sinema filmiyle devam eden Sydney Pollack, henüz ilk filminde alışılmadık bir yapıma imza atmayı başarmıştı. Shana Alexander adlı bir gazetecinin haberinden esinlenerek senaryolaştırılan, başrollerini Sidney Poitier-Anne Bancroft ikilisinin paylaştığı "Seni Yaşatacağım/The Slender Thread", bir tiyatro oyununu andıran ilginç öyküsüyle ve Pollack'ın, karakterlerin psikolojik yapısını yansıtırken yakaladığı başarıyla dikkat çekiyordu. Çekildiği dönem En İyi Senaryo dalında Altın Küre adaylığı kazanan filmde, gönüllü olarak psikolojik destek hattında çalışan üniversite öğrencisi Alan Newell'ın hikayesi anlatılıyordu... Alan (Poitier), bir gece enteresan bir telefon alır. Telefondaki kadın intihar edeceğini, hatta hapları çoktan aldığını söylemektedir. Gece boyunca kadını intiharından caydırmak ve polisin onu bulması için sinyalin sürekli devam etmesini sağlamak için telefon başında büyük çaba harcayan Alan, kadının geçmişindeki trajedileri de birer birer ortaya çıkaracaktır... (M.E.E.)

Lanetli Kadın/This Property Is Condemned (1966)

Oyn: Robert Redford, Natalie Wood

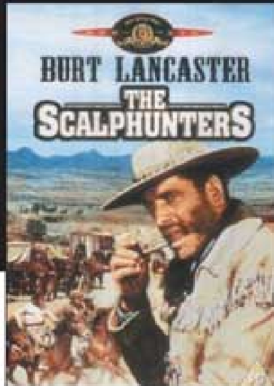
Tıpkı Robert De Niro-Martin Scorsese, ya da Johnny Depp-Tim Burton işbirliği gibi, bir Robert Redford-Sydney Pollack işbirliğinden söz etmek de mümkün. Birlikte 6 film yapan ikilinin ilk kez yanyana çalıştıkları yapımsa yönetmenin kariyerindeki ikinci uzun metrajlı film olan "Lanetli Kadın/This Property Is Condemned"dı. Tennessee Williams'ın ünlü oyunundan, Francis Ford Coppola, Fred Coe ve Edith R. Sommer üçlüsü tarafından senaryolaştırılıp sinemaya uyarlanan ve Sydney Pollack'a yönetmen olarak belli bir prestij getiren yapımın başrolleri Robert Redford, Natalie Wood ve Charles Bronson'a emanet edilmişti. Özellikle Natalie Wood'un, kendisine Altın Küre adaylığı getiren performansıyla devleştiği film, işten çıkarılan işçileri bildirmek üzere küçük bir kasabaya giden demiryolları şirketi görevlisi Owen Legate (Redford) ve kasabada tanıştığı Alva (Wood) adlı genç kız arasındaki ilişkiye odaklanıyordu. Gösterime girdikten sonra yazar Tenesse Williams filmden pek memnun kalmamış, hatta ismini jenerikten çıkarmak istemişti. Filmin çekimleri sırasında da talihsiz bir olay yaşanmış ve başrol oyuncusu Natalie Wood intihar girişiminde bulunmuştu. (M.E.E.)

Tek Gözlü Kahraman/Castle Keep (1969)

Oyn: Burt Lancaster, Peter Falk

1968 yılındaki işbirliklerinden büyük ölçüde memnun kalan Sydney Pollack ve Burt Lancaster ikilisi, bir yıl sonra, bu kez bir savaş filmi için bir araya gelmiş, ikili ortaya son derece çarpıcı bir dram çıkarmayı başarmıştı. II. Dünya Savaşı'nın sonlarına doğru bir grup Amerikan askeri, Avrupa'da eski çağlardan kalma bir kaleye yerleşmiştir. Üstelik grubun komutanı, burada yaşayan bir kontese aşık olmuş, askerlerin bazıları da yine ahaliden bazı hanımlarla ilişkiye girmiştir. Bölge, düşman birlikleri tarafından bombalanmaya başladığında, sivil hayatta sanat tarihçisi olan bir asker, hem kaleyi hem de etrafında bulunan başyapıtları korumak için ekibiyle birlikte elinden geleni yapmaya çalışır... Yan rollerde bir diğer usta oyuncu Peter Falk'un da yer aldığı filmin birçok önemli sahnesi Yugoslavya'daki gerçek mekanlarda çekilmişti. Film, savaşın karakterler üzerinde bıraktığı derin etkiye odaklanıyor ve Pollack'ın insan psikolojisine olan derin ilgisini de bir kez daha belli ediyordu. Zaten usta, aynı yıl içinde ve bu filminin hemen ardından, kariyerindeki ilk klasiği, "Atları da Vururlar"ı çekecek ve insan ruhunun karanlık noktaları üzerine yoğun bir mesai harcayacaktı... (M.E.E.)

Kafatası Avcıları/The Scalphunters (1968)

Oyn: Burt Lancaster, Shelley Winters

Kariyerindeki türler arası çeşitliliğe bir de western ekleyen Pollack, başrolünde efsane aktör Burt Lancaster'ın yer aldığı "Kafatası Avcıları"nda da üst düzey bir yönetmenliğe imza atmıştı. Ganimetlerini, önce yerlilere kaptıran, sonra da bu ganimetlerin yerlilerden de çalındığını öğrenen ve hırsızların peşine düşen kelle avcısı, büyük tuzakçı ve katakulliçi Joe'nun öyküsünü anlatır film. Özellikle Burt Lancaster'ın harika oyunuyla dikkat çeken bu yarı komedi, sürekli yukarıda tuttuğu mizah duygusu ve maceralı öyküsüyle seyirciden ilgi gören bir yapım olmuştu. Filmin yan rollerinde parlayan Shelley Winters ve Ossie Davies ikilisinden Davies'in performansıysa, En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu dalında Altın Küre adaylığıyla onurlandırılmıştı... (M.E.E.)

Atları da Vururlar/They Shoot Horses, Don't They? (1969)

Oyn: Jane Fonda, Michael Sarrazin

Polis arabası, canavar düdüğünü öttürerek ilerlemektedir. Uyuyanları uyandırmak için dans maratonunda kullandıkları türden bir düdüktür bu.
Polis memuru, yanındaki kelepçeli adama, Robert'a sorar:
- Onu neden öldürdün?
- İstedi de ondan, der Robert.
- Yardımsever serseri... Söyleyebileceğin başka bir neden yok mu?
- Atları da vururlar..., der Robert.
Sydney Pollack'ı usta kılan, onu biçimlendiren, politik görüşünü, hayata karşı takındığı tavrı sergileyen çok önemli bir filmdir "Atları da Vururlar". Pollack'ın en karakteristik filmi, belki de en iyisidir... Amerikan edebiyatının görmezden gelinen önemli kalemlerinden Horace McCoy'un (1897-1955) aynı adlı romanından beyazperdeye uyarlanan etkileyici dram, 1930'ların Amerikası'nı fon alır. Büyük Bunalım döneminde ekonomik çöküntü ve işsizlik, insanların ruhunu da tüketmiştir. Bir ekmek parası kazanmak için günler süren 'dans maratonları'na katılan insanların öyküsüdür anlatılan. İnsanlık dışı yanıyla Amerikalılar'ın hatırlamak istemediği, bir süre devam ettikten sonra yasaklanan bu tür maratonlardan birine şahit oluruz. İki umutsuz ve çaresiz insan, Gloria (Fonda) ve Robert (Sarrazin) her köşesine tükenmişlik ve yokluk sinmiş bir salonda, sonuna dek dans ederek, ayakta kalmaya çalışırlar. Ne pahasına olursa olsun, ayakta kalacak, yıkılmayacaklardır. Salonda, adına yer olmayan tek şey, insanlık onurudur. Kapitalizmin, acımasız ve yok edici sistemin öğütücü dişleri arasında yalnız ve ümitsiz bireyler, ufacık bir umut için, sadece yarını görebilmek ve karınlarını doyurabilmek adına düşebilecekleri en alt seviyeye düşmüşler, dibe vurmuşlardır. Başrollerini Jane Fonda ve Michael Sarrazin'in paylaştıkları sarsıcı dram, insanın boğazında düğümlenen unutulmaz finaliyle sona erdiğinde, içinde nefes alıp verdiğiniz sistemden ve insanlığınızdan utanarak yok olmak istersiniz bir an. Dünyanın en güçlü özgürlükler ülkesinde yaşanan bu trajedi, gezegenin değişmez gerçeğidir. Güzel ve yetenekli İngiliz aktris Susannah York, Gig Young, Red Buttons, Bonnie Bedelia ve Bruce Dern'in diğer önemli rolleri üstlendiği film, En İyi Yönetmen dahil 9 dalda aday gösterildiği Akademi Ödülleri'nden En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu (Gig Young) Oscar'ı ile ayrılır. Sydney Pollack, ülkesine tuttuğu aynanın kenarına iliştirdiği notta, sisteme ve politikacılara güvenmediğini, onurlu bir toplum için cesur ve düzgün vatandaşlara ihtiyaç olduğunu söyler. Saptanması gereken ve ihtiyacımız olan tek şey gerçeklerdir. (M.E.)

Jeremiah Johnson (1972)

Oyn: Robert Redford, Will Geer

Sydney Pollack, en iyi yönetmen dalında Oscar adayı olduğu ve kendisini dönemin saygın Amerikalı yönetmenleri arasına sokan "Atları da Vururlar"ın ardından fetiş oyuncusu Robert Redford ile uzun süren ortaklıklarının en önemli ürünlerinden biri sayılan sıra dışı western denemesi "Jeremiah Johnson"a imzasını attı. Klasik bir anlatı yapısına sahip olmayan filmin, kabaca Redford'un canlandırdığı savaş gazisi Jeremiah Johnson'ın 'maceralarını' anlattığı söylenebilir. 1800'lerin ortasında vuku bulan Meksika-Amerika Savaşı'ndan kaçarak dağlarda münzevi bir yaşam sürmeyi kafasına koyan Johnson, film boyunca süregiden yolculuğu sırasında pek çok karakterle karşılaşıyor ve Amerikan tarihinin önemli bir sürecine tanıklık ediyordu. Aslında oldukça naif bir adam sayılabilecek olan Johnson, savaşma ve hayatta kalma becerilerini gitgide geliştirirken, serüveninin bir bölümünde hiç konuşmayan yetim bir çocuk ve gönülsüzce evlendiği Kızılderili eşiyle tuhaf bir aile kurarak, nihayet hayatına anlam ve mutluluk kattığını dahi düşünüyordu. Ne var ki zamanın ve coğrafyanın vahşi şartları ailesini elinden alacak ve bu hayatta yalnızlığa mahkûm olduğu gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalan Johnson vahşi doğa ve Kızılderililer'le uzunca bir mücadeleye girişecekti. Söylentiye göre 1800'lerde yaşamış ve karısının öldürülmesinden sonra Kızılderililer'le yaklaşık 20 yıl süren kişisel bir savaşa girmiş bir avcı olan John Johnston'ın gerçek hayat hikâyesinden adapte edilen "Jeremiah Johnson" 1960'ların sonunda Amerika'da ortaya çıkan anti-western türünün de en kayda değer örneklerinden biriydi. Klasik western kalıplarına sırtını dönen, aksiyon dolu silahlı çatışmaların ya da gözü pek silahşorların yerini ağır bir tempoya bıraktığı filmde Pollack'ın görsel ve müzikal tercihleri Jeremiah Johnson karakterinin bir nevi mite dönüşmesine katkı sağlıyor, öte yandan yönetmen Amerikan tarihi, savaş ve ırkçılık üzerine eleştirilerini alttan alta sıralama fırsatı yakalıyordu. Alejandro Jodorowsky'nin kült filmi "El Topo" ile taşıdığı kimi benzerlikler sayesinde seyirciyi şaşırtan film, Kevin Costner'ın "Dance With The Wolves"u ve Jim Jarmusch'un "Dead Man"i gibi 90'ların reformist westernleri üzerinde de gözle görülür bir etki yaratmıştı. (İ.Y.)

Bulunduğumuz Yol/The Way We Were (1973)

Oyn: Barbra Streisand, Robert Redford

Yıldız oyuncularla çalışan, klasik hikaye anlatımı kalıplarını pek zorlamayan ve seyirciye ulaşmakta sıkıntı çekmeyen, ana-akım filmlerin yönetmeni olarak Hollywood'la özdeşleşmiş bir isimdi Sydney Pollack. Buna karşılık, ele aldığı dönemin sosyal-politik atmosferini tanımlamaya, kahramanlarını bu atmosfer içinde anlamaya yönelik yaklaşımı, insan ruhunu çözümlemek konusundaki ustalığı ve tabii muhalif tavrıyla Hollywood'da farklı ve özel bir yer edindi. 1973 yapımı filmi "The Way We Were" de Pollack'ın sinemasına damgasını vuran ve onu Amerikan sinema endüstrisi içinde özel kılan bütün bu olumlu özelliklerden payını almış bir film. Yıldız oyuncuları, klasik anlatımı ve kimilerinin pek ağdalı bulduğu müzik kullanımıyla (filme adını veren şarkı ve filmin müzikleri Oscar almıştı) birçok açıdan tipik bir Hollywood melodramı olarak görülebilir belki; ancak seyirci üzerinde tipik bir Hollywood melodramından çok daha güçlü ve kalıcı bir etki yarattığı muhakkak. Bugün hala unutulmaz aşk filmi klasikleri arasında yer alması da boşuna değil. Üniversitede tanışan, farklı sınıflardan ve farklı politik görüşlerden iki gencin, II. Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde başlayıp 70'lere uzanan ilişkilerinin hikayesini anlatan film, insanın hayatla ve kendisiyle kurduğu ilişkide sorumluluk duygusunun rolü üzerine incelikli bir ahlaki tartışma ortaya koyuyor. 70'li yılların politik ortamı içinde özel bir anlam taşıyan ve muhtemelen gösterime girdiğinde filmin bu kadar çok ilgi görmesinde önemli rol oynayan bu tartışma bugün hala güncelliğini yitirmiş değil. Pollack'ın, mücadeleci ruhlu bir Marksist ve aynı zamanda bir Yahudi olan Kathy Morosky ile doğuştan sahip oldukları sayesinde hayatı boyunca pek mücadele etmek zorunda kalmamış, üst sınıftan, zeki ve yakışıklı bir genç olan Hubbell Gardner karakterlerini çözümlemekteki ustalığı iki karakter arasındaki aşkı da bu aşkın imkansızlığını da son derece inandırıcı ve etkileyici kılıyor. Kathy ve Hubbell, birbirlerine aşık oluyor, evleniyor, farklılıklarının yaratabileceği sorunları aşmayı umarak birlikte bir hayat düşlüyorlar. Ancak dönemin iki kutuplu politik atmosferi içinde iyice yüzeye çıkan kişisel farklılıklarından kaynaklanan çelişkiler durumu umutsuz bir noktaya taşıyor. Unutulmaz final sahnesinde film, geçen ve bir daha geri gelmeyecek olan zamanın hüznünü iliklerinde hissettiriyor insana. (S.İ.)

Yakuza/The Yakuza (1974)

Oyn: Robert Mitchum, Ken Takakura

"The Yakuza", Sydney Pollack'ın türler arasında nasıl da yumuşak geçişler yapabildiğinin ve hemen her türde başarılı olabildiğinin en güzel örneklerinden biriydi. Yenilikçi bir western ("Jeremiah Johnson") ve romantik bir dramın ("The Way We Were") peşi sıra "The Yakuza" gibi son derece sert ama aynı düzeyde melankolik bir suç filminin altından alnının akıyla çıkabilmek her sinemacının becerebileceği bir şey değil ne de olsa. Film, isminden de anlaşılacağı gibi temelde bir mafya öyküsüydü. Robert Mitchum'un oynadığı Amerikalı eski asker ve polis Harry Kilmer, yakın bir arkadaşının Japon mafyası tarafından kaçırılan kızını kurtarmak üzere Tokyo'ya gidiyordu. Burada, II. Dünya Savaşı yıllarında tanışıp âşık olduğu Eiko ile seneler sonra hasret giderip geçmişi yâd eden Harry, Eiko'nun eski bir Yakuza olan kardeşi Ken'den kaçırılan kızı kurtarmak için yardım istiyor, Ken ise her ne kadar düşmanı olarak da görse, savaş sırasında Eiko ve kızının hayatını kurtaran Amerikalı'ya duyduğu minnet borcu sebebiyle yardım isteğini kabul ediyordu. Fakat hikâye ilerledikçe bazı şeylerin göründüğünden daha farklı olduğu anlaşılacak ve kimi sırların açığa çıkmasıyla Harry ile Ken dostluk, intikam, hesaplaşma ve pişmanlıkla örülü bir mücadeleye omuz omuza girişeceklerdi. Filmin can damarı, sürpriz gelişmelerle çok daha karmaşık ve iç burkucu hale gelen Harry ve Ken arasındaki ilişkiydi kuşkusuz. İki adamın dostluk ile düşmanlık, saygı ile nefret arasında gidip gelen ilişkisini filmin duygusal anlamda ağırlık noktası olarak kullanan Pollack, Robert Mitchum ve Ken'i canlandıran Ken Takakura'nın etkileşimli oyunlarından da destek alarak son derece ilginç insan portreleri yaratmayı başarıyordu. Hikâyesinin temelini Japon kültürü ve bu kültürü anlamaya çalışmak üzerine kuran yönetmen, sözgelimi Yakuzaları sıradan kötü adamlar olarak göstermekten özenle kaçınıyor, onları belli prensip ve öğretiler ışığında hareket eden insanlar olarak resmediyordu. İki usta ismin, Paul Schrader (ilk senaryosu) ve Robert Towne'ın imzasını taşıyan, zamanında Scorsese'nin de ilgisini çekmiş olan senaryo, Schrader'ın kardeşi Leonard'ın öyküsünden uyarlanmış ve dönemin en çok ücret ödenen senaryosu ünvanını almıştı. Filmin, 2009 yılı içerisinde gerçekleştirilecek yeniden çevrimi için hazırlıkların devam etmekte olduğunu da hatırlatalım. (İ.Y)

Akbabanın 3 Günü/Three Days of the Condor (1975)

Oyn: Robert Redford, Faye Dunaway

1970'ler başında Amerikan toplumunun içinde bulunduğu durumun en iyi portresini çizen janrlardan biri politik gerilimdi. Sydney Pollack'ın 1975 tarihli filmi sadece yönetmenin kariyerinin zirve noktalarından biri değil, aynı zamanda bu janrın en önemli klasiklerinden biri. Sağ kanadın karşı devrim sinyallerinin, ortaya çıkan yolsuzlukların, Vietnam Savaşı sonrasının ruh halinin ve Watergate Skandalı'nın kamusal hayatın üzerine kabus gibi çökmesiyle ortaya çıkan kaygıları ve paranoyaları "Akbabanın 3 Günü" beyazperdeye çok iyi taşımıştı. Keza filmin beyazperdede CIA'in gerisinde dönen dolapları açıkça gösteren ilk filmlerden biri olduğu da söylenebilir.

Hikâyeyi kabaca bir hatırlayacak olursak, sıradan bir CIA araştırmacısı olan Turner (Robert Redford) bir gün yemek almak için dışarı çıkıp geri geldiğinde çalıştığı binadaki herkesin öldürüldüğünü görür ve çok geçmeden kendisinin de peşinde birileri olduğunu anlar. Bunun üzerine bir yandan kaçmaya bir yandan de ne olduğunu bile anlamadığı bu olayı çözmeye çalışır. Sonunda istemeden, CIA içindeki gizli bir topluluğun petrol trafiğini kontrol etmek üzere Ortadoğu'yu işgal etme planlarını keşfetmiş olduğunu anlayacaktır.

Bu büyük prodüksiyonda Sydney Pollack set yerine gerçek mekanlarda çekim yapmayı tercih etmişti. A tipi bir Hollywood filminin tüm eğlenceleri de mevcuttu: Hızlı kurgulu aksiyonlar, Redford usulü başkahraman cazibesi gibi... Mamafih, Sydney Pollack'ın bu klasiği yaratmadaki en büyük başarısı Hitchcock usulü tek adam-paranoya gerilimini modernize ederken finalinde karamsarlıktan taviz vermemesiydi. Politik güç ağının devasalığı ve bireyin acizliği filmde hissedilse de Redford'un karakteri olayları çözmeyi başarıyordu. Film, hikaye anlatımında popüler formüller ve geleneksel temsil kodlarına yaslansa da finaliyle kötülerin üstesinden gelen beyaz Amerikan kahramanı mitini tersine çeviriyordu. Finalde Turner'ın, olayları çözmüş olmasına rağmen hiçbir şey yapamayacağı, New York Times'a bile güvenilemeyeceği vurgusu olmasa "Akbabanın 3 Günü" bugün türün sıradan örnekleri arasında anılabilirdi. (A.A.)

Bobby Deerfield (1977)

Oyn: Al Pacino, Martha Keller

"Eger Al Pacino menajerinden tüm zayıflıklarını ortaya çıkaracak bir rol bulmasını isteseydi, 'Bobby Deerfield'den iyisini bulamazdı." Bu acımasız cümleyi sarf eden kişi film elestirmenliği denen kurumun en yetkin isimlerinden biri olarak tarihe geçen Pauline Kael'den başkası değil. Sydney Pollack ile Al Pacino'nun bu ilk işbirliğinin ardından bir daha aynı sette bulunmamalarının sebebi de bu yorum olabilir mi acaba? Kimbilir? Yine de her ikisinin de filmografisinde unutulmaya yüz tutmuş olan bu film Pollack'ın kariyeri söz konusu olduğunda görmezden gelinemeyecek özelliklere sahip. Her seyiyle 70'lere ait bir film. Dingin anlatımı, izlenimci tarzı, çiğ ama kusursuz görselliği ve Dave Grusin imzalı birinci sınıf müziğiyle tam bir atmosfer filmi var karşımızda. Amerikalı bir F1 pilotunun dünyanın en tehlikeli mesleklerinden birini yaptığı halde hayatta hiçbir risk almamasından yola çıkan hikaye Avrupa'nın göbeğinde tanıştığı delifişek bir kadın yüzünden Bobby'nin nasıl değiştiğini anlatıyor. Birkaç yarış sahnesi olsa da filmin asıl derdi pistte değil pist dışında. Al Pacino ile gerçek hayatta da aşk yaşayan Martha Keller'in oynadığı Lilian'ın filmin bir yerinde Bobby'ye İtalyanca yazdığı "Yaşam risk alınca daha tatlıdır" cümlesi her şeyi tam olarak özetliyor aslında. Öte yandan Al Pacino hayranları da bu filmde biraz hayalkırıklığına uğrayabilirler, zira Pollack'ın "The Way We Were" ya da "Three Days of the Condor" gibi filmlerinde ustalıkla işlediği aşk teması bu kez alabildiğine soğuk bir şekilde yansıyor perdeye ve Pacino kariyerinin inişe geçmeye başladığı "Bobby Deerfield"da olabildiğince alttan ve minimal oynuyor. Bir yanıyla nüansların parladığı olağanüstü bir oyunculuk, ama diğer yanıyla kolaylıkla unutulabilecek bir performans. 70'lerin politik ağırlıklı sinema ortamında kolayca gözden kaçabilecek bir film belki (nitekim gişe performansı bir hayli zayıf olmuş) ama aradan geçen yıllar içinde bayatlamamış ve yerini kesinlikle daha da sağlamlaştırmış "Bobby Deerfield". Klasik değil ama klas. (E.K.)

Elektrik Atlı/The Electric Horseman (1979)

Oyn: Robert Redford, Jane Fonda

70'li yıllarda Amerikan sinemasının çehresini değiştiren yönetmen kuşağının en hâkim olduğu konulardan birisi hiç kuşkusuz klasik sinemaydı. "Yeni Hollywood" olarak isimlendirilen bu dönemin filmlerine baktığımızda, taze bir ruh yanında Hollywood'un altın dönemine yapılmış pek çok saygı duruşu da barındırdıklarını görebilirsiniz. Hatta kimileri bütünüyle klasik Hollywood'un ruhunu çağırmayı kendilerine görev edinmiş olabilirler, tıpkı Sydney Pollack'ın 1979 yapımı "The Electric Horseman"ı gibi.

Dönemin iki büyük yıldızını, Robert Redford ile Jane Fonda'yı buluşturan film, bir zamanların kadın ve erkek çatışmaları üzerine kurulu "screwball" komedilerinden çok da farklı değildir. Kariyeri sallantıda eski rodeo şampiyonu bir kovboy ve işkolik New Yorklu gazeteci bir kadını, altın değerinde bir yarış atını serbest bırakma macerasında birleştirir "The Electric Horseman". Ayrı dünyaların insanları olan kadın ve erkek, başlangıçta epey didişseler bile, doğa ortamında birbirlerini giderek daha iyi tanır ve aşık olurlar. Frank Capra'nın "Bir Gecede Oldu"sundan tutun, sayısız Katharine Hepburn/Spencer Tracy filmine kadar pek çok kez denenmiş olan bu formülü tekrar uygulamak, güvenli olduğu kadar, 70'lerin Amerikan sineması için gariptir de. Fakat Pollack bu filmiyle, yenilenen sinema anlayışına rağmen, yıldız sisteminin hâlâ tıkır tıkır işlemekte olduğunu kanıtlamaya çalışmıştır diyebiliriz. Başka bir deyişle, doğru bir eşleştirmeyle büyük bir aktör ve aktrisi perdede biraraya getirirseniz, sinemanın büyüsünün harekete geçeceğini kanıtlama derdinde bir film olarak da nitelendirilebilir "The Electric Horseman". 40'lı yıllara ait bu modeli 70'lere taşıyan Pollack, elbette döneme özgü birkaç dokunuş da yerleştirmiştir filmine. Yalnız kovboy ve gazeteci kadın, yarış atını doğal ortamına kavuşturmaya çalışırlarken, bir bakıma sistemden de kaçarlar. Filmin ses bandında protest country şarkıcısı Willie Nelson'ın şarkılarının yer alması, hatta Nelson'ın filmde bir yan karakter olarak karşımıza çıkması da tesadüf değildir. En nihayetinde, Sydney Pollack'ın filmografisinde gerilerde kalmış, bugün pek hatırlanmayan bir film "The Electric Horseman". Açıkçası hedeflenen etkiye tam olarak ulaşamadığı ve biraz kuru bir sinema diline sahip olduğu gerçeğini göz önüne alırsak, bu durum pek şaşırtıcı da değil. Fakat sadece 70'li yıllarda çekilecek tarzda bir film olması ve "Yeni Hollywood"un klasik sinemayla bağlarını ortaya sermesi açısından da ilginçliği tartışma götürmeyecek, iddiası büyük, etkisi küçük ama sevimli bir Pollack yapımı. (E.E.)

Tootsie (1982)

Oyn: Dustin Hoffman, Jessica Lange

Sinema tarihinde erkeklerin kadın kılığına girdikleri komedilerden bahsedeceksek eğer, bu konuda Billy Wilder'ın klasiği "Bazıları Sıcak Sever"in eline su dökecek bir örneğin çıkmayacağını da belirtmek gerek. Yine de aynı tema çerçevesinde adı çoklukla anılan ikinci bir filmi, "Tootsie"yi de es geçmemek lazım. Öyle sanıyoruz ki; ne Sydney Pollack, ne Dustin Hoffman, ne de "Tootsie"nin yapımında görev alan başka kişilerin derdi "Bazıları Sıcak Sever" ile aşık atmaktı. Kaldı ki, her iki filmde de mizahın kaynağı aynı olsa bile, konuya yaklaşımlarının farklı olduğunu görmemek mümkün değil.

"Tootsie"nin sadece kazandığı inanılmaz gişe başarısı değil, aynı zamanda içeriğindeki kimi sosyolojik unsurlarla da 80lerle kaçınılmaz şekilde özdeşleştiği bir gerçek. Pollack'ın filmi bir erkeğin kadın kılığına girmesi ve buradan kaynaklanan yanlış anlamaların ötesinde, açıkça Reagan dönemi muhafazakâr Amerikası'nda kadın ve erkek olmak üzerine bir taslama. Michael Dorsey'nin (Dustin Hoffman) Dorothy kılığına girdiği zamanlarda etrafında yaptığı gözlemler, tam da o zamanın tartışmalarına denk düşen şekilde, aile hayatı ve kariyer arasında kalmış, ekonomik özgürlüğünü sürdürmeye çalışan kadınlar getiriyor perdeye. Diğer yandan çalışma alanlarındaki cinsel ayrımcılık, hatta sözel ve fiziksel taciz usturuplu şekilde filme yediriliyor. Erkeklerin feminizm karşısındaki korkularıysa iğneleyici bir tavırla ele alınıyor.

Son derece iyi yazılmış senaryosu, ölçülü yönetmenliği ve Dustin Hoffman'ın müthiş performansının ötesinde, "Tootsie"nin zamanında bir fenomene dönüşmesinin nedenlerini belki de büyük ölçüde içeriğindeki daha önce andığımız unsurlarda aramak gerekiyor. Ele aldığı tüm bu meseleleri hem sulandırmadan, hem de asla izleyicinin gözüne sokmadan finale kadar taşıyan "Tootsie", "Amerikan klasiği" denilen film tipinin dört başı mamur bir örneği. Hem izlemesi keyifli, hem işçiliği kusursuz, hem de tüm hafifliğine rağmen içi boş değil. Belki kimilerinin iddia ettiği gibi tüm zamanların en iyi filmlerinden birisi değil (Amerikan Film Enstitüsü'nün 1998 yılında açıkladığı "Tüm Zamanların En İyi 100 Amerikan Filmi" listesinde 62. sıradaydı), ancak eşine az rastlanır derecede eğlenceli ve tatmin edici bir seyirlik. Dolayısıyla kaçınılmaz şekilde Sydney Pollack'ın filmografisinde de üst sıralarda yer alan bir nevi doruk noktası. (E.E.)

Yanlış Karar/Absence of Malice (1981)

Oyn: Paul Newman, Sally Field

70'li yıllarda kariyerinin adeta altın dönemini yaşayan ve art arda önemli filmlere imza atan Pollack, "Yanlış Karar/Absence of Malice"da yine hukuku ve etik tartışmaları baş köşeye koyan, ancak romantik yönüyle de dikkat çeken bir filmle karşımıza gelmişti. Filmde, uzun zamandır çözülemeyen bir davanın baş şüphelisi olarak görülen ve bir mafya babasının oğlu olan Michael ve polisten aldığı yanlış bir bilgiyle onun peşine düşen güzel gazeteci Megan'ın hikayesi anlatılır. Başrollerinde Paul Newman ve Sally Field'ın başarılı performanslarıyla dikkat çektiği yapım, Pollack filmografisinin nispeten daha zayıf ürünlerinden biri olmasına rağmen, senaryosunun başarısı sayesinde sürükleyici bir yapıya bürünüyor. Çekildiği dönem En İyi Erkek Oyuncu, En İyi Kadın Oyuncu ve En İyi Özgün Senaryo dallarında Oscar'a aday gösterilen film, bu ödüllerden hiçbirini kazanamamıştı. Filmle ilgili eleştirilerdeyse Megan ve Michael arasındaki romantik yakınlaşma fazlasıyla zorlama görülmüş, hikayeye zarar verdiği düşünülmüş ve gazetecilik etiği, kanun adamlarının adaletsizliği gibi meselelere bulaşan bir film için bu yan öykü biraz zayıf bulunmuştu. (M.E.E.)

Havana (1990)

Oyn: Robert Redford, Lena Olin

Ustanın kariyerindeki düşüşün başlangıcı olarak da görülen "Havana", Pollack filmografisinin en zayıf halkalarından biri. Bu filmde Robert Redford'la son kez birlikte çalışan yönetmen, bir kumarbazla, bir devrimcinin karısı arasındaki aşk hikayesine odaklanıyordu. 1958 yılında, Havana'da gerçekleşecek bir poker turnuvası için Küba'ya giden Jack, yolda Roberta adlı bir kadınla tanışıp ona aşık olur. Ancak kadın evlidir ve Küba'ya ulaştıktan kısa bir süre sonra devrimci harekete katılan kocasıyla birlikte gözaltına alınır. İşkence sırasında kocasını kaybeden Roberta'yı kurtarmak Jack'e düşecektir. Jack, hayatının aşkı ve hayatının tutkusu kumar arasında kalmıştır... Hikayesinden de anlaşılacağı üzere, politik gerilim ve romantizmi bir kez daha bir araya getiren yönetmen, bu kez fazla başarılı olamamış, film gösterime girdiği dönemde son derece kötü eleştiriler almıştı. En İyi Müzik dalında Oscar'a aday gösterilen ve gişedense sadece 9 milyon dolar gibi bir rakam elde edebilen yapım, "Benim Afrikam/Out Of Africa" sonrasındaki beş yıllık bekleyişin ardından Pollack hayranlarını bir hayli hayalkırıklığına uğratmıştı. Lena Olin, Alan Arkin gibi yan rollerde kayda değer performanslar sergileyen oyuncularsa filmi kurtarmaya yetmiyordu. (M.E.E.)

Benim Afrikam/Out of Africa (1985)

Oyn: Meryl Streep, Robert Redford, Klaus Maria Brandauer

Sydney Pollack denildiğinde akla gelen ilk filmin "Benim Afrikam" olduğu bir gerçek. 1986 yılının Akademi Ödülleri'ne 11 dalda aday olup yedisini kazanan ve daha pek çok prestijli ödülle taltif edilen film, Danimarkalı yazar Karen Blixen'in Isak Denisen mahlasıyla yazdığı romanından uyarlandı. Yıllar önce Greta Garbo için düşünülen bu projeyle ilgilenen isimler arasında Orson Welles, Nicolas Roeg ve David Lean de bulunuyordu. Blixen'in büyük ölçüde kendi yaşamından yola çıkarak yazdığı romanı, I.Dünya Savaşı'nın savurduğu insan yaşamlarına dairdi. Danimarka'da evlendiği zengin Baron Blixen (Klaus Maria Brandauer) ile Kenya'da kahve üretimine girişen Karen Blixen (Meryl Streep), kocasının sadakatsizliğini her boyutta yaşamaya başlıyordu. Aslında mandıra açmak niyetindeki Baron, isabetsiz bir tahminde bulunarak kahve üretmeye çalışacak, bu da uzun vadede yatırımlarının batışına neden olacaktı. Aslında bir aşk evliliği değildi yaşadıkları, Baron çapkındı, evlilikleri kısa süre sonra bir ev arkadaşlığı birlikteliğine dönüşmüştü. Karen Blixen, bir müddet sonra kocasından kaptığı frengiyi tedavi ettirmek için Danimarka'ya dönecek ve üç yıl bununla uğraşacaktı. (Gerçek hayatında da frenginin komplikasyonları ölene dek yakasını bırakmayacaktı). Bir aslanla karşı karşıya geldiği sırada mucize gibi karşısına çıkan ve onu kurtaran özgür ruhlu avcı Denys Hatton'a (Robert Redford) kalbini kaptırması ise uzun sürmeyecekti. Filmin en göz alıcı sahneleri şüphesiz Hatton'ın Blixen'a artık yavaş yavaş keşfedilip tüketilmeye başlanan Afrika'nın güzelliklerini gösterdiği safari sahneleriydi. Karen Blixen, o yıllarda Kenya'da gerek Avrupalı gerekse kadın oluşunun sıkıntılarını çekmeye başlayacak ve sürekli ülkesine dönmesiyle ilgili baskılarla mücadele etmek zorunda kalacaktı. Blixen ile Hatton aşkı, Hatton'ın uçak kazasında ölümüyle sonuçlanırken, çiftliğini kaybeden Blixen için artık Danimarka'ya dönmesi kaçınılmaz bir hal alacaktı. Göz alıcı Kenya manzaralarını geniş açılarla perdeye yansıtan; ağır temposuna ve 160 dakikalık süresine rağmen sona erdiğinde tıpkı kaliteli bir şarabın damakta bıraktığı tada benzeyen bir etki yaratan bu epik aşk öyküsünde, Redford ve Streep kimi eleştirmenlerce son derece uyumsuz, kimilerince de müthiş bir ikili olarak değerlendiriliyordu. Aslında Pollack'a göre Meryl Streep, Karen Blixen rolü için başlangıçta pek de uygun bir seçim değildi; Streep'i yeterince seksi ve kadınsı bulmuyordu zira. Bu arada, projenin başından beri Pollack'ın Baron Blixen için hiç değişmeyen tercihi olan Klaus Maria Brandauer, Robert Redford ve Meryl Streep'in yanında kendi tarzıyla öne çıkmayı ve rol çalmayı başarıyordu. Filmin gücünü aldığı bir diğer unsur ise müziğiydi hiç şüphesiz. John Barry'nin Mozart ve özgün Afrika ezgileriyle harmanladığı film müziği, filmden ayrı olarak da defalarca dinlenebilecek özel bir çalışmaydı. "Benim Afrikam" muhtemelen yıllar sonra seyredildiğinde bile, kayıp bir Afrika'ya, yitik aşklara adanmış, bütün zamanların en özel ve çarpıcı aşk filmlerinden biri olarak değerini koruyacak. (E.Ç)

Gerçeğin Peşinde/Random Hearts (1999)

Oyn: Harrison Ford, Kristin Scott Thomas

Sydney Pollack filmografisinin gişedeki çakılma noktası "Sabrina"ysa, nitelik açısından ustanın en az beğenilen filmi de "Gerçeğin Peşinde/Random Hearts"tı. Çektiği filmlerde birçok kez insan psikolojisi ve insan yaşamındaki kırılma noktaları üzerine giden Pollack, "Gerçeğin Peşinde/Randon Hearts"ta da aynı temaların üzerine gitmiş, ancak bu kez fazlasıyla romantik davranınca mesele sulanmıştı. Filmin bu hali de, hem gişede hem eleştirmenler nezdinde kendisine kötü bir neticeyle geri döndü. Başrollerinde, bir önceki filmi "Sabrina"da da birlikte çalıştığı yıldız oyuncu Harrison Ford ve Kristin Scott Thomas'ın yer aldığı, sevdikleri insanları aynı uçak kazasında kaybeden iki insan arasındaki yakınlaşmaya odaklanan film, Warren Adler'in aynı adlı romanından uyarlanmıştı. Polis şefi Dutch ve bir politikacı olan güzel Kay, eşlerini aynı uçak kazasında kaybederler, ancak bir süre sonra, Dutch'ın karısı ve Kay'in kocasının aslında birlikte seyahat ettikleri ortaya çıkar. Aralarındaki ilişkiyi çözmeye çalışan ikili, zamanla birbirlerine daha da yakınlaştıklarını anlayacaklardır... Hikayesinden de anlaşılacağı üzere inandırıcılıktan uzak tesadüfleri, ajitasyona müsait metniyle "Gerçeğin Peşinde" sulanmaya, çuvallamaya müsait bir metindi. Pollack'ın senaryo seçimindeki mükemmel başarısı bu kez biraz tersine işlemiş, hüsranla sonuçlanmıştı. Filmin aldığı olumsuz eleştirilerden mi bilinmez, bu film sonrasında Pollack film yönetmeye uzunca bir ara verdi ve altı yıl boyunca setlere çıkmadı... (M.E.E.)

Sabrina (1995)

Oyn: Harrison Ford, Greg Kinnear, Julia Ormond

"Şirket" sonrasında, efsane yönetmen Billy Wilder'ın 1954 tarihli romantik komedi klasiği "Sabrina"nın yeniden çevrimiyle karşımıza gelen Sydney Pollack, bizleri bu tercihiyle epey şaşırtmıştı. Başrollerinde Harrison Ford, Julia Ormond ve Greg Kinnear'ın yer aldığı film, hikayenin genelinde orijinal filme sadık kalıp, sadece olup biteni biraz daha günümüz şartlarına uyarlıyordu. Büyük ve zengin bir aile olan Larrabee'lerin şoförünün kızı olan Sabrina, hayatı boyunca ailenin küçük oğlu David'e hayran olmuştur. Fakat kalın kenarlı gözlükleri, sıkıcı saçları ve giyim tarzıyla gerçek bir çirkin ördek yavrusu olarak ortalıkta dolanan Sabrina, bu haliyle onun ilgisini çekmeyi hiç ummuyordur bile. Ne var ki iki yıl Paris'te kalıp, bir süre Vogue dergisinde çalıştıktan sonra Sabrina'da büyük bir değişim gerçekleşecektir. Bu değişim onu, şirketin iki varisi ağabey Linus ve kardeş David Larrabee'nin arasında bırakacak ve ortaya komik bir aşk üçgeni çıkacaktır. Amerika'da umduğunu bulamayan ve gişede tam anlamıyla yere çakılıp bütçesini dahi geri alamayan "Sabrina", neden ve niçin yapıldığı anlaşılamayan yeniden çevrimlerden biri gerçekten de. Zira neredeyse her öğleden sonra televizyon kanallarında yayınlanan, gelmiş geçmiş en ünlü romantik komedilerden birini, daha vasat bir kadroyla, bu zamanda kim neden izlesin diye yapımcıların kendilerine sormadığı açık. Fakat Sydney Pollack için, son derece renkli ve zevkli bir çalışma olduğu da bir gerçek... (M.E.E.)

Şirket/The Firm (1993)

Oyn: Tom Cruise, Gene Hackman, Holly Hunter

Usta yönetmen, 1993 yılında bu kez bir John Grisham uyarlamasıyla karşımıza çıkmıştı. Pollack filmografisindeki bir diğer hukuki gerilim olarak nitelendirebileceğimiz "Şirket/The Firm", güçlü oyuncu kadrosu ve sürükleyici yapısıyla dikkat çekmiş, ustanın 90'lı yıllardaki en kayda değer filmi olmuştu. Tom Cruise, Gene Hackman, Ed Harris, Jeanne Tripplehorne, David Strathairn, Holly Hunter, Gary Busey gibi önemli isimlerin rol aldığı yapım, parlak hukuk öğrencisi Mitch'in öyküsünü anlatıyordu. Okuldan dereceyle mezun olan ve bir hukuk şirketinden hayatını değiştirecek düzeyde bir teklif alan Mitch, belli bir süre karısıyla birlikte tatlı hayat sürer. Ancak bu yaşamı, şirketin iki ortağının öldürülmesiyle sona erecektir. Şirketin karanlık bağlantılarını fark eden Mitch, tüm bu paranın ve gücün karanlık bir kaynağı olduğunu anladığında bir yol ayrımında kalır; ya her şeye rağmen şirketle yola devam edip olan biteni görmezden gelecektir, ya da olayı araştıran FBI'la iş birliği yapacaktır. Bu durum hayatını büyük bir çıkmaza sokar... Holly Hunter'a En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu dalında Oscar adaylığı getiren film, Pollack'ın son beş filmi arasında, 70'li yıllardaki tarzına en yakın bulunan filmiydi belki de. Tom Cruise ve Gene Hackman'ın da başarılı performanslar sunduğu yapım, yönetmenin seyirciyle de barışmasını sağlamış ve 42 milyon dolarlık bütçesine karşılık, gişeden 158 milyon dolarlık bir hasılat elde etmişti. (M.E.E.)

Çevirmen/The Interpreter (2005)

Oyn: Nicole Kidman, Sean Penn

Sydney Pollack'ın "Gerçeğin Peşinde/Random Hearts"dan sonra yönetmenliğe geri dönmeyeceğini düşünenlerin sayısı küçümsenecek gibi değildi. Fakat 6 sene sonra tekrar yönetmenlik koltuğuna oturdu ve en başarılı filmlerinden biri olan "Akbabanın Üç Günü"yle benzer sulara geri döndü yönetmen. Pek iyi eleştiriler aldığı söylenemez ancak çektiği son kurmaca film olan "Çevirmen"in bir politik gerilim olması bir hayli manidar.

Başrollerine iki büyük yıldızı, Nicole Kidman ve Sean Penn'i yerleştiren film, Birleşmiş Milletler binası içinde çekilen ilk film olma özelliğini taşıyor. Birleşmiş Milletler'de çevirmenlik yapan Silvia Broome'un (Kidman) bir gece bir suikast planına kulak misafiri olmasıyla başlayan hikayede, gizli servis ajanı Tobin Keller (Penn) bu konuyla ilgili soruşturmayı yönetiyor. Broome öğrendikleri yüzünden hayatından endişe ederken, Keller da Broome'un bildiği gerçeklerin hepsini anlatmadığından şüphelenmeye başlıyor.

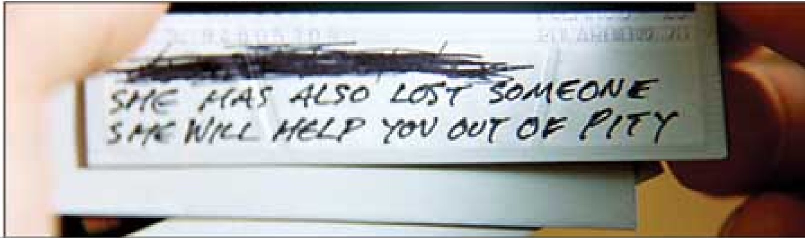
Her ne kadar eldeki malzeme tam Sydney Pollack'lık gibi görünse de "Çevirmen", beklentilerin aksine "Akbabanın 3 Günü" kadar keskin ve etkileyici bir film değildi ne yazık ki. Olay örgüsü ilerledikçe inandırıcılığını yitiren film, oyunculuk ve teknik açısından birinci sınıf bir işçilik içerse de tipik bir Hollywood eğlencesinden fazlasını sunmuyordu. En iyi tarafıysa, Pollack'ın bir noktadan sonra iyice sarpa saran hikaye yerine karakterleri merkeze koyan yaklaşımıydı. Kidman'ın kapalı/çözülemez karakteriyle Penn'in duygusal açıdan açık karakterinin dengesi oldukça iyi işliyordu. İlginçtir ki, dönemine damga vuran veya muazzam gişe başarıları elde eden birçok film içeren filmografisine rağmen, benzer büyük yönetmenler kadar tanınabilir bir biçimsel üslubu yoktur Sydney Pollack'ın. Buna karşılık, birkaç gerilim sahnesi dışında vasatı aşmakta güçlük çeken "Çevirmen" Pollack'ın yönetmenliğinin en dikkat çekici iki özelliğinden faydalanıyor: Oyuncu yönetimi ve serinkanlı kompozisyonlar yaratmadaki feraseti. Geriye dönüp bakıldığında "Çevirmen" şüphesiz yönetmenin filmografisinde öne çıkanlardan biri değil ama birkaç sahnedeki yönetmenlikte Pollack'ın azımsanamayacak sinema bilgisinin izleri görülebiliyor en azından. (A.A.)

Hafızanın karanlık

Christopher Nolan'ın senaryosunu kardeşi Jonathan'ın öyküsünden uyarladığı "AKIL DEFTERİ" (Memento), soluk kesici bir yapboz. Yeni anı oluşturma yetisini yitirmiş bir adamın intikam arayışının öyküsü, sondan başa doğru giden sıradışı ve çarpıcı bir kurguya sahip. Ama gücünü sadece bundan almıyor. Nolan, on beş dakika önce ne yaptığını hatırlamayan kahramanının öyküsünden gerilimli bir dedektiflik hikayesi kadar, ahlak ve sorumluluk üzerine ilginç bir sorgulama da çıkarıyor. 2000'de "küçük bir film" olarak zar zor gösterim fırsatı bulan bu şaşırtıcı amnezi öyküsü, bugün yeni nesil kara filmin en önemli örneklerinden biri; bir de tabii, son on yılda giderek daha çok örneğini gördüğümüz şu "birden fazla izleme gerektiren" filmlerin...

KUTLUKHAN KUTLU

Amnezinin sinema için ne kadar kullanışlı bir araç olduğunu düşününce, tekrar tekrar karşımıza çıkmasına şaşmamalı. Nihayetinde dramatik filmlerin en temel tasalarından biri, seyircinin öykünün kahramanıyla çabucak özdeşleşmesini sağlamak değil mi? İşte hafıza kaybı tam da bu noktada öykücüye ardına kadar açık bir kapı sunuyor. Daha başlangıç ânında öykünün kahramanıyla izleyicisi arasında bir paralellik kuruyor çünkü: "O da sizin gibi kendini bu zamanın ve mekanın içinde buldu, o da neler döndüğünü bilmiyor... Onu takip edin!"

Tabii, kahramanının (ve zaman zaman yönetmeninin) sık sık hatırlattığı gibi, "Akıl Defteri" alıştığımız anlamda bir "hafıza kaybı öyküsü" değil. Seyirciye tamamen lekesiz bir beyaz sayfa sunan klasik hafıza kaybı hikâyelerinde kahramanın geçmişi tamamen bir sis perdesine gömülmüştür -hem onun hem de bizim başlıca amacımız, sis perdesini aralayıp izlemekte olduğumuz bu kişinin tam olarak "kim" olduğunu öğrenmektir. Sonunda sorunun cevabını öğrendiğimizde de genellikle şaşırtıcı, göz alıcı bir bilgiyle karşı karşıya buluruz kendimizi. Robert Ludlum'ın romanı ve onun film uyarlaması "The Bourne Identity" ("Geçmişi Olmayan Adam") ya da Alex Proyas'ın parlak bilimkurgu filmi "Dark City"deki gibi.

"Kim olduğumu biliyorum"

"Akıl Defteri"nin Leonard Shelby'sinin ise bu iki öykünün kahramanından önemli bir farkı var: Kim olduğunu biliyor o (Bu arada ağzından "Kim olduğumu biliyorum" cümlesini duyup da hafıza kaybının önemli yer tuttuğu bir diğer filmi, "Angel Heart"ı hatırlamamak zor). Adını soyadını, eskiden ne iş yaptığını, çocukluğunu, karısının yüzünü, onunla yaşadığı anların küçücük ayrıntılarını... Hepsini gayet iyi hatırlıyor. Ne var ki bu "dolu sayfalar", bir noktada sert bir şekilde sonlanıyor: Karısının tecavüze uğradığı, kendisininse onu kurtarmaya çalışırken kafasına ağır bir darbe aldığı o gecede.

koridorlarında

Bu darbeyle birlikte Leonard, ciddi beyin hasarı yaşıyor. Artık beyni olayları kısa süreli hafızadan uzun süreli hafızaya aktaramıyor. Yarım saat öncesini hatırlayamıyor, yakın süreli hafızası aşağı yukarı her 10 dakikada bir sıfırlanıyor. Bu yüzden son hatırladığı şey sorulduğunda "Karım" diyor, "ölürken." Anımsadığı son şeyi, o travmatik olayın ayrıntılarını beyninde çakan kıvılcımlar misali "flashback"lerle görüyoruz. Bu olayın anısı ateşliyor Leonard'ı: Rahatsızlığının gündelik hayatı bile neredeyse tamamen baş edilmez hâle getirmesine rağmen onu karısının katilini bulmaya ve intikam almaya iten de bu "son anılar"ın uyandırdığı acı ve öfke hissinin tazeliğinden hiçbir şey yitirmemesi.

Filmin kahramanı Leonard'ın hatırladığı son olayın ayrıntılarını "flashback"lerle görüyoruz.

Bir andaç labirenti

Leonard baş edilmezi baş edilir kılmak için hayli titiz bir yol izliyor: Kendine notlar bırakıyor, Polaroid fotoğraflar çekip üzerine kısa başlıklar ve talimatlar yazıyor... Çok önemli bulduğu bilgileriyse dövme yaptırarak

Günümüzün Klasikleri Akıl Defteri

"Akıl Defteri" çoğu iyi kara film gibi resimlerini temaları için harikulade birer simgeye dönüştürüyor.

bedenine kazıyor. "Hafıza bir yorumdur, bir kayıt değil," diyor Teddy'ye (çektiği Polaroid fotoğraflardan birinin üstüne bakıp öğreniyor onun ismini). Saldırıdan önce bir sigorta müfettişi olduğunu, gerçeğe ulaşmanın yolunun hafızadan değil, somut verilerden geçmesi gerektiğini söylüyor. Yöntemine sarsılmaz bir güven duyuyor ama aslında ne kendisi o notların nerede, ne zaman, hangi şartlarda yazıldığını biliyor, ne de biz biliyoruz. Film de zaten yegane bilinenden, yani "şimdi"den bilinmeyene doğru, yani yakın geçmişe doğru bir yolculuk şeklinde gelişiyor: Sonu en başından görüyoruz, dahası ipuçları ve onlardan çıkarılmış sonuçlar da elimizin altında, ama o ipuçlarına nasıl ulaşıldığını bilmiyoruz.

Amacı, yani ulaştığı ipuçları ve sonunda ne yapacağı çabucak ortaya çıkan birinin öyküsünü anlatmak, polisiye heyecanı açısından çılgınca bir cüretkârlık örneği gibi görünebilir belki... Fakat senarist/yönetmen Christopher Nolan amnezi vasıtasıyla seyircisini ânında öyküsünün içine çektiği gibi, onu her an kararlı ve hararetli, etrafındaki karakterleri hep kuşku verici, yakın geçmişini ise hep muğlak ve beklenmedik olaylara gebe kılmayı başarıyor. Belki daha da önemlisi "hafıza kaybı" öyküsünü, üzerine bol bol tartışılan ve yazılan kurgusu için basit bir malzeme olarak almakla yetinmemesi. Hafızanın doğası, sadece gündelik hayattaki değil, kimlik ve ahlak gibi tanımlayıcı konulardaki belirleyici rolü üzerine de epey kafa yoran bir filmle karşı karşıyayız. Evet, "Akıl Defteri" belki ilk izleyişte kurguyu takip etmede sarf edilen efor yüzünden beceriyle tersyüz edilmiş bir kara filmden ibaretmiş gibi görünebilir, ama çoğu iyi kara film gibi resimlerini temaları için harikulade birer simgeye dönüştürmeyi beceriyor. Bu yüzden öyküsündeki çarpıcı işçiliğin ötesinde, resimleriyle de, sinemasal "an"larıyla da kalıcılığa sahip olabilecek bir film "Akıl Defteri".

Soluk Polaroid misali

Sinemasal açıdan en çarpıcı anlardan biri filmin hemen başında geliyor (kronolojik olarak öykünün sonunda ama bizim seyirci olarak ilk gördüğümüz sahne bu): Nolan, bir Polaroid fotoğrafı tutan bir elle açıyor filmini. Fotoğrafta yere uzanmış bir adamın vücudunun üst bölümünü, başını ve başının etrafına ve karşı duvara sıçramış kanı görüyoruz. Vurulmuş bir adamın resmi bu. Fakat kamera bu fotoğrafa sabitlenmişken, gözümüzün önünde hayal meyal farkedilen tuhaf bir geçiş gerçekleşiyor: Renkler giderek soluklaşıyor. Tıpkı yeni çekilmiş bir Polaroid'deki gibi. Sahibi belirsiz el Polaroid'i netleştirmek için fotoğrafı şöyle bir sallıyor. Ama tekrar durduğunda resmin daha da soluklaşmış olduğunu görüyoruz. Elin sık sık sallamasına rağmen resim giderek soluyor ve sonunda iyice beyazlaşıp geriye, Polaroid fotoğraf makinesine geri dönüyor.

Evet, geriye doğru

Bir karakter
Leonard Shelby

Leonard Shelby ilginç bir amnezi öyküsü kahramanı: Kim olduğunu biliyor, uzak geçmişini biliyor ama "az önce" ne yaptığını bilmiyor. Sayfaları tamamen boş bir kitaptan çok, son sayfası sürekli silinip yeniden doldurulan bir günlük gibi. O yüzden de kahramanla birlikte çözmemiz gereken gizem onun "nereye ait olduğunu" kesfetmek değil, son zamanlarda neler çevirdiğini ortaya çıkarmak. Son derece siddetli bir "aksamdan kalma" sendromundan mustarip birinin kaygısı Leonard'ın hayatının her ânına damgasını vuruyor: "Burası neresi? Burada ne arıyorum? Acaba ne yaptım?"

Normalde hafızasını yitirmis kahramanların bu kaygıları bombos bir geçmisin getirdigi temiz bir vicdanla dengelenir... Belki kahraman hafıza kaybı öncesi azılı bir katildir ama artık "ikinci bir sans" geçmiştir eline, belki bu defa onu kullanıp daha iyi bir insan olacaktır. Leonard'ın ise kimliğini degistirme sansı yok... "Daha iyi bir insan olmak" gibi uğraslar ise, vaziyeti sebebiyle içinden çıkması epey zor hâle geliyor.

Sunları biliyor: Eskiden bir sigorta müfettisiymis. Bir gece banyodan gelen birtakım seslerle uyanmıs ve tabancasını doldurup banyo kapısını açtığında karısının maskeli biri tarafından saldırıya uğradığını görmüs. Adamı vurmus ama ikinci bir kisi ona saldırmıs. Banyoda yerde, yüzü dus perdesine sarılı karısının yüzünden bir karıs ötede yatısından sonrası ise bombos... Gerisine on-on bes dakikalık geçici kayıtlar yapılıp duruyor.

Avustralyalı aktör Guy Pierce, Leonard Shelby'i hem sempatik bir "kaybolmus adam", hem de sarjörü dolu serseri bir silah gibi canlandırıyor. Leonard durumunun muazzam güçlüğüne karsın kendini asla tam olarak çaresiz görmüyor, elindeki verilerin getirdigi belli bir özgüvene sahip. Bu da onu Natalie'nin söyledigi gibi her seye rağmen hayatta kalmayı beceren bir tip haline getiriyor. Silahlı bir kovalamacanın ortasında ayılıp da yine de postu kurtarmayı basaran birini baska nasıl tanımlayabilirsiniz ki?

Aslında eldeki öyküye en uygun anlatım biçimi olması. Nihayetinde Nolan'ın kahramanı çoğu polisiyedeki gibi "sonra"ya değil de, daha ziyade "önce"ye dair kaygısı olan birisi: Az önce olanları bilmiyor, az önce olanları çözmeye çalışıyor. Dolayısıyla öyküsündeki geriliminin önemli kısmı da "az önce ne oldu?" sorusundan kaynağını alıyor. Nolan bazı sahnelerde öyküyü düz anlatmıyor olmaktan faydalanarak Leonard'ın "bir durumun ortasına fırlatılmış" hissini bize başarıyla iletiyor.

Mesela Leonard'ın kendini birden sokakta koştururken bulduğu sahne: "Pekâlâ, ne yapıyorum ben? Hah, şu adamı kovalıyorum. Yo, yo... o adam beni kovalıyor!"

Ya da Leonard'ın kendini bir tuvalette, elinde bir şişeyle bulduğu sahne: "Hmm, kendimi sarhoşmuş gibi hissetmiyorum." Bu sahnede Leonard durumun içinden çıkamayıp duşa giriyor, oysa ki az önceki kovalamaca sahnesinin devamı bu ve -daha önce izlediğimiz üzere- adam o duş yaparken bu banyoya, yani kendi odasının banyosuna girecek ve Leonard kim olduğunu bilmeksizin ona saldıracak.

oynatılan bir sahne bu. Ve makineye giren fotoğraftan Leonard'ın kanlı yüzüne, kanlı zeminden tabancaya geri dönen mermi kovanına, yerden bir adamın yüzüne sıçrayan gözlüğe kadar her şey ters yönde akıyor. Bu sahne sadece sıradışı kurgunun habercisi olmakla kalmıyor, tersine işleyen bir tür polisiye heyecanı da yaratmayı başarıyor: Önce fotoğrafı kimin çektiğini, sonra mermi kovanının nereden çıktığını, ardından da yerde yatan kişinin yüzünü merak ediyoruz. Fakat bu sahneyi parlak küçük bir numara olmanın ötesine taşıyan bir şey var: Nolan bize elde giderek soluklaşan ve onu sallayan elin tüm çabasına karşın giderek soluklaşan, uçan fotoğrafı göstererek filminin duygusal anahtarını da veriyor aslında. Ne kadar inatçı, metodik ve şartlara göre özgüven sahibi olsa dahi, "Akıl Defteri"nin kahramanının öyküsü muazzam bir çaresizlik ve kayıp hissiyle çevrili. Nitekim o Polaroid resim de izleri Leonard'ın zihninden uçup giden olaylar için nefis bir karşılık oluşturuyor.

Girift bir kurgu

Elbette filmin geri kalanı böyle "geri sarılırmışcasına" gelişmiyor. Onun yerine olayların önemli kısmı kendi içinde düz akan ama kronolojik olarak sondan başa doğru sıralanmış sahnelerden oluşuyor....

Bu tersine kurgunun en iyi yanı farklı ya da yenilikçi olması değil...

Durun... Bir de paralel öykü var!

Tersine giden bir öykü kurguyu yeterince karmaşıklaştırıyor belki ama hepsi bu da değil. Bir de işin içinde düz akan ve düz sıralanmış paralel öykü var. Büyük bölümü motel

Natalie rolünde Carrie-Anne Moss.

Leonard (Guy Pearce), ideal bir kara film karakteri.

odasında, Leonard'ın telefon konuşmalarıyla geçen bu sahneler, siyah/beyaz olmaları sayesinde tersine sıralanmış öykü kolundan rahatlıkla ayırt edilebiliyorlar. Siyah/beyaz kısımlar renkli olanlardan daha önce vuku bulan olayları gösteriyor. Ancak Nolan bu iki kolu içiçe geçiriyor -bir renkli sahnenin ardından bir siyah/beyaz sahne görüyoruz- ve biri ileri, biri geri doğru akan iki kanal sonunda bir noktada birleşiyor.

Kronolojik açıdan "başta" bulunan siyah beyaz bölümlerin en dikkat çekici tarafı, Leonard'ınkine çok benzeyen bir rahatsızlıktan mustarip bir başka kişinin öyküsünü de içermesi. Leonard'ın sol elinin üzerine adı dövmeyle kazınmış olan Sammy Jankis'in öyküsü bu. Sammy'nin sorunu Leonard'ınkine çok benzeyebilir ama iki öykünün tonu alabildiğine farklı. Sammy Jankis'in siyah/beyaz öyküsü filmin geri kalanının kıvrak suç öyküsü kurgusunun aksine çok daha düz, hatta biraz 50'lerin filmlerini ve dizilerini çağrıştıran masum ve nostaljik bir havaya sahip. Filmin sonlarında siyah beyazla renkli buluşurken, Christopher Nolan bu iki hikâye arasındaki hayati bağlantıyı da bize gösteriyor.

Kaygan zeminde koşuşturma

Ne olup bittiğinin farkında olmak için insanüstü bir çaba sarfetmesi gereken Leonard, bu zaafıyla ideal kara film karakteri haline geliyor; Herkesin rahatlıkla kendi çıkarı için kullanıp bir kenara atabileceği biri. Bir araç. Onun kendine not bırakma ve alışkanlıklarından faydalanma üzerine kurulu metodunun büyük ölçüde işlediğini görüyoruz ama yine de söz konusu notların güvenilirliğinden emin olamıyoruz. Filmin girişinde (yani öykünün sonunda) Leonard'ın öldürdüğü Teddy'nin (Leonard her seferinde elindeki resime bakarak öğreniyor onun adını) gerçekten Leonard'ın karısını öldürüp öldürmediğini bilemiyoruz; öldürmediyse bile bir dolap çevirdiği hissinden kurtulamıyoruz... Onu evine alan Natalie'nin kara filmlerin o fazlasıyla aşina tehlikeli kadınlarından biri olduğu şüphesine kapılıyoruz. Tıpkı Leonard'ın kendisi gibi, bedenine ve kağıda yazdıklarına güvenmek istiyoruz ama bu yazılara bir müdahalede bulunulup bulunulmadığından emin olamıyoruz. Bir başka mesele

de Leonard'ın ne derece güvenilir bir anlatıcı olduğu. Belli bir açıdan bakınca, geçmişini hatırlamayan bir karakterden daha güvenilmez bir anlatıcı olamazmış gibi görünüyor... Öte yandan "Akıl Defteri"nde dedektiflik öyküsü geçmişten geleceğe doğru ilerlemiyor, tüm olanları beş dakika beş dakika ele alıyor ve en azından o beş dakikalık parçaların içinde Leonard'ın kayıtlarını olabildiğince objektif bir biçimde tuttuğunu görebiliyoruz. Gelgelelim Leonard'ın "Hafıza bir yorumdur, kayıt değil" sözü bir tür alamet gibi zihnimize kazınıyor. Aslında kayıtların da arzuya göre biçimlendirilmeye açık olduğu gerçeği bir yana (mesela polis raporundaki o eksik sayfalar neredeler?), Leonard'ın saldırı öncesindeki hayatına dair anıları, yani hafızasının zarar görmemiş bölümünün de tam anlamıyla güvenilir olmadığını ima etmiyor mu bu? Nitekim finalde Nolan anlatıcımızın güvenilirliğini iki ayrı cephede de yerle bir ediyor. Böylece kendimizi biri geriye, biri ileri doğru giden iki ayrı öyküyü bağlayan ilginç bir "sürpriz"le karşı karşıya buluyoruz.

10 dakikalık adam ve görünmez kuklacılar

"Akıl Defteri"nin hafızayla ilgili belki en çok didiklediği konu, anılarımızın ahlak üzerinde oynadığı belirleyici rol. Filmde birçok karakter ilki olmadan ikincisinin anlamsız olduğuna inanıyor: "Hatırlamayacaksan, ne yaptığının ne önemi var ki?" şeklinde özetlenebilir bakış açıları. Leonard ise onun hafızasından ve hayatı algılama biçiminden bağımsız bir "doğru"nun, bir tür adaletin olduğuna inanıyormuş gibi görünüyor. Karısının intikamını alma konusundaki ısrarcılığına da bunun bir uzantısı gibi bakıyor: "Karım intikamının alınmasını hak ediyor, ben o intikamdan haberdar olsam da, olmasam da." Oysa intikam duygusunu bu kadar sıcak tutan, tam da onun durumu, yani son hatırladığı şeyin karısının ölümü olması. Zamanla aşınmayan bir itkiyle yaşıyor hep, o yüzden de ne kadar zamandır intikam peşinde koştuğunu ne biz biliyoruz, ne de kendisi.

Leonard'ın durumu onu ahlaktan ya da vicdan

Bir sinemacı

Christopher Nolan

Popüler sinemada son on yılın en göz alıcı çıkışlarından birini gerçekleştirdi Christopher Nolan. 1997'de adını kimse duymamıştı. 1998'de İngiltere'de yaptığı "Following" adlı siyah/beyaz, ilgi çekici küçük filmle radarları sıradışı filmlere duyarlı olan sinemaseverlerin dikkatini çekti. 2000'de ise kardeşi Jonathan Nolan'ın öyküsünden uyarladığı ve Hollywood standartlarına göre yine epey küçük bir film olan "Akıl Defteri" ile birdenbire popüler sinemanın yeni gözde konularından biri hâline geldi.

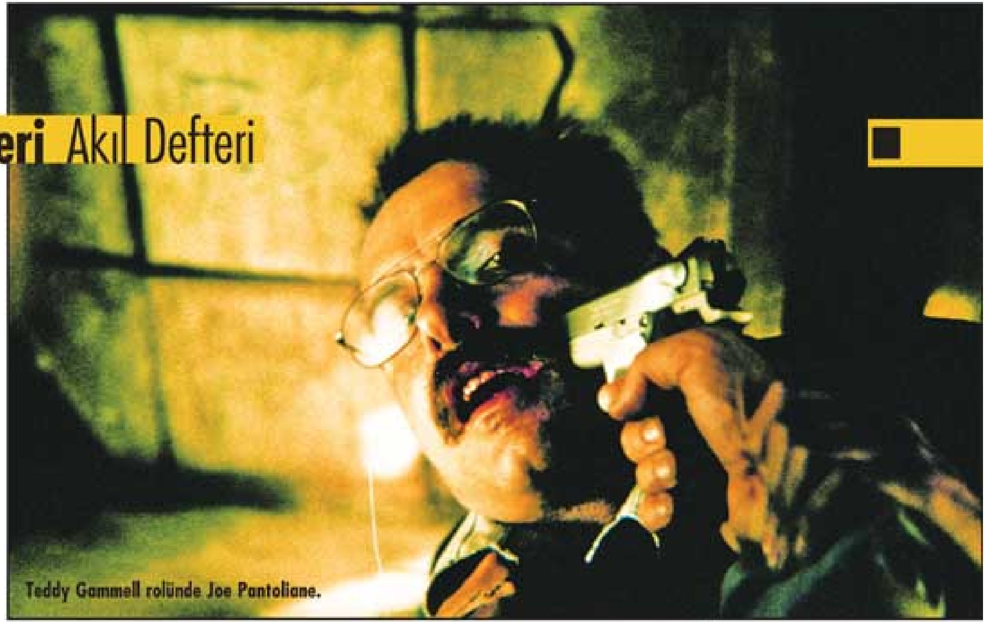
"Akıl Defteri"ne bakınca seyircilerin ve sinema yazarlarının ilk gördüğü, senaryonun soluk kesici kurgusuydu. Bir kolu sondan başa, bir diğer kolu baştan sona doğru giden bu öyküleme tarzı senarist/yönetmene çabucak bir "kurgu dehası" şöhreti kazandırdı ama bu şöhretin dezavantajı, ötesini görmeyi zorlaştırmasıydı. Oysa şimdi dönüp de Nolan'ın ilk uzun metrajı "Following"e ve o zamandan bu zamana çektiği diğer filmlere baktığımızda sinemasını sıkı sıkı sarmalayan birtakım tasalara ve takıntılara rastlıyoruz.

Nolan ilk filmi "Following"de de sinemada "zaman"ı arzusuna göre yoğurabileceği bir malzeme olarak gördüğünü göstermişti zaten... Ama İngiltere'de oturduğu dairenin soyulmasından yola çıkarak yazdığı bu filmde gösterdiği birtakım tematik eğilimler de vardı. Hem karanlık tarafını rasyonalize etmeye çalışan bir kahramana, hem de kronik kentli yalnızlığına odaklanıyordu bu film -ki bunların ikisi de "kara film" türünün vazgeçilmez malzemeleri arasındadır. Başkalarının -ve ilginç bir şekilde, kendisinin de- elinde piyona dönen "Akıl Defteri" kahramanının ardından Nolan "Insomnia" ile güneşi hiç batmayan bir kara film yapmaya girişti. Alaska'nın gecesiz mevsiminde geçen bu öykü bir yeniden yapımdı (hem de Hollywood'un bir Avrupa filminden yola çıkarak gerçekleştirdiği ender iyi yeniden yapımlardan biri), ama yine de öykü Nolan'ın çizgisine hayli uygundu. İşlediği suçu örtbas etmek için merkezden olabildiğince uzakta bir vakaya bakan ve bu sırada dinmeyen gümışığı yüzünden şiddetli bir uykusuzluğa yakalanan polisin hikâyesi de "Akıl Defteri" gibi geçmişle hesaplaşmaya ve karakterler arası kontrol savaşlarına yer veriyordu. "Insomnia"da ayrıca Nolan ilk kez Hollywood'un büyük yıldızlarını yönetiyordu. Al Pacino, Robin Williams ve Hillary Swank'in yer aldığı kadrosundan bir kez daha iyi performanslar çıkarmayı başarmıştı yönetmen.

Sonra, böylesine revaçta olan genç bir yönetmen için neredeyse kaçınılmaz şekilde, bir dev yapım geldi: "Batman Begins". Joel Schumacher'in iki filmiyle tepetaklak olan Batman serisini yeniden diriltme işi Nolan'a verilmişti. Aslında Nolan bir süper kahraman filmi çekecekse, Batman filmi çekmesi gayet mantıklı görünüyordu... Öteden beri -ama özellikle de 80'lerden sonra- kara filmlerin dünyasına belki de en yakın çizgiyi izleyen seriydi Batman çizgi romanları. Kahramanıysa adalet arayışını körükleyen intikam ateşiyle ve düşmanlarıyla arasındaki çizgileri bulandıran karanlık tarafıyla Nolan için biçilmiş kaftandı adeta. Yönetmen, Batman'i diriltmek için Frank Miller'ın "sert ve gerçekçi" çizgisinin en parlak ürünlerinden olan "Batman: Year One"ın izinden giderek süper kahraman filmlerine kendi tarzını getirmeyi başardı: Burton'ın karanlık bir rüyâyı ve Schumacher'in bol neon ışıklı bir sirki andıran filmlerinden epey farklı bir Batman'di bu.

Hem iyi eleştiriler alan, hem de gişede başarılı olan bu dev yapımın ardından Nolan Hollywood'un "yetenekli yeni"lerinden en revaçta yönetmenlerinden birine dönüşmüş bulunuyor.

Teddy Gammell rolünde Joe Pantoliane.

duygusundan yoksun biri hâline getirmiyor -yeni anı kaydedememesine yol açan saldırıdan öncesini hatırladığından, "önceki yaşamındaki" ahlaki değerlerine göre hareket ediyor. Nitekim Natalie ondan birini öldürmesini istediğinde çok net bir şekilde para için birini öldürmeyeceğini söylüyor. Mesele şu ki, eylemlerinin izi zihninde birbirine eklemlenemeden uçup gittiğinden, hafızası hasar gördüğünden beri yaptığı hiçbir şeyin sorumluluğunu taşımıyor. Sağlam bir ahlaki zemine sahip biri için ilk bakışta bir sorun gibi görünmeyebilir bu... Ama etrafındaki hemen hemen herkes "nasılsa hatırlamayacak" diyerek ondan faydalanırken, bir noktada Leonard'ın da "cehaletin getirdiği mutluluk"tan faydalanmayı akıl edebileceğini ister istemez düşünüyor insan.

Etrafındakilerin Leonard'ı kullanma konusunda neredeyse önüne geçilmez bir istek duymaları da hafızasızlığın ortaya çıkardığı ahlaki bozulmayla doğrudan ilgili. Motelin genel olarak zararsız görünen güleryüzlü resepsiyonisti bile ona motelde üst üste iki ayrı oda kiralıyor. H.G. Wells'in Görünmez Adam'ında ortaya çıkan kayıtsızlığın tek kişiye yönelik bir mini-versiyonu bu adeta. Leonard'ın onlar için yaptıkları bir yana, kendi için yaptıklarının -yani intikam alma mücadelesinin- bile anlamlı olduğuna inanmıyorlar. Ne de olsa Leonard onların ne yaptığını hatırlamayacak; dahası, kendisinin bu konuda hissettiklerini de hatırlamayacak. Yani ne tam anlamıyla kendisi incinmiş olacak, ne de onu kullananlar kendilerini tehlikeye atmış olacak. Bu durum Leonard'ın etrafındaki herkesi o "Görünmez Adamlık" biletini almaya hevesli hale getiriyor.

Farklı bir kara film

Christopher Nolan'ın "Akıl Defteri" hem ilginç bir dedektiflik filmi, hem de rakipsiz bir saplantının sürüklediği bir intikam filmi. Çoğu intikam filmi intikam arzusunun zamanla insanı nasıl yiyip bitirdiğini, geriye hiçbir şey bırakmadığını, yavaş yavaş kimliğin yerine geçtiğini anlatır... "Akıl Defteri"nde sanki bu temayı kelime anlamıyla alıp üzerine bir film inşa ediyor: Leonard'a yaşama isteğini, amacını, "yakıtını" veren tek şey intikam alma arzusu -onu çekip aldığınızda 10'ar dakikalık kopuk bir parçalar silsilesinden oluşan hayatını düzenleyecek hiçbir şey kalmıyor.

Kara filmlerde karakterleri genellikle kişisel çıkar peşinde görürüz, ancak Leonard'ınki ilk bakışta daha çok western'leri andıran bir "adaleti sağlama" arzusu. Ne var ki Nolan'ın sinemasının temellerini western'de aramaya gerek yok -çok açık bir şekilde kara filmlerin, dedektiflik öykülerinin izinden gidiyor. Los Angeles civarında geçen film, yol kenarındaki motel odalarıyla, terk edilmiş izbe binalardaki buluşmalarıyla, güvenilmez "dost"larıyla ve ayaküstü kumpas kurabilen tehlikeli kadınlarıyla "noir" sinemanın önemli bir temsilcisi. Hatta Nolan siyah/beyaz bölümlerin kasvetli ve tedirginlik verici atmosferiyle türe bağlılığını estetik açıdan daha net bir şekilde gösteriyor.

Öte yandan "Akıl Defteri"nin "dedektiflik filmi klişelerinin biraz farklı bir harmanı"ndan öte bir şey olduğunu da söylemeli. Sıradışı kurgusunun kaynağı olan "çıkış noktası"nı, türde görmeye alıştığımızdan farklı bir şey anlatmak için kullanan bir film var karşımızda. "Akıl Defteri"nde parçalanmış hafıza sadece kahramanının kimliğini ve onun deneyimini seyirciye yaşatmak için uygun bir yöntem olan öykü kurgusunu etkilemiyor -adeta filmdeki herkesi etkiliyor. Bu bakımdan Nolan'ın filmi klasik kara filmlerin halefi kadar Philip K. Dick'in öykülerinin ve onların sinema uyarlamalarının da akrabası gibi duruyor. Bu yüzden "Akıl Defteri"ni izlerken "Double Indemnity" kadar bir "Total Recall"u, bir "Blade Runner"ı hatırlamamak zor.

Başka tür bir amnezi

Leonard, odasında uyandığı motelin resepsiyonistine sorununun amnezi olmadığını söylüyor, ama aslında teknik açıdan amnezinin bir türü bu. "Dark City", "Regarding Henry" ya da "The Long Kiss Goodnight" gibi filmlerde gördüğümüz ve sinemanın daha çok ilgilendiği türüne "retrograd amnezi" deniyor. Leonard Shelby'ninkiyse "anterograd amnezi". Leonard kendi deyişiyle "yeni anı yaratamıyor". Beyni olayları kısa süreli hafızadan uzun süreli hafızaya taşıyamıyor. Bunun sonucunda da yaşadığı olaylar zihninden uçup gidiyor.

Sinema daha çok retrograd amneziye dair öykülerle ilgilense de, Leonard'ın mustarip olduğu anterograd amneziyi ele alan başka öykü yok değil. Örneğin Adam Sandler'lı romantik komedi "50 First Dates"de Drew Barrymore tam da bu tür hafıza kaybından mustarip birini oynuyor. Barrymore'un karakteri her uykudan sonra o gün yaşadıklarını unutmuş hâlde kalkıyor. Uyuduğunda hafızası "boşalan" bir başka karakterse komedi filmi "Clean Slate"te Dana Carvey'nin canlandırdığı dedektif. Evet, Carvey'nin bu filmdeki karakteri de tıpkı "Akıl Defteri"nin Leonard Shelby'si gibi işi son derece güçleştiren durumuna rağmen bir vaka çözmeye çalışıyor. Üstelik o da kendine (kaydettiği kasetler vasıtasıyla) çeşitli notlar bırakıyor.

Hazırlayan: Murat Emir Eren
murat.eren@turkuvazdergi.com.tr

Sadri Alışık kariyerinin en iyi performanslarından birini sergiliyor.

Savaşın yüzleri...

Sinemamızın büyük ustalarından Osman Fahir Seden'in imzasını taşıyan, 1958 yapımı "DÜŞMAN YOLLARI KESTİ", Milli Mücadele yıllarında geçen bir casusluk öyküsü anlatıyor. Film, anlatımı ve senaryosuyla çekildiği dönemin çok ötesinde duruyor...

Kemal Film, sinemamızın en köklü yapım şirketlerinden biriydi. Bir dönem tıpkı Arzu Film gibi bir ekol oluşturan, bünyesinde nice oyuncu ve yönetmen yetiştiren şirketin sahibiyse Kemal Seden, yani Osman Fahir Seden'in babasıydı. Bu açıdan Seden için sinemacılık, gerçek bir baba mesleğiydi. Yabancı filmlerin altyazılarını çevirerek genç yaşta girdiği sinema aleminde, hiçbir zaman sadece yapımcı, sadece yönetmen ya da sadece oyuncu olmadı. Tüm bunları bir arada yürüten ve hepsinde de belli bir başarı yakalayan Osman Fahir Seden, aramızdan ayrıldığı 1998 yılına kadar televizyon ve sinema için tam 164 yapımın yönetmenliğini yaptı, 179 senaryo yazdı ve 29 yapımda da oyuncu olarak yer aldı. Uzunca bir süre Kemal Film dahilinde film üreten, daha sonra kendi şirketi Seden Film'i de kuran usta sinemacı, ilk filmi "Kanlarıyla Ödediler"i 1955 yılında çekmişti. 1958 yılında çektiği ve gösterildiği dönem sinema yazarlarından büyük övgü alan "Düşman Yolları Kesti"yse, onun 11'inci filmiydi. Bu filminde de, ilk filminde olduğu gibi Eşref Kolçak'la çalışan Seden, ayrıca Sadri Alışık, Nur Nurhan, Hulusi Kentmen, Nubar Terziyan ve Kadir Savun'a da filmde önemli roller vermiş, Alışık, Kolçak'la birlikte başrolü paylaşmıştı.

Milli Mücadele yıllarına odaklanan "Düşman Yolları Kesti", Saray'a karşı birleşen ve filmde "Anadolucu" olarak anılan direnişçilerle, aralarına sızan ajanlar arasındaki çekişmeyi konu ediyor. Eşref Kolçak Nazmi adlı Anadolucu bir yüzbaşıyı, Sadri Alışık'sa İdris adlı, Anadolucular'ın içine sızmış bir ajanı canlandırıyor; bu ikili Ankara'ya

DÜŞMAN YOLLARI KESTİ

Eşref Kolçak

doğru nefes kesen bir yolculuğa çıkıyorlar.

Anadolu yabancı kuvvetlerin işgali altındayken, Saray teslim olmayı ve yabancı bir yönetim altına girmeyi kabullenmiştir. Direniş gösteren grupları sert müdahalelerle dağıtmaya çalışan hükümetle, Anadolucu olarak adlandırılan (Kuva-i Milliye ismi filmde geçmiyor) direnişçi grup arasında adeta bir soğuk savaş yaşanmaktadır. Direnişçiler, hem dört bir yanı saran düşmandan, hem de hükümet gammazcılarından gizlenerek, Anadolu'da düşmana karşı direnen küçük gruplara silah-mühimmat göndermeye çalışmaktadır. İşte hikaye tam bu sırada açılır bizler için. Nazmi, Anadolu'ya cephane göndermeye çalışan bir grupla birlikte yakalanan hükümet subaylarından biridir. Sarayın adamları tarafından yakalanan Nazmi, direnişçilerin ani bir baskınıyla serbest kalır ama, artık onun ve arkadaşlarının yüzü açığa çıkmış, bu nedenle bulundukları yer onlar için tehlikeli bir hale gelmiştir. Direnişçi grup Nazmi'ye farklı bir görev verip, Ankara'ya gitmesini salık verir. Bu göreve göre Nazmi yüzbaşı, Söğüt civarında bir başka Anadolucu'yla buluşacak, ondan gizli bir mesaj alacak ve onu Ankara'ya iletecektir. Bu mesaj, düşmanın ya da Saray'ın eline kesinlikle geçmemelidir. Nazmi yüzbaşıya yolda, direnişçilerin çok güvendiği ancak Yüzbaşı ve beraberinde gelen Makbule hanımın hiç güvenmediği İdris de eşlik edecektir. İdris, saray içinden istihbarat sızdıran tekinsiz bir adamdır. Yolculuk boyunca at arabasını sürecek ve Nazmi'ye yarenlik edecek olan İdris'le, Nazmi-Makbule ikilisi arasında büyük bir gerginlik yaşanır. Nitekim İdris, bir süre sonra gerçek yüzünü gösterir ve düşmanlarla çevrili yol, iyiden iyiye çekilmez bir hal alır.

Seden'in derdini diyalogdan ziyade görüntülerle anlatmaya çalışarak zamanının çok ötesinde bir iş ortaya koyduğu "Düşman Yolları Kesti", Sergio Leone filmlerinden, Alan J. Pakula tarzı politik gerilimlere ve günümüzün casus filmlerine kadar birçok yapımı andırıyor. Saydığımız yönetmenlerin ve filmlerin hepsinden önce çekilmiş olmasıysa, elbette yapımın önemini artırıyor. Özellikle Seden'in kurguyu kullanış tarzı ve yakın plan yüz çekimleriyle yarattığı gerilim sayesinde müthiş bir atmosfere kavuşan film, simgesel anlatımıyla ve oyuncularının büyük başarısıyla da dikkat çekiyor. Özellikle kariyerindeki ender kötü adam rollerinden biri olan İdris'i canlandırırken, Sadri Alışık'ın muhteşem bir kompozisyon yarattığını söylememiz yerinde olur. Diyalogsuz sahnelerdeki müthiş yüz ifadeleriyle filmin gerilim yükünü sırtlayan Alışık, belki de kariyerinin en usta işini ve en farklı oyunlarından birini ortaya koyuyor.

"Düşman Yolları Kesti" birçok unutulmaz sahneyi de bünyesinde barındırıyor. Nazmi, İdris ve Makbule'nin at arabasıyla gerçekleştirdiği Ankara yolculuğunda, düşmandan kaçmak için, yıkık dökük bir köprüden geçmek zorunda kaldıkları sahne bunlardan biri. Bu sahnede Nazmi ve İdris, at arabasının köprüden geçirebilmek için kalasları sırtlanıp köprünün yıkık kısmını omuzlarında taşıyorlar. İdris'in bu sahnede Nazmi'yi öldürmeye çalışması, o sırada Seden'in paralel kurguyla yarattığı harika gerilim, filmin seyir zevkinin katlanarak yükselmesine vesile oluyor. Seden'in bir yönetmen olarak maharetini sergilediği bir diğer sahneyse, üçlünün, düşman baskınıyla darmadağın olmuş bir köyden geçtikleri sahne. Bu sahnede, katledilen insanları hiçbir şekilde izleyiciye göstermeyen, sadece bir köylüye saplanmış kanlı bir tırmığı, kana bulanmış bir eli ve benzeri detayları gösteren Seden, hem olup biteni simgesel bir yöntemle bizlere anlatmış hem de hikayeyi yaralamamış, yaşananları dramatize etmemiş oluyor. Düşman kuvvetleriyle ilgili en ufak bir şovenist yaklaşımda bulunmayan, daha çok Saray'ı suçlayan bir yaklaşım tutturan Seden, bu şekilde asıl ilgilendiği meselenin, yani İdris ve Nazmi arasındaki gerilimin ön plana çıkmasını sağlıyor. Usta sinemacı, sadece başrol oyuncularının değil, figüranların, çekim yapılan mekandaki yerel halkın yakın plan yüz çekimlerini dahi bu gerilimin dozunu yükselten unsurlar olarak kullanmayı başarıyor. Bu planlar yer yer, Pasolini'nin insan yüzlerini kullanışını dahi hatırlatıyor. Savaşın, işgalin izlerini, paranoyanın ve casusluğun alıp yürüdüğü bir atmosferi Seden başarıyla gözler önüne seriyor.

"Düşman Yolları Kesti"nin başarısında, yönetmen Osman Fahir Seden kadar senaryo yazarı Tarık Dursun Kakınç'ın da payı büyük. Hikayeleri ve romanlarıyla tanıdığımız ünlü edebiyatçı Tarık Dursun Kakınç, senaryosunda sessiz anlara, yüz ifadelerine ve iç mekanlardaki gergin anlara sırtını yaslayan, son derece gerçekçi bir iş ortaya koymayı başarmış. Kakınç'ın, ikinci uzun metraj film senaryosu olan "Düşman Yolları Kesti" sonrasında, "Kızgın Toprak" (1973), "Kuma" (1974), "Vatandaş Rıza" (1979) ve "Kurşun Ata Ata Biter" (1985) gibi Türk sinemasının başarılı yapıtları arasında sayabileceğimiz filmlere imza attığını da belirtelim. Osman Fahir Seden'in kariyeriyse, yapımcılık, oyunculuk, yönetmenlik ve senaryo yazarlığı derken, geniş bir yelpazeye yayıldı. Özellikle 60'lı yılların sonundan itibaren komedi, dram, melodram türlerine ağırlık veren Seden, arada 1972 yapımı "Mahkum" gibi enteresan filmlere imza atmayı da bildi (Film neredeyse diyalogsuzdu). "Düşman Yolları Kesti"yse, hem onun kariyerindeki mihenk taşlarından biri olarak, hem de bir klasik olarak Türk sinema tarihindeki yerini çoktan aldı…

Nasıl izleyebilirim

Filmin Kanal D Home Video'dan çıkan DVD'si piyasada mevcut.

Nazmi (Eşref Kolçak) ve Makbule (Nur Nurhan) Anadolu'ya doğru tehlikeli bir yolculuk gerçekleştiriyor.

Çölün huysuz virjinleri

Bu ay vizyona girecek "Mamma Mia!" kuşkusuz dikkatleri bir kez daha ABBA şarkılarına çekecek. Bu ilgiden İsveçli dörtlüye daha önce saygı duruşunda bulunmuş başka filmlerin de nasiplenmesi mümkün. Örneğin Stephan Elliott'ın bu alışılmadık yol filmi.

Geçtiğimiz 10 yılın en beklenmedik başarılarından bazıları Avustralya sinemasından gelmişti. Bunlardan 1994 tarihli ikisi ilginç şekilde dramatik yapılarında ABBA'ya verdikleri yerle de benzeşiyorlardı. P.J. Hogan'ın yönettiği "Evlilik Rüyası" (Muriel's Wedding) özgün bir romantik komedi olarak akıllara kazınırken, ikilinin diğer yarısı, yani Stephan Elliott'ın yönettiği "Priscilla Çöller Kraliçesi" (The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert) de alışılmadık bir yol filmi olarak dikkat çekiyordu.

"Priscilla..." bir gösteri için yollara düşen ve çölü aşarak ülkenin öbür ucuna ulaşmaya çalışan üç "drag queen"in hikâyesini anlatıyor. Anthony veya sahne adıyla Mitzi (Hugo Weaving) mevzubahis gösteriyi ayarlayan ve ekibi toplayan eleman. Aslında amacı yıllardır görmediği eski karısına yardımcı olmak. Bu durum evliliğini sakladığı yakın arkadaşlarına gerçeği açıklaması için de bir gerekçe oluyor. Ekibin en yaşlısı Bernadette (Terence Stamp) ise geçirdiği cinsiyet değiştirme operasyonu sonrasında Ralph adını taşıdığı günlerin üzerine perde çekmiş. Bu yolculuğu yeni kaybettiği kocası Trumpet'in yasını tutmayı bırakmak için yerinde bir fırsat olarak görüyor ve teklifi kabul ediyor. Üçlünün en genç ve en fırlama olanıysa Adam (Guy Pearce). Sadece Felicia adıyla sahneye çıktığı zamanlarda değil, günün her anında şirret tavrını sürdürmeye çalışıyor.

Komedi ve dram arasında gidip gelen filmin çatışmaları büyük ölçüde bu üç karakterin farklılıklarından gelmekte. Görmüş geçirmiş Bernadette'in sabrı Felicia'nın aşırılıklarıyla zorlanırken, Mitzi bir bakıma ikisi arasında köprü kuruyor. Aslında yaşları gereği bu karakterlerin her biri ayrı bir kuşağı temsil etmekteler. Ağır başlı Bernadette belli ki ayrımcılık ve homofobiyi en ağır şekilde yaşamış olanları. Mitzi cinsel devrim sonrası bir ara kuşağa denk düşerken, Felicia da AIDS dönemi sonrasının gençlerinden. Yer yer geri dönüşlerle karakterlerini zenginleştirmeye çalışan senarist ve yönetmen Stephan Elliott, bu farklılıklarla hem filme bir mizah duygusu katıyor, hem de cinsel ayrımcılık ve eşcinsel düşmanlığına değinme fırsatı yakalıyor.

"Priscilla..."nın en ilginç yönüyse kuşkusuz birleştirdiği türlerden kaynaklanıyor. Yapı olarak bir yol filmi olmakla beraber, bu türün alışık olduğumuz çoğu klişesini karakterleri aracılığıyla ters yüz ediyor. Örneğin yol filmlerinin değişmez teması olan erkekler arası arkadaşlık ve güç birliği, burada karşımıza değişik bir şekilde çıkıyor. Ne de olsa "Priscilla..."nın karakterlerini birleştiren nedenler ve beraberce karşı durabilecekleri saldırıların kaynağı belli. Burada ayrıca bir not düşmek ve filmin geçtiği coğrafya

Engin Ertan
engin_ertan@yahoo.com

PRISCILLA ÇÖLLER KRALİÇESİ
(The Adventures of Priscilla, Queen of the Desert)

Yönetmen: Stephan Elliott. **Yapımcı:** Al Clark, Michael Hamlyn ve Grant Lee. **Senaryo:** Stephan Elliott. **Görüntü Yönetmeni:** Brian J. Breheny. **Prodüksiyon Tasarımı:** Owen Paterson. **Sanat Yönetmeni:** Colin Gibson. **Kurgu:** Sue Blainey. **Müzik:** Guy Gross. **Kostüm Tasarımı:** Tim Chappel ve Lizzy Gardiner. **Oyuncular:** Terence Stamp (Bernadette), Hugo Weaving (Anthony/Mitzi), Guy Pearce (Adam/Felicia), Bill Hunter (Bob). 1994 Avustralya yapımı, 104 dakika.

nedeniyle westernlere de benzetilebileceğini eklemek gerek. Kaldı ki karakterlerimizin yollarının bir ara gözden ırak bir kasabaya düşmesi de yine akla uzaktan uzağa bu türü getiriyor. Ancak westernlerin aksine, hikâye akışında es görevi üstlenmek silahlı çatışmalara değil, üçlünün gösterilerine düşüyor. Elliott karakterlerinin şovlarını uzun uzadıya ve video klip estetiğiyle çekerek bir bakıma müzikal türüne de göz kırpıyor.

Diğer yandan "Priscilla..." sinemadaki eşcinsel temsilleri açısından da ilginç noktada duran bir film. Hayatlarını drag queen şovlarıyla kazanan karakterlerini çölde geçen zorlu bir yolculuğa sokarak kolektif algıda heteroseksüel, hatta maço erkeklerle özdeşleşmiş pek çok imgeyi farklı şekilde perdeye taşıyor. Kaçınılmaz şekilde seyircinin fazla efemine veya kırılgan oldukları yönünde bir önyargıya kapılacağı Bernadette, Mitzi ve Felicia, zorlu doğa koşullarıyla kendi yöntemleriyle mücadele ediyor, büyük bir otobüsü başarıyla kullanıyor ve bir grup maçonun saldırısına kaba kuvvetle cevap veriyorlar. Diğer yandan Mitzi'nin zamanında bir evlilik yapmış olması ve finalde ortaya çıkan oğlu da filmin aynı meselesine hizmet ediyor. "Priscilla..." mutlu sonuyla alternatif aile fikrini desteklemekle beraber, cinsel tercih veya kimliklerin babalık veya annelik görevlerini yerine getirmek konusunda bir engel olmadığı önermesinde de bulunuyor.

Çekildiği dönemi düşünürsek, "Priscilla..."nın zamandaşı "Yeni Eşcinsel Sinema" örneklerine pek benzemediğini de eklemek gerek. Bu filmlerin uzlaşmayı reddeden tavrının aksine, Elliott mümkün olduğunca bir orta yol bulmaya çalışıyor. Benzer şekilde "Priscilla..." söz konusu akımın alternatif sinemasal tercihlerinin aksine, daha güvenli bir yolu tercih ediyor. "Yeni Eşcinsel Sinema"nın çiğ görselliği ve deneysel sinemaya yakın duran tarzına yüz vermeden, kolay izlenir ve gösterişli olmayı seçiyor. Tam da bu nedenle Elliott'ın filminin çekildiği dönemde beklenmedik bir gişe başarısına ulaştığını hatırlatmak gerekiyor. Tüm dünyada büyük bir ilgi gören (zamanında ülkemizde de vizyona girmişti) "Priscilla..."nın, başkarakterleri eşcinsel olan bir filmin sadece belirli bir seyirci kitlesine hitap edeceği yönündeki önyargıyı kırdığını da söyleyebiliriz.

Filmin başarı hikâyesini hatırlayacak olursak, "Priscilla..."nın sadece geniş bir seyirci kitlesine ulaşmakla kalmadığını, kimi önemli ödüllere uzandığını da eklememiz gerek. Komedi veya Müzikal türünde En İyi Film dalında Altın Küre ödülüne aday gösterilen "Priscilla...", aynı kategoride Terence Stamp'e de En İyi Erkek Oyuncu dalında bir adaylık getirmiş, ayrıca kostüm tasarımlarıyla da Oscar ödülü kazanmıştı. Bu noktada film için son derece önemli olan bu iki yönüne biraz daha değinmekte fayda var. Öncelikle bir transseksüeli canlandıran Terence Stamp'in son derece başarılı bir performans sergilediğini belirtmek gerek. Özellikle kötü adam rolleriyle (örneğin "Koleksiyoncu"daki Freddie Clegg veya "Superman"deki Zod gibi) tanınan Stamp'in bu rol için beklenmedik bir tercih olduğu şüphesiz. Daha önce de değindiğimiz gibi kimi önyargılarla uğraşmayı seçen filmse, Stamp'in seyircinin sinemasal belleğindeki imajını bir avantaja dönüştürüyor. Hem bu beklenmedik oyuncu seçimini ilgi uyandıracak bir unsur olarak kullanıyor, hem de karşımıza alışılmamış bir transseksüel karakter getiriyor. Diğer yandan filmin diğer başrol oyuncuları da en azından şimdi düşününce ilginç tercihler. Matrix serisinde Ajan Smith'i canlandırarak üne kavuşan Hugo Weaving'i ve "Los Angeles Sırları" veya "Memento" gibi filmlerle tanınan Guy Pearce'i kadın kıyafetleri içerisinde görmek pek çok izleyiciyi sonraki yıllarda merak içerisinde "Priscilla..."ya yönlendiren bir diğer unsur.

Gelelim kostüm tasarımlarına... Tim Chappel ve Lizzy Gardiner'ın elinden çıkma kıyafetler belki de "Priscilla..."nın en çok akılda kalan yönü. Tüm görkemlerine rağmen aslında son derece ucuza mal edilen bu kostümler gerçek birer yaratıcılık eseri. Oyuncuların içlerinde ne kadar rahat hareket edebildiklerini bilemiyoruz, ancak üçlünün dans gösterilerini çok daha keyifli birer seyirliğe dönüştürdükleri tartışmasız. Ayrıca Chappel ve Gardiner'ın kazandıkları Akademi ödülünün, bu kategoride ekseriyetle ağırlığı hissedilen dönem filmlerine bir alternatif olduğu da şüphesiz. Söz konusu kostümler kuşkusuz "Priscilla..."nın zamanla kazandığı kült kimliğinde de etkili. Örneğin 2000 yılında Sidney'de gerçekleşen Olimpiyat Oyunları için düzenlenen büyük geçit töreninde tepesinde devasa bir topuklu ayakkabı bulunan bir otobüsün yer alması, "Priscilla..."nın popüler kültür üzerindeki etkisi ve hayran kitlesi konusunda sadece ufak bir ipucu. Öte yandan filmin kostüm tasarımlarıyla altı çizilen şatafatlı hâlinin bir diğer yansıması da Dragarama "format"ı. Filmin kapanış jeneriğinde görüntü formatı olarak geçen bu kelime, "Priscilla..." için düzenlenen kimi özel gösterimleri tanımlamak için kullanılıyor. Bu gösterimlerde finalde doğru gerçekleşen dans gösterisi sırasında belirmek üzere sinema salonlarına disko topları yerleştiriliyormuş.

Elbette "Priscilla..."nın etrafında topladığı hayran kitlesinde önemli olan bir diğer unsur da ABBA. Drag queen performansları için seçilen müziklerin değişmezlerinden olan İsveçli dörtlünün şarkılarına film boyunca da sık sık referans yapılıyor. Bernadette yolculuk boyunca ABBA dinlenmesine, grup hakkında konuşulmasına ve gösteride herhangi bir şarkılarının yer almasına şiddetle karşı çıkıyor. En nihayetinde finalde her şey tatlıya bağlandığındaysa Mitzi ve Felicia'yı sahnede "Mamma Mia"ya playback yaparlarken izliyoruz. Prömiyeri 2006 yılında gerçekleşen filmin sahne uyarlamasındaysa herhangi bir ABBA şarkısının yer almadığını eklemekte fayda var.

Son noktada önyargılarını bir kenara bırakacak her sinemasevere keyifli anlar yaşatacak bir "kendini iyi hisset filmi" olarak tanımlayabiliriz "Priscilla..."yı. Ses bandındaki ünlü disko şarkılarına eşlik edecek kalabalık bir grupla izlemesi son derece keyifli olabileceği için arşivlenmesinde hiçbir sakınca olmadığını da ekleyelim. Filme ulaşmaksa son derece kolay, çünkü "Priscilla..." DVD formatında ülkemizde de piyasaya sürüldü.

> **Bernadette:** Bu muhabbete bir koşulla katılırım. İnsanları çekiştirmeyi, ayrıca peruklar, elbiseler, göğüs ölçüleri, penisler, uyuşturucular, gece kulüpleri ve kahrolası ABBA hakkında laflamayı keseceksiniz.
> **Mitzi:** Eh, geriye konuşacak pek bir şey kalmadı.

"Priscilla..." maço erkeklerle özdeşleşmiş pekçok imgeyi farklı şekilde perdeye taşıyor.

SOUNDTRACK

Hazırlayan: Murat Emir Eren
meren@merkezdergi.com.tr

Doğum sancısı gibi

Sezonun sevimli bağımsız filmi kontenjanını başarıyla dolduran "Juno"un soundtrack'inde Sonic Youth, The Kinks, Budy Holly ve Cat Power gibi acı-tatlı sürprizler mevcut.

1 All I Want Is You
İcra/Beste: Barry Louis Polisar

Amerika'da daha çok yazıp söylediği çocuk şarkılarıyla tanınan Barry Louis Polisar'ın imzasını taşıyan All I Want Is You, filmin animasyon olarak tasarlanan rengarenk açılış jeneriğinde kendisine yer buluyordu.

2 My Rollercoaster
İcra/Beste: Kimya Dawson

90'lı yıllarda müzik hayatına başlayıp, 2004 yılında dağılan indie rock grubu Moldy Peaches'in kadife sesli üyesi Kimya Dawson , "Juno"nun soundtrack'ine damgasını vuran isim şüphesiz. My Rollercoaster ise, sanatçının film için bestelediği tatlı bir melodi üzerine dada metin şeklinde mırıldanmalardan mütevelit bir parçası...

3 A Well Respected Man
İcra/Beste: The Kinks Beste: Ray Davies

Albümün nimetlerinden biri de, 60'lı yılların sonundan günümüze değin varlığını sürdüren İngiliz pop rock grubu The Kinks'in A Well Respected Man adlı parçası oluyor. Kasabanın en kallavi delikanlısına ithaf edilmiş bu şarkı, tam yerinde devreye giriyor ve Juno'nun gönlünü çelen Bleeker'la ilk tanışmamız sırasında kulağımıza çalınıyor.

4 Dearest
İcra: Buddy Holly
Beste: Bob Gibson, Bo Diddley, Prentice Herman Polk, Jr

Buddy Holly ya da gerçek adıyla Charles Hardin Holley, 40'lı yılların sonundan (neredeyse bir çocukken), 50'lerin sonuna kadar müzikal hayatına devam etmiş, ancak genç yaşında, henüz 22'sinde hayata gözlerini yummuştu. Rock N Roll'u derinden etkileyen Buddy Holly'nin harika sesiyle dillendirdiği Dearest adlı şarkısıysa, Juno, bebeğinin ultrason fotoğrafına bakarken devreye giriyordu.

5 Up The Spout
İcra/Beste: Mateo Messina

2000 yılından bu yana düşük bütçeli filmler için besteler yapan kompozitör Mateo Messina, "Juno"nun da özgün müziklerine imza atmıştı. Up the Spout adlı kısa parça da bunlardan biri.

6 Tire Swing
İcra/Beste: Kimya Dawson

Film boyunca bizleri yalnız bırakmayan Kimya Dawson, gitarı ve fevkaladenin fevkinde sesiyle Juno'nun hamilelik testi sonrasında da karşımıza çıkıyordu. Juno test sonucu sonrasında şekerden yapılmış yalandan bir ilmiği boynuna geçirirken içimiz cız ediyorsa, bunda Dawson da büyük pay sahibiydi.

7 Piazza, New York Catcher
İcra: Belle & Sebastian Beste: Sarah Martin, Stuart Murdoch, Richard Colburn, Mick Cooke

İskoçya'nın bağrından kopup gelen indie pop grubu Belle & Sebastian'a ait bu modern klasik, dört mevsime yayılan filmin bahar dönemine denk düşüyor ve Juno'yu karnı şişip, kendi deyimiyle bir gezegen haline geldiği evrede yakalıyoruz. Şarkı, hem bebeğin hem de Juno-Bleeker ilişkisinin akıbeti hakkında fikir veriyor. Bu arada parçanın, grubun Dear Catastrophe Waitress adlı 2003 çıkışlı albümünde yer aldığını da belirtelim.

8 Loose Lips
İcra/Beste: Kimya Dawson

Kimya Dawson'dan kremşanti kıvamında bir şarkı daha albümün hayatımıza kattığı lezzetlerden biri olarak karşımıza çıkıyor. Parça filmin kapanış jeneriğinde ikinci sırada yer alıyor.

9 Superstar
İcra: Sonic Youth Beste: Bonnie Bramlett, Delaney Bramlett, Leon Russell

Filmde Juno, bebeğini Vannessa ve Mark Loring çiftine evlatlık olarak verme kararı alıyor. Bu çifti -biraz da Mark'ı görmek için- sık sık ziyaret eden Juno, bu ziyaretlerinden birinde, sürekli olarak müzik hususunda atıştığı Mark'la, Sonic Youth eseri Superstar'ı dinlerken buluyor kendisini.

10 Sleep
İcra/Beste: Kimya Dawson

Dawson, ses bandını bu kez enstrümantal bir şarkıyla şenlendiriyor.

11 Expectations (Remastered Version)
İcra: Belle & Sebastian Beste: Stuart Murdoch, Richard Colburn, Mick Cooke, Christopher Geddes, Stevie Jackson, Isobel Campbell

Daha önce Piazza, New York Catcher'la karşımıza gelen Belle & Sebatian bu kez nispeten daha hareketli bir şarkısıyla kulaklarımızı şenlendiriyor. Parça, Juno'nun Loring çiftinin evine gerçekleştirdiği ziyaretlerden birinin öncesine denk düşüyor.

12 All The Young Dudes
İcra: Mott The Hoople Beste: David Bowie

Yukarıda bahsettiğimiz, Expectations (beklentiler) ile başlayan ziyaret sekansı, Juno'nun "beklentileri" hayal kırıklığına dönüşmeden hemen önce, Mark'la dans ettiği bir sahneyle devam ediyor. Bu sahnede çalan şarkıysa Mott the Hoople imzalı 80'ler klasiği All the Young Dudes oluyor.

13 So Nice So Smart
İcra/Beste: Kimya Dawson

Nihayet doğum sancıları başladığında, Dawson bu parçasıyla sazı yine eline alıyor, Juno'nun "Thundercat'ler ileri!" nidasıyla parça sahnenin hareketine nazaran hüzünlü bir tonda devam ediyor.

14 Sea Of Love
İcra: Cat Power Beste: Phil Phillips, George Khoury

Doğum sonrasında Bleeker'ın Juno'yu, Vannessa'nınsa bebeği ilk gördüğü sahnede devreye giren soul ve indie rock grubu Cat Power, 2000 tarihli parçası Sea of Love ile bizleri tam anlamıyla nakavt ediyor.

15 Tree Hugger
İcra: Kimya Dawson and Antsy Pants
Beste: Kimya Dawson

Juno'nun Bleeker'ı arkadaş olarak değil, sevgili olarak kabullendiği ve onu bir kez daha tavladığı sekansta kulağımıza çalınıyor Tree Hugger. Bu kez Dawson, yeni grubu Antsy Pants ile karşımızda.

16 I'm Sticking With You
İcra: The Velvet Underground Beste: Lou Reed

Filmin dört ayrı mevsime bölündüğünü söylemiştik. Bleeker ve bir arkadaşının hamilelik, babalık muhabbeti yaptığı bir sahneyle açılan kış mevsimini, ses kuşağı da The Velvet Underground'un ilk olarak 1970 çıkışlı Loaded albümünde yer verdiği bu parçasıyla selamlıyor.

17 Anyone Else But You
İcra: Moldy Peaches Beste: Adam Green, Kimya Dawson

"Yarı zamanlı arkadaş, yarı zamanlı sevgili" sözleriyle başlayan ve Bleeker-Juno ilişkisine özet çıkaran Anyone Else But You, muhtemelen bunca şarkı içinde "Juno"nun bizlere bıraktığı en büyük hediyelerden biri. Moldy Peaches imzasıyla filme dahil olan parça, filmin çeşitli bölümlerinde ufak ufak duyuluyor, ancak aslen doğum sırasında işitiliyordu.

18 Vampire
İcra/Beste: Antsy Pants

Filmin kapanış jeneriğindeki üç parçadan en sonuncusu ve en hareketlisi, yine Kimya Dawson ve saz arkadaşlarına, Antsy Pants'e ait...

19 Anyone Else But You
İcra: Elen Page, Michael Cera Beste: Adam Green, Kimya Dawson

Herkese kısmet olmayacak türden, huzur dolu bir finalle filmini tamamlayan Jason Reitman, iki oyuncusu Ellen Page ve Michael Cera'yı karşılıklı oturtup, Moldy Peaches eseri Anyone Else But You'yu bir de onların sesiyle dinletiyor bizlere...

DVD Rehberi

Hazırlayanlar:
Murat Emir Eren, Murat Erşahin

- **Ayın DVD'si:** Kan Dökülecek/There Will Be Blood (2007)
- **Ayın Box Set'i:** Bridget Jones Özel Box Set

İÇİNDEKİLER

TV DİZİLERİ

VIII. Henry'nin fırtınalı özel yaşamına ve Büyük Britanya Krallığı'ndaki entrikalara odaklanan "The Tudors" son yılların en başarılı yapımlarından biri.

GÖMÜLÜ HAZİNELER

Gösterildiği her festivalde büyük ilgi gören 1999 yapımı "Tuvalu", sessiz sinemaya, J. P. Jeunet'ye ve Terry Gilliam'a bir saygı duruşu niteliğinde.

KLASİK SAHNE

Romantik komedi türünün kilometre taşlarından "Harry Sally'yle Tanışınca"da, Meg Ryan'ın harika performansıyla öne çıkan ünlü orgazm sahnesi.

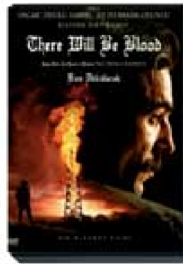
DVD KLASİK: Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok (1930)

DVD Rehberi

Kan Dökülecek/There Will Be Blood (2007)

Hırs, inanç, güç ve kapitalizm üzerine...

Yön: Paul Thomas Anderson
Oyn: Daniel Day-Lewis, Paul Dano
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 158 dk.
Ses: Türkçe 5.1, İngilizce 5.1
Görüntü: Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

20. **yüzyılın** başlarında, 1890'larda, acımasız ve hırslı Daniel Plainview (Daniel Day-Lewis), gümüş madeni ararken, hayatını ve içinde yaşadığı yeri tamamen değiştirecek o değerli şeyi, petrolü bulur. Kaliforniya'da Sunday ailesine ait çiftlikteki hatırı sayılır petrol rezervi, onu kendi kaderi ve farklı hırsları olan genç Eli (Paul Dano) ile karşı karşıya getirecektir. 'Kamuoyunun yüreğine nişan almıştım' diyerek tonunu belli eden ünlü Amerikalı sosyalist kalem Upton Sinclair'ın (1878-1968) 1927'de yazdığı 'Oil' adlı romanı, "Boogie Nights", "Magnolia" ve "Punch-Drunk Love" gibi birbirinden önemli filmlerin nitelikli yaratıcısı Paul Thomas Anderson'ın hünerli ellerinde sinema tarihinin en önemli işlerinden birine dönüşmüş. Robert Altman'a adadığı bu önemli filmi çekmeden önce Paul Thomas Anderson'ın, her akşam mutlaka John Huston'ın 1948 tarihli ünlü filmi "The Treasure of the Sierra Madre"yi izlediğini önemle belirtelim. Etkileyici ve oldukça sarsıcı dramın diyalogsuz başlayıp süren açılış sahneleri, izlediğimiz 'şeyin' ne olduğu konusunda bize somut bir fikir veriyor: Yüzde yüz sinema... Daniel Plainview adlı adamın, tırnaklarıyla kazıyarak, bin bir zorlukla açtığı maden kuyusunda geleceğini ararken, petrolü bulmasına tanıklık ediyoruz önce. Sonra açgözlülük, sömürü, yolsuzluk, ahlaksızlık, şiddet ve güç ile örülü şeytani bir tablo çıkıyor karşımıza. İdeal bir kapitalistin öyküsü bu. Belki de kapitalizmin ve Amerika'nın kuruluşunun öyküsü...

Petrol, kaba güç ve din üzerine kurulu ABD'nin doğumu tanık oluyoruz. Üzerine çok konuşulan ama etrafta rastlanmayan ahlak; yalan, aldatmaca ve kâr üzerine kurulmuş kilise ve doymak bilmeyen bir iştah... Acımasız ve yok eden bir makinenin ta kendisi olabilmek... Hastalıklı bir bünyeyi besleyen unsurlar... Yerlerde bir hayvan, bir canavar gibi yatıp uyuyan, petrol rengi, kapkara etlerle beslenen ve akan kanla doyuma ulaşan bir kapitalist Daniel Plainview. "Citizen Kane"in 'Charles Foster

Kane'inden çok daha başka, karanlık, insanlıktan çıkmış bir figür. Son anında mırıldanacak tek bir 'Rosebud'ı olmayan bir yaratık... İnsanoğlunun yaşamsal dayanaklarına, ilerici ve aydınlık özlemlerine aykırı sistematik bir kapitalizm.

Hırs, açgözlülük ve komplekslerle örülü bir bedenin hayatı algılamasına tanık olduğumuz bu alegorik kapitalizm eleştirisi, aile, baba-oğul ilişkisinden yabancılaşmaya, artı değerin realizasyonundan proleterleşmeye, yok edici kasaba yaşamından ranta, feodalitenin kapitalizme dönüşme sürecine, acımasız, gerici ve tutucu dinselliğe, hırsız suç baronlarının doğumundan sömürüye kadar hemen her oluşa diyalektik bir bakışla yaklaşırken, materyalist felsefeden tutun da, ekonomik doktrinler tarihine dek geniş bir yelpaze açıyor önümüze. Kapitalizmin kaçınılmaz ve uyuşturulması imkânsız katı antagonizmi üzerine ciddi açılımlar yapan Paul Thomas Anderson, güçlü anlatımıyla at başı giden mükemmel plastiğiyle, üstün görselliğiyle 158 dakikalık bir sanat şöleni yaratmış. Tabii bunda Daniel Plainview'ı sahiden insanüstü bir performansla canlandıran usta aktör Daniel Day-Lewis'in rolü büyük. Filmde ikiz kardeşler -belki de aynı kişi- Eli ve Paul Sunday'i oynayan genç oyuncu Paul Dano da unutulmaz bir gösteri yapmış. "Little Miss Sunshine/Küçük Gün Işığım"da dikkat çeken Dano, Day-Lewis ile karşılıklı oynadığı sahnelerde bir an bile ezilmiyor. Plainview'ın 'sahici' olmayan erkek kardeşini olanca garibanlığıyla canlandıran Kevin J. O'Connor, hep fark yaratan karakter oyuncusu Ciarán Hinds ve 'büyük suratı'yla oynayan küçük aktör Dillon Freasier, Anderson'ın işini kolaylaştıran isimler olmuşlar. 'En İyi Film' dahil sekiz dalda Oscar adayı olan yapım, 'En İyi Erkek Oyuncu' (Daniel Day Lewis) ve 'En İyi Görüntü Yönetimi' dallarında iki Oscar'la yetinmiş, önde gelen birçok prestijli festival ve yarışmada toplam 46 ödülün sahibi olmuştu. Robert Elswit'in özenli kamerası ve Radiohead'in gitaristi Jonny Greenwood'un orijinal müzik çalışmasıyla, bugünden sinema tarihine adını yazdırmış bir film "Kan Dökülecek". Topraktan fışkıran ve dünyayı biçimlendiren kötülüğün, insanı ve insana ait hangi değer varsa onu sömüren bir sistemin, nefes alan bir cehennemin resmi.

> "Yurttaş Kane"in Charles Foster Kane'inden çok daha başka, karanlık, insanlıktan çıkmış bir figür Daniel Plainview; son anında mırıldanacak tek bir 'Rosebud'ı olmayan bir yaratık...

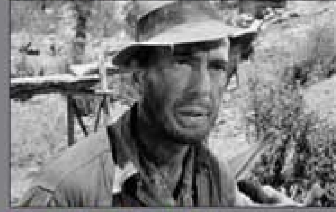
EKSTRALAR: Filmin DVD'sinde son derece detaylı bir yapım belgeseli bulunuyor. Film öncesinde yapılan sıkı araştırmalar, bu araştırmalarda erişilen döneme dair fotoğraflar ve belgelerle, hikayenin sırtını yasladığı dönem hakkındaki gerçeklerden haberdar olmanız mümkün. Ayrıca çekim aşamasından kamera arkası görüntüler de diskin nimetleri arasında.

Murat Erşahin

BUNU BEĞENDİYSENİZ

Sierra Madre Hazineleri
The Treasure of the Sierra Madre (1948)

Daha önce de belirttiğimiz gibi John Huston imzalı klasik "Sierra Madre Hazineleri", "Kan Dökülecek"in çekimleri öncesinde Paul Thomas Anderson'a esin kaynağı olmuştu. Film, Fred Dobbs, Bob Curtin ve Howard adlı üç adamın Meksika'daki altın avına odaklanıyordu. Yapımın başrollerindeyse Humprey Bogart, Tim Holt ve Walter Huston yer alıyordu. Özellikle Bogart'ın canlandırdığı Dobbs'un hırsı ve Walter Huston'ın canlandırdığı Howard'ın mizacı, Daniel Day Lewis'in, müthiş performansındaki ilham kaynaklarından ikisiydi. Bu açıdan, "Kan Dökülecek"in peşi sıra "Sierra Madre Hazineleri"ni izlemek son derece ilginç bir deneyim olsa gerek...

Fahrenheit 9/11 (2004)

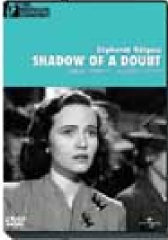
Petrol savaşlarının sert biçimde devam ettiği, kapitalizmin günden güne vahşileştiği günümüzde geçen ve tüm dünyanın kaderini aniden değiştiren 11 Eylül Saldırıları'nın perde arkasını gözler önüne sermeye çalışan bir belgeseldi "Fahrenheit 9/11". Belgeselin yönetmeniyse Michael Moore'du. Filmde, petrole ve Amerikan ekonomisine yön veren Arap sermayesine değinen kısımlar ve 11 Eylül saldırılarıyla Amerikan hükümeti arasındaki bağlantılara yer verilen bölümler son derece ilginçti. Bu kez Daniel Plainview yerine, filmin kötü adamı olarak başkan George W. Bush vardı. Performansıysa Daniel Day Lewis kadar etkileyiciydi!

Caniler Avcısı
The Night of the Hunter (1955)

İnsanlığın kötülüğünü, acımasızlığını ve kapitalizmin tüm vahşetini sırtına yüklenen Daniel Plainview "Kan Dökülecek"in merkezinde yer alıyor. Kötücül bir karakteri merkeze koyan ilk filmse şüphesiz "Kan Dökülecek" değil. En az Daniel Plainview kadar zalim ve en az onun kadar hitabet gücü yüksek bir karakter de, Charles Laughton imzalı kara film klasiği "Caniler Avcısı/The Night Of The Hunter"ın ana karakteri Vaiz Harry Powell'dı. Powell, altı üstü bir miktar paranın peşindeydi, Plainview'ınki kadar büyük planları yoktu. Ancak Robert Mitchum'un efsanevi performansıyla, nefret uyandırmayı ve kendisine hayran bırakmayı aynı anda başarıyordu.

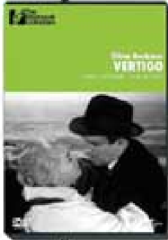
DVD Rehberi

Şüphenin Gölgesi/Shadow of a Doubt
Yön: Alfred Hitchcock
Oyn: Teresa Wright, Joseph Cotten
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 108 dk
Ses: Mono
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 1:33:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪✪ DVD: ✪✪✪

Harry'nin Derdi/Trouble With Harry
Yön: Alfred Hitchcock
Oyn: John Forsythe, Shirley MacLaine
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 100 dk
Ses: Mono
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 1:85:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ DVD: ✪✪✪

Ölüm Korkusu/Vertigo
Yön: Alfred Hitchcock
Oyn: James Stewart, Kim Novak
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 124 dk
Ses: Mono
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 1:85:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪✪✪ DVD: ✪✪✪✪

"Şüphenin Gölgesi"

Hitchcock Koleksiyonu

Usta yönetmen, üç önemli filmiyle huzurlarınızda

Ünlü İngiliz yönetmen Alfred Hitchcock'un klasik haline gelmiş eserlerine yer verilen koleksiyonun ilk filmi, yönetmenin kendisinin de en sevdiği filmlerinden biri olan 1943 yapımı "Şüphenin Gölgesi/Shadow of a Doubt". Ustanın İngiltere'den Amerika Birleşik Devletleri'ne taşıdığı kariyerinde ayrı bir yere sahip olan "Şüphenin Gölgesi", çekildiği dönemin ruhunu hem sinemasal hem de sosyal açıdan mükemmel biçimde yansıtıyor. Filmde, kara film öğelerini, gerilim, komedi ve melodram unsurlarını aynı potada eritmeyi başaran Hitchcock'un, aynı zamanda Amerikan ailesiyle ilgili olarak ortaya serdiği tablo da son derece ilginç. Başrollerini Teresa Wright ve Joseph Cotten'ın paylaştığı film, Santa Rosa adlı küçük bir kasabada yaşayan genç kız Charlie'yle, onun, zengin bir iş adamı olarak bilinen ve şehirde yaşayan dayısının (Onun da ismi Charlie) öyküsünü anlatıyor. Dayısıyla arasında özel bir bağ olduğunu düşünen Charlie ya da tam ismiyle Charlotte, ailesinin ne kadar tekdüze ve sıkıcı olduğunu düşündüğü bir günde, onu davet etmek için telgraf göndermeye gider, ancak aynı anda dayısından onları ziyaret edeceğine dair bir telgraf alır. Charlie Dayı'nın ailenin yanına gelmesiyle birlikte, başlarda neşeli geçen günler, genç Charlie için sonraları cehennem azabına dönüşecektir. Zira çok sevdiği dayısının, dul kadınları öldüren bir seri katil olduğundan şüphelenmektedir...

Her ne kadar gerilim öyküleriyle tanınsa da, Hitchcock'un komediyle de arası gayet iyiydi. Birçok filminde (hatta bu serideki "Şüphenin Gölgesi"nde de) komedi öğelerine yer veren yönetmenin 1955 yılında çektiği "Harry'nin Derdi/Trouble With Harry" adlı filmiyse, baştan sona bir kara komedi olarak tasarlanmıştı. Başrollerini Shirley Maclaine ve John Forsythe'in paylaştığı film, Harry adlı bir adamın cesedinden kurtulmaya çalışan birkaç insanın eğlenceli öyküsünü anlatır. Anlayacağınız Harry'nin derdi, ölü olmasıdır...

"Şüphenin Gölgesi"yle açılış yapıp, "Harry'nin Derdi"yle devam eden seri, Hitchcock filmografisinin belki de en nadide eseriyle, "Ölüm Korkusu/Vertigo"yla son buluyor. Başrollerini James Stewart ve Hitchcock'un sarışın yıldızlarından Kim Novak'ın paylaştığı "Ölüm Korkusu", defalarca analize tabi tutulan, yönetmenin bilinçaltına dair önemli ipuçları taşıdığına inanılan ve "Hithcock'un her filmi aslında sadece Hithcock'la ilgilidir" tezini her daim taze tutan bir yapıya sahiptir. Filmde, başına gelen bir olay sonrasında yükseklik korkusuna kapılan ve emekli olan detektif Scottie Ferguson'ın öyküsü anlatılmaktadır. Eski bir arkadaşı, karısı Madeleine'i takip etmesi için emeklilik yıllarını yaşayan Ferguson'dan yardım isteyince, yaşlı kurt bir kez daha mesleğine dönmek zorunda kalır, ancak bu durum, güzel Madeleine'le tanıştığında onun için bir kabusa dönüşür. Zira Madeleine'nin intihara eğilimi vardır ve sürekli yüksek yerlerde dolanmaktadır...

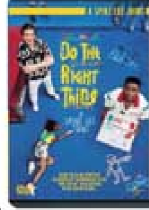
Film, Martin Scorsese'nin başkanlığını yürüttüğü Dünya Sinema Vakfı tarafından yenilenmiş ve restore edilmiş kopyasından DVD'ye basıldı. Dolayısıyla filmi bu kopyadan izlemek, neredeyse ilk kez izliyormuşsunuz gibi bir his yaratıyor.

EKSTRALAR: "Şüphenin Gölgesi" DVD'sinde, filmin yaratıcıları ve oyuncularıyla yapılmış röportajlardan oluşan bir yapım belgeseli mevcut. Aynı şekilde "Harry'nin Derdi" DVD'sinde de benzer bir yapım belgeseli yer alıyor. "Ölüm Korkusu"ndaysa, filmin yapım belgeselinin haricinde bir de restorasyon sürecine dair özel bölüm yer alıyor. Bu kıymetli derlemeler disklerin değerini kat kat artırıyor.

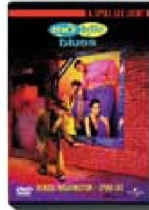
Murat Emir Eren

Do The Right Thing (1989)
Mo' Better Blues (1990)

Hollywood'un siyahi vicdanı Spike Lee'nin iki önemli filmi DVD reyonlarında...

Do The Right Thing
Yön: Yön: Spike Lee
Oyn: Danny Aiello, John Turturro, Spike Lee
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 120 dk
Ses: İngilizce Dolby SR.
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 1:66:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪✪ **Ekstralar:** -

Mo' Better Blues
Yön: Spike Lee
Oyn: Denzel Washington, Wesley Snipes
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 130 dk
Ses: İngilizce Dolby SR.
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 1:78:1
Altyazı: Türkçe, İngilizce
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ **Ekstralar:** -

Son 20 yıl içerisinde Hollywood'un en güçlü film yapımcılarından biri haline gelen Spike Lee, 70'lerde istismar filmleri ve aksiyon sinemasıyla ismi anılan siyahi sinemaya yakın dönemde belli bir prestij kazandırmıştı. Politik duruşunu ve nalına mıhına söylemlerini filmlerine de yansıtan yönetmenin ilk döneminden iki önemli filminin DVD'si piyasadaki yerini aldı. Bunlardan ilki, yönetmenin 1989 yapımı üçüncü uzun metraj filmi "Do The Right Thing"... Başrollerinde Danny Aiello, John Turturro, John Savage, Samuel L. Jackson, Ruby Dee ve bizzat yönetmen Spike Lee'nin yer aldığı film, Brooklyn'in kenar mahallelerinden birinde geçiyor. Yılın en sıcak gününü yaşayan mahalle sakinlerinin 24 saatine odaklanan yapım, bizleri böylesine sıcak ve samimi bir mahalle ortamında bile ırkçılığın aniden nasıl yükselebileceğine şahit ediyor. Mahallenin pizzacısı, İtalyan asıllı Sal, onun haylaz oğulları ve pizza dağıtıcısı Mookie için bu yaz günü, havanın çok çok sıcak olması dışında, sıradan bir gündür. Ta ki, dükkana gelen Bugging Out lakaplı bir müşteri, dükkanda siyah sanatçılara ait bir tek fotoğrafın bile olmadığını öne sürerek, Sal'ı ırkçılıkla suçlayana kadar. Bu noktadan sonra ırkçılık çığırtkanlığı yapan ve işi radyoya kadar taşıyan Buggin Out'ın başlattığı bu safsata, gül gibi geçinip giden mahalleliyi birbirine düşürüp, hepsinin başına iş açacaktır... Özellikle Danny Aiello, John Turturro ve Spike Lee'nin performanslarıyla dikkat çeken yapım, ırk ayrımına maruz kalanın da, günün birinde ırkçılığın tuzağına düşebileceği gibi enteresan bir tezle yola çıkıyor ve son derece düşündürücü, ama aynı zamanda eğlenceli noktalara ulaşıyor.

Siyah kültürün Amerika'ya katkılarını filmlerinde yansıtmaya özen gösteren Spike Lee, bu kültürün en önemli mirası Blues'u unutmamış ve "Do The Right Thing"in hemen ertesinde, 1990 yılında "Mo' Better Blues"a imza atmıştı. Daha sonra birçok filmde birlikte çalışacağı aktör Denzel Washington'la ilk kez bu filmde bir araya gelen yönetmen, Washington haricinde, Wesley Snipes, John Turturro ve Samuel L. Jackson gibi oyunculara da filmde yer vermeyi ihmal etmemiş, kendisi de yine Giant rolüyle hikayedeki yerini almıştı. Bleek Gilliam adlı hayali bir Blues sanatçısının yaşam öyküsünü konu eden film, Bleek'in çocukluğundan itibaren yaşadıklarını yansıtıyor ve onun hem dostu hem de rakibi olan bir diğer müzisyen Shadow Henderson'la olan ilişkisine odaklanıyor. Yönetmenin bir önceki filmi "Do The Right Thing"in oyuncu kadrosundan birçok ismi de bünyesinde barındıran film, Bleek ve Shadow üzerinden, Blues'un gelmiş geçmiş tüm ustalarına saygı duruşunda bulunuyor.

Murat Emir Eren

GÖZLERİMİZ YOLLARDA

1900/Novecento (1976)

Usta yönetmen Bernardo Bertolucci'nin destansı filmi "1900/Novecento", değil ülkemizde, bir iki yıl öncesine kadar yurt dışında dahi herhangi bir DVD baskısına sahip değildi.
Filmde, ağa çocuğu Alfredo ve köylülerden birinin oğlu olan Olmo'nun dostluğu üzerinden, İtalya'daki sosyalist direnişin müthiş bir portresini çizen Bertollucci, başrolleri de Robert De Niro ve Gerard Depardieu gibi iki büyük oyuncuya emanet etmişti. Filmin ülkemizde televizyonda sansürlü olarak gösterildiğini, beş buçuk saatlik sansürsüz versiyonunun ise ancak film festivallerinde gösterilebildiğini belirtelim. İzleyen izlemeyen herkesin edinebilmesi için, filmin sansürsüz bir DVD'sinin Türkiye'de de piyasaya çıkmasını dört gözle bekliyoruz.

Yurttaş Kane/Citizen Kane (1941)

Sinema tarihinin en iyi filmleriyle ilgili oylamalarda her daim zirveyi zorlayan Orson Welles klasiği "Yurttaş Kane" de ülkemizde DVD baskısı bulunmayan önemli filmlerden biri. Geçtiğimiz yıl içinde Orson Welles'in de rol aldığı Carol Reed filmi "Üçüncü Adam/Third Man", John Juston klasiği "Malta Şahini/Maltese Falcon" gibi aynı dönemden klasik eserlerin piyasaya sürülmesiyle, "Yurttaş Kane" için de heyecanlanmıştık. Fakat hali hazırda sevgili Charles Foster Kane'imizin ibret vesikası hayat öyküsünü konu alan bu başyapıtın piyasaya çıkıp çıkmayacağına dair bir haber alabilmiş değiliz. En kısa zamanda, dört başı mamur bir diskle karşımızda olmasını bekliyoruz. Yoksa vefat ederken "Rosebud" değil "Yurttaş Kane DVD'si" diyeceğiz...

Not: Sizler de, beklediğiniz, DVD reyonlarında görmek istediğiniz filmlerin isimlerini yazıp bize gönderin, bu köşede yer verelim.
Mail adresimiz: sinema@turkuvazdergi.com.tr

DVD Rehberi

Paranoid Park (2007)

Gus Van Sant, yine çok iyi bildiği sularda yüzüyor

Yön: Gus Van Sant
Oyn: Gabe Nevins, Lauren McKinney
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 85 dk.
Ses: İngilizce Dolby Digital
Görüntü: Geniş Ekran 1:37:1 Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

Amerikan Bağımsız Sinemasının ve yedinci sanatın özgür, aykırı ve farklı isimlerinden Gus Van Sant, 2003 tarihli Altın Palmiyeli sansasyonel filmi "The Elephant/Fil"in ardından gençliğin sosyo-kültürel röntgenini çekmeye kaldığı yerden devam ediyor. Blake Nelson'ın aynı adlı romanından yine Gus Van Sant'ın beyazperdeye uyarladığı yapım, Altın Palmiye için yarışmış, özellikle eleştirmenlerden büyük övgüler almıştı. Sorunlu ergenlerin dünyasındayız; çarpık ve sorunlu, yabancılaştıran, kapitalizmin dişlileri arasında yok edilen gençlerin. Genç kaykaycı Alex (Nevins), Portland'da kaykaycıların uğrak yeri, kalesi haline gelmiş Paranoid Park'ta takılmaktadır. Bir gece hiç istemediği bir olaya karışır. Bir kaza sonucu, bir güvenlik görevlisinin ölümüne neden olur. Vicdanı derinden yaralanan ve adeta aklını yitiren genç, Portland sokaklarından adeta bir hayalet gibi dolaşmakta ve bu elim kazayı unutmaya çalışmaktadır. Karar vermiştir, bu kaza üzerine tek kelime etmeyecektir. Dedektif Richard Lu (Daniel Liu), bu karanlıkta kalmış ölümün ayrıntılarını araştırırken, Alex'e yardım elini uzatan tek kişi, ona acısını mutlaka kelimelere dökmesini tavsiye eden yeni arkadaşı Macy (McKinney) olur. Başrollerini çok başarılı iki gencin, Gabe Nevins ve Lauren McKinney'in paylaştıkları sarsıcı dramın görüntü yönetmeni özellikle Wong Kar Wai filmlerindeki çalışmalarıyla aklımıza kazınan usta isim Christopher Doyle. **Murat Erşahin**

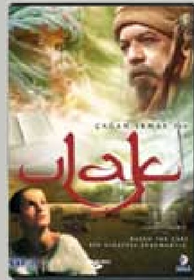

İki Diskli Özel Versiyon

Ulak (2007)

Karanlık, aydınlık ve umut

Yön: Çağan Irmak
Oyn: Çetin Tekindor, Hümeyra
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 100 dk
Ses: Türkçe DD 5.1, Türkçe DD 2.0
Görüntü: Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: İngilizce, Fransızca, Almanca
Şirket: Kanal D Home Video
Film: ✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪

Zamansız ve mekânsız bir öykü... Düzeni hepten bozulmuş bir köye, köy köy dolaşarak özellikle çocuklara masallar anlatan bir seyyah olan Zekeriya gelir. Onun gelişiyle ve beraberinde getirdiği sırlarla başlar her şey. Zekeriya ile gelen sırlar köye, geri dönülmez bir değişim yaşatacaktır. Bu sırada Ulak İbrahim, yüzünü gösterir ve tüm gizemli sırlar su yüzüne çıkar. 2005 yapımı "Babam ve Oğlum" ile büyük başarı yakalayan Çağan Irmak'ın dördüncü sinema filminde başrolleri Çetin Tekindor, Hümeyra, Yetkin Dikinciler, Melis Birkan ve Şerif Sezer paylaşıyorlar. Filmi yazıp yöneten Irmak'ın önceki işlerinden farklı bir çalışmaya imza attığını söyleyebiliriz. Dini referanslardan yararlanan öykü, birçok alt metin içeriyor. "Kâbuslar Evi" dizisiyle fantezi türüne ilgi gösteren ve bu gelenekten beslenen 'masal anlatıcılığını' deneyen Çağan Irmak, metaforlarla yüklü öyküsünü, Mirsad Heroviç'in görüntüleri ve Mustafa Ziya Ülkenciler imzalı sanat yönetimiyle izleyicinin beğenisine sunuyor. 'Bazen tek çare bir hikâyeye inanmaktır' sloganıyla tanıtılan film, 27. Uluslararası İstanbul Film Festivali'nde Ulusal Yarışma bölümünde yer almış ve Radikal gazetesi tarafından verilen Halk Ödülü'nü kazanmayı başarmıştı.

EKSTRALAR: İki disklik DVD'nin ilk diskinde filmi yönetmenin yorumuyla izleme seçeneği ve orijinal fragman bulunuyor. İkinci diskteyse çok özel kamera arkası görüntüleri, ekiple yapılan röportajlar, filmdeki köyün yapım ve yıkım süreci, "Televizyon Programlarında Ulak" adlı bir bölüm, fotoğraf galerileri ve diğer fragmanlar yer alıyor.

Murat Erşahin

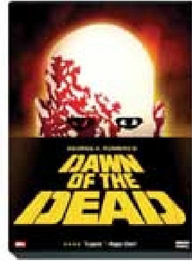
Ölülerin Şafağı/Dawn of the Dead (1978) Ölülerin Günü/Day of the Dead (1985)

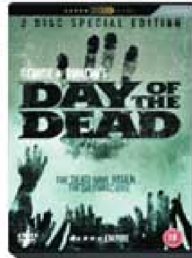
George A. Romero ve çok sevgili zombileri...

Ölülerin Şafağı/Dawn Of The Dead
Yön: George A. Romero
Oyn: David Emge, Ken Foree
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 126 dk.
Ses: İngilizce Dolby Digital 5.1
Görüntü: Geniş Ekran 1:78:1
Altyazı: İngilizce, Türkçe
Şirket: Efes Video
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪✪

Ölülerin Günü/Day Of The Dead
Yön: George A. Romero
Oyn: Lori Cardille, Terry Alexander
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 97 dk.
Ses: İngilizce Dolby Digital 2.0, İngilizce D. D 5.1
Görüntü: Geniş Ekran 1:78:1
Altyazı: İngilizce, Türkçe
Şirket: Efes Video
Film: ✪✪✪✪ Ekstralar: ✪✪✪

Tam 37 yıl önce ABD'de yalnızca birkaç sinemada gösterilen, düşük bütçeli, siyah beyaz çekilmiş bağımsız bir yapımla, "Night of the Living Dead/Yaşayan Ölülerin Gecesi" ile başladı zombilerin efsanesi. Zaman içinde korku filmi hayranları, eleştirmenler ve sinefiller arasında kült mertebesine yerleştirilen film, o sırada 28 yaşında olan George A. Romero'nun imzasını taşıyordu. 1940 New York doğumlu Romero,

1999'da ABD Ulusal Film Arşivi'ne kabul edilen yapımın uzun aralıklarla iki devam filmini daha çekti. 1978'de "Dawn of the Dead/ Ölülerin Şafağı" ve 1985'te "Day of the Dead/Ölülerin Günü". Romero'nun ilk filmden on yıl sonra çektiği ikinci zombi filmi olan "Dawn of the Dead/Ölülerin Şafağı" yönetmenin yakın dostu ve meslektaşı ünlü korku ustası Dario Argento'nun desteğiyle çekilmişti. Film, bildik aksiyon-korku öyküsünün yanında 70'li yıllarda neredeyse tüm dünyaya hâkim olmaya başlayan tüketim toplumunun açık bir eleştirisiydi. Kitle ve iktidar ilişkileri, ırkçılık, kargaşa gibi Romero'nun alışagelmiş meselelerini içeren yapım, içinde bolca kara komedi unsuru barındırıyordu. Philadelphia özel polis gücünden iki memur, et yiyen zombiler tarafından ele geçirilen bir apartmanı temizledikten sonra yakındaki bir televizyon istasyonuna sığınırlar. Burada tanıştıkları iki televizyoncuyu da yanlarına alıp helikopterle binadan kaçarak bir alışveriş merkezine ulaşırlar. Erzak almak üzere kısa bir süre için uğradıkları alışveriş merkezinde hesapladıklarından daha fazla kalmaları gerekecektir, çünkü anlaşılmayan bir nedenle tüm zombiler bu binaya girmeye çalışmaktadır. 1985 tarihli "Day of the Dead/Ölülerin Günü", usta yönetmenin serinin üçüncü halkası olarak çektiği film oldu. 1985 yapımı korku-gerilim, bilimkurgu öğeleri içeriyordu ve ilk iki filme göre daha dramatikti. Yönetmen öyküsünde, askerlerle bilim adamlarını karşı karşıya getiriyor ve keskin bir militarizm eleştirisi yapıyordu. Bir grup bilim adamı ve asker, yeraltındaki bir sığınakta deneyler yaparlarken, zombiler de boş durmuyordu tabii. Bu iki koleksiyon filmi, özellikle türün ve serinin hayranları için kaçırılmayacak bir fırsat.

EKSTRALAR: "Ölülerin Şafağı"nın DVD'sinde 41 dakikalık geniş bir "Filmden Notlar" bölümü yer alıyor. Ayrıca özel karelerin yer aldığı bir fotoğraf galerisi de mevcut. Filmin gösterime girdiği dönem sinemalarda dönen fragmanları da ekstralarda yerini bulmuş. "Ölülerin Günü" ise 2 Disklik bir set olarak sürülüyor piyasaya. İlk diskte film, ikinci diskte ekstralar yer alıyor. Filmden notlar adlı 39 dakikalık özel bir bölüm ve filmin kamera arkası görüntülerinden oluşan 20 dakikalık bir bölüm, ikinci diskin bize sundukları arasında yer alıyor. Ayrıca diskte fotoğraf galerisi ve fragmanlar da mevcut.

Murat Erşahin

DVD Rehberi

Kara Kitap/Zwartboek (2006)

Düşmanla dövüşmek için onlardan biri olmalısın!

Yön: Paul Verhoeven
Oyn: Carice van Houten, Sebastian Koch
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 139 dk.
Ses: Almanca Dolby Digital 5.1, Türkçe Dolby Digital 5.1
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: As Sanat
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

"Total Recall/Gerçeğe Çağrı" (1990), "Basic Instinct/Temel İçgüdü" (1992), "Showgirls" (1995), "Starship Troopers/Yıldız Gemisi Askerleri" (1997), ve "Hollow Man/Görünmeyen Tehlike" (2000) filmleriyle Hollywood'u kasıp kavuran Hollandalı yönetmen Paul Verhoeven, memleketine geri dönmüş ve öyküsü İkinci Dünya Savaşı sırasında geçen bir filme imza atmış. 'En İyi Yabancı Film' dalında Hollanda'nın Oscar adayı olan yapım, son derece heyecanlı ve usta işi. Naziler'e karşı ülkesi Hollanda'da direnişçilere katılan Yahudi şarkıcı ve bu kadının bir Nazi subayı ile ilişkisi, filmin merkezine oturuyor. Hollanda, 1944... İkinci Dünya Savaşı'nın son yıllarında güzel şarkıcı Rachel Stein (Carice van Houten), bir ailenin yanında, Hollanda kırsalında saklanmaktadır. Hava bombardımanı sırasında saklandığı ev yıkılınca çoktan özgürlüğüne kavuşmuş olan Hollanda'nın güneyine sığınmaya karar verir. Fakat diğer mülteciler ile bindiği tekne bir Alman devriyesi tarafından durdurulur ve herkes katledilir. Bir tek Rachel nehre atlayıp kurtulmayı başarır. Hollanda direniş örgütü tarafından kurtarılan Rachel'e bir iş ve güvenli bir ev önerilir. Fakat ailesinin canice katledilişini unutamayan Rachel, direnişe katılıp Almanlar'a karşı savaşmaya karar verir. İntikamını almanın farklı yolları vardır ve Rachel bunu çok iyi bilmektedir. Başrolde Hollandalı çekici güzel Carice van Houten'i izleyeceğimiz bu gerilim yüklü savaş dramında yetenekli Alman aktör Sebastian Koch, Derek de Lint ve Thom Hoffman önemli rolleri üstleniyorlar. Son tahlilde güncel çıkarımlar da yapan film, iyi yazılmış, yönetilmiş, iyi oyunculara sahip, gayet başarılı bir yapım. Özellikle, romantik melodram katkılı İkinci Dünya Savaşı temalı filmlerden hoşlananlar kaçırmamalı.

EKSTRALAR: DVD'de yönetmen Paul Verhoeven ve başrol oyuncusu Carice Van Houten'la yapılmış röportajlar yer alıyor. Ayrıca filmin çeşitli fragmanlarını da izlemek mümkün.

Murat Erşahin

Şeytan Duymadan Önce/Before the Devil Knows You're Dead (2007)

Bir ailenin en büyük düşmanı kendi üyeleridir

Yön: Yön: Sidney Lumet
Oyn: Philip Seymour Hoffman, Ethan Hawke
Bölge: 2 (Türkiye) Süre: 117 dk.
Ses: İngilizce Dolby Digital 5.1, Türkçe Dolby Digital 5.1
Görüntü: Geniş Ekran 1:85:1
Altyazı: Türkçe Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

İki erkek kardeş Andy (Hoffman) ve Hank (Hawke), maddi sorunlarını çözmek için bir soygun yapmaya karar verirler. Ancak soyacakları yer, anne ve babalarının mücevher dükkânıdır. Planladıkları gibi gitmeyen soygun sonrası, başlarına olmadık dertler açılan iki kardeş, kâbus dolu bir girdabın içine doğru sürüklenirler. Bir İrlanda halk deyişinde söylendiği gibi: Hepimiz günahkârız ve günahkârlar olarak bizim için en iyisi, 'şeytan öldüğümüzü bilmeden' yarım saat önce cennete varmak. Geriye dönüşlerle ilerleyen usta işi anlatımın mimarı, 1957 tarihli "12 Angry Men/12 Öfkeli Adam", 1973 yapımı "Serpico" ve 1975 tarihli "Dog Day Afternoon/Köpeklerin Günü" gibi çok önemli filmlerin yönetmeni usta isim Sidney Lumet. İncelikli bir aile dramını, sert bir kapitalizm eleştirisiyle harmanlayan filmde bu yılın Oscar adaylarından Philip Seymour Hoffman, Ethan Hawke, Marisa Tomei ve Albert Finney gibi çok önemli oyuncular başrolleri paylaşıyorlar. Cesur ve yenilikçi bir suç dramı olan "Şeytan Duymadan Önce", vizyona girmeden önce dünya prömiyerini Fransa'da, Deauville Amerikan Filmleri Festivali'nde yaptıktan sonra Toronto Uluslararası Film Festivali ve New York Film Festivali'nde seyirci karşısına çıkmış; 10. Uluslararası Sinema Tarih Buluşması'nda da ülkemiz izleyicisinin ilgisine sunulmuştu.

Murat Erşahin

Bitirim İkili 3/Rush Hour 3 (2007)

Batı'nın en hızlı çenesi ve Doğu'nun en hızlı tekmesi

Yön: Brett Ratner
Oyn: Chris Tucker, Jackie Chan
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 87 dk.
Ses: Türkçe 5.1 Surround, İngilizce 5.1 Surround
Görüntü: Anamorphic Geniş Ekran 2.35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Sony BMG
Film: ✪✪✪ Ekstralar: -

Los Angeles'ın kilometrelerce uzağında, Paris'in kalbinde bir sır yatmaktadır. Sırrı öğrenen Büyükelçi Han ise bunu açığa çıkarmak üzereyken, dünyaca ünlü organize terör örgütü Triad'ın suikastine kurban gider. Kahramanlarımız, Los Angeles Polis Departmanı'ndan Dedektif James Carter (Tucker) ve Çinli meslektaşı Müfettiş Lee'nin (Chan) görevleri, büyük çaplı bir suç örgütünü durdurmak ve eski dost Büyükelçi Han'ın kızı Soo Yung'u kurtarmaktır. Ama bu sefer ikisi de bilmedikleri bir yerde, Paris'tedirler. Şehri, konuşulan dili ve neyi nerede arayacaklarını bilmeyen kahramanlarımız zaman geçtikçe Paris'in banliyölerinden Eiffel Kulesi'nin görkemli ışıltılarına uzanan nefis bir mekânda Triad'la büyük bir mücadeleye girişeceklerdir. Aksiyon ve komediyi harmanlayan ve izleyiciye yüzde yüz eğlence vaat eden bu sevimli avantür, ilki 1998'de hayata geçen ve büyük beğeni kazanarak bir seriye dönüşen "Rush Hour"un üçüncü filmi. İkincisi 2001'de çekilen serinin üçüncü devam filmini yine yaratıcısı Brett Ratner yönetmiş. Birlikte uyumlu bir kimya oluşturan muhteşem ikilimiz Jackie Chan ve Chris Tucker yine formlarının zirvesindeler. Sinemanın usta oyuncularından Max von Sydow, Yvan Attal ve güzel Çinli aktris Jingchu Zhang'in diğer önemli rolleri üstlendiği filmin sürprizi ise, jeneriklerde adı geçmeyen usta yönetmen Roman Polanski. Defalarca izlenebilecek, nefes nefese, keyifli bir seyirlik. **Murat Erşahin**

Bilek Kesenler: Bir Aşk Hikayesi Wristcutters: A Love Story (2007)

Yön: Goran Dukic
Oyn: Patrick Fugit, Shannyn Sossamon
Şirket: Kanal D Video
Film: ✪✪✪◡

Sevgilisi Desiree'den ayrıldıktan sonra bileklerini kesip intihar eden Zia (Fugit) öte dünyada tuhaf bir yolculuğa çıkar. İntihar eden insanların toplandığı bu yer aslında gerçek dünyadan çok da farklı değildir. Zia burada tanıştığı Eugene ile, kendisinden kısa bir süre sonra intihar ettiğini öğrendiği Desiree'yi bulmak üzere yola koyulur fakat yolda arabalarına aldıkları ve gerçek dünyaya dönmeye çalışan Mikal'e (Sossamon) duyduğu yakınlık Zia'nın kendini sorgulamasına neden olacaktır. Goran Dukic'in yönettiği "Wristcutters" aşk, yalnızlık ve ölüm üzerine tuhaf, melankolik, can yakan ama aynı zamanda son derece optimist olabilen bir yol filmi. **İlhan Yurtsever**

Funny Games (1997)

Yönetmen: Michael Haneke
Oyn: Susanne Lothar, Ulrich Muhe
Şirket: Tiglon/Video Express
Film: ✪✪✪✪

Şu sıralar Amerikan yeniden çevrimi fazlasıyla gündemdeyken Michael Haneke'nin 1997 tarihli orijinal "Funny Games"inin DVD'si de piyasada. Bildiğiniz üzere iki genç tarafından kendi evlerinde tutsak edilip türlü işkenceye maruz bırakılan bir burjuva ailesinin kâbus dolu saatlerini anlatan film, modern sinemanın en rahatsız edici örneklerinden biri aynı zamanda. Haneke'nin zehir zemberek bir konformizm ve medya eleştirisine soyunduğu "Funny Games"in, sinemada beklenti ve algısıyla oynanmasına alışkın olmayan bünyelere hiç iyi gelmeyebileceğini hatırlatmakta fayda var. **İlhan Yurtsever**

Aliens vs. Predator: Requiem

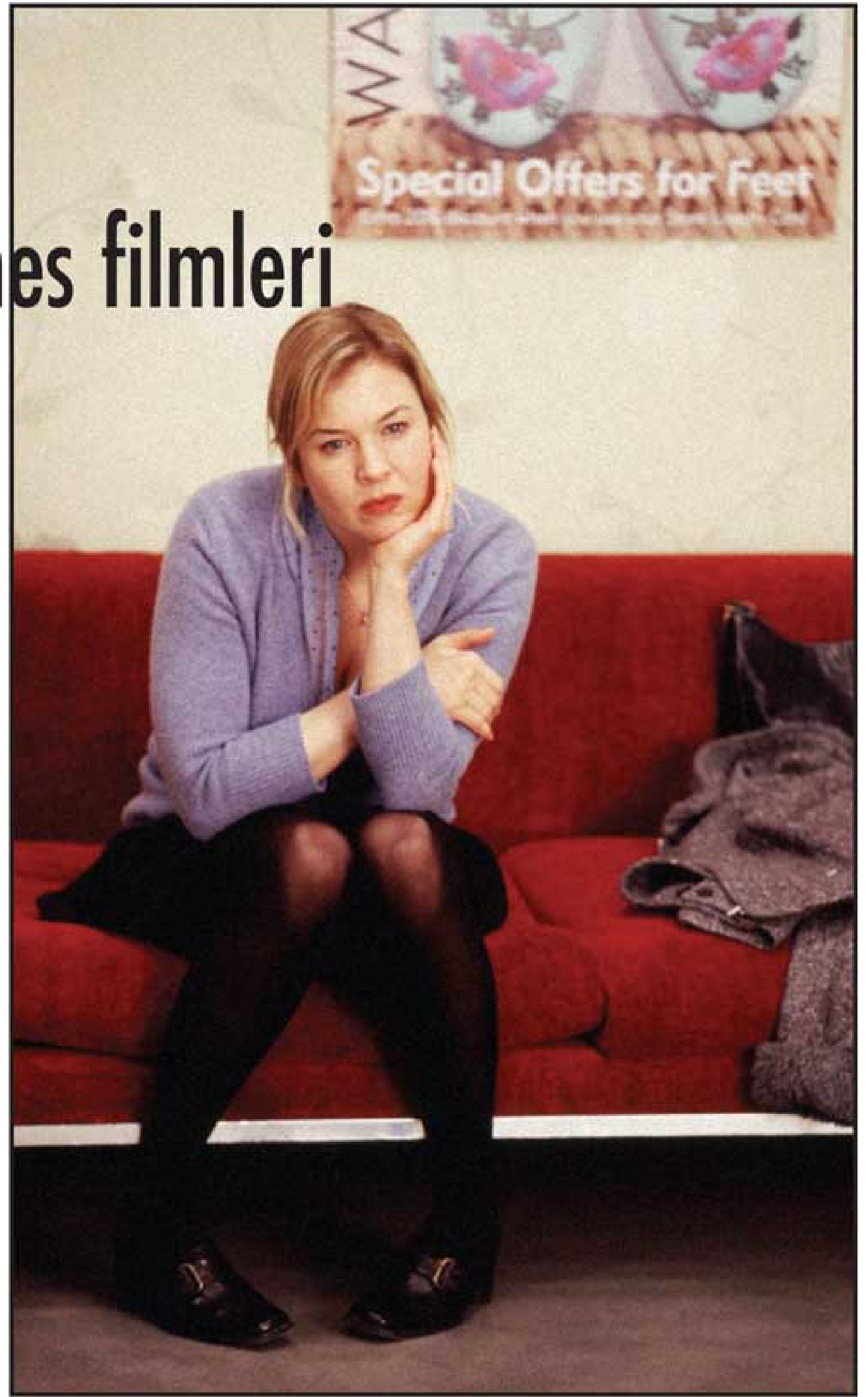
Yön: Greg ve Colin Strause
Oyn: Steven Pasquale
Şirket: Tiglon
Film: ✪

Sinema tarihinin iki çirkinlik abidesi Alien ile Predator 2004'teki ilk kapışmalarını takiben bu kez bir Amerikan kasabasında kozlarını paylaşıyorlar. Fakat bu defakinde ortalığa dehşet saçan ucubelerin sayısında ciddi bir artış söz konusu ve haliyle kasaba halkının da canını kurtarabilmek adına çok daha fazla çaba sarf etmesi gerekli. "Alien" ve "Predator" hayranları için her iki serinin de gelmiş oldukları nokta aslında pek de iç acıcı sayılmaz. Orijinal serilerin ruhundan artık iyice kopmuş görünen "AVP" filmleri, "Aliens vs. Predator: Requiem"in de gösterdiği üzere, kanın gövdeyi götürdüğü korku-aksiyon müptelalarına hitap eder hale geldi. **İlhan Yurtsever**

DVD Box Set

Bridget Jones filmleri

32 yaşındayım, kiloluyum, kadınım...

İngiliz yazar Helen Fielding'in tüm dünyada büyük bir ilgiyle karşılanan aynı isimli romanlarından uyarlanan Bridget Jones filmleri bir box set halinde piyasaya sürüldü. 2001 yapımı "Bridget Jones's Diary/Bridget Jones'un Günlüğü" hatırlayacağımız üzere Bridget Jones sevenleri fazlasıyla tatmin etmiş ve hatırı sayılır gişe rakamlarına ulaşmıştı. 3 yıl sonra çekilen devam filmi "Bridget Jones: The Edge Of Reason/Bridget Jones: Mantığın Sınırı" ise aynı başarıyı tekrarlamaktan epeyce uzaktı. 32 yaşına gelmiş olduğu halde ne aşk ne de iş yaşamında aradığı başarı ve mutluluğu yakalayamayan, hafif etine dolgun, hayalci, bir parça boşboğaz ama aynı oranda da iyimser Bridget (Renée Zellweger) ile ilk kez tanıştığımız ilk filmde kahramanımız hayatının gidişatından fena halde ümitsizliğe kapılarak kendini acilen kilo vermeye, sigarayı bırakmaya ve tutmaya başladığı günlük sayesinde yaşantısına çekidüzen vermeye adar. Büyük bir yayınevinde çalışan Bridget, bir yandan uslanmaz bir çapkın olan patronu Daniel Cleaver (Hugh Grant) ile flört ederken, öte yandan annesinin zoruyla tanıştığı avukat Mark Darcy (Colin Firth) ile aralarında karmaşık bir ilişki başlar.

Sharon Maguire'ın yönettiği filmin, romantik komedi sevenleri ve Bridget Jones takipçilerini memnun edeceğine kuşku yok. Fakat idealize edilmiş romantizmi ve beyaz atlı prensini arayan Bridget'ın iç dünyasına bakışı, filmi belki de en çok Bridget'ın akranı olan kadın izleyiciler için çekici kılıyor. Nitekim erkek izleyicilerin filmdeki kimi espri ve durumları ya da Bridget'ın ruh halini kadınlar kadar iyi anlaması mümkün olmuyor. Ancak zaten "Bridget Jones'un Günlüğü" bu tarz kaygılar taşımadığını daha en baştan açıkça ortaya koyuyor ve böylece kendini belli eden samimi tavrı filmin bir numaralı avantajına dönüşüyor. Elbette Bridget Jones rolünü gerçekten ciddiye aldığı ve fazlasıyla özümsediği her halinden belli olan Renée Zellweger'ın performansını da atlamamakta fayda var. Bu rol için 10 kilo alan oyuncunun, kariyerindeki hemen hiçbir rolde bu derece iyi ve doğal görünmediği dahi söylenebilir hatta. Gösterime girdiği dönemde birbirinden popüler şarkılardan oluşan soundtrack albümüyle de hayli ilgi toplayan filmde 'sempatik çocuk' imajına ters düşen züppe patron rolündeki Hugh Grant ve buzdolabı timsali Mark'ı canlandıran Colin Firth'un gayet inandırıcı performanslara imza attıklarını da belirtelim.

"Bridget Jones'un Günlüğü"nün yakaladığı başarı ertesinde belki de daha büyük beklentilerle hayata geçen "Bridget Jones: Mantığın Sınırı" içinse, Zellweger'ın performansı da dâhil olmak üzere benzer tarzda olumlu yorumlarda bulunmak çok kolay değil. İkinci filmde yönetmen koltuğunun nispeten daha deneyimli bir isim olan Beeban Kidron'a teslim edilmiş olması da belli ki pek işe yaramamış. Zaten filmin başlıca sorunu da hikâyesinde, daha doğrusu 100 dakikayı dolduracak bir hikâyesinin bulunmayışında yatıyor. Hayatının aşkını Mark'ta bulan ya da en azından öyle olduğunu düşünen Bridget bu kez de özgüven eksikliği, kıskançlık gibi problemler yüzünden ilişkisinin çıkmaza sürüklenmesine engel olamazken, eski patronu Daniel'ın beklenmedik bir anda yeniden hayatına girmesiyle kendini yine bir ikilemin ortasında bulur. Tabii öyküye dâhil olan yeni karakterler de işlerin iyice karışmasına sebep olacaktır.

Romantik komedilerin olmazsa olmazlarından, hikâyenin işlemesini sağlayan

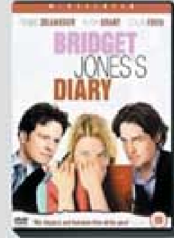
kurallarından biri, birbirini seven çiftlerin kavuşmasına ya da mutlu mesut yaşamalarına engel teşkil eden envai çeşit problemin varlığıdır. Seyirci, âşıkların bin bir zorluğa göğüs gererek, atlatılan türlü badirenin sonunda birbirlerine kavuşmasını bekler. "Bridget Jones: Mantığın Sınırında"da da bunların tümü mevcut. Bridget ile Mark'ın yaşadığı sorunlar hemen her romantik komedide karşımıza çıkabilecek, hatta bazısında fazlasıyla işe yarayan türden şeyler. Ne var ki Bridget ile Mark'ın ilişkisindeki açmazlara odaklanan filmin ilk yarısı izleyici için can sıkıntısından öte bir şey ifade etmezken, hikâye akışının da ciddi anlamda sekteye uğramasına yol açıyor. Tam da bu yüzden filmin ikinci bölümünde Bridget'ın başına açılan belalar öyküye zorla yedirilmiş gibi görünmekten kurtulamıyor. Box setteki DVD ekstraları, bu tarz bir yapım için hayalkırıklığı yaratacak cinsten. "Bridget Jones'un Günlüğü" filminin DVD'sinde yer alan ekler arasında "Filmin Fragmanı", "Bridget'ın Fotoğraf Albümü" ve "Müzik Videoları"nın yanı sıra, filmin oyuncu kadrosu, yönetmen Sharon Maguire ve yazar Helen Fielding ile yapılmış röportajları da izleyebildiğimiz yaklaşık 10 dakika uzunluğundaki "Sahne Arkası" bölümü bulunuyor. "Bridget Jones: Mantığın Sınırı"nın ekstralarında ise fragman ve fotoğraf albümüne ek olarak Bridget Jones suretindeki Renée Zellweger'ın Colin Firth ile yaptığı kurmaca bir röportaj yer alıyor. "Bridget'ın Colin Firth Röportajı" başlığını taşıyan ve 5 dakika kadar süren bu röportaj bir parça yaratıcılıkla esasında çok daha eğlenceli hale getirilebilirmiş. Neticede, piyasaya çıkan DVD'lerin pek çoğunda bulabileceğimiz eklerden fazlasını sunmayan box set, filmin yapım aşaması hakkında daha detaylı bilgi edinmek isteyen Bridget Jones hayranlarını tatmin edecek düzeyde değil ne yazık ki. Box setin içinde, filmleri izledikten sonra Bridget'a özenip günlük tutmaya heveslenenler için bir de günlük defteri hediyesi bulunuyor.

Box Set: ✪✪

İlhan Yurtsever

Bridget Jones'un Günlüğü
Bridget Jones's Diary

Yön: Sharon Maguire
Oyn: Renee Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 97 dk
Ses: İngilizce-Türkçe Dolby Digital 5.1
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Saga
Film: ✪✪◡ **Ekstralar:** ✪✪✪

Bridget Jones: Mantığın Sınırı
Bridget Jones: The Edge Of Reason

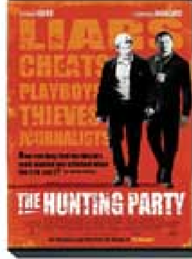

Yön: Beeban Kidron
Oyn: Renee Zellweger, Colin Firth, Hugh Grant
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 108 dk
Ses: İngilizce-Türkçe Dolby Digital 5.1
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Saga
Film: ✪✪ **Ekstralar:** ✪✪

DVD Rehberi

Av Partisi/The Hunting Party (2007)

Ateş altında vicdan muhasebesi...

Yön: Richard Shepard
Oyn: Richard Gere, Terrence Howard
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 101 dk.
Ses: Türkçe 5.1 Surround, İngilizce 5.1 Surround
Görüntü: 16:9 Geniş Ekran 2:35:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Tiglon
Film: ✪✪✪ Ekstralar: ✪✪

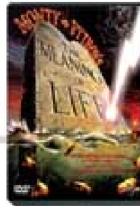

Bugün "The Matador" adlı filmiyle övgüler toplayan Richard Shepherd'ın yazıp yönettiği filmde başrolleri Richard Gere, Terrence Howard, Jesse Eisenberg, James Brolin ve güzel yıldız Diane Kruger paylaşıyorlar. Film, gazeteci Scott Anderson'un Bosna dönüsü Esquire dergisine yazdığı savaş anılarından oluşan 'Yaz Tatilinde Neler Yaptım' yazısından yola çıkılarak çekilmiş. Richard Shepherd, senaryoyu yazmadan önce, 2005'in son günlerinde Saraybosna'ya gitmiş ve Birleşmiş Milletler'in resmi görevlileriyle, savaş muhabirleriyle ve çatışmalardan sağ kurtulan insanlarla görüşmüş. Filmin çekimleri yaklaşık üç ay sürmüş. Gözden düşmüş orta yaşlı gazeteci Simon (Gere), kameraman Duck (Howard) ve caylak gazeteci Benjamin (Eisenberg), savaş sonrası Bosna'da, en büyük savaş suçlusu, 'tilki' lakaplı Bogdanovich'i (Ljubimor Kerekes) bulmaya karar verirler. Bogdanovich'in adamları, kahramanlarımızın bir CIA timi olduklarını sanarak, onların peşlerine düşerler. İyi yönetilmiş, iyi yazılmış, iyi oynanmış son derece etkileyici bir film "Av Partisi". Yaşadığımız çağın acıtan gerçeklerini beyazperdeye zaman zaman hüzünlü bir öykü eşliğinde yansıtan film son derece çarpıcı. Çekimleri, gerçek mekânlarda, Saraybosna ve Zagrep'te gerçekleştirilen yapım, ilgiyi fazlasıyla hak ediyor.

EKSTRALAR: Filmin DVD'sinde çekim aşamasından görüntülerin yer aldığı bir kamera arkası belgeseli ve bir adet fragman sizleri bekliyor.

Murat Erşahin

Monty Python's The Meaning of Life (1983)

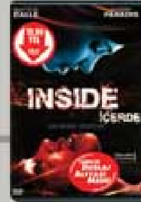

Yön: Terry Jones, Terry Gilliam
Oyn: John Cleese
Şirket: Kanal D Video
Film: ✪✪✪✪

1965 "The Meaning Of Life" Monty Python tayfasının televizyon şovları için hazırladıkları skeçlerin birbirine eklenmiş hali gibi duruyor olabilir, fakat bu durum sonuçta belli bir bütünlüğe ulaşan skeçlerin, sinema tarihinin en önemli komedi klasiklerinden birine dönüştüğü gerçeğini değiştirmiyor. Monty Python ekibinin kimi zaman sulu, kimi zamansa kışkırtıcı ve seyirciden serinkanlılık talep eden mizahından, din, eğitim, sağlık, politika, savaş, ticaret, aile, cinsellik, ölüm ve daha nice mefhum payına düşeni alıyor. Yer yer belden aşağı vurmalara da hazırlıklıysanız "The Meaning Of Life" bolca kahkaha vaat ediyor.

İlhan Yurtsever

İçeride/Inside (2008)

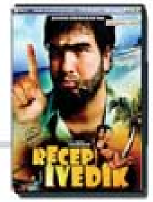

Yön: Alexandre Bustillo, Julien Maurey
Oyn: Beatrice Dalle
Şirket: Tiglon
Film: ✪ Ekstralar: ✪✪

Babası Kocasının trafik kazasındaki ölümünden aylar sonra doğum yapmaya hazırlanan Sarah'nın kapısı, doğumdan önceki gece esrarengiz bir kadın tarafından çalınır. Kadın, yalnızca telefonu kullanmak istediğini söylese de, aslında çok daha farklı ve 'kanlı' emelleri vardır. Sarah'yı canlandıran Alysson Paradis ile arıza rollerin gediklisi Béatrice Dalle'ın başrollerde yer aldığı film, nispeten kabul edilebilir düzeyde bir gerilim atmosferi yarattığı ilk 20 dakikasından sonra, seyirciyi şok etmekten öte zerre amaç ya da anlam taşımayan bir vahşet gösterisine soyunarak, şiddet hususunda 'suyunu çıkarmak' deyimini baştan tanımlıyor adeta. Ekstralarda, fotoğraf galerisi, fragman ve Türkçe dil seçeneği barındırmayan 50 dakikalık bir kamera arkası belgeseli mevcut.

İlhan Yurtsever

Recep İvedik (2008)

Yön: Togan Gökbakar
Oyn: Şahan Gökbakar, Fatma Toptaş
Şirket: Kanal D Video
Film: ✪ Ekstralar: -

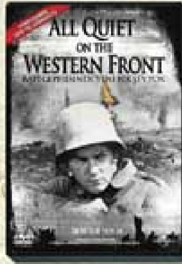
Şahan Gökbakar'ın televizyon için yarattığı Recep İvedik karakterinin ilk sinema macerasıyla televizyonda yayınlanan versiyonu arasındaki tek fark belki de süresi. Yolda bulduğu, zengin bir işadamına ait cüzdanı sahibine teslim etmek üzere Antalya'nın yolunu tutan, kah yürüyerek, kah otostop çekerek İstanbul'dan kalkıp onca yol kat eden Recep İvedik'in maceraları Gökbakar'ın doğaçlama yeteneğinden de güç alarak güldürüyor güldürmesine fakat 30 dakikalık bir televizyon şovuna sığacağını bal gibi bildiğimiz kaba ve daha da korkuncu sıradan bir dolu espri uğruna bunca film stokunun tüketilmesine değer miydi diye de düşünmeden edemiyor insan. Ayrıca filmin daha önce "Kurtlar Vadisi: Irak"a ait olan seyirci rekorunu kırdığını ve an itibarıyla en çok izlenen filmler listesinin zirvesine oturduğunu da belirtelim.

İlhan Yurtsever

Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok
All Quiet on the Western Front (1930)

Savaş, idealler, ölüm ve hayatın gücü

Yönetmen: Lewis Milestone
Senaryo: Maxwell Anderson, George Abbott (Erich Maria Remarque'nın 'Im Westen nichts Neues' adlı romanından)
Oyuncular: Louis Wolheim, Lew Ayres, John Wray, Scott Kolk, William Bakewell, Harold Goodwin, Slim Summerville, Walter Rogers, Arnold Lucy, Beryl Mercer,
Bölge: 2 (Türkiye)
Süre: 128 dk.
Ses: İngilizce 5.1
Görüntü: Geniş Ekran 1:33:1
Altyazı: Türkçe
Şirket: Kanal D Video

Bugün Orijinal kopyası 1998'de yenilenen 1930 tarihli tarihi savaş dramı, sinema tarihinin en önemli filmlerinden biridir. Sadece öyküsü, görselliği, atmosferi ve yönetimiyle değil, savaşın içindeki insana, o sıradan bireye yaklaşımıyla o güne dek yapılmış filmlerden tamamen farklı bir yapımdır "Batı Cephesinde Yeni Bir Şey Yok". Fanatik milliyetçiliği tamamen suçlayan anti militarist, savaş karşıtı bu ünlü klasik, 1898-1970 yılları arasında yaşamış usta Alman yazar Erich Maria Remarque'nın 1929'da basılmış 'Im Westen nichts Neues' adlı romanından sinemaya uyarlanmıştır. Film, Amerikan sineması tarafından beyazperdeye aktarılmış, usta senaristler Maxwell Anderson ve George Abbott'un beyazperde için uyarladıkları metni iki Oscar ödüllü usta sinemacı Lewis Milestone (1895-1980) yönetmişti. Genç bir asker, ruhunu yok eden korkunç savaşla yüz yüze gelir. Bir grup Alman gencinin büyük ve içten bir idealizmle başlayan hikâyeleri, hayalkırıklığı ve yok oluşla sonuçlanır. Birinci Dünya Savaşı'na bağnaz öğretmenlerinin kışkırttığı vatanseverlik duygularıyla gönüllü olarak katılan Alman gençlerinin savaşın keskin gerçekliği ve acısı altında nasıl ezildiklerini son derece çarpıcı bir biçimde ele alır film. Filmin kahramanları, yaşama bağlılıklarını, yaşama sevinçlerini öylesine yitirmişlerdir ki, örneğin aralarından biri, eskiden yaşam dolu olan genç bir adam, önünde uzanan upuzun hayata bakıp, 'Varsın aylar, yıllar geçsin. Nasılsa bana getirecekleri bir şey kalmadı' der sonunda. Film, savaşa katılan insanların bir kısmının bedenen öldüklerini, geri kalan tamamının ise ruhen öldüklerini, yok olduklarını savunmaktadır. Sonuçta, savaşa katılan herkes ölür, bedenen ya da ruhen, kimse savaştan sağ çıkamaz. Savaşın gerçeği işte budur. Ünlü filmin başrol oyuncularından Lew Ayres'in canlandırdığı genç asker Paul Baumer, filmin can alıcı diyaloglarından birinde şunları söyler: 'Siperlerde yaşıyor ve savaşıyoruz. Tek yaptığımız ölmemeye çalışmak...'. Döneminin usta oyuncuları Louis Wolheim, John Wray ve filmde ilk önemli rolünü üstlenip, 1996'da hayata veda edene dek sinemanın içinde olmuş aktör Lew Ayres'ın başrolleri paylaştığı klasik, Hollywood'un en önemli görüntü yönetmenlerinden olan ve kendinden sonra gelen isimler için bir öncü olmuş duayen Arthur Edeson'un siyah-beyaz çalışmasıyla da akıllara kazınmıştır. Filmin yapımcısı da önemli bir isimdir. Carl Laemmle Jr. Universal Pictures'ın kurucusu Carl Laemmle'nin oğlu olan ünlü yapımcı, dönem için büyük bir risk taşıyan bu bıçak sırtı filme inanmış ve tek yapımcı olarak projeyi hayata geçirmiştir. 1936 yapımı "Show Boat" adlı filmden sonra yapımcılığı bırakan Laemmle, on yıl süren yapımcılık kariyerinde bir rekor sayılabilecek 133 filme imza atmayı başarmıştır.

Savaşın kötücül anlamsızlığını, insan ruhunun ve saflığın adına savaş denen yıkıma kurban verilmesini, insanın ruhuna işleyen bir bakışla görüntüleyen film, akıldan çıkması zor bir dizi sahneyle hatırlanır hep. Paul Baumer'in öldürdüğü bir askerle birlikte top mermisinin açtığı çukurda sıkışması, cepheye yeni gidecek acemi erlerle savaş gazilerinin yaptıkları toplantı, piyadelerin makineli tüfek kurşunları altında can verdikleri uzun plan sekanslar, genç ve güzel Fransız çiftçi kızlarla askerlerin gece yarısı birlikte yüzmeleri, yine Paul Baumer'in şaşkın okul arkadaşlarına attığı savaş karşıtı nutuk ve o unutulmaz meşhur finalde, askerin kelebeğe uzanan eli, filmin önemli sahneleri arasında yer alır. Görsel ritimlerin metnin gücüyle buluşup, insanın yüreğine ve zihnine işlemesi her filmde başarıyla yapılan bir iş değildir. Milestone, çektiği ilk sesli filminde bunu başarmış, film başta Almanya ve İtalya olmak üzere birçok ülkede aşırı milliyetçilerin tepkisini çekmiş, yasaklanmış, örneğin İtalya'da 1956'ya dek gösterimi yapılmamıştır. En İyi Film ve En İyi Yönetmen Oscar'larını kazanan yapım, En İyi Görüntü Yönetimi ve En İyi Senaryo dallarında da Oscar adayı olmuş, içerdiği keskin gerçeklik ve meseleye tavizsiz yaklaşımıyla ardından gelen birçok tarihi savaş dramı için bir mihenk taşı olmuştur. Film, 1979'da aynı isimle televizyon için ABD-İngiltere ortak yapımı olarak Delbert Mann tarafından yeniden çekilmiş, En İyi TV Filmi dalında Altın Küre kazanan bu yapım, orijinal sinema versiyonu kadar etkileyici bulunmamıştı.

Murat Erşahin

Tutku krallığı

8. Henry rolünde Jonathan Rhys Meyers.

İçiçe geçen hikayeleri ara sıra tarihin akışını bozarak anlatsa da çok katmanlı yapısı, derinlemesine ele aldığı karakterleri ve özenli görselliğiyle son yılların en başarılı yapımlarından biri.

EMRAH KOLUKISA

Güzel sanatların beslendiği kaynakların en zenginlerinden biri tarih. Bilimsel tanımının biraz dışına çıktığımızda mitolojiye de bulaşmamız mümkün, ki zaten dramatik sanatların ana damarlarından biri de buradan geliyor. Efsaneler, destanlar, söylenceler hep yaratıcılığı kışkırtmış, sanatçılara ilham vermiştir tarih boyunca. Bu resim sanatı için de böyleydi, roman ve tabii sinema için de. Televizyon sanat alanına sokulabilir mi gibi bir tartışma yaratacak değiliz elbette ama son yıllarda her zamankinden daha nitelikli yapımların karşımıza çıktığı beyazcam da tarihin büyüsünden bir hayli etkilenmişe benziyor.

Uzunca bir dönemi TRT ekranına mahkum olarak geçiren bizler için tarihi drama denince akla gelen ilk yapımlardan biri I Claudius adlı dizidir hiç şüphesiz. Tam bu noktada Sezar'ın hakkı Sezar'a demek lazım belki de. Zira 1976 yapımı dizinin bugün bir klasik kabul edildiğini düşünürseniz TRT'nin ne kadar hayırlı bir iş yaptığını da teslim edersiniz. Robert Graves'in aynı adlı romanından BBC tarafından televizyona uyarlanan dizide Derek Jacobi, Patrick Stewart, John Hurt gibi usta aktörler rol almış ve Roma İmparatorluğu'nu konu alan 13 bölümlük dizi hem dünyada hem de bizde büyük bir ilgi görmüştü. Dizinin etkisi o kadar büyük oldu ki, uzun yıllar boyunca, ta ki yine The Tudors'ı yayınlayan CNBC-e kanalı Rome'u yayına sokana dek yerine koyacak birşey bulamadı izleyici. I Claudius'tan çok da farklı bir konusu olmayan Rome da yine BBC ve onun ABD'deki tek muadili HBO'nun bir yapımıydı ve prodüksiyon kalitesi anlamında gerçekten çok üst düzey bir yapımdı. Hatta geçenlerde İstanbul'a gelen John Milius (kendisi "Apocalypse Now/Kıyamet" ve "Big Wednesday" gibi unutulmaz sinema filmlerinin yanısıra Rome dizisinin de senaristlerinden biri) HBO'nun ekonomik sebepler yüzünden diziyi kaldırmasından ne kadar hicap duyduğunu açıklamıştı. Mukadderat işte...

Rome'un ardından The Tudors

Kısa ömürlü olmasına rağmen (2 sezonda bitti ne yazık ki bu dizi) tarihi dramaların ilgi gördüğünün anlaşılmasına sebebiyet veren Rome'un açtığı yoldan daha da iddialı bir dizi geçecekti: The Tudors. Üstelik bu sefer konu Roma İmparatorluğu değil, Büyük Britanya Krallığı'ydı. Britanya, konuya ilgi duyanların da çok iyi bildiği gibi, antik Yunan'dan bu yana tarihi drama geleneğini en sağlam sürdüren coğrafya. Örneğin, her anlamda zengin bir tarihe sahip olan Türkler bu konuda son derece yetersiz ve sığ kalmışken; Shakespeare gibi bir tiyatro (ve şiir) dehasını yetiştiren İngilizler tarih damarından hareketle drama sanatının en incelikli ve ustalıklı örneklerini yarattılar. Ama bu bambaşka ve uzun bir tartışma konusu.

"Elizabeth" (1998) ve "Elizabeth: The Golden Age" (2007) gibi dikkate değer sinema filmlerinin senaristi Michael Hirst'ün imzasını taşıyan ve İngiltere tarihinin en ilginç dönemlerinden birini

Sam Neill'ın ustalıkla canlandırdığı Kardinal Wolsey, dizinin kilit karakterlerinden biri.

konu edinen The Tudors entrikanın bol, aşk meşk gibi meselelerin daha da bol olduğu bir dizi. 8. Henry'nin romanlara ve filmlere defalarca konu olmuş aşk hayatını eksen alan yapım, çapkınlığıyla nam salmış Kral'ın en çalkantılı ilişkisini, Anne Boleyn ile yaşadığı aşkı ön plana koyuyor. Bu durumda dizinin en ağırlıklı karakterlerinin 8. Henry ve Anne Boleyn olduğu görüşüne kapılabilirsiniz ama kadroda hiç de yabana atılmayacak isimler ve görmezden gelinemeyecek performanslar var.

Sarayın demirbaşları

İsterseniz ise en tepeden, yani kral 8. Henry'den başlayalım. İngiltere tarihinin en renkli kişiliklerinden biri olan 8. Henry'yi son yılların en karizmatik simaları arasında gösterilen Jonathan Rhys Meyers canlandırıyor. Kendisini Woody Allen'ın olağanüstü dönüşü "Match Point/Maç Sayısı"nda izlemiş ve çokça takdir etmiştik. Yetenekli ve kendini izletmeyi iyi bilen bir oyuncu. Yine de bu rol için biraz fazla yakışıklı kaçtığını düşünüyoruz Jonathan'ın. Ne de olsa günümüze kadar gelen 8. Henry portrelerine bakacak olursak hazretin hiç de öyle ölünüp bitilecek bir tipi olmadığını görürüz. Zaten 8. Henry'nin asıl sırrı da burada bizce: Çekiciliğinin temelinde yakışıklılığı yok onun, iktidarı var. Bu iktidarı karizmaya çevirmeyi bildiği bir gerçek elbette, tarih yalan söylemez, ama Jonathan Rhys Meyers gibi bir erkeğin kral olmasa da hemen her kadını tavlayabileceğini kabul etmeliyiz. Yani, oyunculuğuna bir diyeceğimiz yok da, keşke biraz daha az yakışıklı (hatta alenen çirkin) bir oyuncu bulunsaymış da iktidar denen o canavarın asıl gücünü görseymişiz.

Tarihe ilgi duyanlar zaten biliyordur da, bilmeyenler için söyleyelim, 8. Henry'nin yaşadığı dönem Avrupa tarihinin en önemli beyinlerinden bazılarının da yaşadığı dönem aynı zamanda ve dizide de bu karakterleri görüyoruz. Bunlardan biri Utopia adlı eseriyle politika ve felsefe alanında büyük izler bırakmış Thomas More. Yükselmekte olan Lutherci akıma karşı fikirleriyle tanınan ve iflah olmaz bir hümanist olarak tarihe geçen More dizide (ve tarihte elbett) İngiltere Kralı 8. Henry'nin yakın dostu ve bir nevi danışmanı. Ne var ki Anne Boleyn ile evlenmek için akılalmaz işlere kalkışacak olan 8. Henry ile görüş ayrılığına düşmesi de an meselesi. Thomas More rolünde izlediğimiz Jeremy Northam'ın kendi kuşağının en iyi oyuncularından biri olduğu ise yadsınamayacak bir gerçek ve doğrusu biraz daha fazla görmeyi isterdik onu.

İktidar hırsıyla yanıp tutuşan Kardinal Wolsey de The Tudors'un kilit karakterlerinden biri. Bir yandan en önemli iktidar odaklarından kiliseyi temsil eden, bir yandan da saraydaki itibarını sağlamlaştırmak adına her türlü dengeyi gözeten Wolsey'nin nihai amacı Papa olmak. Ne var ki tarih onun bu en prestijli mevkiye gelebildiğini yazmıyor. Üstelik Anne Boleyn vakası onun da başını yiyebilecek kadar vahim bir mesele. Yine de Sam Neill'ın büyük bir maharetle oynadığı Kardinal Wolsey dizinin en renkli ve en ilginç karakterlerinden biri.

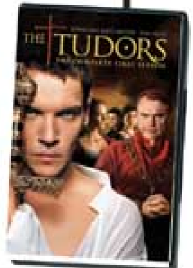
Güzelliği ve bir silah kadar etkili kullandığı bekaretiyle (Anne Boleyn evlenene kadar yatmayacaktır Kral'la) 8. Henry'yi avucunun içine alan Anne Boleyn (Natalie Dormer), Kral'ın ilk eşi (ve aslındaki önündeki en büyük engel) Katherine of Aragon (Maria Doyle Kennedy), kraliyet ailesinin talihsiz kızı Prenses Margaret (Gabrielle Anwar), dönemin siyasi arenasında söz sahibi karakterlerden biri haline gelen Thomas Cromwell (James Frain) ve Kral'ın ayağını kaydırmak için fırsat kollayan diğerleri... İç içe geçen hikayeleri ara sıra tarihin akışını bozarak anlatsa da çok katmanlı yapısı, derinlemesine ele aldığı karakterleri ve özenli görselliğiyle The Tudors son yılların en başarılı yapımlarından biri. Sonuç itibarıyla tarihin tekerrürden ibaret olduğuna inananlar bu hep birbirini tekrar ediyormuş gibi görünen tarihi dizilerden çok da haz etmeyecektir muhakkak ama geçmişin bir ölçüde geleceği de işaret ettiğini bilenler bu tekrarların da ötesini görebildikleri için The Tudors'ı sevecekler. İsterseniz diziye de çok uygun düşeceğine inandığımız bir alıntıyla bitirelim yazımızı: tarihçi C. V. Wedgwood'un da dediği gibi, "Tutku olmasaydı hata da olmazdı belki, ama tutku olmadan tarihin de olmayacağı kesin."

Kralı avucunun içine alan Anne Boleyn rolünde Natalie Dormer.

Nasıl izleyebilirim?

"The Tudors"ın birinci sezonu DVD ve Blu-ray formatında Tiglon tarafından yakın zamanda piyasaya sürülmüş olacak. Birinci sezonuyla Cnbc-e ve E2 kanallarında seyirciyle buluşan dizinin ikinci sezonu önümüzdeki dönemde Cnbc-e ekranlarında olacak.

Hazırlayan: Alkan Avcıoğlu
alkanavcioglu@yahoo.com

Tuvalu (1999)

Alman yönetmen Veit Helmer'in festival canavarı ilk filmi, Buster Keaton'dan "Şarküteri"ye uzanan bir köprü kuruyor.

***Hikaye:** Anton, terkedilmiş bir sanayi bölgesinin ortasındaki eskimiş bir kapalı yüzme havuzunun sahibinin oğludur. Artık nadiren müşteri gelmesine rağmen kör babasını işlerin tıkır tıkır yolunda gittiğine inandırmaya çalışan Anton günlerini okyanusun ortasında bir yaşam düşleyerek geçirirken üçkağıtçı ağabeyi Gregor işletmeyi kapatıp binayı yıkmak istemektedir. Anton bir yandan bu tarihi binayı kurtarmaya bir yandan da aşık olduğu Eva'nın kalbini kazanmaya çalışır.*

Veit Helmer'in, Jean Pierre Jeunet'nin "Şarküteri"sinden ve tabii Terry Gilliam'ın "Brazil"inden yoğun bir şekilde ilham alan filmi, sessiz sinema dönemine bir saygı duruşu niteliğinde. Diyalog içermeyen film, sessiz sinema gramerini renk filtrelerine bel bağlayan stilize bir görüntü yönetmenliğine taşıyor. Veit Hemler, bir hayli özgün bir iş ortaya çıkartmayı başarmış ancak aynı zamanda sinemasal referanslarını da açıkça ortaya koyuyor. Filmin referanslarını paletinde alenen kullanması bile başlı başına sinemaseverleri tatmin edebilir. Zira "Tuvalu" her şeyden çok sinema tarihinde bir yolculuğun cazibesini taşıyor: Buster Keaton ve Georges Melies filmin temel ilham kaynakları olsa da Terry Gilliam'ın fantastik dünyalarını, Felliniesk curcunaları, Aki Kaurasmaki'nin mizahını ve Guy Maddin'in avangart üslubunu da hissetmemek mümkün değil. Bunca ilhamı aynı potada eritmeyi başardığı için yönetmenin hakkını teslim etmek gerekiyor.

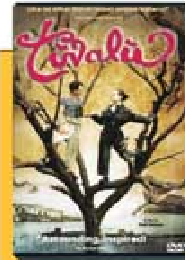
Filmin yönetmeni, senaristi ve yapımcısı Veit Helmer pek aşina olmadığımız bir isim değil aslında. "Tuvalu" yaklaşık 8 sene önce 6. Avrupa Filmleri Festivali'nde ve ardından 5. Uluslararası Çevre Filmleri Festivali'nde gösterilmişti. Bunun yanı sıra, meraklılarının hatırlayacağı gibi yönetmen son filmi "Absurdistan"ın (2008) hikayesini Antalya'nın Sırt köyündeki kadınların, köyün içme suyu sorununu çözemedikleri takdirde kocaları ile ilişkiye girmeyi reddetmelerini ele alan küçük bir gazete haberinden yola çıkarak yazmıştı. "Absurdistan" her ne kadar 3. filmi olsa da Helmer'in 1980'ler sonuna dayanan bir kariyeri var. Münih Film Okulu'ndan mezun olan Helmer asıl olarak kısa film yönetmeni olarak nam salmış bir isim. "Surprise" ve "Tour Eiffel" gibi hit olmuş kısa filmleri "Tuvalu"ya biçimsel olarak pek yakın filmler olmasa da; yönetmenin janrlar arasında dolaşan kısa filmlerindeki heves "Tuvalu"nun başarısında kilit rol oynuyor. Filmlerini finanse edişi ve prodüksiyonlardaki özeni ile inatçı ve yılmaz bir bağımsız sinemacı olan Helmer tüm bunların arkasındaki sinema aşkını "Tuvalu"ya aktarmayı başarıyor. Çoğu ilk film gibi yönetmeninin varını yoğunu ortaya koyduğu bir proje "Tuvalu". Helmer bu konuda şöyle diyor: "Bu film benim bebeğim ve bence oldukça incinebilir bir film. Sınıf arkadaşlarının ona sataşmasından korkuyorum çünkü o çok farklı". Helmer'in yüzde yüz haklı olduğu bir yer var ki o da filmin farklı/sıra dışı oluşu. Ancak, her ne kadar film ana-akıma meyletmeyen, hafif deneysel, zorlu bir film gibi görünüyor olsa da yönetmenin hikayesini aktarış tarzından duyduğu hazzı hissetmemek mümkün değil. Nitekim "Tuvalu", Avrupa'da katıldığı birçok festivalden ödülle ve de sıkça izleyici ödülüyle dönmüş bir film.

Bu eksende sinematografinin "Tuvalu"nun başlıca kozu olduğu söylenebilir. Ele aldığı naif aşk hikayesini boğucu mizansenlerine rağmen büyülü bir masala dönüştüren ve tüm zarafetini görüntü yönetmenliğiyle kuran bir film "Tuvalu". Ancak hikaye akışında ve temposunda ses efektlerinin ve müziğin de önemli bir rol oynadığını belirtmek gerekiyor. Hem stilize bir anlatıma girişip hem de diyalogsuz hikaye anlatmak çantada keklik bir iş değil. Ancak Veit Helmer, objelere ve insan yüzlerine yapılan vurgulayıcı yakın çekimleri, ekonomik orta planlarla dengeleyerek işin altından kalkmasını biliyor. Böylece film, stile aşırı vurgu yapmasına rağmen kendi sinemasal dünyasında izleyiciye nefes alabileceği bir yalınlık da sunuyor. Plastik malzemenin sessiz sinema dönemi ekseninde

kullanılışıyla Helmer'in yakaladığı kompozisyonlar harika bir uyum yaratıyor. Haksızlığa uğramış hayalperest rolüne cuk oturan Denis Lavant'ı izlemenin keyfini de es geçmemek lazım. Kafkaesk bir kurulumun içinde bir Jacques Tati filminden fırlamış gibi yeni teknolojiye karşı savaşan Anton rolünde Lavant'ın yüzü ve keskin ifadeleri filmin görsel dokusu için adeta biçilmiş kaftan.

New York Times, Veit Helmer'in çılgınca garip fikirleri olan bu çıkış filminin bir gün kendini "Eraserhead" ve "Şarküteri" gibi kült favorilerin yanında bulabileceğini yazmıştı. Alman yönetmenin filminin o derece rağbet görmesi şimdilik pek olası gözükmüyor, ancak tipik bir 'kayıplara karışan festival hazinesi'nin özgünlüğünü tatmak istiyorsanız sinema sevgisi ve yeni fikirlerle dolup taşan "Tuvalu"yu izlemenizde fayda var. Hele ki sinemada görselliğin hakkının tekrar tekrar teslim edilmesinden doyumsuz zevk alanlardansanız, bu filmin peşine düştüğünüze hiç pişman olmayacaksınız.

Filmin DVD'sini www.amazon.com adresinden temin edebilirsiniz. Filmi izlemek için altyazı gerekmiyor. DVD'nin ekstralarında fotoğraf galerisi ve fragmanın dışında yönetmenin kısa filmi "Surprise" da bulunuyor.

Harry Sally'yle Tanışınca (1989)

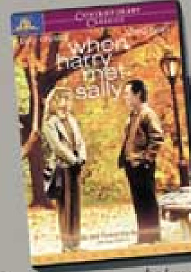
Romantik komedi denince akla gelen ilk filmlerden biridir hala "When Harry Met Sally/Harry Sally'yle Tanışınca". Nora Ephron'ın Oscar adaylığı kazanan parlak senaryosu formda bir Rob Reiner yönetimi ve Meg Ryan ile Billy Crystal'ın dinamik performansları ile birleşince ortaya Amerikan sinemasının en akılda kalıcı örneklerinden biri çıkmıştı. Ephron'un, bir erkekle bir kadının araya seks girmeden arkadaş olup olamayacağı fikrinden yolan çıkan senaryosu, beyazperdedeki ilişki temsillerini Woody Allen ilhamlı bir şekilde güncelleyip keskin gözlemler ve esprili diyaloglar ile donatıyordu. "Harry, Sally'yle Tanışınca"nın muazzam başarısı Hollywood endüstrisinin romantik komedi türünü tekrar vitrine çıkarmasına yol açmıştı. Hikaye oldukça klişe olsa (ve öyle sonlansa) da, diyaloglar ve Meg Ryan ile Billy Crystal'ın perdedeki kimyası, filmi hala türdeşleri arasında taze kılıyor. Unutulmaz "orgazm taklidi" sahnesi, sadece filmin zirve anlarından biri değil, Amerikan komedilerinin en meşhur klasik sahnelerinden biri aynı zamanda. Defalarca tekrar çekilen sahnede Meg Ryan'ın saatler boyu orgazm taklidi yapmak zorunda kaldığı söylenir. Buna karşılık sahnenin doruk noktası Meg Ryan'ın "doruk noktası" değil yan masada yemek yiyen kadının (Rob Reiner'ın annesi) sözleridir.

Sally: Bu kadınlarla ne yapıyorsun? Kalkıp gidiyor musun?
Harry: Tabii.
Sally: Anlat bana. Ne söylüyorsun?
Harry: Erken işim olduğunu, sabah spor yapacağımı.
Sally: Sen spor yapmazsın.
Harry: Onlar bilmiyor ki. Yeni tanışıyoruz.
Sally: Bu iğrenç.
Harry: Doğru. Kendimi kötü hissediyorum.
Sally: Seninle ilişkim olmadığı için memnunum. Yoksa yataktan kalkıp banyo yapıp, sabahın 3'ünde evine dönen bir kadın olacaktım. Hem senin bir şöminen bile yok. Gerçi bunun farkında değilim ya.
Harry: Niye üzüldün? Seninle ilgili değil ki.
Sally: Evet, ilgili. Sen bütün kadınlara bir hakaretsin ve ben bir kadınım.
Harry: Hey, ben kimsenin şikayet ettiğini duymuyorum.
Sally: Tabii duymazsın, kapıdan öyle hızlı çıkıyorsun ki...
Harry: Bence iyi vakit geçiriyorlar.
Sally: Nereden biliyorsun?
Harry: Ne demek nereden biliyorsun? Biliyorum.
Sally: Çünkü onlar...

Harry: Evet, çünkü onlar...
Sally: Gerçekten öyle olduklarını nereden...
Harry: Ne demeye çalışıyorsun? Orgazm taklidi mi yapıyorlar?
Sally: Olabilir.
Harry: Hadi canım sen de!
Sally: Neden? Pek çok kadın, şu ya da bu zaman bunu yapmıştır.
Harry: Benle birlikte taklit yapmazlar.
Sally: Nerden biliyorsun?
Harry: Biliyorum işte.
Sally: Doğru. Tabii, doğru. Unuttum. Sen bir erkeksin.
Harry: Ne demek oluyor şimdi bu?
Sally: Hiçbir şey. Erkekler bunun olmadığına emindir ama çoğu kadın bunu yapmıştır. Sen düşün artık.
Harry: Aradaki farkı anlamayacağımı mı sanıyorsun?
Sally: Hayır.
Harry: Haydi canım.
(Sally derin nefes alıp vermeye ve inlemeye başlar)
Harry: İyi misin?
Sally: Oh, Tanrım... Oh, Tanrım... Oh, Tanrım... Oh, evet, tam orası.
(Arka masadaki adam döner ve bakmaya başlar)
Sally: Oh, Tanrım... Evet! Evet! Evet!
(Sally iyice çığlık atmaya başlar. Kafedeki müşteriler şaşkın bir şekilde ona bakmaktadır)
Sally: Oh, Tanrım.
(Sally ufak bir gülümsemeden sonra hiçbir şey olmamış gibi yemeğini yemeye devam eder)
Yan masadaki kadın:
(Garsona sipariş vermektedir)
Ben de onun yediğinden istiyorum!

"Sinema oyunculuğu çile demek!"

Tiyatro oyunculuğundan gelen ve ilk sinema filmiyle dikkat çekici bir başarı elde eden AYÇA DAMGACI, kendi yaşamından bir kesiti anlatan, senaryosuna da katkıda bulunduğu "Gitmek/My Marlon and Brando"daki performansıyla İstanbul Film Festivali'nin ardından Altın Koza'da da en iyi kadın oyuncu ödülünü kazandı.

Favori filmleriniz nelerdir?
"Berberin Kocası" (Patrice Leconte'un) var mesela. Çok zor bir soru! Yakınlarda seyrettiğim, "4 Ay, 3 Hafta, 2 Gün"ü sayabilirim, bir de "Persepolis" ve "Kabare".

Favori yönetmenleriniz kimler?
Derek Jarman'ı seviyorum, bizden Zeki Demirkubuz'u. Haneke'yi sayabilirim.

Favori oyuncularınız kimler?
En çok Genco Erkal'ı seviyorum, Sumru Yavrucuk bir de. Yabancı oyunculardan da, Christopher Walken, Glenn Close, Whoopi Goldberg'ü sayabilirim.

Çalışmak istediğiniz yönetmenler?
Çok zor sorular bunlar! Tabii ki, Ken Loach! Bir de Pedro Almodovar var, çalışmayı çok istediğim. Özcan Alper, Reha Erdem diyebilirim. Hüseyin Karabey ile gene çalışmak isterim.

Hiç yarısında çıktığınız bir film var mı?
Olmuştur muhakkak, ama genelde izlerim. Tiyatrodan çok çıktım da, sinemadan pek çıkmadım.

İş gereği bulunduğunuz en tuhaf mekan neresiydi ve orada başınıza neler geldi?
Çok anılarım var aslında. "My Marlon and Brando"da, hayatımda ilk defa gelinlik giydim rol icabı. (Hep esprisini yapıyorum, ilk ve son defa gelinlik giydim diye!). Bir kostümcüden kiralamıştık, ayağımda da topuklu beyaz ayakkabılar var. Çekim yaptığımız yer, Iran'da dağ başında bir köy, her yer öbek öbek tezekle doluydu. Ve orada Hüseyin (yönetmen Hüseyin Karabey) beni koşturuyor! Eteklerimi kaldırdım ve tezeklerin üstünden seke seke –bilgisayar oyunundaymış gibi- bata çıka koştum. Çok komik gelmişti bana; gelinlik giyip evlenmekle b.ka batmak benzer bir şey mi diye düşünmüştüm.

İdealinizdeki set ve yönetmen nasıl olmalı?
İdealimdeki set ve yönetmen… Tabii ki herkesin işini son derece ciddiyetle ve ivedilikle yerine getirdiği, başka kişisel sebeplerden insanların birbirini kırıp bağırmadığı; sorun neyse onun üzerinde yoğunlaşıldığı bir set. İlla böyle nazik, huzurlu, tatlı olunsun istemiyorum; gerekirse ses yükselir, sertleşilir, netleşilir ama bunların hep konu, çekim ve film odaklı olmasını isterim. Dürüstlüğü, disiplini, iş yapma heyecanı ve neşesini seviyorum aynı zamanda.

Sizce son 10 yılın sinema olayı nedir?
Bu da zormuş! Sinema o kadar da içinde olmadığım bir dünya. Belki İran sineması olabilir. Bence son derece hakiki ve içtenliğiyle sinema diline, dünyasına çok büyük bir şey getirmiştir. Sinemanın illa çarpıcı, büyüleyici olması gerekmiyor.

Favori kelimeniz nedir?
"Canım"ı kullanırım, "tabii canım", "olmaz canım" gibi.

Yeni bir sinema projeniz var mı?
Yok şu anda, yazmayı düşündüğüm senaryolar var ama.

Tiyatro ve sinema oyunculuğu arasında size göre ne gibi farklar var?
İkisi de bambaşka şeyler. Sinema oyunculuğu, çile demek! Setin hegemonyasında bir oyuncak gibisiniz: "Dur! Kalk! Bir daha, baştan!"…Ve bu hegemonya, tiyatroda performans sırasında devamlılığı kendi elinde olan bir oyuncu için çok büyük bir sıkıntı bence. Çünkü tiyatroda uzun, meşakkatli bir prova sonrasında performans anına geldiğinizde, her şey sizin kontrolünüzde. Bunun yanı sıra tabii ki inandırıcılık da önemli bir problem iki oyunculuk arasında. Çünkü tiyatro, mekan ve uzam açısından üç boyuta sahip ve istediğinize inandırma konusunda çok serbest olduğunuz bir yer; ama sinema fazla oynamayı hiç kaldırmayan bir sanat dalı.

Evet, bazen sinemadaki oyunculuklar fazla teatral ve "büyük" bulunarak eleştirilebiliyor.
Evet, çok yorucu oluyor, benzer bir volümü kamera karşısında tutturmaya çalıştığınız zaman-yüksek oynamak, iyi oynamak adına- seyirci için eziyet oluyor buna maruz kalmak. Bunu seyirci gözüyle de söylüyorum, çok çok daha küçük ve içten bir şey gerekiyor bana kalırsa sinema oyunculuğunda. Çok geniş bir perdede oyunculuğun yansıması, boyut farkından dolayı seyirciyi yorabiliyor.

Mutlaka oynamak istediğiniz bir rol ya da içinde bulunmak istediğiniz bir proje var mı?
Kötü kadın rolü oynamak istiyorum.

Nasıl, mesela "femme fatale" mi?
"Femme fatale" değil, böyle, kötü ağa falan oluyor ya. Biraz "Otomatik Portakal"daki kötüler gibi! Çok isterdim öyle bir rolü oynamak.

Neden?
Bilmiyorum, bir açıklaması yok. Kötülükte bazen özgürlük var, - oynamaktan bahsediyorum tabii ki... Kötülük yapmaktansa kötülük oynamak daha iyi. Buna ihtiyacımız var diye düşünüyorum hayatta, çünkü erdemli, doğru, çalışkan ve iyi olmak için o kadar zorlanıyoruz ki hayat içinde, sebepsiz, nedensiz kötülük yapıp özgürleşmeye; içimizde karanlık olanı dökmeye ihtiyacımız var bence. "Otomatik Portakal" veya "Funny Games"teki (Ölümcül Oyunlar) gibi kötülük yapmayı isterdim rol gereği.

"My Marlon and Brando" ile kazandığınız ödüllerden sonra başka teklifler geldi mi?
Bir iki tane yönetmen aradı. Hayat eskiden nasılsa şimdi de sakin geçiyor.

Damlasakızı severlere...

Damlasakızlı Rulokat.

